

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Asian vieminen tuomioistuimeen**Asian vieminen tuomioistuimeen**

Mitä tapahtuu sen jälkeen, kun on selvillä, missä tuomioistuimessa ja missä jäsenvaltiossa asia on käsiteltävä?

Jos asia on tarkoitus viedä oikeuteen, on otettava huomioon tietyt kansalliset menettelysäännöt, joita on noudatettava. Säännöt vaihtelevat sen mukaan, millä tavoin asia viedään oikeuteen. Sääntöjen tavoitteena on, että kantaja voisi esittää keskeiset tosiasiat ja oikeudelliset seikat riittävän selkeästi ja kattavasti, jotta tuomioistuin voi niiden pohjalta arvioida, voidaanko asia ottaa käsiteltäväksi, sekä tarkastella asian sisältöä.

Asia viedään oikeuteen eri tavoin eri jäsenvaltioissa. Myös jäsenvaltioiden sisällä esiintyy vaihtelua riippuen hakemuksen luonteesta ja siihen liittyvistä seikoista sekä tuomioistuimesta. Jotkin tuomioistuimet edellyttävät tiettyjen asioiden osalta lomakkeen täyttämistä tai kaikkien asiaan liittyvien todisteiden kokoamista yhteen. Joissakin tapauksissa asian voi saattaa vireille suullisesti.

Vaihtelu johtuu siitä, että myös oikeuteen vietävät asiat ovat hyvin monenlaisia ja niiden ratkaiseminen voi olla helppoa tai vaikeaa. On tärkeä varmistaa, että kaikki tarvittavat seikat on esitetty, jotta tuomarin työ helpottuisi, toinen osapuoli voisi puolustautua asianmukaisesti ja koko prosessi sujuisi mahdollisimman joustavasti.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Jos riita-asiaan liittyy seikkoja, jotka koskevat useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota, olisi tarkistettava, [minkä maan lakia tuomioistuin soveltaa](#) päätöstä tehdessään.

Päivitetty viimeksi: 03/04/2024

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Belgia**1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?**

Joskus voi olla tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin riidanratkaisukeinoihin (ks. erillinen tietosivu).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määräaika asian vireillepanolle riippuu tapauksesta. Vastauksia määräaikoja koskeviin kysymyksiin saa asianajajalta tai viranomaiselta, joka jakaa kansalaisille tietoa oikeussuojasta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "[Tuomioistuinten toimivalta](#)"

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. "[Tuomioistuinten toimivalta](#)"

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. "[Tuomioistuinten toimivalta](#)"

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Periaatteessa asianosaisten on oikeudenkäyntilain (*Gerechtelijk Wetboek / Code judiciaire*) 728 §:n 1 momentin mukaan joko esiinnyttävä oikeudessa itse tai heillä on oltava asianajaja.

Kassaatiotuomioistuimen (*Hof van Cassatie / Cour de cassation*) oikeudenkäyntejä (oikeudenkäyntilain 478 ja 1080 §) lukuun ottamatta asianosaiset voivat saapua yleiseen tuomioistuimeen, esittää sille itse vaatimuksensa ja puolustautua. Tuomari voi kuitenkin kieltää asianosaiselta tämän mahdollisuuden, jos hän katsoo, ettei kyseinen henkilö mielenilansa tai kokemattomuutensa vuoksi pysty esittämään asiaansa asiallisesti tai riittävän selkeästi (oikeudenkäyntilain 758 §).

Jos asianosainen ei itse halua viedä asiaa tuomioistuimeen, hän voi käyttää asianajajan palveluja.

Oikeudenkäyntilain mukaan asianosaisten edustus tuomioistuimessa on varattu periaatteessa asianajajille. Oikeudenkäyntilain 440 §:n mukaan edustuksen yksinoikeus koskee oikeutta nostaa kanne ja esittää vastineita, oikeutta esiintyä tuomioistuimessa asianosaisen puolesta sekä oikeutta puolustaa kolmatta osapuolta. Asianajajakunnan jäsenillä on myös yksinoikeus allekirjoittaa yksipuolisia hakemuksia laissa erikseen säädettyjä tapauksia lukuun ottamatta (oikeudenkäyntilain 1026 §:n 5 momentti).

Kassaatiotuomioistuimessa asianosaista edustaa kassaatiotuomioistuimen valtuuttama asianajaja, jonka käyttö on lakisääteistä. Tämä vaatimus ei koske asianomistajia rikosoikeudellisissa asioissa (oikeudenkäyntilain 478 §).

Laissa on kuitenkin joitakin poikkeuksia oikeudenkäyntilain 728 §:n periaatteeseen, jonka mukaan asianosaisten on sekä asiaa vireille pantaessa että sen myöhemmissä käsittelyvaiheissa esiinnyttävä oikeudessa itse tai asianajajansa edustamina (oikeudenkäyntilain 728 §:n 1 ja 2 momentti).

Oikeus toimia asianosaisen edustajana oikeudenkäynnissä sisältää siis myös oikeuden panna asia vireille.

Rauhantuomioistuimessa (*vrederechter / juge de paix*), kauppatuomioistuimessa (*ondernemingsrechtbank / tribunal de l'entreprise*) ja työtuomioistuimessa (*arbeidsgerichten / juridictions du travail*) asianosaista voi edustaa paitsi asianajaja myös asianosaisen puoliso, verisukulainen tai avioliiton kautta sukua oleva henkilö edellyttäen, että tällä on tuomarin hyväksymä valtakirja (oikeudenkäyntilain 728 §:n 2 momentti).

Työtuomioistuimissa (oikeudenkäyntilain 728 §:n 3 momentti)

työntekijää (työläistä tai toimihenkilöä) voi edustaa työntekijäjärjestön asiamies (luottamusmies), jolla on siihen valtakirja. Luottamusmies voi hoitaa työntekijän puolesta kaikki edustuksen edellyttämät toimet, esiintyä oikeudessa ja vastaanottaa riita-asian käsittelyyn ja ratkaisuun liittyvät tiedoksiannot; myös itsenäistä ammatinharjoittajaa voi edustaa itsenäisten ammatinharjoittajien etujärjestön luottamusmies silloin, kun riita koskee itsenäisen ammatinharjoittajan tai sellaisena työkyvyttömäksi joutuneen henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia;

toimeentulotuesta 7. elokuuta 1974 annetun lain ja sosiaalitoimistoista (OCMW/CPAS) 8. heinäkuuta 1976 annetun organisen lain soveltamiseen liittyvissä riita-asioissa asianosaista voi avustaa tai edustaa sellaisen sosiaalialan organisaation asiamies, joka ajaa kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettujen henkilöiden etuja.

Oikeushenkilöt, kuten yritykset, voivat esiintyä oikeudessa itse (valtuutettujen elinten välityksellä) tai asianajajan edustamina. Ne eivät voi vedota oikeudenkäyntilain 728 §:n 2 momentissa säädettyyn poikkeukseen, jota käsitellään tarkemmin jäljempänä.

Edellä mainittujen poikkeusten lisäksi on olemassa muutamia lakisääteisiä poikkeuksia, jotka koskevat lapsen huoltajuutta ja lapsikaappauksia.

Poikkeukset koskevat kanteita, joissa vedotaan

25. lokakuuta 1980 tehtyyn yksityisoikeuden alaa koskevaan Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta, jossa määrätään lapsen palauttamisesta, toisessa maassa tunnustettujen lapsen huoltajuutta tai tapaamista koskevien oikeuksien kunnioittamisesta ja tapaamisoikeuden järjestämisestä;

20. toukokuuta 1980 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen lasten huoltoa koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja lasten palauttamisesta.

Näissä asioissa syyttäviviranomainen voi edustaa kantajaa silloin, kun tämä on esittänyt asiansa keskusviranomaisen kautta (oikeudenkäyntilain 1322quinquies §).

Edellä on selitetty yleisellä tasolla, miten voidaan määrittää, voiko kantaja panna asian vireille itse vai asianajajansa edustamana. Lisäksi on tehtävä ero asian vireillepanotavan mukaan.

Belgian lainsäädäntö tuntee useita tapoja asian vireille panemiseksi tuomioistuimessa. Asia voidaan panna vireille haasteella, saapumalla vapaaehtoisesti oikeuteen, kontradiktorista menettelyä koskevalla hakemuksella tai yksipuolisella hakemuksella (ks. jäljempänä). Asia pannaan vireille hakemuksella; kyseessä on oikeustoimi, jolla vaaditaan oikeuksien tunnustamista.

Periaatteessa asia pannaan vireille haastemiehen toimittamalla haasteella, jolla vastaaja kutsutaan tuomioistuimen kuultavaksi (oikeudenkäyntilain 700 §). Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen, kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus ja yksipuolinen hakemus ovat poikkeuksia tähän yleisperiaatteeseen. Seuraavissa taulukoissa esitetään asian vireillepanija ja asianajajan käyttöpakko vireillepanotavan mukaan jaoteltuina.

Asian vireillepanija eri vireillepanomenettelyissä:	
Vireillepanotapa	Vireillepanija
Haaste (oikeudenkäyntilain 727–730 §)	Kantaja (tai tämän asianajaja) pyytää haastemiestä toimittamaan haasteen vastaajalle.
Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen (oikeudenkäyntilain 706 §)	Riidan osapuolet (tai niiden asianajajat) saapuvat oikeuteen.
Kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus (oikeudenkäyntilain 1034bis–1034sexies §)	Kantaja (tai tämän asianajaja)
Yksipuolinen hakemus (oikeudenkäyntilain 1025–1034 §)	Asianajan käyttö on pakollista hakemuksen allekirjoittamista ja toimittamista varten laissa nimenomaisesti säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (oikeudenkäyntilain 1026 §:n 5 ^o momentti ja 1027 §:n ensimmäinen momentti).
Asianajajan käyttö eri vireillepanotavoissa:	
Vireillepanotapa	Asianajajan käyttö
Haaste (oikeudenkäyntilain 727–730 §)	Käyttö on sallittua mutta ei pakollista.
Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen (oikeudenkäyntilain 706 §)	Käyttö on sallittua mutta ei pakollista.
Kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus (oikeudenkäyntilain 1034bis–1034sexies §)	Käyttö on sallittua mutta ei pakollista.
Yksipuolinen hakemus (oikeudenkäyntilain 1025–1034 §)	Asianajan käyttö on pakollista hakemuksen allekirjoittamista ja toimittamista varten laissa nimenomaisesti säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (oikeudenkäyntilain 1026 §:n 5 ^o momentti ja 1027 §:n ensimmäinen momentti).

Vireillepanotavan määräytyminen sen mukaan, mitä asia koskee:

Haaste on yleisin vireillepanotapa, jota voidaan käyttää kaikenlaisissa asioissa.

Kontradiktorista menettelyä koskevaa hakemusta (oikeudenkäyntilain 1034bis–1034sexies §) voidaan käyttää tietyissä laissa erikseen säädettyissä tapauksissa. Tärkeimmät kontradiktorisen menettelyn vireillepanoa koskevat säännökset ovat oikeudenkäyntilain 704 ja 813 §, 1056 §:n 2 momentti, 1193bis, 1239, 1253ter, 1254, 1320, 1344bis ja 1371bis § ja 1454 §:n 2 momentti sekä siviililain (*burgerlijk wetboek / code civil*) 331, 331bis ja 340f §.

Näissä pykälissä säädetään erityisesti seuraavista:

vapaaehtoinen väliintulo

muutoksenhaku

kiinteän omaisuuden myynti

elatusapu (elatusavun myöntämistä, korottamista, alentamista tai lakkauttamista koskevat hakemukset)

vuokrasopimukseen liittyvät hakemukset

henkilöiden suojelu

perhesuhteista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat asiat

avioero

takavarikointia koskevat kustannusarviot.

Kanne nostetaan hakemuksella, joka joko toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon tai lähetetään sinne kirjattuna kirjeenä. Kirjaamo lähettää asianosaisille kutsun saapua oikeuden istuntoon tuomarin määräämänä päivänä.

Yksipuolista hakemusta (oikeudenkäyntilain 1025–1034 §) voidaan käyttää vain laissa (eli oikeudenkäyntilain 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186–1189, 1192 ja 1195 §:ssä) nimenomaisesti mainituissa tapauksissa. Sitä käytetään myös silloin, kun kontradiktorista menettelyä ei voida soveltaa, koska asiassa ei ole vastaajaa.

Yksipuolista hakemusta käytetäänkin pääasiassa yksipuolisissa menettelyissä, esimerkiksi tapauksissa, joissa se on ehdottoman välttämätöntä.

Kun kanne nostetaan yksipuolisella hakemuksella, siinä on hakemuksen mitätöinnin uhalla oltava asianajajan allekirjoitus, jollei laissa toisin säädetä.

Tästä seuraa, että periaatteessa vain asianajaja voi panna asian vireille yksipuolisella hakemuksella.

Riita-asian asianosaiset voivat saapua oikeuteen vapaaehtoisesti, kun tuomiovalta asiassa on seuraavilla:

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

työtuomioistuin

kauppatuomioistuin

rauhantuomioistuin tai

poliisituomioistuin, kun on kyse siviilikanteista.

Vapaaehtoisessa esiintymisessä tuomari laatii pöytäkirjan, ja tuomioistuimelta ratkaisua hakevat asianosaiset allekirjoittavat se loppuun liitetyn lausuntonsa.

Tämä vireillepanotapa on sallittu kaikissa riita-asioissa. Se on myös muita tapoja edullisempi ja nopeampi.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Henkilö, joka haluaa nostaa kanteen, voi ottaa yhteyttä tuomioistuimen kansliaan tai kirjaamoon.

Kun asia pannaan vireille haasteella, haastemies huolehtii haasteen tiedoksiannosta ja pyytää kirjaamoa merkitsemään sen asialuetteloon toimitettuaan sinne ensin haasteen alkuperäiskappaleen tai tarvittaessa sen jäljennöksen (oikeudenkäyntilain 718 §). Tuomioistuimen kirjaamo pitää rekisteriä (asialuettelo) kaikista tapauksista. Merkintä luetteloon on pätevä vain, jos se on tehty viimeistään haasteessa ilmoitetun asian käsittelypäivää edeltävänä päivänä. Asialuettelo on julkinen (oikeudenkäyntilain 719 §), joten vastaaja voi halutessaan tarkistaa, onko asia, josta hänelle on toimitettu haaste, todella merkitty luetteloon.

Vapaaehtoisessa oikeuteen saapumisessa joko asianosaiset tai heidän asianajajansa pyytävät kirjaamoa merkitsemään asiansa asialuetteloon.

Jos kyseessä on kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus, kantaja tai tämän asianajaja toimittaa hakemuksen tuomioistuimen kirjaamoon tai lähettää sen tuomioistuimen kirjaajalle osoitettuna kirjattuna kirjeenä yhtä monena kappaleena kuin asiassa on osapuolia (oikeudenkäyntilain 1034quinquies §). Jos kyseessä on yksipuolinen hakemus, asianajaja toimittaa sen kahtena kappaleena ja osoittaa sen sille tuomarille, joka käsittelee asian. Myös yksipuolinen hakemus toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon (oikeudenkäyntilain 1027 §).

8 Millä kielellä kante laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kielten käytöstä säädetään oikeudenkäyntikielistä 15. kesäkuuta 1935 annetussa laissa, joka on julkaistu Belgian virallisessa lehdessä (*Belgisch Staatsblad / Moniteur belge*) 22. kesäkuuta 1935. Siinä säädetään kielten käytöstä Belgian siviili- ja kauppatuomioistuimissa.

Periaatteessa oikeudenkäyntikieli määräytyy toimivaltaisen tuomioistuimen maantieteellisen sijainnin mukaan. Kyseisen lain 42 §:n mukaan Belgiassa on kolme kielialuetta: ranskan-, hollannin- ja saksankielinen alue. Brysselin pääkaupunkiseutu on kaksikielinen (ranska ja hollanti) alue, johon kielilain mukaan kuuluvat seuraavat kunnat: Anderlecht, Brussel/Bruxelles, Elsene/Ixelles, Etterbeek, Evere, Ganshoren, Jette/Jette-Saint-Pierre, Koekelberg, Oudergem /Auderghem, Schaarbeek/Schaerbeek, Sint-Agatha-Berchem/Berchem-Sainte-Agathe, Sint-Gillis/Saint-Gilles, Sint-Jans-Molenbeek/Molenbeek-Saint-Jean, Sint-Joost-ten-Noode/Saint-Josse-ten-Noode, Sint-Lambrechts-Woluwe/Woluwé-Saint-Lambert, Sint-Pieters-Woluwe/Woluwé-Saint-Pierre, Ukkel/Uccle, Vorst/Forest ja Watermaal-Bosvoorde/Watermael-Boitsfort.

Tietyissä olosuhteissa asia voidaan siirtää sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jossa käytetään toista oikeudenkäyntikieltä. Oikeudenkäyntikieltä voidaan myös vaihtaa tietyin edellytyksin, periaatteessa heti oikeudenkäynnin alussa.

Hakemuksen tekotapa: haaste, kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus ja yksipuolinen hakemus on tehtävä kirjallisesti ja tiettyjä muotovaatimuksia noudattaen. Sen jälkeen kun asia on merkitty tuomioistuimen asialuetteloon, kirjaaja perustaa sille asiakirjakansion. Kansio toimitetaan asiaa käsittelevälle tuomarille tai, jos tuomioon haetaan muutosta toisessa oikeusasteessa tai kassaatiotuomioistuimessa, kyseisen ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon.

Toistaiseksi hakemuksia ei voi toimittaa faksilla eikä sähköpostilla.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamista varten ei ole olemassa lomakkeita. Hakemuksessa on kuitenkin oltava tietyt tiedot sen mitätöinnin uhalla.

Niin haasteen, kontradiktorista menettelyä koskevan hakemuksen kuin yksipuolisen hakemuksenkin on mitätöinnin uhalla täytettävä tietyt oikeudenkäyntilaissa säädetty vaatimukset. Tärkeimmät hakemuksessa ilmoitettavat pakolliset tiedot ovat asianosaisten henkilötiedot, kanteen aihe, toimivaltaisen tuomioistuimen nimi ja istunnon päivämäärä.

Haasteessa on ilmoitettava muun muassa seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 43 ja 702 §):

haastemiehen allekirjoitus

kantajan sukunimi, etunimet, kotipaikka sekä tarvittaessa väestörekisteri- tai yritystunnus

haastetun henkilön sukunimi, etunimet ja kotipaikka tai sen puuttuessa oleskelupaikka

kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista

tuomioistuimen nimi, jossa asia pannaan vireille

tiedoksiantopäivämäärä ja -paikka

oikeudenistunnon paikka, päivämäärä ja kellonaika.

Kontradiktorista menettelyä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 1034ter §):

päivämäärä

kantajan sukunimi, etunimet, kotipaikka sekä tarvittaessa asema ja väestörekisteri- tai yritystunnus

haastetun henkilön sukunimi, etunimet, kotipaikka ja tarvittaessa asema

kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista

tuomioistuimen nimi, jossa asia pannaan vireille

kantajan tai tämän asianajajan allekirjoitus.

Yksipuolisessa hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 1026 §):

päivämäärä

kantajan sukunimi, etunimet, kotipaikka sekä tarvittaessa asema ja väestörekisteri- tai yritystunnus

kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista

tuomioistuimen nimi, jossa asia käsitellään

asianajajan allekirjoitus, jollei laissa muuta säädetä.

Jos riitapuolet saapuvat ensimmäisen oikeusasteen käsittelyyn (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, työtuomioistuin, kauppatuomioistuin, rauhanuomioistuin, siviiliasioita käsittelevä poliisituomioistuin) vapaaehtoisesti, kanteen voi nostaa asianosaisten yhteisellä hakemuksella. Heidän on päivättävä ja allekirjoitettava hakemus sen mitätöinnin uhalla. Hakemus joko toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon tai lähetetään sinne kirjattuna kirjeenä. Hakemuksen jättäminen kirjaamoon tai sen lähettäminen kirjattuna kirjeenä katsotaan tiedoksiannoksi. Hakemus kirjataan asialuetteloon sen jälkeen, kun mahdollisesti perittävä kirjausmaksu on maksettu. Tuomari määrää istunnon järjestettäväksi viidentoista päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä, jos yksi tai useampi asianosainen on sitä pyytänyt tai tuomari pitää sitä tarpeellisenä. Tällöin tuomioistuimen kirjaaja kutsuu asianosaiset ja tarvittaessa heidän asianajajansa tavallisella kirjeellä oikeuden istuntoon, jonka ajankohdan tuomari on päättänyt (oikeudenkäyntilain 706 §).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuimelle on maksettava oikeudenkäyntimaksuja.

Kantajan on hakemusta toimittaessaan maksettava rahaston perustamisesta toisen vaiheen oikeusapua varten 19. maaliskuuta 2017 annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu, joka on tätä nykyä 20 euroa.

Oikeudenkäynnin aikana asianosaisten on maksettava tiettyjä maksuja tuomarin vahvistamien menettelyjen mukaisesti (tutkintatoimet, asiantuntijoiden palkkiot ja kulut, matkakulut).

Oikeudenkäynnin päätteeksi tuomari määrää hävinneen osapuolen tai, jos sellaista ei ole, kantajan maksamaan oikeudenkäyntimaksun, jonka määrä vahvistetaan rekisteröinti-, kiinnitys- ja kirjaamismaksuista annetun lain (*Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten / Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe*) 2691 §:ssä seuraavasti:

rauhan- ja poliisituomioistuimet: 50 euroa
ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet ja kauppatuomioistuimet: 165 euroa
muutoksenhakutuomioistuimet: 400 euroa
kassaatiotuomioistuin: 650 euroa.

Tietyt tapaukset – työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvat sekä konkurssia ja oikeudellista uudelleenjärjestelyä koskevat tapaukset – on vapautettu oikeudenkäyntimaksusta.

Oikeudenkäyntikulut vahvistetaan lopullisessa tuomiossa. Oikeudenkäyntilain 1017 §:n mukaan ne lankeavat yleensä hävinneen osapuolen maksettaviksi. Nämä kulut on tapauksen mukaan maksettava tai korvattava vastapuolelle. Oikeudenkäyntiin liittyvät kulut muodostuvat (oikeudenkäyntilain 1018 §:n mukaan) seuraavista:

eri kirjaamis- ja rekisteröintimaksut sekä leimavero, joka on maksettu ennen leimaverolain (*Wetboek der zegelrechten / Code des droits de timbre*) kumoamista;

oikeudenkäyntiasiakirjojen hinta ja niihin liittyvät palkkiot;
tuomion toimitusmaksu;

kaikkiin tutkintatoimiin liittyvät kulut, mukaan lukien todistajien ja asiantuntijoiden kulukorvaukset;
tuomareiden, kirjaajien ja asianosaisten matka- ja oleskelukulut, kun matkustaminen tapahtuu tuomioistuimen määräyksestä, ja asiakirjojen kustannukset, kun ne on laadittu yksinomaan kyseistä menettelyä varten;

1022 §:ssä tarkoitettu oikeudenkäyntikorvaus;

1734 §:n mukaisesti nimetyn sovittelijan palkkiot ja kulukorvaukset;

rahaston perustamisesta toisen vaiheen oikeusapua varten 19. maaliskuuta 2017 annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksu. Asianajajan palkkiot ja kulukorvaukset eivät sisälly oikeudenkäyntikuluihin, vaan asianajaja ja asiakas sopivat niistä erikseen. Kukin asianosainen maksaa siis oman asianajajansa palkkiot ja kulukorvaukset.

Oikeudenkäynnin hävinnyn osapuoli on veloitettu maksamaan vastapuolelle oikeudenkäyntikorvauksen (oikeudenkäyntilain 1018 ja 1022 §). Kyseessä on voittaneen osapuolen asianajajan kulujen ja palkkioiden kiinteämääräinen korvaus. Korvauksen suuruudesta, laskemisesta ja myöntämisestä määrätään 26. lokakuuta 2007 annetussa kuninkaan määräyksessä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. "Oikeusapu"-niminen tietosivu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan nostetuksi, kun se on merkitty tuomioistuimen asialuetteloon, myös siinä tapauksessa, että oikeuteen on saavuttu vapaaehtoisesti.

Hakemukseen perustuvat kanteet ja väliitoimia koskevat hakemukset merkitään erillisiin asialuetteloihin, minkä jälkeen kanne katsotaan nostetuksi.

Asianosaisille ei lähetetä asiasta vahvistusta. He voivat kuitenkin tarkistaa asialuettelosta, onko kanne merkitty sinne. Kun asia on merkitty asialuetteloon, tuomari on velvollinen tekemään siinä ratkaisun.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Mikäli asianosaista edustaa asianajaja, tältä voi saada tietoja menettelyn etenemisestä. Tietoja voi pyytää myös sen tuomioistuimen kirjaamosta, jossa asia on vireillä. Haasteesta käy ilmi istunnon päivämäärä ja tuomarin nimi.

Ensimmäisessä vaiheessa annetaan valmisteluistuntoon liittyviä tietoja.

Jos asia on pantu vireille haasteella, haastemies ilmoittaa kantajalle valmisteluistunnon eli käsittelyn ensimmäisen vaiheen päivämäärän.

Kun on kyse kontradiktorista menettelyä koskevasta hakemuksesta tai vapaaehtoisesta oikeuteen saapumisesta, asianosaisille tiedottamisesta vastaa tuomioistuimen kirjaaja.

Kun on kyse yksipuolisesta hakemuksesta, istuntoa ei järjestetä. Kirjaaja voi kuitenkin kutsua kantajan kuultavaksi, mikäli tuomari haluaa esittää tälle kysymyksiä.

Toisessa vaiheessa asiaa valmistellaan pääkäsittelyä varten. Asianosaisten on noudatettava lakisääteistä määräaika (oikeudenkäyntilain 747 §:n 1 momentti), johon mennessä asiakirjat ja vaatimukset (kirjalliset huomautukset ja perustelut) on jätettävä. Jos määräaikoja ei noudateta, siitä voidaan määrätä oikeudenkäyntilain 747 §:n 2 momentin mukaisia seuraamuksia.

Kun asia on pantu vireille ja se on valmis käsittelyä varten, asianosaiset pyytävät tuomioistuinta määräämään käsittelypäivän. Ajankohta riippuu tuomioistuimen työmäärästä ja siitä, miten paljon aikaa asian käsittelyyn voidaan osoittaa. Joissakin tapauksissa menettelyyn voi tulla välivaiheita (esim. asiantuntijalausunnot ja asianosaisten ja todistajien kuuleminen), joiden vuoksi menettelyn kokonaiskestoa on vaikea arvioida etukäteen. Välivaiheet voivat johtaa menettelyn keskeyttämiseen tai lykkäämiseen tai jopa asian raukeamiseen.

Istunnon lopussa keskustelut viedään päätökseen ja asia siirtyy tuomarin päätösharkintaan. Oikeudenkäyntilain 770 §:n mukaisesti tuomarin on periaatteessa annettava ratkaisunsa kuukauden kuluessa harkintavaiheen alkamisesta.

Päivitetty viimeksi: 23/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Bulgaria

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Asian vieminen tuomioistuimeen on yksi useista käytettävissä olevista riidanratkaisukeinoista.

Ennen asian tuomioistuimeen viemistä osapuolet voivat ensin pyrkiä sopimaan riitansa tuomioistuimen ulkopuolella.

Jos osapuolet eivät kykene keskenään sopimaan riitaa, ne voivat turvautua sovitteluun. Sovittelu on vapaaehtoinen ja luottamuksellinen tuomioistuimen ulkopuolinen riitojenratkaisumenettely, jossa kolmantena osapuolena oleva sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sopimukseen. Sovitteluun osallistuminen on vapaaehtoista, ja osapuolet voivat vetäytyä siitä milloin tahansa.

Sovittelija toimii puolueettomasti eikä määrää ratkaisua riitaan. Sovittelumenettelyssä kaikki asiat ratkaistaan osapuolten yhteisellä sopimuksella.

Riitaa koskevat neuvottelut ovat luottamuksellisia. Sovitteluun osallistuvilta edellytetään, että he eivät paljasta mitään olosuhteita, tosiseikkoja eivätkä asiakirjoja, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa menettelyn aikana.

Oikeusministeriön verkkosivustolla on luettelo sovittelijoista, joihin osapuolet voivat ottaa yhteyttä, jos ne haluavat käyttää sovittelua riitansa ratkaisemiseksi tuomioistuimen ulkopuolella. Monet tuomioistuimet ovat perustaneet riitojenratkaisui- ja sovittelukeskuksia, jotka tekevät yhteistyötä luettelossa olevien sovittelijoiden kanssa.

Toinen vaihtoehtoinen tuomioistuimen ulkopuolinen riidanratkaisukeino on välimiesmenettely. Sitä voidaan käyttää omaisuusriidoissa, lukuun ottamatta riitoja, jotka koskevat esineoikeuksia, kiinteän omaisuuden hallussapitoa, elatusapua tai työntekijöiden oikeuksia. Väilytyspalveluja voi tarjota pysyvä elin tai vaihtoehtoisesti välimiesmenettely voidaan aloittaa tietyn riidan ratkaisemiseksi (tapauskohtainen välimiesmenettely). Välimiesmenettely toteutetaan, jos riidan osapuolet ovat tehneet väilytys sopimuksen. Väilytys sopimuksessa vahvistetaan osapuolten suostumus saattaa välimiesmenettelyn ratkaistaviksi kaikki tai osa niistä riidoista, joita saattaa syntyä tai on syntynyt osapuolten välillä tietyssä sopimussuhteessa tai muuhun kuin sopimukseen perustuvassa suhteessa. Väilytys sopimus voi olla joko toiseen sopimukseen sisältyvä välimieslauseke tai erillinen sopimus. Väilytys sopimus on tehtävä kirjallisena. Se katsotaan kirjalliseksi, jos se on tehty osapuolten allekirjoittamalla asiakirjalla tai kirjeenvaihdolla, teleksiviesteillä, sähköillä tai muilla viestintävälineillä. Väilytys sopimuksen katsotaan olevan olemassa myös silloin, jos vastaaja on kirjallisesti tai välimies käsittelyn kirjalliseen selostukseen kirjatulla pyynnöllä suostunut riidan käsittelyyn välimies oikeudessa. Sen katsotaan olevan voimassa myös siinä tapauksessa, jos vastaaja osallistuu välimiesmenettelyyn antamalla vastineen, toimittamalla näyttöä, esittämällä vastavaatimuksen tai olemalla läsnä välimies käsittelyssä kiistämättä välimies oikeuden toimivaltaa. Väilytys sopimuksessa osapuolet määrittelevät väilytselimen, jonka ratkaistavaksi ne haluavat saattaa riidan, tai tietyn välimiehen, jonka ne haluavat nimittää, sekä ne välimiesmenettelysäännöt, joita ne haluavat sovellettavan riidan ratkaisuun. Välimies oikeuden menettelyjä ohjaavat yleensä välimiesmenettelysäännöt.

Lisätietoja on sivulla [Tuomioistuinten toimivalta](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanon määrääjät vaihtelevat tapauksen mukaan. Vireillepanon suhteen voi olla erilaisia vanhentumisaikoja (joiden umpeuduttua itse aineellinen oikeus lakkaa) tai preklusiivisia määräaikoja (joiden umpeuduttua lakkaa vain oikeus panna asia vireille tuomioistuimessa). Lisätietoja on sivulla [Menettelylliset määrääjat](#).

Jotta vireillepanon määräaika ei ylitettäisi, kussakin tapauksessa on suositeltavaa pyytää neuvoa asianajajalta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Yleissääntönä on, että asia viedään sen alueen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jolla vastaajalla on vakituinen osoite tai sääntömääräinen kotipaikka.

Tiettyntyyppisiin vaatimuksiin sovelletaan kuitenkin erityissääntöjä osapuolen aseman tai riidan kohteen mukaan seuraavasti:

Kanteet alaikäisiä tai oikeustoimikelvottomia henkilöitä vastaan nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla asianosaisen oikeudellisen edustajan kotipaikka sijaitsee.

Kanteet sellaisia henkilöitä vastaan, joiden osoite ei ole tiedossa, nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla henkilön asianajajan tai oikeudellisen edustajan kotipaikka sijaitsee. Jos henkilöllä ei ole asianajajaa tai oikeudellista edustajaa, kanne nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla kantajan kotipaikka sijaitsee.

Kanteet oikeushenkilöitä vastaan nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

Kanteet riita-asioissa, jotka ovat syntyneet suorista suhteista tällaisten instituutioiden tai oikeushenkilöiden osastoihin tai sivuliikkeisiin, voidaan vaihtoehtoisesti nostaa sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla osasto tai sivuliike sijaitsee.

Kanteet valtiota ja valtion laitoksia vastaan, niiden yksiköt ja osastot mukaan luettuina, nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla riidan aiheuttaneet oikeussuhteet ovat syntyneet. Poikkeuksena ovat kanteet, jotka on nostettava sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla kiinteä omaisuus sijaitsee tai jolla testamentti pannaan toimeen. Jos oikeussuhteet ovat syntyneet toisessa maassa, kanne nostetaan Sofian toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Jos vaatimus koskee kiinteään omaisuuteen kohdistuvia esineoikeuksia, yhteisomistuksessa olevan omaisuuden jakamista tai kiinteän omaisuuden omistusoikeuksien rajaamista tai palauttamista, kanne nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla omaisuus sijaitsee. Myös kanteet, jotka koskevat asiakirjoja, joilla vahvistetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia esineoikeuksia, sekä kiinteään omaisuuteen kohdistuvia esineoikeuksia koskevien asiakirjojen kumoamista tai mitättömäksi julistamista, nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla omaisuus sijaitsee.

Perintöä, testamentin täydellistä tai osittaista peruuttamista, perinnönjakoa tai omaisuuden vapaaehtoisen jaon mitätöintiä koskevat kanteet nostetaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla testamentti pannaan toimeen. Jos testamentintekijä on Bulgarian kansalainen mutta testamentti pannaan toimeen toisessa maassa, edellä 1 kohdassa tarkoitetut vaatimukset voidaan esittää sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla testamentintekijällä oli viimeinen vakituinen osoite Bulgariassa, tai sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla omaisuus sijaitsee.

Sopimukseen perustuvia rahasaatavia koskevat kanteet voidaan nostaa myös sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla velallisen nykyinen osoite on.

Elatusapua koskevat kanteet voidaan nostaa myös sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla kantajan vakituinen osoite on.

Kuluttajien nostamat ja kuluttajia vastaan nostettavat kanteet saatetaan sen alueen toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäviksi, jolla kuluttajan nykyinen osoite on, tai, jos nykyistä osoitetta ei ole, jolla kuluttajalla on vakituinen osoite.

Työntekijät voivat nostaa kanteen työnantajaansa vastaan myös sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla he yleensä työskentelevät.

Vahingonkorvauskanteet voidaan nostaa sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla vahinko tapahtui.

Vahingon kärsinyt osapuoli voi nostaa vakuutuslain (*Kodeks za zastrahovano*) nojalla korvauskanteen vakuutuksenantajaa, takuurahastoa ja Bulgarian ajoneuvovakuutuksenantajien kansallista toimistoa vastaan sen alueen toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla kantajalla oli vakuutustapahtuman sattuessa nykyinen tai vakituinen osoite, sääntömääräinen kotipaikka tai vakuutuspaikka. Kanne, joka kohdistuu eri tuomiopiireihin kuuluihin vastaajiin tai koskee muissa tuomiopiireissä sijaitsevaa omaisuutta, nostetaan kantajan valinnan mukaan tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen jollakin näistä alueista.

Osapuolet eivät voi muuttaa lailla annettua toimivaltaa. Omaisuusriitojen osapuolet voivat kuitenkin kirjallisella sopimuksella valita jonkin muun kuin sen tuomioistuimen, jonka toimivaltaan asia alueellista toimivaltaa koskevien sääntöjen mukaan kuuluu. Tätä säännöstä ei sovelleta tuomioistuihin, joilla on toimivalta kiinteän omaisuuden sijaintialueella.

Sopimukset, jotka koskevat tuomioistuimen valintaa kuluttajansuojaan ja työläinsäädäntöön liittyvissä riidoissa, ovat päteviä vain, jos ne on allekirjoitettu riidan syntymisen jälkeen.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Asian vireillepanoa koskevat yleiset säännöt ovat asian luonteen ja saatavan arvon mukaan seuraavat:

Piirituomioistuimilla on toimivalta käsitellä kaikki siviiliasiat, lukuun ottamatta asioita, jotka maakuntatuomioistuimet käsittelevät ensimmäisenä oikeusasteena.

Maakuntatuomioistuimella on ensimmäisen asteen tuomioistuimena toimivalta seuraavissa asioissa:

vanhemmuuden vahvistamiseen tai kiistämiseen, adoption purkuun, vajaavaltaiseksi julistamiseen tai vajaavaltaisuuden peruuttamiseen liittyvät kanteet omaisuuteen tai muihin esineoikeuksiin liittyvät kanteet, jos kyseisen omaisuuden arvo on yli 50 000 leviä

siviili- ja kauppaoikeudelliset kanteet, jos kanteen arvo on yli 25 000 leviä, lukuun ottamatta elatusapuun, työläinsäädäntöön tai perusteettoman edun palauttamiseen liittyviä kanteita

kanteet, jotka koskevat rekisteröinnin pätemättömyyden tai mitättömyyden vahvistamista tai sen toteamista, että rekisteröintiä ei ole suoritettu laissa säädettyissä tapauksissa

saatavat, niiden arvosta riippumatta, jotka on liitetty yhteen hakemukseen maakuntatuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan saatavan kanssa, jos ne on määrä käsitellä samassa menettelyssä

muiden lakien mukaan maakuntatuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat kanteet.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Kantaja voi nostaa kanteen henkilökohtaisesti tai valtuutetun edustajan välityksellä. Osapuolten valtuutettuina edustajina voivat toimia asianajajat

asianosaisen vanhemmat, lapset tai puoliso

oikeudelliset neuvonantajat tai muut kyseisen toimielimen, yrityksen, oikeushenkilön tai elinkeinonharjoittajan työntekijät, joilla on oikeustieteen koulutus valtiovaraministerin tai alueellisen kehityksen ja julkisten töiden ministerin valtuuttamat maakuntien kuvernöörit, jos edustettavana osapuolena on hallitus muut laissa säädetty henkilöt.

Valtakirja, jolla edustaja valtuutetaan tehtävään, on liitettävä hakemukseen.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Hakemukset jätetään yleensä tuomioistuimen kirjaamoon, jossa tuomioistuimen kirjaaja ottaa ne vastaan tuomioistuimen työaikana. Hakemuksia voi lähettää myös postitse asianomaiselle tuomioistuimelle osoitettuina.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Hakemus on laadittava bulgarian kielellä ja toimitettava tuomioistuimelle kirjallisesti. Hakemuksen voi lähettää postitse mutta ei faksilla tai sähköpostitse.

Siviiliprosessilain (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) mukaan kaikkien menettelyn osapuolten toimittamien vieraskielisten asiakirjojen mukana on oltava bulgariankieliset käännökset, jotka osapuolet ovat todistaneet oikeiksi.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Hakemuksen on toimitettava kirjallisesti. Varsinaisia hakemuslomakkeita ei ole, lukuun ottamatta mallihakemusta täytäntöönpanomääräystä ja muita oikeusministeriön hyväksymiä asiakirjoja varten siviiliprosessilain mukaisen maksamismääräysmenettelyn yhteydessä. Hakemuksille asetetaan siviiliprosessilaissa useita vähimmäisvaatimuksia, mutta siinä ei säädetä mistään tietyistä hakemuslomakkeista. Siviiliprosessilain mukaan hakemuksen on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi; kantajan ja vastaajan sekä heidän mahdollisten oikeudellisten edustajiensa tai asiamiestensä nimet ja osoitteet, kantajan henkilötunnus sekä mahdollinen faksi- ja teleksinumero; saatavan arvo, jos se voidaan arvioida; sekä tieto siitä, mihin hakemus perustuu, hakemuksen aihe ja hakemuksen jättäneen henkilön allekirjoitus. Kantajan on ilmoitettava hakemuksessaan, mitä todisteita hän toimittaa ja mitä tosiseikkoja hän aikoo niiden avulla osoittaa todeksi. Lisäksi kantajan on esitettävä kaikki saatavillaan olevat kirjalliset todisteet.

Kantajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava hakemus. Jos kanteen nostaa kantajan puolesta toimiva edustaja, hakemuksen mukana on oltava valtakirja, jossa vahvistetaan, että edustaja on valtuutettu nostamaan kanne. Jos kantaja ei osaa tai voi allekirjoittaa hakemusta, valtuutetun henkilön on allekirjoitettava se ja ilmoitettava, miksei kantaja ole itse allekirjoittanut hakemusta. Hakemus toimitetaan tuomioistuimelle yhtä monena kappaleena kuin asiassa on vastaajia.

Hakemuksen mukana on toimitettava seuraavat asiakirjat: valtakirja, jos hakemuksen toimittaa asiamies; tarvittaessa asiakirja, jossa vahvistetaan, että tuomioistuinmaksut ja kulut on maksettu; sekä hakemuksen ja sen liitteiden jäljennökset, yksi kappale kullekin vastaajalle.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen nostamisen yhteydessä on myös maksettava tuomioistuinmaksuja, jotka määräytyvät saatavan arvon ja menettelyjen kustannusten mukaan, ellei laissa muuta säädetä. Jos saatavan arvoa ei voida arvioida, tuomioistuinmaksut määrittää tuomioistuin. Saatavan arvon ilmoittaa kantaja. Kyseessä on käsiteltävän asian rahallinen arvioiminen.

Vastaaja tai tuomioistuin (omasta aloitteestaan) voi esittää kysymyksiä saatavan arvosta viimeistään ensimmäisessä käsittelyssä. Jos ilmoitettu arvo on epärealistinen, tuomioistuin määrittää saatavan arvon.

Tuomioistuinmaksut voivat olla yksinkertaisia tai suhteellisia. Yksinkertaiset maksut määritetään menettelyyn liittyvien aineellisten, teknisten ja hallinnollisten kulujen perusteella. Suhteelliset maksut määräytyvät koron mukaan. Tuomioistuinmaksu peritään suojaamista tai oikeussuojakeinoja koskevan hakemuksen toimittamisen ja maksullisen asiakirjan myöntämisen yhteydessä ministerineuvoston hyväksymän tariffin mukaisesti.

Tuomioistuinmaksut maksetaan yleensä pankkisiirrolla tuomioistuimen pankkitilille hakemusta jätettäessä. Kummankin osapuolen on maksettava tuomioistuimelle etukäteen niiden toimien kustannukset, joita osapuoli on pyytänyt. Jos toimet toteutetaan kummankin osapuolen pyynnöstä tai tuomioistuimen aloitteesta, kustannuksista vastaavat tilanteen mukaan joko molemmat osapuolet tai vain toinen osapuoli. Tuomioistuin määrittää maksettavat kustannukset.

Tuomioistuinmaksuja ja kustannuksia ei tarvitse maksaa seuraavissa tapauksissa: kantajien ei tarvitse maksaa, jos he ovat palkansaajia tai osuuskuntien jäseniä ja kanne koskee työsuhdetta; elatusapuhakemukset; syyttäjän nostamat kanteet; kantajien ei tarvitse maksaa, jos kanteet koskevat rikoksesta johtuvia vahinkoja ja liittyvät lainvoimaiseen tuomioon; tuomioistuimen nimittämien osapuolen erityisedustajien ei tarvitse maksaa, jos osapuolen osoite on tuntematon.

Tuomioistuinmaksuja ja kustannuksia ei peritä luonnollisilta henkilöiltä, joiden tuomioistuin toteaa olevan vähävaraisia. Maksuvapautuspyynnön osalta tuomioistuin ottaa huomioon henkilön ja hänen perheenjäsentensä tulot, vahvistetun varallisuuden, siviilisäädyn, terveydentilan, mahdollisen työssäolon, iän ja muita seikkoja. Näissä tapauksissa oikeudenkäyntikulut maksetaan tuomioistuimen talousarvioon sitä varten varatuista varoista. Tuomioistuinmaksuja ei peritä velallisen tekemästä hakemuksesta, joka koskee konkurssimenettelyn aloittamista. Ne peritään varallisuudesta sitten, kun omaisuus on jaettu kauppalain (*Targovski zakon*) mukaan.

Jos hakemus hyväksytään kokonaan tai osittain, tuomioistuin määrää vastaajan maksamaan kantajalle menettelyjen kustannuksista tietyn osuuden suhteessa siihen, miltä osin hakemus hyväksyttiin (tuomioistuinmaksut, asianajajapalkkiot, oikeuskäsittelyyn ja todisteiden keräämiseen liittyvät kustannukset). Jos kantaja on saanut maksutonta oikeusapua, vastaaja määrätään korvaamaan kustannukset suhteessa siihen hakemukseen osaan, joka on hyväksytty. Jos asian käsittely lopetetaan, vastaajalla on oikeus saada korvauksia kustannuksista. Jos tuomioistuin hylkää hakemuksen, vastaajalla on oikeus vaatia maksamiaan kustannuksia takaisin siltä osin kuin hakemus on hylätty.

Asianajajien palkkioista sopivat asiakas ja asianajaja. Yleensä ne maksetaan oikeudellista edustusta koskevan sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai maksuehtojen mukaisesti. Asianajajan käyttäminen kanteen nostamisessa ja tuomioistuin käsittelyssä ei ole pakollista.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kuka tahansa luonnollinen henkilö voi hakea oikeusapua, jos hän täyttää oikeudelliset edellytykset. Oikeusapuun kuuluu maksuton oikeudellinen avustaja.

Oikeusapuhakemus tehdään kirjallisesti tuomioistuimelle, jossa asia on vireillä. Tuomioistuimen on hakemuksen hyväksymismääräyksessä ilmoitettava myönnettävän oikeusavun tyyppi ja laajuus. Määräys oikeusavun myöntämisestä tulee voimaan hakemuksen jättöpäivänä, jollei tuomioistuin toisin päätä. Määräys annetaan suljetussa istunnossa, ellei tuomioistuin katso tarpeelliseksi kuulla osapuolta kaikkien olosuhteiden selvittämiseksi. Oikeusavun epäämistä koskevaan määräykseen voidaan hakea muutosta yksityisellä valituksella. Muutoksenhakutuomioistuimen antama määräys on lopullinen. Siviili- ja hallintoasioissa oikeusapua myönnetään, jos tuomioistuin tai kansallisen oikeusaputoimiston puheenjohtaja toteaa asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten toimittamien todisteiden perusteella, ettei asianosaisella ole varoja maksaa asianajajan palkkiota. Tässä arvioinnissa tuomioistuin ottaa huomioon seuraavat seikat:

asianosaisen tai hänen perheenjäsentensä tulot
asianosaisen ilmoituksella varmennettu omaisuus ja varat
asianosaisen siviilissäätö
asianosaisen terveydentila
asianosaisen työssäolo
asianosaisen ikä
muut seikat.

Oikeusapua ei anneta seuraavissa tapauksissa:

oikeusavun antaminen ei ole perusteltua oikeusapua hakevalle henkilölle koituvan hyödyn vähäisyyden vuoksi
vaatimus on ilmeisen perusteeton tai sitä ei voida ottaa käsiteltäväksi

kun on kyse verotus- ja sosiaaliturvamenettelystä annetun lain (*Danachno-osiguritelen protsesualen kodeks*) mukaisista kauppa- ja vero-oikeudellisista riidoista, paitsi jos oikeusapua hakee luonnollinen henkilö, joka on oikeutettu oikeusapuun.

Oikeusapu lopetetaan,

jos olosuhteissa, joiden perusteella oikeusapu myönnettiin, tapahtuu muutos

jos luonnollinen henkilö, jolle oikeusapu myönnettiin, kuolee.

Tuomioistuin määrää viran puolesta tai asianosaisen tai tuomioistuimen nimeämän asianajajan pyynnöstä, että myönnetty oikeusapu lopetetaan kokonaan tai osittain siitä hetkestä alkaen, kun olosuhteissa, joiden perusteella oikeusapu myönnettiin, tapahtuu muutos.

Tuomioistuin määrää viran puolesta tai asianosaisen tai tuomioistuimen nimeämän asianajajan pyynnöstä, että myönnetty oikeusapu peruutetaan kokonaan tai osittain, jos todetaan, että oikeusavun myöntämisen edellytykset puuttuivat osittain tai kokonaan.

Jos oikeusapu peruutetaan, asianosaisen on maksettava tai palautettava kaikki määrät, joista se on perusteettomasti vapautettu, sekä asianosaista menettelyssä edustavan, tuomioistuimen nimeämän asianajajan palkkio.

Tuomioistuimen nimeämä asianajaja jatkaa tehtäviään oikeusavun lopettamista tai peruuttamista koskevan määräyksen voimaantuloon asti, jos se on tarpeen asianosaisen suojelemiseksi haitallisilta oikeudellisilta seurauksilta. Muutoksenhaun määrääjän kulumisen keskeytyy oikeusavun lopettamista tai peruuttamista koskevan tuomioistuimen päätöksen antamispäivän ja kyseisen päätöksen voimaantulopäivän väliseksi ajaksi. Päätöksen tultua voimaan muutoksenhaun määrääjän kuluminen jatkuu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin kirjaa postitse saapuneet sekä henkilökohtaisesti tuomioistuimen virka-aikana tuodut hakemukset ja muut asiakirjat saapuvan postin diaariin niiden saapumispäivänä. Kanne katsotaan virallisesti nostetuksi päivänä, jona tuomioistuin on vastaanottanut hakemuksen. Jos hakemus on postitettu tai viety väärälle tuomioistuimelle, se katsotaan saapuneeksi postileiman päivämääränä tai väärän tuomioistuimen kirjaamana saapumispäivänä. Tuomioistuin tarkistaa hakemuksen asianmukaisuuden. Jos hakemus on puutteellinen tai jos kaikkia vaadittuja asiakirjoja ei ole toimitettu sen mukana, kantajaa pyydetään korjaamaan virheet viikon kuluessa. Lisäksi kantajalle ilmoitetaan, onko hän oikeutettu saamaan oikeusapua. Jos kantajan osoitetta ei ole ilmoitettu ja jos se ei ole tuomioistuimen tiedossa, viesti annetaan tiedoksi laittamalla ilmoitus tiettyyn paikkaan oikeustalossa viikon ajaksi. Ellei kantaja korjaa virheitä määräajassa, hakemus liitteineen palautetaan. Jos kantajan osoitetta ei tiedetä, hakemusta säilytetään tuomioistuimen kirjaamossa, josta se voidaan antaa kantajalle. Näin toimitaan myös, jos hakemuksessa havaitaan ristiriitaisuuksia menettelyn aikana. Kanne katsotaan nostetuksi muutetun hakemuksen vastaanottopäivänä.

Jos tuomioistuin hakemusta tarkistaessaan toteaa, ettei sitä voida ottaa käsiteltäväksi, se palauttaa hakemuksen.

Hakemuksen palauttaminen kantajalle ei sulje pois mahdollisuutta toimittaa sitä uudestaan tuomioistuimelle. Siinä tapauksessa kanne katsotaan kuitenkin nostetuksi sinä päivänä, jona hakemus toimitettiin tuomioistuimeen uudestaan.

Oikeusviranomaiset eivät lähetä varsinaista asiakirjaa, jossa vahvistettaisiin, että kanne on nostettu asianmukaisesti. Ne toteuttavat kuitenkin tiettyjä menettelyjä, jotka osoittavat, että kanne on nostettu. Vastaajaa pyydetään toimittamaan kirjallinen vastaus tietyn määrääjän kuluessa, ja hänelle kerrotaan, mitä tietoja vastauksen pitää sisältää. Vastaajalle kerrotaan myös, mitä seurauksia hänelle koituu, jos hän ei vastaa kanteeseen tai käytä oikeuksiaan. Lisäksi hänelle ilmoitetaan mahdollisuudesta käyttää oikeusapua, jos hän tarvitsee sitä ja on siihen oikeutettu. Vastaajan kirjallisen vastauksen on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi ja asian numero; vastaajan sekä tarvittaessa hänen oikeudellisen edustajansa tai asiamiehensä nimi ja osoite; vastaajan näkemys hakemuksen hyväksyttävyydestä ja olennaisista seikoista; vastaajan näkemys seikoista, joihin hakemus perustuu; argumentit hakemusta vastaan ja niitä tukevat seikat; sekä vastineen toimittaneen henkilön allekirjoitus. Hakemukseen laatimassaan vastineessa vastaajan on ilmoitettava, mitä todisteita hän toimittaa ja mitkä tosiseikat hän aikoo osoittaa niiden avulla todeksi. Lisäksi vastaajan on esitettävä kaikki saatavillaan olevat kirjalliset todisteet. Vastineen mukana on toimitettava valtakirja, jos hakemuksen toimittaa asiamies, sekä vastineen ja sen liitteiden jäljennökset, yksi kappale kullekin vastaajalle. Ellei vastaaja annetussa määräajassa toimita kirjallista vastinetta, esitä näkemystään tai vastalauseita, kiistä hakemuksen mukana toimitetun asiakirjan totuudenmukaisuutta tai käytä oikeuttaan nostaa vastakanne tai sivukanne tai tukeutua kolmanteen osapuoleen, jolla on oikeus toimia hänen puolestaan, hän ei voi tehdä niin enää myöhemmin, ellei laiminlyönti johdu erityisistä ennakoimattomista olosuhteista.

Tarkistettuaan, että toimitetut hakemukset ovat asianmukaisia ja hyväksyttäviä, tuomioistuin päättää, miten kanteen kanssa edetään. Se vastaa osapuolten kysymyksiin ja vastalauseisiin, jotka koskevat kaikkia oikeudenkäyntiä edeltäviä asioita ja todisteiden hyväksymistä. Tuomioistuin voi myös määrätä sovittelun tai muiden vapaaehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käytöstä.

Tuomioistuin määrittää ajankohdan asian avoimelle käsittelylle ja kutsuu osapuolet siihen. Tuomioistuimen kirjaaja lähettää haasteet osapuolille, joille toimitetaan jäljennös tuomioistuimen päätöksestä.

Kauppaoikeudellisten asioiden osalta siviiliprosessilaissa säädetään, että osapuolten on vaihdettava asiakirjoja. Kun vastine on saatu, tuomioistuin lähettää jäljennöksen vastineesta liitteineen kantajalle, joka voi toimittaa täydentävän hakemuksen kahden viikon kuluessa. Täydentävällä hakemuksella kantaja voi täydentää ja selventää alkuperäistä hakemustaan. Täydentävän hakemuksen vastaanotettuaan tuomioistuin lähettää siitä jäljennöksen liitteineen vastaajalle, joka voi toimittaa vastineen kahden viikon kuluessa. Täydentävässä vastineessaan vastaajan on vastattava täydentävässä hakemuksessa esitettyihin asioihin.

Tarkistettuaan, että osapuolten toimittamat asiakirjat ovat asianmukaisia ja että hakemukset ja niissä esitetyt rahamäärät ja muut osapuolten esittämät vaatimukset ja vastalauseet ovat hyväksyttävissä, tuomioistuin tekee päätöksen mahdollisista oikeudenkäyntiä edeltävistä asioista ja todisteiden hyväksyttävyydestä. Tuomioistuin vahvistaa ajankohdan asian käsittelylle avoimessa oikeudenkäynnissä ja kutsuu osapuolet siihen lähettämällä kantajalle täydentävän vastineen. Lisäksi se antaa päätöksensä osapuolille tiedoksi. Tuomioistuin voi myös määrätä sovittelun tai muiden vapaaehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käytöstä. Kun kaikki todisteet on esitetty asiakirjoja vaihtamalla ja on sovittu, ettei osapuolten tarvitse saapua käsittelyyn, tuomioistuin voi käsitellä asian suljetuin ovin, jos osapuolet niin haluavat, jolloin osapuolet voivat toimittaa kirjallisia vastineita ja vastauksia. Siviiliprosessilaki sisältää tiettyjä erityissäännöksiä, joita sovelletaan seuraavissa kannemenettelyissä: nopeutetut menettelyt, avioliittoasioihin liittyvät menettelyt, siviilisäätyä koskevat asiat, vajaavaltaisuus, ositus, kiinteistön omistusoikeuksien suojelu ja palauttaminen, viralliset asiakirjat, ryhmäkanne ja täytäntöönpanomääräystä koskevat hakemukset, turvaamistoimet, suojahakemukset sekä täytäntöönpanomenettelyt. Kauppalaissa on erityissääntöjä, jotka koskevat maksukyvyyttömyysmenettelyjä ja niihin liittyviä hakemuksia.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin kutsuu osapuolet asian käsittelyyn siinä tapauksessa, että se on määrännyt avoimesta käsittelystä suljetussa istunnossa. Jos asian käsittelyä lykätään avoimessa istunnossa, osapuolia ei kutsuta erikseen uuteen käsittelyyn, mikäli sen päivämäärä ilmoitettiin avoimen istunnon aikana ja osapuolet oli kutsuttu siihen asianmukaisesti. Haaste lähetetään viimeistään viikko ennen käsittelyä. Tätä sääntöä ei sovelleta täytäntöönpanomenettelyissä. Haaste sisältää seuraavat tiedot: haasteen antaneen tuomioistuimen tiedot, kutsutun henkilön nimi ja osoite, haasteen aihe ja asema, jossa henkilö kutsutaan, käsittelyn paikka ja ajankohta sekä oikeudelliset seuraamukset siitä, jos henkilö ei saavu oikeuteen. Tuomioistuin toimittaa osapuolille jäljennökset kaikista sellaisista päätöksistä, joihin on mahdollista hakea erikseen muutosta. Osapuolille ilmoitetaan määräajoista, jotka tuomioistuin asettaa menettelyyn liittyville toimille. Sen sijaan lakisääteisistä määräajoista ei ilmoiteta, lukuun ottamatta muutoksenhakua tuomioistuimen päätökseen koskevia määräaikoja. Tuomioistuimen on ilmoitettava kaikissa antamissaan päätöksissä viranomaisen, jossa muutoksenhaku voidaan panna vireille, sekä vireillepanoa koskeva määräaika.

Päivitetty viimeksi: 23/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Tšekki

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Jokaisella on oikeus hakea tuomioistuimelta suojaa oikeudelle, jota on uhattu tai rikottu. Riita kannattaa aina yrittää sovittelua ensin. Myös vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä voidaan käyttää. Tietyillä yksityisoikeuden aloilla valtio antaa oikeussuhteen osapuolille mahdollisuuden siirtää oikeusriita toisen yksityisen tahon ratkaistavaksi. Tšekin tasavallassa tämä tehdään väliliesmenettelyn kautta, jota säännellään väliliesmenettelyistä ja väliliesoikeuden päätösten täytäntöönpanosta annetulla lailla N:o 216/1994, sellaisena kuin se on muutettuna. Väliliesmenettelyjen lopputulos on väliliesoikeuden päätös. Se sitoo riidan kumpaakin osapuolta, ja se vastaa täytäntöönpanokelpoista tuomiota. Muiden kuin rikosasioiden sovittelua säännellään sovittelusta ja tiettyjen lakien muuttamisesta annetulla lailla N:o 202/2012 (sovittelulaki). Tarkempia tietoja voit lukea kohdasta "Vaihtoehtoinen riidanratkaisu – Tšekin tasavalta". Vaikka olisit pyytänyt asian käsittelyä oikeudessa, asian luonteen mukaan on mahdollista ehdottaa, että tuomioistuin pyrkisi sovintoratkaisuun (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 67–69 ja 99 §). Hyväksytyllä sovintoratkaisulla on sama vaikutus kuin lopullisella tuomiolla. Se on myös tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanon peruste. Hyväksytty sovinto on lainvoimaisuuden periaatteen mukaisesti este asian käsittelyn jatkamiselle.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määräajat vaihtelevat tapauskohtaisesti. Siksi kannattaa pyytää oikeudellista neuvontaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Kanne on nostettava toimivaltaisessa tuomioistuimessa ennen vanhentumisaajan umpeutumista (kanne on toimitettava tuomioistuimelle vanhentumisaajan kuluessa). Jos vaatimus vanhentuu lakisääteisen määräajan umpeutumisen vuoksi, velallisen velvoite ei raukea, mutta se heikkenee. Tämä tarkoittaa sitä, ettei velkaa voida vaatia maksettavaksi takaisin, jos velallinen vetoaa vanhentumista koskeviin sääntöihin. Vanhentumista koskevista säännöistä säädetään yleisesti siviililain N:o 89/2012 609–653 pykälässä. Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta, ja se alkaa sinä päivänä, jona oikeutta voitaisiin käyttää ensimmäisen kerran. Yksittäisten erityisvanhentumisaikojen pituus määräytyy kyseisen oikeuden luonteen mukaan.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "Toimivalta – Tšekin tasavalta".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Tuomioistuinten toimivalta määritetään alueellista, asiallista ja funktionaalista (oikeusasteellista) toimivaltaa koskevien sääntöjen perusteella.

Alueellinen toimivalta määrittää yksittäisten samantyyppisten tuomioistuinten toimivallan laajuuden. Sen avulla määritetään, mikä tuomioistuin käsittelee ja ratkaisee asian ensimmäisenä oikeusasteena. Alueellisen toimivallan perussäännöt esitetään siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 84–89a pykälissä. On kuitenkin muistettava, että tietyissä tapauksissa alueellista toimivaltaa voidaan säädellä suoraan sovellettavalla EU:n lainsäädännöllä, joka on ensisijainen kansalliseen lainsäädäntöön nähden (ks. tietyt tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EY) N:o 44/2001 säännökset; asetuksella säädellään paitsi kansainvälistä myös alueellista toimivaltaa). Tšekin tasavallan alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä ei siis aina sovelleta.

Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin on sen osapuolen yleinen tuomioistuin, jota vastaan kanne on nostettu (vastaaja), ellei laissa ole muuta säädetty. Yleinen tuomioistuin on aina piirituomioistuin. Jos alueoikeus on toimivaltainen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena (ks. kysymys 2.1), alueellinen toimivalta on sillä alueoikeudella, jonka alueella osapuolen yleinen (piiri)tuomioistuin sijaitsee. Jos kanne on nostettu useaa vastaajaa vastaan, alueellinen toimivalta on kenen tahansa vastaajan yleisellä tuomioistuimella.

Luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen asuinpaikkansa sijaitsee, ja jos osapuolella ei ole asuinpaikkaa, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Asuinpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö asuu pysyvästi (tällaisia paikkoja voi olla useampi, jolloin yleisenä tuomioistuimena toimivat kaikki näiden paikkakuntien kyseeseen tulevat tuomioistuimet).

Liiketoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin liiketoimintaan liittyvissä asioissa on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen toimipaikkansa sijaitsee (toimipaikka on julkiseen rekisteriin merkitty osoite), ja jos toimipaikkaa ei ole, se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen asuinpaikkansa sijaitsee, ja jos osapuolella ei ole asuinpaikkaa, se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee.

Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin määritetään sen sääntömääräisen kotipaikan mukaan (siviililain N:o 89/2012 136–137 §).

Maksukyvyyttömyysmenettelyn selvittäjän yleinen tuomioistuin hänen tehtäviensä liittyvien asioiden hoidossa on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen sääntömääräinen kotipaikkansa on.

Seuraavien tahojen yleiseen tuomioistuimeen sovelletaan erityissääntöjä: valtio (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella tietyn lainsäädännön nojalla toimivaltaisen valtion organisaatioyksikön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, ja jos alueellisesti toimivaltaista tuomioistuinta ei voida määrittää tällä tavalla, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeuden hakemiseen johtavat seikat ovat tapahtuneet), kunta (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella kunta sijaitsee) ja alueellinen itsehallintoyksikkö (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella yksikön hallintoelinten sääntömääräiset kotipaikat ovat).

Jos vastaajalla, joka on Tšekin tasavallan kansalainen, ei ole yleistä tuomioistuinta tai jos tällä ei ole sitä Tšekin tasavallassa, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella hänen viimeisin tiedetty asuinpaikkansa Tšekin tasavallassa sijaitsee. Toimivalta varallisuus oikeudellisissa asioissa, kun henkilöllä ei ole muuta toimivaltaista tuomioistuinta Tšekin tasavallassa, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella henkilön omaisuus sijaitsee. Ulkomaalaista henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) myös siinä tuomioistuimessa, jonka alueella Tšekin tasavallassa henkilön yritys tai laitos tai sen organisaatioyksikkö sijaitsee.

Asiallinen toimivalta määrittää, millä erityyppisistä tuomioistuimista on toimivalta käsitellä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena. Riita-asioita koskevilla menettelyissä tuomioistuinten asiallinen toimivalta on piirituomioistuimella ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltävissä asioissa, ellei laissa nimenomaan säädetä, että asiallinen toimivalta on alueoikeudella tai Tšekin korkeimmalla oikeudella.

Funktionaalisella (oikeusasteellisella) toimivallalla määritetään samojen asioiden käsittelyyn peräkkäin osallistuvien erityyppisten tuomioistuinten toimivallan laajuus tilanteissa, joissa on kyse tavanomaisesta muutoksenhausta ja ylimääräisestä muutoksenhausta (toisin sanoen sillä määritetään, mikä tuomioistuin päättää tavanomaisesta ja ylimääräisestä muutoksenhausta).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Kuten edellä on jo todettu (ks. vastaus kysymykseen nro 4), tuomioistuinten asiallinen toimivalta siviilioikeudellisissa asioissa on ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltävissä menettelyissä pääasiassa piirituomioistuimilla.

Tähän periaatteeseen on tehty poikkeuksia, joiden perusteella alueoikeudet käsittelevät siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 9 pykälän 2 momentin säännöksissä luetellut asiat ja tekevät niistä päätöksen. Tämä koskee enimmäkseen sellaisiin asioihin liittyviä päätöksiä, jotka edellyttävät luonteensa vuoksi tietyntäsoista erikoisasiantuntemusta, ja asioita, jotka ovat asiallisesti ja oikeudellisesti tavallista monimutkaisempia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina alueoikeudet tekevät päätökset seuraavista asioista:

työnantajan ja työntekijän väliset riidat, jotka koskevat eläkevakuutukseen, sairausvakuutukseen, sosiaalitukeen sekä aineelliseen tukeen perustuvan etuuden liikamaksuun liittyvää vastavuoroista sovittelua, sekä riidat, jotka koskevat sairausvakuutusetuksien saamisoikeuden perusteella maksetun takautuvan korvauksen vastavuoroista sovittelua

lakon tai työsulun laittomuutta koskevat riidat

toista valtiota tai diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttivia henkilöitä koskevat riidat, jos ne kuuluvat tšekkiläisten tuomioistuinten toimivaltaan työehtosopimukseen perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa koskevan välimiehen päätöksen mitätöimistä koskevat riidat

tapaukset, jotka koskevat yritysten, yleishyödyllisten yhtiöiden, lahjoitusrahastojen ja lahjarahastojen perustamiseen liittyviä oikeussuhteita, sekä liiketoimintayhtiöiden, niiden kumppaneiden tai jäsenten väliset riidat sekä kumppaneiden ja jäsenten väliset riidat, jotka johtuvat niiden osallisuudesta liiketoimintayhtiöön

liiketoimintayhtiöiden, niiden kumppaneiden ja jäsenten sekä sääntömääräisten elinten jäsenten tai selvittäjien väliset riidat, jos riidat koskevat sääntömääräisten elinten jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia tai likvidaatiota

tekijänoikeuslakiin liittyvät riidat

vilpillisen kilpailun rikkomien tai uhkaamien oikeuksien suojaamista tai lainvastaisia kilpailunrajoituksia koskevat riidat

oikeushenkilön nimen ja maineen suojaamista koskevat asiat

rahavakuuksia koskevat riidat sekä vekseleitä, velkakirjoja ja sijoitusvälineitä koskevat riidat

tavarakauppaan liittyvät riidat

omistajayhtiöiden yhtiökokouksiin liittyvät ja niistä johtuvat riidat, lukuun ottamatta riitoja, jotka koskevat omistajayhtiön jäsenten talon ja maa-alueen hallinnasta maksamia maksuja, ja riitoja, jotka koskevat palveluista maksettuja ennakkomaksuja sekä palveluista aiheutuneiden kustannusten jakomenetelmää

yritysten ja osuuskuntien muutoksiin liittyvät asiat, mukaan luettuina kaikki korvausmenettelyt erityissäädöksen nojalla

yrityksen ostoon tai yrityksen tai sen osan vuokraukseen liittyvät riidat

rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvät riidat, kun kyse on kynnysarvon ylittävistä julkisista hankinnoista, mukaan luettuina näiden sopimusten täytäntöönpanon edellyttämät hankinnat

lakisääteisiä takauksia koskevat asiat silloin, kun asianmukainen huolellisuus on laiminlyöty;

liiketoimintaryhmittymien sääntömuutoksista johtuvat riidat;

velkojien saatavien turvaamista koskevat riidat tapauksissa, joissa yrityksen osakepääomaa tai osuuskunnan jäsenosuutta alennetaan.

Tšekin korkeimmalla oikeudella on toimivalta ensimmäisenä ja ainoana oikeusasteena menettelyissä, jotka koskevat avioliittoasioita koskevien ulkomaalaisten tuomioiden tunnustamista (tätä ei kuitenkaan sovelleta, kun tunnustetaan EU:n muissa jäsenvaltioissa tehtyjä tuomioita asioissa, joissa sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevilla asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003), ja asioissa, jotka koskevat vanhemmuuden määrittämistä ja kiistämistä kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain N:o 91/2012 51 ja 55 pykälän 1 momentin nojalla.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Sellaista yleistä velvollisuutta, että Tšekin yksityisoikeudellisissa menettelyissä osapuolen pitäisi olla asianajajan edustama, ei ole.

Mahdollisuus haastaa ja tulla haastetuksi oikeuteen

Jokainen voi esiintyä tuomioistuimessa itsenäisesti oikeudenkäyntimenettelyn osapuolena oman oikeustoimikelpoisuutensa mukaisesti (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 20 pykälän 1 momentti). Luonnollinen henkilö on täysin oikeustoimikelpoinen täytettyään laissa määritetyn vähimmäisiän. Laissa määritetty vähimmäisikä on 18 vuotta. Ennen tämän iän saavuttamista laissa määritettyä vähimmäisikää koskeva vaatimus voidaan täyttää, jos oikeustoimikelpoisuus saadaan tuomioistuimen myöntämänä (ks. siviililain N:o 89/2012 37 §) tai avioliiton kautta. Jos oikeudenkäyntimenettelyjen osapuoli ei ole täysin oikeustoimikelpoinen, hänellä voi olla edustaja oikeudenkäynnissä. Lakisääteisen vähimmäisiän täyttänyt henkilö, joka on rajallisesti oikeustoimikelpoinen, ei mahdollisesti voi haastaa ja tulla haastetuksi oikeuteen.

Henkilöä voidaan edustaa lain tai valtion viraston tekemän päätöksen (lakisääteinen edustus) tai valtakirjan perusteella. Henkilön, joka osallistuu oikeudenkäyntimenettelyihin osapuolen edustajana, on esitettävä todiste edustus oikeudesta.

Jos luonnollinen henkilö ei voi toimia itsenäisesti tuomioistuimessa, hänen laillisen huoltajansa tai uskotun miehensä on edustettava häntä (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 22–23 § ja 29a §).

Menettelyjen (oikeustoimikelpoiset) osapuolet voivat myös valtuuttaa valitsemansa henkilön edustamaan heitä valtakirjan nojalla (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 24–28a §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) toimitetaan sille tuomioistuimelle, jolla on asiallinen, alueellinen ja oikeusasteellinen toimivalta. Tšekin tasavallan tuomioistuinten osoitteet ovat [Tšekin oikeusministeriön verkkosivulla osoitteessa](#).

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kaikilla osapuolilla on tasavertainen asema yksityisoikeudellisissa menettelyissä, ja heillä on oikeus saada asiansa käsiteltyä oikeudessa äidinkielellään (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 18 §). Oikeus tulla kuulluksi äidinkielellä rajoittuu pelkästään suulliseen käsittelyyn tuomioistuimessa eikä koske tuomioistuimen ja osapuolen välistä kirjallista viestintää. Hakemus on siksi tehtävä tšekin kielellä.

Menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen voi tehdä kirjallisena (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 §). Kirjallinen kanne toimitetaan paperisena tai sähköisenä julkisen tietoverkon kautta tai faksilla. Jos pääasiaa koskevan kanteen sisältävä hakemus on toimitettu faksilla tai sähköisesti, alkuperäinen asiakirja tai identtisen tekstin kirjallinen versio on toimitettava viimeistään kolmen päivän kuluttua faksilla tai sähköisesti toimittamisesta. Jos kanne on toimitettu sähköisesti ja jos siinä on varmennettu sähköinen allekirjoitus (sähköisistä allekirjoituksista annetun lain N:o 227/2000, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti) tai jos se on toimitettu sähköisesti erityissäädöksen mukaisesti (sähköisistä transaktioista, henkilönumeroista ja hyväksytystä asiakirjojen konvertoinnista annetun lain N:o 300/2008 Kok. mukaisesti), alkuperäisiä asiakirjoja ei kuitenkaan tarvitse toimittaa.

Menettelyjen aloittamista koskeva hakemus ja täytäntöönpanomääräystä koskeva pyyntö voidaan tehdä vain suullisesti ja kirjattuna (ks. oikeudellisia erityismenettelyjä koskevan lain N:o 292/2013 14 §) sellaisissa menettelyissä, jotka voidaan aloittaa myös ilman varsinaista hakemusta, tai avioliittolupaa, perhevähivallalta suojautumista ja vanhemmuuden määrittämistä tai kiistämistä koskevista menettelyistä sekä adoptiomenettelyissä. Jokaisella piirituomioistuimella on velvollisuus kirjata kanne ja toimittaa se viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Tällä on sama vaikutus kuin jos kanne toimitettaisiin suoraan toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen (menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen) nostamiselle ei ole varsinaisia lomakkeita. Kanteen (menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen) on sisällettävä yleiset tiedot (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 pykälän 4 momentti) ja erityistiedot (ks. siviiliprosessilain 79 pykälän 1 momentti).

Yleiset tiedot sisältävät sen tuomioistuimen nimen, jolle kanne on osoitettu, sekä kanteen nostavan henkilön tiedot. Kanteesta on myös käytävä ilmi, mitä asiaa se koskee ja mitä siinä vaaditaan. Lisäksi kanne on allekirjoitettava ja päivättävä.

Erityistietoihin sisältyvät osapuolten sukunimet, etunimet ja osoitteet tai tapauksen mukaan henkilötunnukset tai tunnistenumerot (yrityksen nimi tai oikeushenkilön nimi ja sääntömääräinen kotipaikka, tunnistenumero, maan nimi sekä asianomainen valtion organisaatioyksikkö, joka edustaa oikeudenkäynnissä valtiota); tarvittaessa myös niiden edustajat, kuvaus pääasioista ja kuvaus todisteista, joihin hakija vetoaa. Lisäksi on ilmoitettava selvästi, mitä hakija vaatii.

Jos hakemus ei sisällä tarvittavia tietoja tai jos ne ovat sekavat tai epäselvät, tuomioistuin pyytää osapuolta korjaamaan nämä puutteet tietyn ajan kuluessa. Jos näin ei tapahdu ja menettelyjä ei tämän vuoksi voida jatkaa, tuomioistuin hylkää menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen. Tuomioistuin ei käsittele mitään muitakaan asiakirjoja ennen kuin ne on korjattu tai ennen kuin niitä on täydennetty asianmukaisesti (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 43 §). Hakemus on toimitettava tuomioistuimelle riittävän monena kappaleena, jotta tuomioistuin voi pitää yhden kappaleen ja jotta jokainen osapuoli saa yhden kappaleen tarvittaessa (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 pykälän 4 momentti).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuinmaksuja peritään Tšekin tasavallan tuomioistuimissa pidetyistä oikeudenkäynneistä, hinnastossa luetelluista toimista sekä tuomioistuimen yksittäisistä toimista ja tuomioistuimen hallinnossa tehdyistä toimista. Näiden maksujen määrät on säädetty tuomioistuinmaksuista annetussa laissa N:o 549/1991 Kok., sellaisena kuin se on muutettuna. Tuomioistuinmaksut ovat joko kiinteämääräisiä tai ne määritetään prosenttiosuutena oikeudessa käsiteltävän asian arvosta.

Monissa (ensisijaisesti riidattomissa) asioissa näitä maksuja ei peritä. Asioihin, joihin sovelletaan "periaatteellista maksuvapautusta", lukeutuvat esimerkiksi huoltajuutta, adoptiota, vanhempien ja lasten välisiä elatusapuvelvollisuuksia jne. koskevat tapaukset. Näistä menettelyistä maksuja ei peritä lainkaan.

Hakijat saavat henkilökohtaisen vapautuksen maksuista asioissa, jotka koskevat elatusapumaksujen suuruuden määrittämistä, terveyteen kohdistuneesta vahingosta, työtapaturmista ja ammattitaudeista maksettavia korvauksia jne. Jos hakijalle myönnetään tiettyssä menettelyssä vapautus maksuista ja tuomioistuin hyväksyy hakijan vaatimuksen, vastaaja on velvollinen maksamaan maksut.

Tuomioistuin voi myöntää ns. yksilöllisiä maksuvapautuksia, jotka perustuvat menettelyjen osapuolten taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen sekä käsiteltävän asian erityispiirteisiin. Jos hakijalla on erityistarpeita pitkän työttömyyden, vakavan sairauden jne. vuoksi, hän voi hakea tuomioistuimelta täyttä tai osittaista vapautusta näistä maksuista. Tämä hakemus on mieluiten liitettävä alkuperäiseen kanteeseen. Päättäessään maksuvapautuksesta tuomioistuin ottaa huomioon hakijan koko omaisuuden, taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen, tuomioistuinmaksun suuruuden, esitetyn vaatimuksen luonteen jne. Kyse ei kuitenkaan saa olla mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta. Ks. myös kohta "[Oikeusapu – Tšekin tasavalta](#)". Maksu on maksettava menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen toimittamisen yhteydessä. Jos maksua ei ole maksettu hakemuksen toimittamisen yhteydessä, tuomioistuin pyytää osapuolta maksamaan maksun ja ohjeistaa tätä, että jos maksua ei makseta annetussa määräajassa, menettelyt päätetään.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. kohta "[Oikeusapu – Tšekin tasavalta](#)".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Oikeudenkäyntimenettely alkaa sinä päivänä, kun hakemus toimitetaan tuomioistuimelle (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 82 §) tai kun tuomioistuin antaa päätöksen menettelyn aloittamisesta ilman hakemusta (ks. erityisoikeudenkäyntimenettelyistä annetun lain N:o 292/2013, sellaisena kuin se on muutettuna, 13 pykälän 2 momentti). Menettelyt siis alkavat siitä, kun kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) toimitetaan tuomioistuimelle, eikä tuomioistuin erikseen vahvista, että menettelyt on aloitettu. Jos osapuoli tuo kanteen (menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen) henkilökohtaisesti tuomioistuimen kirjaamoon, se voidaan vahvistaa antamalla osapuolelle jäljennös leimatusta kanteesta.

Jos hakemuksessa on puutteita (jos se ei sisällä vaadittuja tietoja tai jos se on epäselvä tai sekava), tuomioistuin pyytää osapuolta korjaamaan ne. Jos näitä puutteita ei korjata tuomioistuimen antamassa määräajassa, jolloin menettelyjä ei voida jatkaa tämän vuoksi, tuomioistuin hylkää menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen ja päättää menettelyt.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Heti kun menettelyt on aloitettu, tuomioistuin ryhtyy toimiin ilman lisähakemuksia. Näin varmistetaan, että asia käsitellään ja että siitä päätetään mahdollisimman nopeasti (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 100 pykälän 1 momentti). Tuomioistuimella on velvollisuus toimittaa kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) muille osapuolille henkilökohtaisesti (ks. siviiliprosessilain 79 pykälän 3 momentti).

Menettelyjen aikana tuomioistuin kertoo osapuolille, mitä erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia näillä on. Jos jokin tietty menettelytoimi on toteutettava, tuomioistuin asettaa määräajan, johon mennessä se on tehtävä.

Osapuolilla ja heidän edustajillaan on oikeus tutustua tuomioistuimen asiakirjoihin lukuun ottamatta tietoja äänestystuloksista, ja saada niistä otteita ja jäljennöksiä. Tuomari voi antaa luvan tutustua asiakirjoihin ja saada niistä otteita ja jäljennöksiä kenelle tahansa, jolla on perusteltu intressi tai päteviä syitä tutustua niihin, ellei asiakirjojen sisältöä ole määrätty pidettäväksi salassa lain nojalla (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 44 §).

Päivitetty viimeksi: 27/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

Asian vieminen tuomioistuimeen - Saksa

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Voi olla järkevää käyttää myös vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä. Katso [lisätietoja asiaa](#) koskevalta sivulta.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanteen nostamiselle ei ole asetettu määräaikaa. Kanteisiin liittyvien vaateiden esittämiseen sovelletaan kuitenkin vanhentumisaikaa. Jos vaateen esittämiseen sovellettava vanhentumisaika on umpeutunut ja vastapuoli vetoaa siihen menettelyssä, kanne kumoutuu. Vanhentumisajat eivät määräydy prosessioikeuden, vaan aineellisen oikeuden perusteella. Ne vaihtelevat tapauksittain. Tähän kysymykseen kannattaa pyytää selvennystä oikeudellisesta neuvonnasta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso sivu "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso sivu "[Tuomioistuinten toimivalta – Saksa](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso sivu "[Tuomioistuinten toimivalta – Saksa](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Se, onko avuksi otettava asianajaja, riippuu siitä, mikä tuomioistuin on asiassa toimivaltainen.

Osavaltion alioikeuksien (*Landgericht*) ja osavaltion ylioikeuksien (*Oberlandesgericht*) menettelyissä asianosaisella on oltava asianajaja edustajanaan. Myös useimmissa perheoikeutta koskeissa asioissa (esim. avioeropäätökset ja elatusapua ja varallisuussuhteita koskevat riita-asiat), jossa käräjäoikeus (*Amtsgericht*) on toimivaltainen, asianajajan käyttö on pakollista.

Kaikissa muissa käräjäoikeuden menettelyissä yksityishenkilö voi itse nostaa kanteen ja osallistua menettelyyn ilman asianajajaa.

Käräjäoikeuden toimivaltaan kuuluu mm. maksamismääräysmenettely (*Mahnverfahren*), joka on täytäntöönpanoperusteen saamiseksi käynnistetty yksinkertaistettu menettely. Siksi yksityishenkilö voi lähettää velkomisasiaa eli maksamismääräystä koskevan hakemuksen tuomioistuimeen eikä hänen siis ole pakko käyttää asianajajaa

Myös työtuomioistuimessa (*Arbeitsgericht*) voi nostaa kanteen itse.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Yleensä kanne on toimitettava toimivaltaiselle tuomioistuimelle kirjallisesti.

Jos toimivalta kuuluu käräjäoikeudelle, kanne voidaan kirjauttaa käräjäoikeuden kanslian pöytäkirjaan myös suullisesti. Kanteen voi kirjauttaa oikeuden pöytäkirjaan minkä tahansa käräjäoikeuden kansliassa. Kanslian on sen jälkeen toimitettava pöytäkirja viipymättä tuomioistuimelle, jolle kanne on osoitettu. Sama pätee työtuomioistuimeen. Myös työtuomioistuimelle osoitettu kanne voidaan kirjauttaa sen kanslian pöytäkirjaan.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Virkakielenä on saksa. Siksi kanne on nostettava saksan kielellä.

Yleensä haastehakemus on toimitettava tuomioistuimeen kirjallisena. Käräjäoikeudelle tai työtuomioistuimelle osoitettu kanne voidaan kirjauttaa kanslian pöytäkirjaan myös suullisesti (ks. vastaus kysymykseen 7).

Haastehakemus voidaan myös toimittaa faksilla. Faksissa on oltava kantajan tai häntä edustavan asianajajan allekirjoitus. Siitä on käytävä ilmi, kuka on allekirjoittanut alkuperäisen hakemuksen.

Haastehakemus voidaan toimittaa myös sähköisenä asiakirjana suojatun De-Mail-sähköpostilaatikon kautta tai tuomioistuin- ja hallintosähköpostilaatikon (EGVP) kautta, jos asiakirja on varustettu hyväksytyllä sähköisellä allekirjoituksella. Sähköisiä asiakirjoja ei voi lähettää tavallista sähköpostia käyttäen.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Yksinkertaistettuja menettelyjä eli maksamismääräystä ja täytäntöönpanoperusteen vahvistamista (ulosottoasioita) koskevia hakemuksia varten on valmiit lomakkeet, joita on käytettävä. Hakemus jätetään käsittelemättä, jos sitä ei ole asetetun määräajan kuluessa toimitettu asianmukaisessa muodossa.

Haastetta varten ei ole lomakkeita. Haastehakemuksella on kuitenkin oltava tietty muoto ja sisältö.

Sen on sisällettävä täsmälliset yhteyshenkilöt nimineen ja osoitteineen asianosaisten ja heidän oikeudellisten edustajiensa tunnistamiseksi. Lisäksi on ilmoitettava asiassa toimivaltainen tuomioistuin.

Haastehakemuksessa on ilmoitettava selvästi kantajan vaatimukset eli mitä tuomioistuimen on kantajan mielestä tehtävä.

Lisäksi on esitettävä täydellisesti ja ymmärrettävästi kantajan vaatimusten kohde ja ne tosiseikat, joihin vaatimukset perustuvat.

Haastehakemus on allekirjoitettava. Jos kantajaa edustaa asianajaja, tarvitaan hyväksytyn asianajan tai hänen edustajansa allekirjoitus.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita hoitavien tuomioistuinten menettelyistä peritään oikeudenkäyntikulut. Ne muodostuvat oikeudenkäyntimaksuista ja tuomioistuimen kuluista perittävistä maksuista. Kun haastehakemus on jätetty, tuomioistuin vahvistaa ennakkomaksun (*Gerichtskostenvorschuss*) lakisääteisten oikeudenkäyntikulujen perusteella. Haasteen tiedoksianto vastapuolelle tapahtuu yleensä vasta sitten, kun kantaja on maksanut ennakkomaksun.

Sama pätee maksamismääräysmenettelyyn.

Työtuomioistuinmenettelyissä ei tarvitse maksaa etumaksuja.

Jos kantaja käyttää asianajajaa, syntyy asianajokustannuksia. Asianajopalkkiot maksetaan tosin yleensä vasta menettelyn päätyttyä tai tuomioistuimen annettua päätöksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Asianajaja voi kuitenkin vaatia ennakkomaksua myöhemmin perittävän palkkionsa perusteella jo ennen kanteen nostamista.

Menettelystä aiheutuvat kustannukset, oikeudenkäyntikulut ja asianajopalkkiot ennakkomaksuineen korvaa lopulta oikeudenkäynnin hävinnyt osapuoli.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua voi hakea henkilö, joka ei pysty itse maksamaan oikeudenkäyntikulujaan Tuomioistuin tutkii, onko kanteella mahdollisuus menestyä, ettei sitä ole nostettu kiusantekotarkoituksessa ja täyttyvätökö taloudelliset ehdot. Jos tuomioistuin myöntää oikeusapua, kantajan ei tarvitse maksaa ennakkomaksuja kanteen tiedoksiannosta.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Mikäli toimitettu haastehakemus on moitteeton ja ennakkomaksu on maksettu tuomioistuimen kassaan, haaste annetaan viipymättä tiedoksi vastapuolelle.

Kun haaste on annettu tiedoksi vastapuolelle, se katsotaan nostetuksi.

Jos haastehakemus on puutteellinen, tuomioistuin antaa kantajalle tilaisuuden korjata puutteen. Jos puutetta ei korjata, tuomioistuin jättää kanteen tutkimatta.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kun haaste annetaan tiedoksi vastapuolelle, oikeuden puheenjohtaja joko määrää päivämäärän melko pian pidettävälle ensimmäiselle suulliselle käsittelylle tai käynnistää asian kirjallisen valmisteluvaiheen. Asianosaisille ilmoitetaan käsittelypäivä tai annetaan tieto kirjallisen valmisteluvaiheen järjestämisestä.

Tuomioistuin voi vaatia asianosaisia olemaan henkilökohtaisesti paikalla asian jokaisessa käsittelyssä.

Tuomioistuin voi määrätä asianosaiset täydentämään tai selventämään kirjelmiään ennen jokaista asian käsittelyä, ja se voi asettaa asianosaisille määräajan, johon mennessä niiden on selvitettävä tietyt selvennystä kaipaavat kohdat. Tuomioistuin voi määrätä asianosaiset tai kolmannet osapuolet esittämään asiakirjoja ja katselmuskohteita ja kerätä viranomaisilta tietoja.

Asianosaisille on tiedotettava kaikista näistä järjestelyistä.

Päivitetty viimeksi: 15/12/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Viro

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Oikeusriitoja voidaan ratkaista tuomioistuinmenettelyn lisäksi tuomioistuinten ulkopuolella.

Tuomioistuimen ulkopuolella riitoja voidaan ratkaista esimerkiksi **sovittelumenettelyssä**. Sovittelumenettely on vapaaehtoisuuteen perustuva mahdollisuus ratkaista riita tuomioistuimen ulkopuolella riippumattoman ja puolueettoman sovittelijan avulla. Sovittelija auttaa osapuolia löytämään ratkaisun. Sovittelumenettelyssä käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia, eikä sovittelija saa ohjata sovittelun kulkua tavalla, josta voisi saada sellaisen käsityksen, että sovittelijalla olisi valta tehdä päätöksiä. Sovittelijana voi toimia notaari, valantehnyt asianajaja tai muu osapuolten nimeämä luonnollinen henkilö, joka voi toimia oikeushenkilön kautta (esimerkiksi vakuutusyhtiön sovitteluelimessä toimivat sovittelijat Viron vakuutusyriyten liiton (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) ja Viron liikennevakuutusrahaston (*Eesti Liikluskindlustuse Fond*) kautta). Sovitteluelin on valtion- tai paikallishallinnon yksikkö, esimerkiksi tekijänoikeuslautakunta (*autorõiguse komisjon*). Sovittelijan välityksellä käydyssä sovittelumenettelyssä tehty sopimus on laissa säädetyin edellytyksin täytäntöönpanoasiakirja, jos tuomioistuin on julistanut sen täytäntöönpanokelpoiseksi, ja sen pakkotäytäntöönpanoa varten voi kääntyä haastemiehen puoleen. Jos sovittelijana on notaari tai valantehnyt asianajaja, notaari voi rahavaatimuksen tai muun kuin rahavaatimuksen osalta – jos rahavaatimuksen suhteen päästään sopuratkaisuun – vahvistaa sopimusosapuolten pyynnöstä sopimuksen, jossa määrätään välittömästi pakkotäytäntöönpanonast. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen ei tarvitse julistaa sopimusta täytäntöönpanokelpoiseksi. Sovitteluelimen vahvistama sopimus on täytäntöönpanokelpoinen, eikä tuomioistuimen tarvitse julistaa sitä täytäntöönpanokelpoiseksi. Myös **välimiesmenettely** on keino riitojen ratkaisemiseen. Koska välimiesoikeuden kokoonpanosta päättävät osapuolet, ne voivat olla varmoja välimiesten tiedoista, kokemuksista ja puolueettomuudesta. Lisäksi osapuolilla on oikeus valita menettelyn kieli, sovellettava laki ja menettelysäännöt. Välimiesoikeus voidaan koota tapauskohtaisesti, tai se voi olla pysyvästi toimiva. Pysyvä välimiesoikeutena toimii Virossa notaariliiton välimiesoikeus (*Notarite Koja vahekohus*). Rajat ylittävään taloudelliseen toimintaan liittyvien riitojen ratkaisussa käytetään usein **Viron kauppakamarin välimieslautakuntaa** (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTk) arbitraažikohus*). Virossa toimivan pysyvän välimiesoikeuden päätöstä pidetään Virossa täytäntöönpanoperusteena, joten tuomioistuimen ei tarvitse julistaa sitä täytäntöönpanokelpoiseksi. Kun kyseessä on muun välimiesoikeuden, kuten tilapäisen välimiesoikeuden, päätös tai toisen maan välimiesoikeuden päätös, tuomioistuimen pitää pakkotäytäntöönpanoa varten julistaa se ensin täytäntöönpanokelpoiseksi. Välimies- ja sovittelumenettelyjen lisäksi on olemassa eräitä lautakuntia, joissa voidaan ratkaista riitoja menemättä tuomioistuimeen.

Esimerkiksi työriidoissa tällaisena lautakuntana toimii **työtuomioistuin** (*töövaidluskomisjon*). Työtuomioistuin on tuomioistuimen ulkopuolinen riippumaton elin, joka ratkaisee yksittäisiä työriitoja. Asian voi panna vireille joko työntekijä tai työnantaja. Kun kyseessä on työriidan ratkaiseminen työtuomioistuimessa, sovelletaan **yksittäisen työriidan ratkaisemista koskevaa lakia** (*individuaalse töövaidluse lahendamise seadus*). Asian käsittelystä työtuomioistuimessa ei peritä valtion käsittelymaksua. Työtuomioistuin käsittelee kaikkia työsuhteista johtuvia riita-asioita. Rahavaateiden osalta saatavan määrä on perusteltava eikä työtuomioistuimen käytölle ole rajoituksia. Työtuomioistuimelle tehtävässä hakemuksessa on esitettävä riidan kannalta merkitsevät tosiseikat. Esimerkiksi työsopimuksen irtisanomista riitautettaessa on mainittava irtisanomispäivä ja irtisanomisen syy. Hakemuksessa tulee kuvata, millaisesta erimielisyydestä on kyse eli mitä työntekijä tai työnantaja on jättänyt tekemättä tai tehnyt lainvastaisesti. Hakemukseen on liitettävä kuvattuja seikkoja tukevat todisteet (esimerkiksi työsopimus, työntekijän ja työnantajan väliset sopimukset tai kirjeenvaihto). Siinä voi myös esittää viittauksia muihin todisteisiin ja todistajiin. Jos hakemuksen tekijä katsoo tarpeelliseksi kutsua käsittelyyn vaatimuksensa tueksi todistajan, hakemuksessa on oltava todistajan nimi ja osoite. Työtuomioistuimen voimaantullutta päätöstä pidetään täytäntöönpanoperusteena, ja sen pakkotäytäntöönpanoa varten on käännettävä haastemiehen puoleen. Työtuomioistuin voi tietyissä olosuhteissa todeta päätöksensä välittömästi täytäntöönpanokelpoiseksi. Jos osapuoli ei hyväksy työtuomioistuimen päätöstä, se voi nostaa saman työriidan osalta kanteen käräjäoikeudessa (*maakohus*) kuukauden kuluessa siitä päivästä seuraavasta päivästä, jona sai jäljennöksen päätöksestä. Tällöin työtuomioistuimen päätös ei tule voimaan.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisestä sopimuksesta johtuvat vaatimukset on mahdollista ratkaista **kuluttajavalituslautakunnassa** (*tarbijakaebuste komisjon*). Kuluttajariitojen ratkaisuun kuluttajavalituslautakunnassa sovelletaan **kuluttajansuojalakia** (*tarbijakaitseseadus*). Kuluttajariitalautakunta ratkaisee kuluttajan ja myyjän välisestä sopimuksesta johtuvia kuluttajan vireille panemia kuluttajariita-asioita, jotka voivat olla kansallisia tai rajat ylittäviä ja joissa yhtenä osapuolena on Viroon sijoittautunut myyjä. Kuluttajavalituslautakunta voi ratkaista myös riidat, jotka liittyvät viallisesta tuotteesta johtuviin vahinkoihin, jos vahinko voidaan määritellä. Jos vahingon on todettu tapahtuneen mutta vahingon suuruutta ei voida täsmällisesti määritellä (kun kyse on esimerkiksi aineettomasta tai tulevaisuudessa aiheutuvasta vahingosta), vahingon suuruuden vahvistaa tuomioistuin. Kuluttajavalituslautakunta ei ratkaise riitoja, jotka liittyvät ei-taloudellisen yleistä etua koskevan palvelun tarjoamiseen, julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden tarjoamaan koulutukseen tai terveydenhuollon ammattihenkilön potilaalle antamaan terveyspalveluun potilaan terveydentilan arvioimiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi, mukaan lukien lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden määrääminen, toimittaminen ja tarjoaminen. Lautakunta ei käsittele riita-asiaa, jos vahingonkorvausvaatimus johtuu kuolemantapauksesta, ruumiinvammasta tai terveyshaitasta. Sen toimivaltaan eivät myöskään kuulu riita-asiat, joiden ratkaisemisesta säädetään

muissa laeissa. Tällaiset riidat ratkaistaan toimivaltaisessa elimessä tai tuomioistuimessa (esimerkiksi asunnon vuokrasopimusta koskeva riita voidaan ratkaista tuomioistuimen lisäksi huoneenvuokralautakunnassa). Kuluttajan tekemä hakemus käsitellään ja riidanratkaisumenettelyn tulos annetaan osapuolille tiedoksi 90 päivän kuluessa hakemuksen käsittelyyn ottamisesta. Määräaikaa voidaan monimutkaisissa tapauksissa pidentää. Kuluttajavalituslautakunnan päätös on pantava täytäntöön 30 päivän kuluessa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona päätös julkaistaan kuluttajansuojaviraston (*Tarbijakaitseamet*) verkkosivulla, jollei päätöksessä mainita muuta määräaikaa. Kuluttajansuojaviraston verkkosivulla julkaistaan luettelo elinkeinonharjoittajista, jotka eivät ole noudattaneet lautakunnan päätöksiä. Kyseessä ovat päätökset, joilla ei ole täytäntöönpanoperustetta eli joiden täytäntöönpanemiseksi ei voida kääntyä haastemiehen puoleen. Elinkeinonharjoittaja poistetaan luettelosta, jos hän ryhtyy noudattamaan lautakunnan päätöstä tai kun hänen nimensä on ollut luettelossa yli 12 kuukautta. Jos osapuoli ei hyväksy lautakunnan päätöstä eikä noudata sitä, se voi nostaa samasta asiasta kanteen käräjäoikeudessa. Elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajansuojavirastolle kirjallisesti, että hän noudattaa päätöstä tai on kääntynyt käräjäoikeuden puoleen. Ilmoituksessa on oltava mukana jäljennös käräjäoikeudessa nostetusta kanteesta. Myös kuluttajansuojavirastolla on oikeus kuluttajan suostumuksella viedä riita tämän edustajana käräjäoikeuteen, jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut lautakunnan päätöstä ja riita on lain tai muun säädöksen soveltamisen tai kuluttajien yhteisen edun kannalta merkittävä.

Asunnon vuokrasopimusta koskeva riita voidaan ratkaista tuomioistuimen lisäksi **huoneenvuokralautakunnassa**. Huoneenvuokra-asioita koskevien riitojen ratkaisemisesta huoneenvuokralautakunnassa säädetään [huoneenvuokra-asioita koskevien riitojen ratkaisemisesta annetussa laissa](#) (*üürivaidluse lahendamise seadus*). Huoneenvuokralautakunta käsittelee vain sellaisia riita-asioita, joihin liittyvä rahasaatava on enintään 3 200 euroa. Huoneenvuokralautakunnan voi perustaa paikallisviranomaisen yksikkö, ja se ratkaisee alueellaan sijaitsevien asuntojen vuokraukseen liittyviä riitoja. Virossa on huoneenvuokralautakunta ainoastaan Tallinnassa. Huoneenvuokralautakunnalle jätettävässä hakemuksessa on esitettävä hakijan vaatimus ja siihen liittyvät tosiseikat. Siihen on myös lisättävä vuokrasopimus, hakemuksessa esitettyjä väitteitä tukevat todisteet ja muut asiakirjat. Työtuomioistuimen voimaantullutta päätöstä pidetään täytäntöönpanoperusteena, ja sen pakkotäytäntöönpanoa varten on käännättävä haastemiehen puoleen. Jos osapuoli ei hyväksy huoneenvuokralautakunnan päätöstä, se voi nostaa saman riidan osalta kanteen käräjäoikeudessa 20 päivän kuluessa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona sai päätöksen tiedoksi. Tällöin huoneenvuokralautakunnan päätös ei tule voimaan. Kun riidan ratkaisemiseksi käännytään edellä mainittujen lautakuntien puoleen, kyse ei ole pakollisesta esitutunnusta. Toisin sanoen jos osapuolet eivät halua tai voi ratkaista riitaa tuomioistuimen ulkopuolella, se voidaan antaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Samaa vaatimusta ei voida käsitellä yhtä aikaa tuomioistuimessa ja riita-asian käsittelemisen osalta pätevässä tuomioistuimen ulkopuolisessa lautakunnassa.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Yksitysoikeudellisissa suhteissa pätee tahdonautonomian periaate. Se tarkoittaa, että velkojalla on oikeus päättää, milloin hän vaatii saataviaan velalliselta. Velallisella on oikeudellisen selkeyden ja oikeusrauhan nimissä mahdollisuus vedota vaatimuksen vanhentumiseen, jos velkoja ei ole esittänyt vaatimustaan tietyssä määräajassa. Tuomioistuin tai muu riitojenratkaisuelin ottaa vaatimuksen vanhentumisen huomioon vain velallisen pyynnöstä. Näin ollen velkojan vaatimus ei raukea vanhentumisaajan päätyttyä, mutta jos vaatimus on vanhentunut ja velallinen vetoaa siihen, tuomioistuin ei käsittele asiaa eikä anna vaatimuksen osalta asiaratkaisua.

Liiketoimeen liittyvän vaatimuksen vanhentumisaika on kolme vuotta.

Liiketoimeen liittyvän vaatimuksen vanhentumisaika on kymmenen vuotta, jos velallinen on rikkonut velvollisuuttaan tahallisesti.

Kun vaatimukset liittyvät kiinteistön omistusoikeuden siirtämiseen, kiinteistöä rajoittavaan esineoikeuteen, esineoikeuden luovuttamiseen tai lopettamiseen tai esineoikeuden sisällön muuttamiseen, vanhenemisaika on kymmenen vuotta.

Lainsäädäntöön perustuvan vaatimuksen vanhentumisaika on kymmenen vuotta vaatimuksen erääntymispäivästä, jollei laissa toisin säädetä.

Vahingonkorvausvastuuseen perustuvasta tapahtumasta johtuvan vaatimuksen vanhentumisaika on kolme vuotta ajankohdasta, jona vahinkoa kärsinyt henkilö sai tiedon tai jona hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta ja siitä vastuussa olevasta henkilöstä.

Perusteettomaan etuun perustuvan vaatimuksen vanhentumisaika on kolme vuotta ajankohdasta, jona vaatimuksen esittäjä sai tietää tai hänen olisi pitänyt saada tietää perusteettomasta edusta.

Kun kyseessä on toistuva velvollisuus, vanhentumisaika on jokaisen yksittäisen velvollisuuden osalta kolme vuotta riippumatta siitä, mikä on vaatimuksen oikeusperusta – pois lukien lapsen elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan vaatimuksen vanhentumisaika.

Jos lapsen elatusvelvollisuus vaaditaan täytettäväksi elatusavun maksamisena, sen vanhentumisaika on jokaisen yksittäisen velvollisuuden osalta kymmenen vuotta.

Omistusoikeuteen perustuvan takaisinsaantivaatimuksen ja perhe- tai perintöoikeudesta johtuvan vaatimuksen vanhentumisaika on 30 vuotta sen erääntymispäivästä, jollei laissa toisin säädetä.

Omistusoikeuteen perustuva takaisinsaantivaatimus luvattoman haltijan suhteen ei vanhene.

Tietyille työsuhteisiin liittyville vaatimuksille on vahvistettu vanhentumisaika, johon mennessä asia on saatettava tuomioistuimeen. Esimerkiksi vaatimus, joka koskee työsuhteeseen perustuvien oikeuksien tunnustamista tai rikottujen oikeuksien suojaamista, on esitettävä työtuomioistuimelle tai saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi neljän kuukauden kuluessa. Kanteen tai hakemuksen työsopimuksen irtisanomisen kumoamiseksi voi esittää työtuomioistuimelle 30 kalenteripäivän kuluessa irtisanomisilmoituksen vastaanottamisesta. Työntekijä voi 30 kalenteripäivän kuluessa irtisanomisilmoituksen vastaanottamisesta esittää kanteen tuomioistuimelle tai hakemuksen työtuomioistuimelle hyvän tavan vastaisen irtisanomisen riittämiseksi, lukuun ottamatta tapauksia, joissa työnantaja on sanonut sopimuksen irti, koska työntekijä on rikkonut työsopimusta. Palkkavaatimuksen esittämisen määräaika on kolme vuotta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Se, milloin asia voidaan käsitellä virolaisessa tuomioistuimessa, määräytyy kansainvälistä toimivaltaa koskevien säännösten mukaan. Asia kuuluu virolaiselle tuomioistuimelle, jos se voi ottaa asian käsiteltäväkseen toimivaltaa koskevien säännösten mukaisesti tai toimivaltaa koskevan sopimuksen nojalla eikä lainsäädännöstä tai kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Kansainvälinen toimivalta ei ole yksinomainen, jollei laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa toisin määrätä. Viron [siviiliprosessilain](#) (*tsiviilkohtumenettluse seadustik*) kansainvälistä toimivaltaa koskevia säännöksiä sovelletaan siltä osin kuin ei toisin säädetä kansainvälisessä sopimuksessa tai seuraavissa Euroopan unionin asetuksissa:

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoja ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003

toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009

toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönnotosta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012

eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräysmenettelyn käyttöön ottamisesta rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 655/2014.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Yleisen toimivallan perusteella määräytyy tuomioistuin, jossa voi nostaa henkilöitä vastaan kanteita ja toteuttaa muita tiettyyn henkilöön kohdistuvia prosessitoimia, jos lainsäädännössä ei ole säädetty, että kanteen voi nostaa tai prosessitoimia toteuttaa muussa tuomioistuimessa.

Erityisen toimivallan perusteella määräytyy tuomioistuin, jossa voi yleisen toimivallan mukaan määräytyvän tuomioistuimen ohella nostaa henkilöitä vastaan kanteita ja toteuttaa muita henkilöihin kohdistuvia prosessitoimia.

Yksinomaisen toimivallan perusteella määräytyy se ainoa tuomioistuin, jonka puoleen voi kääntyä tietyn siviiliasian ratkaisemiseksi. Hakemusasioissa toimivalta on yksinomainen, jollei laissa toisin säädetä.

Pääsäännön mukaan määräytyvän toimivallan perusteella kanne luonnollista henkilöä vastaan nostetaan tämän asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa, ja kanne oikeushenkilöä vastaan nostetaan tämän sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos luonnollisen henkilön asuinpaikka ei ole tiedossa, kanteen voi nostaa tämän viimeisimmän tiedossa olevan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos asia ei kuulu yleissäännön mukaisesti virolaiselle tuomioistuimelle tai jos toimivaltaisuutta ei ole mahdollista varmistaa eikä kansainvälisestä sopimuksesta tai säädöksestä muuta johdu, asian käsittelee Harjun käräjäoikeus (*Harju Maakohus*) sillä edellytyksellä, että kansainvälisen sopimuksen mukaan asia on ratkaistava Virossa kantaja on Viron kansalainen tai asuu Virossa eikä hänellä ole mahdollisuutta puolustaa oikeuksiaan toisessa maassa eikä häneltä voida sitä odottaa. Harjun käräjäoikeus käsittelee asian myös, jos asia kuuluu virolaiselle tuomioistuimelle mutta ei ole mahdollista määrittää, mikä virolainen tuomioistuin on asiassa toimivaltainen. Tämä pätee myös, jos Viron toimivallasta on sovittu täsmentämättä, mikä tuomioistuin on toimivaltainen.

Yksinomaisen (pakollisen) toimivallan nojalla esitetään kiinteistön sijaintipaikan perusteella kanne, joka liittyy johonkin seuraavista:

kiinteistön omistusoikeuden, rajoitetun esineoikeuden tai muun kiinteistöön liittyvän esineoikeuden tai sen puuttumisen toteaminen tai muu vaatimus, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen

kiinteistön rajojen määrittäminen tai kiinteistön jakaminen

kiinteistön hallussapidon suoja

kiinteistön omistuksesta johtuva esineoikeuteen liittyvä vaatimus

kiinteistöön liittyvä täytäntöönpanovaatimus

kiinteistön vuokrasopimuksesta tai muusta kiinteistön käyttöön liittyvästä velvoiteoikeudellisesta sopimuksesta tai sen voimassaolosta johtuva vaatimus.

Rasiteoikeutta tai etuosto-oikeutta koskeva kanne nostetaan rasitteellisen kiinteistön sijaintipaikan mukaan määräytyvän tuomioistuimen perusteella.

Yksinomaisen (pakollisen) toimivallan nojalla kanne, jolla haetaan kohtuuttomasti haittaavan vakioehdon soveltamisen lopettamista tai sitä, että ehdon suositteleva lopettaa ja peruuttaa sen suosittelemisen, nostetaan vastaajan liiketoimipaikan tai sen puuttuessa vastaajan kotipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos vastaajalla ei ole Virossa liiketoimi-, asuin- eikä kotipaikkaa, kanne nostetaan siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä vakioehtoja käytettiin.

Yksinomaisen toimivallan nojalla kanne oikeushenkilön elimen tekemän päätöksen mitättömäksi tai pätemättömäksi julistamiseksi nostetaan oikeushenkilön kotipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Virolainen tuomioistuin voi ratkaista avioliittoasian, jos

ainakin toinen puolisoista on Viron kansalainen tai oli Viron kansalainen avioliiton solmimishetkellä

kummankin aviopuolison asuinpaikka on Virossa

toisen aviopuolison asuinpaikka on Virossa, pois luettuina tapaukset, joissa tehtävää päätöstä ei ilmeisesti tunnustettaisi niissä maissa, joiden kansalaisia aviopuolisot ovat.

Kun kyseessä on virolaisessa tuomioistuimessa ratkaistava avioliittoasia, kanne nostetaan yksinomaisen toimivallan nojalla aviopuolisoitten yhteisen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos sellaista ei ole, kanne nostetaan vastaajan asuinpaikan mukaan määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan puolisoitten yhteisen alaikäisen lapsen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos yhteistä alaikäistä lasta ei ole, kanne nostetaan kantajan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Kun poissa olevalle henkilölle on katoamisen vuoksi tämän tietämättä vahvistettu omaisuuden hukkaamiskielto, kun vajaavaltaiselle henkilölle on määrätty holhooja tai kun henkilö on määrätty vankeusrangaistukseen, heitä vastaan voi nostaa avioerokanteen hakijan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Virolainen tuomioistuin voi ratkaista isyysasian, jos ainakin yksi asianosaisista on Viron kansalainen tai jos ainakin yhden asianosaisen asuinpaikka on Virossa. Virolaisessa tuomioistuimessa ratkaistavassa isyysasiassa kanne nostetaan lapsen asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa yksinomaisen toimivallan nojalla. Jos lapsen asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan vastaajan asuinpaikan mukaan. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan kantajan asuinpaikan mukaan. Edellä esitettyä sovelletaan myös elatusasioihin.

Erityisen toimivaltaperusteiden nojalla voi nostaa luonnollisen henkilön omaisuuden kohdistuvan kanteen myös tämän oleskelupaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa, jos kyseinen henkilö oleskelee siellä pidempään työ- tai palvelussuhteen, opintojen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Vastaajan taloudelliseen tai ammatilliseen toimintaan liittyvän kanteen voi nostaa myös tämän liiketoimipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jäsenyyteen pohjautuva oikeushenkilö (myös yhtiö) tai sen jäsen, osakas tai osakkeenomistaja voi erityisen toimivaltaperusteiden nojalla nostaa jäsenyydestä tai osakkuudesta johtuvan kanteen oikeushenkilön jäsentä, osakasta tai osakkeenomistajaa vastaan myös oikeushenkilön kotipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Jos asianomaisen henkilön asuin- tai kotipaikka on ulkomailla, häntä vastaan voi erityisen toimivaltaperusteiden nojalla nostaa omaisuuteen kohdistuvan kanteen vaatimuksen kohteena olevan omaisuuden tai henkilön muun omaisuuden sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos omaisuus on kirjattu julkiseen rekisteriin, tällaisen kanteen voi nostaa asianomaisen rekisterin sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos omaisuus on velvoiteoikeutta koskeva vaatimus, tällaisen kanteen voi nostaa velallisen asuin- tai kotipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos vaatimuksen vakuutena on omaisuutta, kanteen voi nostaa myös omaisuuden sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Saatavan takaisinperintää koskevan kanteen, jossa vaatimuksen vakuutena on kiinnitys tai vaatimukseen liittyy rasiteoikeus tai joka koskee muuta tällaista vaatimusta, voi nostaa myös kiinteistön sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa, jos velallinen on myös kiinnitetyn tai rasitteellisen kiinteistön omistaja.

Kanteen, joka johtuu kiinteistön omistukseen liittyvistä oikeudellisista suhteista, voi erityisen toimivaltaperusteiden nojalla nostaa asunnonomistajaa vastaan myös siinä tuomioistuimessa, joka määräytyy asianomaisen kiinteistön sijaintipaikan perusteella.

Sopimuksesta johtuvan kanteen tai sopimuksen mitättömäksi julistamista koskevan kanteen voi erityisen toimivaltaperusteen nojalla nostaa myös asianomaisen sopimuksen mukaisen velvollisuuden täyttämisaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Kuluttaja voi nostaa kanteen, joka johtuu [velvoiteoikeuslain](#) (*võlaõigusseadus*) 35, 46 ja 52 §:ssä, 208 §:n 4 momentissa, 379 ja 402 §:ssä, 635 §:n 4 momentissa ja 709, 734 ja 866 §:ssä säädetystä sopimuksesta tai suhteesta taikka muusta Virossa sijaitsevan tai Virossa toimipaikkaansa pitävän yrittäjän kanssa tehdystä sopimuksesta, myös oman asuinpaikkansa perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Tätä ei sovelleta kuljetussopimuksesta johtuviin kanteisiin.

Vakuutuksenottaja, edunsaaja tai muu henkilö, jolla on oikeus vakuutus sopimuksen nojalla vaatia vakuutuksenantajalta velvollisuuden täyttämistä, voi erityisen toimivaltaperusteen nojalla nostaa vakuutus sopimuksesta johtuvan kanteen vakuutuksenantajaa vastaan oman asuin- tai kotipaikkansa perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Kun kyseessä on vastuuvakuutus, rakennusta tai kiinteistöä koskeva vakuutus tai rakennuksen ja kiinteistön vakuuttaminen yhdessä irtaimen omaisuuden kanssa, kanteen vakuutuksenantajaa vastaan voi erityisen toimivaltaperusteen nojalla nostaa myös vahingon aiheuttaneen teon tekopaikan, vahingon aiheuttaneen tapahtuman tapahtumapaikan tai vahingon aiheutumisaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Työntekijä voi työ sopimuksesta johtuvissa riidoissa nostaa erityisen toimivaltaperusteen nojalla kanteen myös asuin- tai työpaikkansa perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Oikeudettomasti aiheutettua vahinkoa koskevan kanteen voi erityisen toimivaltaperusteen nojalla nostaa myös vahingon aiheuttaneen teon tekopaikan, vahingon aiheuttaneen tapahtuman tapahtumapaikan tai vahingon aiheutumisaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Kanteen, joka koskee perimisoikeuden vahvistamista, perillisen vaatimusta perinnönhaltijaa kohtaan, testamenttisaannosta tai perintösopimuksesta johtuvaa vaatimusta tai lakiosan tai perinnön jakamisvaatimusta, voi erityisen toimivaltaperusteen nojalla nostaa myös perinnönjättäjän kuoleman aikaisen asuinpaikan mukaan. Jos perinnönjättäjä oli Viron kansalainen eikä hänellä ollut kuollessaan asuinpaikkaa Virossa, tällaisen kanteen voi nostaa myös perinnönjättäjän viimeisen Virossa sijaitsevan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos perinnönjättäjällä ei ole ollut Virossa asuinpaikkaa, kanteen voi nostaa Harjun käräjäoikeudessa.

Kantaja voi nostaa kanteen useaa vastaajaa vastaan valintansa mukaan jonkun kanssavastajan asuin- tai kotipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Jos samaa vastaajaa vastaan voi nostaa samojen olosuhteiden johdosta useita kanteita, kanteet voi nostaa tuomioistuimessa, jolle voisi esittää yhden tai useamman niistä kanteista, joihin liittyvä vaatimus johtuu samoista olosuhteista.

Vastakanteen voi nostaa tuomioistuimessa, jossa kanne nostettiin, sillä edellytyksellä, että vastakanteen esittämis edellytykset täyttyvät eikä vastakanteen osalta ole säädetty yksinomaisesta toimivallasta. Tämä pätee myös tapauksissa, joissa vastakanne olisi yleissäännön mukaan nostettava ulkomaisessa tuomioistuimessa.

Pääväliintuloa koskevan kanteen voi nostaa tuomioistuimessa, jossa pääkanne käsitellään.

Kanteen, joka liittyy konkurssimenettelyyn tai konkurssipesään, voi nostaa konkurssivelallista, pesänhoitajaa ja konkurssilautakunnan jäsentä vastaan myös siinä tuomioistuimessa, jossa konkurssi asetettiin, mukaan lukien kanne, jolla haetaan omaisuudelle konkurssioikeudellisesti erillistä asemaa.

Tuomioistuimessa, jossa konkurssi asetettiin, voi nostaa myös saatavan toteamista koskevan kanteen.

Konkurssivelallinen voi nostaa konkurssipesään liittyvän kanteen myös siinä tuomioistuimessa, jossa konkurssi asetettiin, mukaan lukien takaisinsaantikanne. Jos haastehakemus jätetään muuhun tuomioistuimeen kuin pääsäännön mukaan määräytyvään vastaajan tuomioistuimeen, hakemuksen jättäminen tällaiselle tuomioistuimelle on perusteltava.

Jos useat virolaiset tuomioistuimet voivat samanaikaisesti olla toimivaltaisia jossakin asiassa, kantajalla on oikeus valita, missä tuomioistuimessa hän nostaa kanteen. Tällöin asia käsitellään siinä tuomioistuimessa, jossa kanne ensimmäiseksi nostettiin.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Virossa toimivalta ei määräydy asian luonteen tai kyseessä olevan rahamäärän perusteella.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Jollei lainsäädännössä toisin säädetä, kantaja, vastaaja tai kolmas osapuoli voi osallistua menettelyyn henkilökohtaisesti tai siviiliasioissa oikeudenkäyntikelpoisen edustajan kautta. Henkilökohtainen osallistuminen ei kumoa oikeutta edustajan tai neuvonantajan käyttöön.

Oikeudenkäyntikelpoisuus siviiliasioissa tarkoittaa henkilön kelpoisuutta käyttää oikeuksiaan ja täyttää velvollisuutensa siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Oikeudenkäyntikelpoisena pidetään vähintään 18-vuotiaasta henkilöä. Vajaavaltaisella henkilöllä ei ole oikeudenkäyntikelpoisuutta siviiliasioissa.

Poikkeuksena on täysi-ikäinen henkilö, jonka vajaavaltaisuus ei koske oikeuden käyttämistä ja velvollisuuksien täyttämistä siviilioikeudellisessa menettelyssä. Alaikäisistä henkilöistä vähintään 15-vuotiaat voivat osallistua menettelyyn oikeudellisen edustajan rinnalla.

Edustajana tuomioistuimessa voi olla asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut vähintään kansallisella tasolla tunnustetun oikeustieteen maisterin tutkinnon tai jolla on [Viron tasavallan koulutuslain](#) (*Eesti Vabariigi haridusseadus*) 28 §:n 22 momentissa tarkoitettu sitä vastaava pätevyys tai vastaava ulkomainen pätevyys.

Oikeushenkilöä edustaa tuomioistuimessa johtokunnan tai sen korvaavan elimen jäsen (laillinen edustaja), jollei laissa tai yhtiöjärjestyksessä säädetä yhteisestä edustusoikeudesta. Johtokunnan jäsen voi valtuuttaa sopimussuhteisen edustajan osallistumaan tuomioistuinmenettelyyn. Edustajan käyttäminen ei rajoita oikeushenkilön laillisenä edustajana toimivan johtokunnan jäsenen osallistumista menettelyyn.

Eräissä lainsäädännössä säädettyissä tapauksissa tuomioistuin määrää edustajan.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemukseen on merkittävä tuomioistuin, jolle se halutaan esittää. Haastehakemuksen voi tehdä myös sähköisesti portaalissa <https://www.e-toimik.ee/>, jonne kirjaudutaan henkilökortilla. Sen voi lähettää myös [faksilla tai sähköpostilla](#). Jos haastehakemuksen toimittaa omakätisesti, se on vietävä asianomaisen tuomioistuimen kansliaan.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäynti ja tuomioistuinikäsitely tapahtuvat viron kielellä. Haastehakemus on tehtävä kirjallisesti viron kielellä, ja sen on oltava allekirjoitettu.

Haastehakemuksen voi tehdä myös sähköisesti portaalissa <https://www.e-toimik.ee/>, jonne kirjaudutaan henkilökortilla ja jossa hakemus allekirjoitetaan digitaalisesti. Hakemuksen voi myös lähettää digitaalisesti allekirjoitettuna sähköpostilla. Haastehakemuksen voi lähettää faksilla tai sähköpostilla ilman digitaalista allekirjoitusta vain, jos allekirjoitettu haastehakemus toimitetaan tuomioistuimelle mahdollisimman pian.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Hakemukselle ei ole vahvistettu vakiomuotoa. Siihen on merkittävä seuraavat tiedot:

osapuolten ja niiden mahdollisten edustajien nimet ja osoitteet sekä tiedot toivotuista yhteydenpitovälineistä tuomioistuimen nimi

selkeästi ilmaistu kantajan vaatimus (kanteen sisältö)

kanteen perusteena olevat tosiseikat (kanneperuste)

kanneperusteen muodostavia tosiseikkoja tukevat todisteet; on mainittava konkreettisesti, mitä tosiseikkoja milläkin todisteilla halutaan tukea tyytykö kantaja kirjalliseen käsittelyyn vai vaatiiko hän asian käsittelemistä tuomioistuimessa kanteen arvo, jos kanteella ei haeta tietyn rahamäärän maksamista luettelo oikeudenkäyntiasiakirjan liitteistä

osapuolen tai tämän edustajan allekirjoitus, jonka on sähköisessä asiakirjassa oltava digitaalinen.

Jos kantaja haluaa asiaa käsiteltävän asiakirjojen perusteella, se on mainittava haasteessa.

Jos kantajalla on edustaja, tätä koskevat tiedot on mainittava haasteessa. Jos kantaja haluaa käyttää tulkkia, se on mainittava haasteessa, ja tulkkia koskevat tiedot on mahdollisuuksien mukaan mainittava haasteessa.

Jos haastehakemus jätetään muuhun tuomioistuimeen kuin pääsäännön mukaan määräytyvään vastaajan tuomioistuimeen, hakemuksen jättäminen tällaiselle tuomioistuimelle on perusteltava.

Avioerohakemukseen on merkittävä edellä esitettyjen tietojen lisäksi puolisoiden yhteisten alaikäisten lasten nimet ja syntymäajat. Lisäksi on mainittava, kuka huolehtii lapsista, kuka kasvattaa heidät ja kenen luona lapset asuvat, sekä tehtävä ehdotus siitä, miten huolto ja lastenhoito järjestetään vastaisuudessa.

Jos kantaja tai vastaaja on julkiseen rekisteriin merkitty oikeushenkilö, haastehakemukseen lisätään rekisterikortin jäljennös, ote rekisteristä tai rekisteröintitodistus, jos tuomioistuin ei voi tarkistaa tietoja rekisteristä. Muiden oikeushenkilöiden osalta siitä, että oikeushenkilö on oikeushenkilönä olemassa ja oikeustoimikelpoinen, esitetään muunlaiset todisteet.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Valtion käsittelymaksu peritään kanteen, valituksen tai hakemuksen käsittelystä. Sen suuruus riippuu riita-asian arvosta [valtion käsittelymaksusta annetun lain \(riigilõivuseadus\)](#) [liitteen 1](#) mukaisesti, tai se voi olla vaatimustyyppin mukaan kiinteämääräinen. Valtion käsittelymaksua ei peritä hakemuksesta, joka koskee oikeusapua, palkkavaatimusta tai elatusapuvaatimusta. Laissa on säädetty myös muista vastaavista tapauksista.

Valtion käsittelymaksu on maksettava etukäteen. Kannetta ei anneta tiedoksi vastaajalle eikä mitakaan prosessitoimia suoriteta ennen kuin valtion käsittelymaksu on maksettu. Jos valtion käsittelymaksua ei ole maksettu kokonaan, tuomioistuin vahvistaa sen suorittamiselle määräjajan. Jos maksua ei suoriteta määräpäivään mennessä, hakemusta ei oteta käsiteltäväksi. Jos käsiteltäväksi otetusta vaatimuksesta on maksettu valtion käsittelymaksua laissa säädettyä vähemmän, tuomioistuin vaatii sen maksamista laissa säädetystä suuruudesta. Jos kantaja ei maksa valtion käsittelymaksua tuomioistuimen vahvistamaan määräpäivään mennessä, tuomioistuin jättää kanteen käsittelemättä asianomaisen vaatimuksen osalta.

Valtion käsittelymaksua maksettaessa maksumääräykseen on merkittävä sen toimen nimi, josta maksu maksetaan. Jos valtion käsittelymaksu maksetaan jonkun toisen henkilön puolesta, on merkittävä myös tämän nimi. Jos tuomioistuin vaatii haastehakemuksen esittämisen jälkeen täydentävää valtion käsittelymaksua ja se suoritetaan luottolaitoksen kautta, maksuun on merkittävä tuomioistuimen antama viitenumero.

Edustajan kulut siinä laajuudessa kuin on tarpeen ja perusteltua jäävät yleensä sen osapuolen kannettaviksi, jolle tuomioistuimen päätös on vastainen. Kun edustajan kulut peritään hävinneeltä osapuolelta, niiden maksamista ei tarvitse todistaa; kulujen todisteeksi ja korvauserusteeksi riittää oikeudellisten palvelujen tarjoamisesta kirjoitettu lasku. Siviiliprosessilaissa ei säädetä edustajan palkkion maksamisesta ennen kuin tuomioistuin on jakanut ja vahvistanut oikeudenkäyntikulut. Palkkiosta sopivat oikeusapupalvelun tarjoaja ja edustettava henkilö oikeusapupalvelujen tarjoamista koskevassa sopimuksessa.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua voi saada menettelyn osapuolena oleva luonnollinen henkilö, joka avustusta haettaessa asuu Virossa tai muussa EU-maassa tai on Viron tai jonkin muun EU-maan kansalainen. Asuinpaikka määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 62 artiklan mukaisesti. Muille menettelyn osapuolina oleville luonnollisille henkilöille annetaan oikeusapua vain kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

Oikeusavun hakijalle annetaan oikeusapua, jos

oikeusavun hakija ei pysty taloudellisen tilanteensa vuoksi maksamaan oikeudenkäyntikuluja tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä ja on riittävät perusteet olettaa, että oikeudenkäyntimenettelyssä saadaan myönteinen lopputulos.

Riittäviksi perusteiksi oikeudenkäynnissä menestymiselle katsotaan se, että hakemus, jota varten oikeusapua haetaan, on oikeudellisesta näkökulmasta asianmukaisesti perusteltu ja sen tueksi on esitetty tosiseikkoja. Oikeudenkäynnissä menestymistä arvioitaessa otetaan huomioon myös asian merkitys oikeusavun hakijalle.

Luonnolliselle henkilölle ei anneta oikeusapua, jos

oikeudenkäyntikulut eivät oletettavasti ylitä oikeusavun hakijan kahdella kerrottua keskimääräisiä kuukausituloja, jotka on laskettu hakemuksen jättämisestä edeltävien neljän kuukauden keskimääräisten kuukausitulojen perusteella ja joista on vähennetty verot, pakolliset vakuutusmaksut, laissa määritellyistä elatusvelvollisuuksista aiheutuvat kulut sekä kohtuulliset asumis- ja liikkumiskustannukset

oikeusavun hakija pystyy kustantamaan oikeudenkäyntikulut, koska hänellä on helposti myytävää omaisuutta, johon voi lain mukaan kohdistaa maksuvaatimuksen.

Oikeushenkilöistä oikeusapua voi hakea tavoitteidensa saavuttamiseksi voittoa tavoittelemattomien yhdistysten ja säätiöiden, joihin sovelletaan tuloverohelpotusta, luetteloon merkitty tai sellaiseen verrattavissa oleva voittoa tavoittelematon yhdistys tai säätiö, jonka kotipaikka on Virossa tai muussa EU-maassa. Edellytyksenä on, että hakija perustelee hakevansa oikeusapua ympäristönsuojelun tai kuluttajansuojan alalla tai tavoitteenaan estää lailla suojattujen oikeuksien mahdollinen vahingoittaminen jokin muu monia ihmisiä koskeva ylivoimainen yleinen etu huomioon ottaen eikä hakija oletettavasti pysty maksamaan oikeudenkäyntikuluja omista varoistaan tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä. Muut virolaiset yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt voivat hakea oikeusapuna täydellistä tai osittaista vapautusta muutoksenhausta perittävästä valtion käsittelymaksusta. Muille ulkomaisille oikeushenkilöille annetaan oikeusapua vain kansainvälisen sopimuksen nojalla.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun kanne on saapunut tuomioistuimeen. Tämä pätee vain, jos kanne on sittemmin annettu tiedoksi vastaajalle. Jos tuomioistuin ei ota haastehakemusta käsiteltäväksi, se ei anna kannetta tiedoksi vastaajalle. Jos haastehakemus on lain vaatimusten mukainen, tuomioistuin antaa määräyksen ja ottaa sen käsiteltäväksi. Jos haastehakemus ei ole vaatimusten mukainen, tuomioistuin vahvistaa määräjajan, jonka kuluessa hakemuksen puutteet tulee korjata. Tuomioistuin ratkaisee, ottaako se haastehakemuksen käsiteltäväksi, kieltäytykö se siitä vai asettaako se määräjajan, jossa hakemuksen puutteet on korjattava, antamalla asiaa koskevan määräyksen kohtuullisessa ajassa. Tuomioistuin antaa hakijalle tiedoksi, että haastehakemus on otettu käsiteltäväksi.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin ilmoittaa osapuolille menettelyn etenemisestä hallintopäätöksellä. Määräaika, joka koskee vastineen jättämistä haastehakemukseen, esitetään hallintopäätöksessä, jolla tuomioistuin antaa vastaajalle tiedoksi haastehakemuksen käsiteltäväksi ottamisen.

Päivitetty viimeksi: 11/08/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen

verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Irlanti

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Oikeudenkäynti tuomioistuimessa on usein viimeinen keino sen jälkeen kun muut yritykset sovitella riitaa ovat epäonnistuneet. Oikeuskäsittelyn sijasta on mahdollista käyttää myös vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä. Lisätietoa on tietosivulla ”Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät” (*”Alternative Dispute Resolution”*).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määräajat, joiden kuluessa oikeudenkäynti on pantava vireille, vaihtelevat tapauksen mukaan. Määräaikoja koskevissa kysymyksissä voi pyytää neuvoa lainopilliselta asiantuntijalta tai julkishallinnon elimeltä, joka vastaa kansalaisten neuvonnasta muun muassa oikeusasioissa

([Information office to citizens](#)).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. tietosivu ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)”.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Alempien oikeusasteiden eli *Circuit Court*- ja *District Court*-tuomioistuinten osalta se, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava, määräytyy sen mukaan, missä vastaaja tai, jos vastaajia on useampia, yksi heistä asuu vakinaisesti tai harjoittaa ammattia tai liiketoimintaa. Useimmissa sopimusriidoissa toimivalta kuuluu sille *Circuit Court*- tai *District Court*-tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä sopimus väitetään tehdyksi. Vahingonkorvausasiat taas käsitellään siellä, missä vahingon väitetään tapahtuneen, ja perheoikeudelliset asiat siellä, missä hakija asuu. Asiat, jotka liittyvät kiinteän omaisuuden vuokraamiseen tai omistusoikeuteen, käsitellään riidan kohteena olevan kiinteistön tai rakennuksen sijaintipaikkakunnan tuomioistuimessa.

Lisätietoja tuomioistuinten toimivallasta on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*”Jurisdiction of the Courts”*)

[Irlannin oikeusviraston](#) sivustolla on lisätietoa tuomioistuinjärjestelmän rakenteesta. Oikeusvirasto julkaisee myös *Explaining the Courts* -nimistä vihkosta, jossa kansalaisille selostetaan tuomioistuinten toimintaa. Lisätietoa tuomioistuinjärjestelmästä saa myös julkishallinnon elimeltä, joka neuvoo kansalaisia julkisen hallinnon kysymyksissä ([Citizens Information Board](#)).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Tuomioistuimen toimivalta määräytyy asian luonteen (sopimus, vahingonkorvaus jne.) ja riidan kohteena olevan rahamäärän perusteella.

Lisätietoja on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*”Jurisdiction of the Courts”*)

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Aina ei ole tarpeen käyttää asiamiestä, vaan jokainen päättää itse, tarvitseeko apua. Valinta riippuu asian monimutkaisuudesta. Asiamiehen – jos sellaiseen päädytään – on oltava asianajaja. Asianajajaliitto ([The Law Society](#)) myöntää lakimiehille oikeuden harjoittaa asianajan ammattia ja valvoo asianajajien toimintaa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus on jätettävä siihen oikeusviraston kansliaan, joka on toimivaltainen. Toimivalta määräytyy vaateen rahamäärän mukaisesti. Lisätietoa oikean tuomioistuimen löytämiseksi on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*”Jurisdiction of the Courts”*). Oikeusvirastolla on kanslioita eri puolilla Irlantia.

Osoitetiedot ja aukioloajat ovat saatavilla [oikeusviraston verkkosivuilla](#).

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Irlannissa haastehakemus voidaan tehdä joko englanniksi tai iiriksi. Haastehakemus on tehtävä erityisellä lomakkeella, joka voi olla erilainen eri tuomiopiireissä. Hakemusta ei voida lähettää faksilla tai sähköpostitse, vaan se on toimitettava henkilökohtaisesti toimivaltaiseen oikeusviraston kansliaan. Hakemusta ei voida esittää suullisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamista varten on erityisiä lomakkeita. Monet niistä voi ladata [oikeusviraston verkkosivulta](#), ja loput ovat saatavilla tuomioistuinten [oikeudenkäyntisäännöissä](#). Näistä lomakkeista käy ilmi, mitä asioita hakemukseen on sisällytettävä. Oikeusviraston virkamiehet voivat antaa jonkin verran neuvontaa haastehakemuksen tekemisessä, mutta tämä neuvonta liittyy pelkästään menettelyyn, sillä heillä ei ole lupaa antaa neuvoja sen suhteen, onko kanteella menestymisen mahdollisuuksia tai miten sitä pitäisi ajaa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Useimpiin kannetyyppeihin liittyy oikeudenkäyntimaksu. Maksu on suoritettava silloin, kun haastehakemus jätetään toimivaltaiseen oikeusviraston kansliaan. Tietoa eri kannetyyppien sovellettavista oikeudenkäyntimaksuista on saatavilla [oikeusviraston verkkosivustolla](#). Asianajajien palkkiot ovat erillinen asia eivätkä kuulu oikeusvirastolle. Asianajaja kertoo itse päämiehelleen, kuinka suuri hänen palkkionsa on ja milloin se on maksettava.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. tietosivua ”[Oikeusapu](#)”.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia tulee virallisesti vireille, kun oikeusviraston kanslia antaa kannetta koskevan haasteen. Joissakin tuomioistuimissa asia tulee vireille vasta kun haaste on annettu tiedoksi vastapuolelle. Vähäisiä vaatimuksia käsittelevässä tuomioistuimessa (*Small Claims Court*) kirjaaja lähettää hakemuksen tiedoksi vastapuolelle. Muissa tuomioistuimissa asianosaisen on huolehdittava tiedoksiantamisesta itse tai annettava se asiamiehen tehtäväksi. Asiasta voi pyytää lisätietoa siitä oikeusviraston kansliasta, jossa kanne on päätetty nostaa. Oikeusviraston virkamiehet kertovat asianosaiselle, jos haastehakemuksen tekemisessä ei ole noudatettu kaikkia menettelyvaatimuksia, mutta varsinaisesti sen asian päättäminen, onko hakemus asianmukaisesti tehty, kuuluu tuomarille.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kunkin tuomioistuimen [oikeudenkäyntisäännöissä](#) määrätään, missä aikataulussa eri toimet on tehtävä. Asia selviää kysymällä lisätietoja siitä oikeusviraston kansliasta, jossa kanne on päätetty nostaa.

Päivitetty viimeksi: 12/04/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Kreikka

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaista käyttää vaihtoehtoisia menettelyjä. Katso ”[Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt](#)”.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanon määrääjät vaihtelevat käsiteltävän asian mukaan. Vireillepanon määräaikoja koskevissa kysymyksissä voi pyytää neuvoa juristilta tai julkishallinnon elimeltä, joka antaa tietoja oikeussuojakeinoista.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta”.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta – Kreikka”.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta – Kreikka”.

Menettely, jota on noudatettava vietäessä asia tuomioistuimeen.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asian vireillepanossa on käytettävä asianajajaa, paitsi 1) kun asia pannan vireille rauhantuomioistuimessa (*Irinodikio*), 2) kun on kyse turvaamistoimista, 3) välittömän vaaran välttämiseksi (siviiliprosessilain 94 §:n 2 momentti), 4) työoikeudellisia riitoja käsittelevässä oikeudenkäynnissä yhden tuomarin kokoonpanossa toimivassa alioikeudessa (*Monomeles Protodikio*) tai rauhantuomioistuimessa (siviiliprosessilain 665 §:n 1 momentti). Pääsääntönä on, että on käytettävä oikeudellista edustajaa. Tästä säännöstä on kuitenkin poikkeuksia, ja asianosainen voi edustaa itseään muun muassa turvaamistoimenpiteitä tai vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa tai työoikeudellisissa riita-asioissa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Oikeusmenettely alkaa hakemuksen jättämisestä toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon. Asianosaisen on otettava yhteyttä asianajajaan, joka laatii haastehakemuksen ja jättää sen toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

a) Kanne on laadittava kreikaksi.

b) Pääsääntönä on, että kanne nostetaan kirjallisella haastehakemuksella. Hakemuksen voi esittää myös suullisesti rauhantuomioistuimessa silloin kun tuomioistuimen toimipaikassa ei ole nimettyä asianajajaa eikä oikeudellista neuvonantajaa (*dikolabos*), jolloin asiasta on laadittava kertomus (siviiliprosessilain 111 ja 115 § sekä 215 §:n 2 momentti).

c) Haastehakemuksen voi toimittaa myös sähköisesti, kunhan se on varustettu kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella (siviiliprosessilain 117 §:n 2 momentti ja 119 §:n 4 momentti, presidentin asetus 25/2012).

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamiseksi ei ole valmiita lomakkeita. Asianosainen toimittaa tuomioistuimelle tarvittaessa haastehakemuksen (mikä ei ole pakollista rauhantuomioistuimessa eikä turvaamistoimenpiteitä koskevissa asioissa) sekä kirjalliset todisteet.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Maksettavat maksut: asianosainen vastaa kustannuksista ja maksuista. Kantaja maksaa leimaverot ja maksut eri rahastoihin (kuten asianajajien rahasto (TN) ja Ateenan asianajajien hyvinvointirahasto (TPDA)). Ne maksetaan samalla kun asia pannaan vireille. Asianajaja ja asianosainen sopivat, milloin ja miten asianajan palkkio maksetaan.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, siviiliprosessilain 194–204 §:ssä säädettyin edellytyksin (silloin kun asianosainen ei pysty maksamaan oikeudenkäyntikuluja vaarantamatta omaa ja perheensä elatusta). Oikeusapuhakemukseen on liitettävä: 1. hakijan asuinkunnan kunnanhallituksen puheenjohtajan tai kunnanjohtajan antama todistus hakijan ammatillisesta ja taloudellisesta asemasta sekä perhesuhteista ja 2. todistus kiinteistöveron maksamisesta sen osoittamiseksi, että hakija on tehnyt tuloveroilmoituksen tai muun välillisen veroilmoituksen viimeisten kolmen vuoden aikana, sekä varmistus veroilmoituksen oikeellisuudesta.

Kanteen yhteydessä toteutetaan lisätoimenpiteitä.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun haastehakemus on toimitettu sen tuomioistuimen kirjaamoon, jolle se on osoitettu, ja kun kopio hakemuksesta on toimitettu vastaajalle (siviiliprosessilain 215 §). Kertomuksen laatiminen ja esittäminen vahvistavat sen, että hakemus on toimitettu. Kun haastehakemus jätetään toimivaltaiseen tuomioistuimeen, se kirjataan ja kantajalle ilmoitetaan oikeudenkäyntipäivämäärä ja muita asioita koskevia tietoja.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamo määrää asialle käsittelypäivän ja asianosainen kutsutaan paikalle jokaiseen asiaa koskevaan oikeusistuntoon tai silloin kun toteutetaan asiaa koskevia toimenpiteitä. Jokaisella asianosaisella on oikeus osallistua aktiivisesti asian käsittelyyn. Myös asianosaisen asianajaja voi antaa neuvoja.

Kun asiaa käsitellään muutoksenhakutuomioistuimessa (*Efetio*), asianajan läsnäolo on pakollista, vaikka oikeudellisen edustajan läsnäoloa ei edellytetä edellä mainituissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetuissa tapauksissa. Tätä sääntöä sovelletaan luonnollisesti myös oikeudenkäynteihin korkeimmassa oikeudessa (*Arios Pagos*).

Päivitetty viimeksi: 24/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Espanja

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Riidat voidaan ratkaista myös tuomioistuimen ulkopuolella. Vaihtoehtoihin, kuten sovitteluun, voi tutustua Espanjan osalta [täällä](#).

Osapuolet voivat pyytää sovittelua myös oikeudenkäyntimenettelyn alettua.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määrääjät vaihtelevat tapauskohtaisesti. Määräaikojen tai vanhentumisaikojen määrittäminen on oikeudellisesti monimutkaista. Siksi kannattaa ottaa yhteyttä asianajajaan tai lakiasiantuntijastoon ja kysyä tarkempia tietoja siitä, miten asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Selvennykseksi voidaan todeta, että yleensä

sopimuksiin perustuvia velkoja koskevien vaatimusten vanhentumisaika on viisi vuotta;

muuta kuin sopimuksiin liittyviä vahinkoja koskevien vaatimusten vanhentumisaika on yksi vuosi.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Jos asia halutaan viedä oikeuteen, on haettava asian käsittelyä tämän jäsenvaltion tuomioistuimessa.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. tuomioistuinten toimivalttaa koskevat säännöt [Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen – Espanja](#).

Asuinpaikan mukaan:

 [Tuomioistuinhakemisto \(Directorio Juzgados\)](#)

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso tuomioistuinten toimivalttaa koskevat säännöt [Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen – Espanja](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Jotta voit viedä asian tuomioistuimen käsiteltäväksi Espanjassa, tarvitset yleensä avuksi

tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiamiehen (*procurador*) ja

asianajajan, joka edustaa sinua oikeudessa.

Näitä henkilöitä ei tarvita seuraavissa tapauksissa:

Vaatumuksen arvo on enintään 2 000 euroa.

Asian käsittelyä haetaan nopeutetulla menettelyllä (ns. maksamismääräysmenettely), jolloin on toimitettava asiakirjatodisteet velasta. Näissä tapauksissa vaatimuksen määrää ei ole rajoitettu.

Ennen varsinaisten oikeudenkäyntimenettelyjen aloittamista pyydetään kiireellisten toimien aloittamista. Tällaisia ovat muun muassa väliaikaiset toimet, joiden tarkoituksena on täyttää puolisoiden ja heidän lastensa tärkeimmät henkilökohtaiset ja taloudelliset tarpeet, kun toinen puolisoista aikoo hakea avioliiton mitätöintiä, asumuseroa tai avioeroa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Hakemus ja asiakirjat voidaan toimittaa sähköisesti

 [oikeuslaitoksen \(Administración de Justicia\) keskitetyssä asiointipisteessä](#).

Hakemus ja asiakirjat voidaan toimittaa asiaankuuluvan paikkakunnan tuomioistuimen kirjaamoon (*Juzgado Decano*). Tällöin hakemusta käsittelee

oikeussihteeri (*letrado de la administración de justicia*), joka vastaa kirjaamosta ja yleisistä palveluista, tai

kirjaamon virkailija, joka toimii oikeussihteerin valvonnassa.

Oikeussihteerit ja heidän nimeämänsä virkailijat ovat ainoat henkilöt, jotka voivat vahvistaa päivämäärän ja kellonajan, jona kanteet, menettelyjen aloittamista koskevat hakemukset ja muut asiakirjat, joihin sovelletaan pakollisia määräaikoja, on kirjattu saapuneeksi.

Siviili- tai kauppaoikeudellisia kanteita ei voida toimittaa muulle julkiselle elimelle, ei myöskään päivystävälle tuomioistuimelle.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntimenettelyssä on periaatteessa käytettävä espanjan kieltä. Niillä itsehallintoalueilla, joilla on oma kieli (Katalonia, Valencia, Baleaarit, Galicia ja Baskimaa), voidaan käyttää myös kyseistä kieltä.

Kaikki muut menettelyyn osallistuvat voivat käyttää sekä asiakirjoissa että suullisissa menettelyissä joko espanjaa tai sen itsehallintoalueen kieltä, jossa menettely on vireillä. Jos henkilö ei ymmärrä itsehallintoalueen kieltä, tuomioistuin nimeää hänelle tulkin, joka tulkkaa menettelyn espanjaksi. Tulkki nimetään lain niin edellyttäessä tai jos asianosainen pyytää sitä puolustautumisoikeutensa turvaamiseksi. Jos muu kuin asianosainen todistaa asiassa muulla kielellä sen vuoksi, ettei hän osaa espanjaa tai itsehallintoalueen kieltä, hänet todistajaksi kutsunut osapuoli vastaa tulkin tilaamisesta.

Menettelyt on aloitettava aina laatimalla kanne (*demanda*). Jos kanteessa esitetyn vaatimuksen määrä on enintään 2 000 euroa, kanne voidaan laatia yksinkertaisena asiakirjana, joka sisältää seuraavat tiedot:

kantajan henkilötiedot ja osoite sekä vastaajan henkilötiedot ja osoite, jos ne ovat tiedossa;

tarkka selvitys kantajan vaatimuksista vastaajaa kohtaan.

Henkilöt, jotka eivät käytä oikeudenkäyntiasiamiehen palveluja, voivat toimittaa kanteen tuomioistuimelle sähköisesti tai muulla tavoin. He voivat muuttaa valitsemaansa toimitustapaa milloin tahansa.

 [Keskitetty asiointipiste – oikeuslaitos \(Administración de Justicia\)](#)

Sen sijaan kaikkien oikeusalan toimijoiden on käytettävä tuomioistuinten sähköisiä tai etätoimitusjärjestelmiä alkuperäisen hakemuksen ja sitä seuraavien kanneasiakirjojen ja muiden asiakirjojen toimittamiseen. Näin varmistetaan, että asiakirjat ovat aitoja, ja lähettäjälle jää luotettava merkintä siitä, että asiakirjat on lähetetty ja vastaanotettu kokonaisuudessaan. Myös lähetys- ja vastaanottopäivämäärät tallennetaan.

Myös seuraavien organisaatioiden ja henkilöiden on käytettävä tuomioistuinten sähköisiä järjestelmiä:

oikeushenkilöt;

yhdistykset, jotka eivät ole oikeushenkilöitä;

ammattijärjestöön rekisteröitymistä edellyttävän ammatin harjoittajat ammatilliseen toimintaansa liittyvien, yhdessä oikeuslaitoksen kanssa toteutettavien toimenpiteiden ja muodollisuuksien yhteydessä;

notaarit ja rekisterinpitäjät;

asianosaisen edustajat, kun asianosaisen edellytetään viestivän oikeuslaitoksen kanssa sähköisesti; ja

julkishallinnon virkamiehet tehtäviensä hoitamisen yhteydessä toteutettavien toimenpiteiden ja muodollisuuksien yhteydessä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Arvoltaan enintään 2 000 euron suuruisille kanteille sekä erityisessä maksamismääräysmenettelyssä toimitetuille rahasaamisia koskeville kanteille on saatavana vakiolomakkeita ja painettuja asiakirjoja. Maksamismääräysmenettelyssä nostettavan kanteen arvoa ei ole rajoitettu, mutta velasta on toimitettava asiakirjatodisteet.

Nämä lomakkeet (käyttöohjeineen) ovat saatavissa internetissä:

 [Suullinen menettely \(Juicio Verbal\)](#)

 [Maksamismääräysmenettely \(Juicio Monitorio\)](#)

Lomakkeita on saatavana myös kunkin tuomiopiirin tuomioistuinten kirjaamoista ja keskuskansliasta.

Jos lomakkeita ei ole tai jos niitä ei voida käyttää, tuomioistuimelle on toimitettava kirjallinen kanne. Kanneasiakirja on hyvin yksinkertainen, jos kanteen arvo on enintään 2 000 euroa. Asiakirjan täytyy sisältää vain kantajan henkilötiedot, vastaajan henkilötiedot, jos ne ovat tiedossa, ja tarkka kuvaus siitä, mitä kantaja vaatii kanteessaan.

Jos kanteen arvo on yli 2 000 euroa, kanneasiakirja on monimutkaisempi ja asianajaja laatii sen. Tällöin asiakirjassa on oltava lisäksi kuvaus asiaan liittyvistä tosiseikoista, kanteen oikeudelliset perusteet ja jäsennelly luettelo, jossa eritellään toimitetut asiakirjat ja muut todisteet.

Kummassakin tapauksessa alkuperäisen kanteen mukana on toimitettava kaikki kannetta tukevat asiakirjatodisteet sekä mahdolliset asiantuntijalausunnot ja muu asiaan liittyvä näyttö. Yleensä näitä asiakirjoja ei voida toimittaa myöhemmin, paitsi muutamissa erikoistapauksissa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Yksityishenkilöiltä ei peritä maksua.

Oikeushenkilöiltä (yritysten, säätiöiden, yhdistysten jne.) peritään käsittelymaksu, kun ne nostavat kanteen siviili- tai kauppaoikeusasiassa tai yleisessä hallintotoimistoasiassa ja kun ne hakevat muutosta sosiaalioikeusasiassa annettuun tuomioon. Rikostoimistoasiassa maksuja ei peritä. Lisätietoja:

 Oikeudenkäyntimaksut (Tasas judiciales)

Katalonian itsehallintoalueella oikeushenkilöiltä peritään maksu (mutta ei yksityishenkilöiltä):

 Katalonian itsehallintoalue – maksu (Comunidad Autónoma de Cataluña – Tasa)

Asianajajien palkkiot eivät perustu vakiohinnastoon. Sekä palkkion määrästä että maksutavasta sovitaan asiakkaan kanssa.

Sen sijaan tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiamiehen palkkio perustuu vakiohinnastoon, ks.

 Oikeudenkäyntiasiamiehen palkkiotaulukko (Arancel Procuradores)

Oikeusalan toimijat pyytävät yleensä ennakkomaksun, joka kattaa alkuvaiheen kustannukset. Tämä maksu vähennetään kokonaismäärästä. Menettelyt on jaettu vaiheisiin, ja asiakasta voidaan pyytää maksamaan tietty prosenttiosuus kokonaismäärästä kunkin vaiheen alkaessa.

Loppumaksu laskutetaan yleensä vasta kun asia on loppuun käsitelty.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos henkilö voi todistaa, ettei hänellä ole varaa oikeudenkäyntiin, hänellä on oikeus saada maksutonta oikeusapua.

 Oikeusapu – oikeusministeriö (Ministerio de Justicia)

Hänen varansa arvioidaan käyttämällä IPREM-nimistä indeksiä (julkinen perustason tuloindeksi).

Arvioinnin perusteella todetaan, ettei henkilöllä ole varaa oikeudenkäyntiin, jos kotitalouden kaikista lähteistä saatavat vuotuiset tulot ovat enintään seuraavat:

kaksi kertaa hakemuksen tekohetkellä sovellettava IPREM, kun kyseessä on perheetön henkilö;

kaksi ja puoli kertaa suuremmat kuin hakemuksen tekohetkellä voimassa oleva IPREM-indikaattori, kun kyseessä olevan henkilön kotitalouteen kuuluu alle neljä henkeä;

kolme kertaa suuremmat kuin IPREM, kun kyseessä olevassa kotitaloudessa on vähintään neljä henkeä.

Vuonna 2023 vuotuinen IPREM oli 7 200,00 euroa (12 maksuerää).

 IPREM 2023

Maksutonta oikeusapua voivat saada myös tietyt voittoja tavoittelemattomat järjestöt.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan virallisesti nostetuksi toimittamispäivänä eli silloin, kun se on toimitettu kirjaamoon ja kun tuomioistuin on hyväksynyt kanteen käsiteltäväksi ja vahvistanut, että asia kuuluu sen toimivaltaan.

Ilmoituksen tuomioistuimen päätöksestä hyväksyä kanne ja kaikista myöhemmistä päätöksistä antaa oikeudenkäyntiasiamies, jos sellainen on palkattu. Jos oikeudenkäyntiasiamiestä ei tarvita, kantaja saa ilmoituksen kanteen kirjaamisesta suoraan kanteessa ilmoittamaansa osoitteeseen.

Jos kanteessa on virhe, jonka vuoksi sitä ei voida hyväksyä käsiteltäväksi, tuomioistuin ilmoittaa määräajan, johon mennessä virhe on korjattava. Jos virhettä ei voida korjata, oikeussiihteerin ilmoittaa siitä tuomarille, joka päättää, jatketaanko kanteen käsittelyä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Osapuolille ilmoitetaan viipymättä kaikista menettelyjen vaiheista tai tapahtumista joko suoraan tai oikeudenkäyntiasiamiehen kautta.

Menettelyille ei yleensä määrätä täsmällistä aikataulua, mutta niillä on aina määräajat, joita on noudatettava.

Päivitetty viimeksi: 15/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Ranska

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaista käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä. Katso lisätietoja aiheesta [täältä](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vanhentumisajat vaihtelevat tapauksen mukaan. Vanhentumisaikoja koskevaan kysymykseen voi saada selvennystä juristilta tai julkishallinnon elimeltä, joka antaa tietoja oikeussuojakeinoista.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso sivu "[Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? - Ranska](#)".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso sivu "[Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? - Ranska](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso sivu "[Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? - Ranska](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Joskus asianajajan käyttäminen on pakollista oikeudenkäynnin alusta lähtien.

Yhdistetyssä tuomioistuimessa (*tribunal judiciaire*) on lähtökohtaisesti pakollista käyttää asianajajaa. Poikkeuksista on kuitenkin säädetty esimerkiksi liiketoimien vuokrasopimuksiin liittyvien kanteiden sekä muun muassa holhousasioita käsittelevän tuomioistuimen (*juge des contentieux de la protection*) toimivaltaan kuuluvien kanteiden osalta.

Perheoikeusasiassa (*juge aux affaires familiales*) asianajajan käyttäminen ei ole pakollista asioissa, jotka koskevat huoltajuuden siirtoa, avioeron jälkeisiä menettelyjä, huoltajuutta, avioliiton perustuvien etuuksien määrittämistä ja elatusvelvollisuutta.

Kauppaoikeusasiassa, täytäntöönpanosta vastaavassa tuomioistuimessa, nuorisotoimistoasiassa, sosiaaliturva-asioiden alioikeudessa, työoikeusasiassa ja maaoikeusasiassa asianajajan käyttäminen ei ole pakollista.

Ranskan lainsäädännössä on kaksi kannemenettelyä.

Jos kanne on pantava vireille haasteella, haasteen voi toimittaa ainoastaan haastemies. Sen sijaan silloin, kun kanne voidaan panna vireille yksipuolisella tai osapuolten yhteisellä hakemuksella, haastemiestä ei tarvitse käyttää.

Kun kyse on välitoimista (*référé*), asia on saatettava tuomioistuimen käsittelyyn haasteella.

Avioero pannaan vireille haasteella tai yhteisellä hakemuksella.

Nuorisotoimistoasiassa (*juge des enfants*) asia pannaan vireille toisen vanhemman, huoltajan tai alaikäisen itsensä tekemällä hakemuksella.

Täytäntöönpanosta vastaavassa tuomioistuimessa (*juge de l'exécution*) on käytettävä haastetta muissa kuin karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanomenettelyissä.

Kauppatuomioistuimessa (*tribunal de commerce*) on käytössä maksamismääräysmenettely, jossa asia pannaan vireille hakemuksella ja joka koskee pankkivekseliin (*traite*), vekseliin (*lettre de change*), velkakirjaan (*billet à ordre*) tai saamisen siirtoon (*bordereau de cession*) perustuvia saatavia. Muut asiat pannaan vireille haasteella.

Kun kanne nostetaan työtuomioistuimessa (*conseil de prud'homme*), haastehakemus toimitetaan kirjattuna tai tavallisena kirjeenä.

Maatuomioistuimessa (*tribunal paritaire des baux ruraux*) asia saatetaan käsiteltäväksi hakemuksesta tai haastemiehen välityksellä. Osapuolet voivat myös panna asian vireille esittämällä tuomioistuimelle yhteisen hakemuksen, jossa ne esittävät vaateensa. Hakemus toimitetaan tuomioistuimen kansliaan.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Neuvoja saa kunkin tuomioistuimen vastaanotosta. Maksutonta oikeudellista neuvontaa on saatavilla useimmissa tuomioistuimissa, oikeuspalvelutaloissa (*maisons de justice et du droit*) ja kaupungintaloissa (*mairies*).

Kanteen nostamiseksi on otettava yhteyttä tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Ainoa hyväksytty kieli on ranska. Tulkki voi avustaa osapuolta istunnossa, mutta tuomarilla ei ole velvollisuutta käyttää tulkkia, jos hän osaa osapuolen käyttämää kieltä.

Kanne on esitettävä kirjallisesti.

Nykyisen lainsäädännön mukaan asian vireillepano siviilituomioistuimessa faksitse tai sähköpostitse ei ole mahdollista.

Asian voi vuoden 2021 alusta lähtien panna vireille myös kansalaisille tarkoitettussa verkkopalvelussa (*Portail du justiciable*). Palvelu on tarkoitettu oikeuden istuntoa koskevan ilmoituksen jälkeisiä yksityisoikeudellisia asianomistaja-asioita varten, holhousasioita käsittelevälle tuomioistuimelle osoitettuja täysi-ikäisten suojelua koskevia hakemuksia varten sekä sellaisia perhetuomioistuinmenettelyjä varten, joissa ei ole pakollista käyttää asianajajaa.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanne voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi CERFA-lomakkeella. Asiakirja-aineistoon kuuluvat kantajan ja vastapuolen tiedot ja kaikki riidan kohteeseen liittyvät asiakirjat. Ne esitetään kirjaamossa asian vireillepanon yhteydessä tai tuomarille oikeudenistunnossa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Asian saattaminen käsiteltäväksi ensimmäisessä oikeusasteessa on maksutonta. Tuomioistuinmenettelyistä ei yleensä aiheudu minkäänlaisia valtiolle maksettavia maksuja. Kauppatuomioistuimet ovat poikkeus, koska ne veloittavat oikeudenkäyntimaksun.

Oikeudenkäyntikulut ovat kuluja, jotka aiheutuvat oikeudenkäyntimenettelystä. Ne sisältävät todistajien ja asiantuntijoiden palkkiot sekä haastemiesten ja asianajajien kulut, mutta ei palkkioita. Tietty kulut voidaan maksaa menettelyn alussa tai sen aikana. Oikeudenkäynnin päätteeksi tuomioistuin määrää yleensä oikeudenkäyntikulut hävinneen osapuolen maksettaviksi, ellei se ole oikeutettu oikeusapuun.

Asianajaja ja asiakas sopivat, milloin ja miten asianajajan palkkio maksetaan. Asianajaja voi pyytää ennakkosuorituksen eli summan, joka maksetaan etukäteen tai sinä aikana, kun hän työskentelee asiakkaansa lukuun.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos oikeusavun hakijan tulot eivät ylitä vuosittain vahvistettua kynnysarvoa, hän voi saada oikeusapua (kynnysarvo oli vuonna 2020 täysimääräisen oikeusavun osalta 1 043 euroa ja osittaisen oikeusavun osalta 1 564 euroa). Kynnysarvoja voidaan muuttaa hakijan perhetilanteen mukaan (ks. "[Oikeusapu – Ranska](#)").

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia pannaan vireille tuomioistuimessa

toimittamalla haasteen jäljennös kirjaamoon;

jättämällä tai kirjaamalla kanne tuomioistuimen kirjaamoon.

Kantaja ei saa erikseen vahvistusta asian vireillepanosta.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuimen kirjaamosta saa tiedot asian edistymisestä ja suullisen käsittelyn päivämäärän.

Linkkejä

 [Ranskan oikeusministeriön verkkosivut](#)

Päivitetty viimeksi: 07/03/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Kroatia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Osapuolet voivat ratkaista riidan oikeudessa, mutta on myös tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä. Kroatiassa tällaisia menettelyjä ovat väliesmenettely, sovittelu ja muut oikeudelliset menettelyt, joiden tavoitteena on sovintoratkaisu.

Yksityisoikeudellisten, kaupallisten, työhön liittyvien ja osapuolten muihin tahdonvaltaisiin oikeuksiin liittyvien riitojen sovittelusta säädetään sovittelulaissa (*Zakon o mirenju*; Kroatian virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 18/11). Sovittelu (latinaksi *mediare* = sovittella, toimia välittäjänä) tarkoittaa käytetystä nimityksestä (*mirenje, medijacija, posredovanje, concilijacija*) riippumatta menettelyä, jossa osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riitansa tekemällä sopimuksen, jonka kumpikin voi hyväksyä ja joka on heidän tarpeidensa ja etujensa mukainen, puolueettoman kolmannen osapuolen eli yhden tai useamman sovittelijan (*posrednik, medijator, concilijator*) avulla. Sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon, mutta hänellä ei ole valtaa määrätä sitovaa ratkaisua. Sovittelu toteutetaan osapuolten sopimalla tavalla. Se on valinnainen menettely, jonka osapuolet ovat itsenäisiä. Lisäksi se on vapaaehtoinen, molempien suostumukseen perustuva, epämuodollinen ja luottamuksellinen, ja osapuolet ovat siinä tasa-arvoisia.

Väliesmenettely (*arbitraža* tai *izbrano suđenje*) on puolestaan väliesmieoikeudessa tapahtuva menettely riippumatta siitä, vastaako siitä oikeushenkilö vai oikeushenkilön elin, joka organisoi ja toteuttaa väliesmieoikeuksien työtä. Väliesmenettely on vapaaehtoinen, nopea, tehokas ja yksityinen tapa ratkaista riidat. Siinä osapuolet sopivat seuraavista seikoista: kuka toimii tuomarina riidan syntyessä, väliesmenettelyn paikka, sovellettavat aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden säännökset ja väliesmenettelyssä käytettävä(t) kieli (kielet). Väliesmieoikeuden päätös, joka perustuu asian tosiseikkoihin, vastaa tuomioistuimen lopullista päätöstä.

Siviili prosessilaissa (*Zakon o parničnom postupku*; virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 ja 70/19) säädetään, että tuomioistuin voi tapauksen olosuhteet – erityisesti osapuolten ja heihin liittyvien kolmansien edut, heidän suhteidensa keston ja keskinäisen riippuvuutensa – huomioon ottaen antaa oikeuden istunnossa tai sen ulkopuolella osapuolille päätöksen, jossa se kehottaa heitä aloittamaan sovittelumenettelyn 8 päivän kuluessa tai ehdottaa riidan ratkaisemista sovittelumenettelyssä. Tuomioistuin kertoo osapuolille valmisteluistunnossa mahdollisuudesta sovittaa riita joko tuomioistuimessa tai sovintomenettelyssä ja selittää tarjolla olevat vaihtoehdot tarkemmin.

Tietyissä tapauksissa (kanteen nostaminen Kroatian tasavaltaa vastaan) kanteen nostamista harkitsevilla henkilöllä on velvollisuus ottaa ennen kanteen nostamista yhteyttä syyttäjänvirastoon, jolla on alueellinen ja asiallinen toimivalta edustaa valtiota oikeudessa, jos sitä vastaan nostetaan kanne, ja pyytää riidan sovittelua. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tapauksissa, joissa kanteen nostamiselle on lakisääteinen määräaika. Riidan sovittelua koskevan hakemuksen on sisällettävä samat tiedot, jotka vaaditaan kannetta nostettaessa.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanteen nostamisen aikaraja määräytyy kanteen tyypin ja oikeudellisen luonteen mukaan. Esimerkiksi työpaikkaan liittyvien oikeuksien suojaamisen yhteydessä työntekijän on toimitettava loukatun oikeuden suojaamista koskeva hakemus tuomioistuimelle viidentoista päivän kuluessa siitä, kun työntekijä on toimittanut oikeuksiensa suojaamista koskevan pyynnön työnantajalleen. Tämä aikaraja ei koske tapauksia, joissa on kyse työsuhteeseen perustuvasta vahingonkorvausvaatimuksesta tai muusta rahallisesta vaatimuksesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Kroatiaassa tuomioistuimet antavat yksityisoikeudellisissa menettelyissä päätökset laissa määritetyn asiallisen toimivaltansa puitteissa. Tuomiovaltaa käyttävät yleiset tuomioistuimet, erityistuomioistuimet ja Kroatian korkein oikeus.

Yleisiä tuomioistuinta ovat kunnalliset tuomioistuimet (*općinski sud*) ja maakunnalliset tuomioistuimet (*županijski sud*). Erityistuomioistuinta ovat kauppatuomioistuimet (*trgovački sud*), hallintotuomioistuimet (*upravni sud*), rikostuomioistuimet (*prekršajni sud*), korkein hallinto-oikeus (*Visoki upravni sud*) ja ylin rikostuomioistuin (*Visoki prekršajni sud*).

Maan ylin tuomioistuin on Kroatian korkein oikeus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Lailla voidaan perustaa myös muita yleisiä tai erityistuomioistuinta niiden asiallisen toimivallan tai tiettyjen oikeusalojen perusteella.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Toimivaltainen tuomioistuin on yleensä se tuomioistuin, jolla on yleinen alueellinen toimivalta vastaajan osalta, eli sen alueen tuomioistuin, jossa vastaajan kotipaikka on. Jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Kroatiaassa, yleinen alueellinen toimivalta on sen alueen tuomioistuimella, jolla vastaajan väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos vastaajan on pysyvän asuinpaikan lisäksi myös väliaikainen asuinpaikka jollain muulla paikkakunnalla ja jos olosuhteiden perusteella voidaan päätellä, että vastaaja oleskelee siellä pidempään, yleinen alueellinen toimivalta on myös tuomioistuimella, jonka alueella väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos riita-asian vastaajana on pysyvästi ulkomailla asuva Kroatian kansalainen, jonka kansallinen viranomainen tai oikeushenkilö on lähettänyt ulkomaille töihin, yleinen alueellinen toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella henkilön viimeisin tiedossa oleva pysyvä asuinpaikka Kroatiaassa sijaitsee.

Jos riitaan liittyy kansainvälisiä seikkoja, Kroatiaassa sijaitseva tuomioistuin on toimivaltainen, kun niin on nimenomaisesti mainittu laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa. Jos laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa ei nimenomaan mainita, että kroatialainen tuomioistuin on tiettytyyppisessä riidassa toimivaltainen, kroatialainen tuomioistuin on toimivaltainen, kun näin voidaan päätellä Kroatian tuomioistuinten alueellista toimivaltaa koskevista säännöksistä.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Vastaus riippuu riidan tyypistä ja siviiliprosessilain säännöksistä, joilla säädellään alueelliseen ja asialliseen toimivaltaan liittyviä asioita.

Riita-asian arvolla ei ole merkitystä Kroatian tuomioistuinten alueellista ja asiallista toimivaltaa määritettäessä.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Siviiliprosessilain säännösten mukaan osapuoli – luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö – voi valita vapaasti, edustaako hän itse itseään oikeudellisessa menettelyssä vai käydäänkö menettely edustajan, yleensä asianajajan, välityksellä, ellei siviiliprosessilaissa säädetä toisin.

Siviiliprosessilain 91 §:ssä osapuolten oikeutta edustaa itseään rajoitetaan kuitenkin merkittävästi: kiinteää omaisuutta koskevissa riidoissa, joiden kohteen arvo on yli 50 000 kunaa, oikeushenkilöitä saavat edustaa vain asianajajatutkinnon suorittaneet henkilöt.

Lisäksi siviiliprosessilain 91. a §:n mukaan osapuoli voi hakea lupaa päätöksen uudelleentarkasteluun tai toimittaa sitä koskevan hakemuksen edustajansa, ts. asianajajan, välityksellä, tai hän voi poikkeuksellisesti hakea lupaa tai toimittaa hakemuksen itse, jos hän on suorittanut asianajajatutkinnon.

Vaihtoehtoisesti lupaa uudelleentarkasteluun voi hakea tai uudelleentarkasteluhakemuksen voi tehdä osapuolen nimissä henkilö, joka on siviiliprosessilain tai muun lain nojalla valtuutettu edustamaan osapuolta tässä ominaisuudessa, vaikkei hän harjoittaisi asianajajan ammattia, kunhan hän on suorittanut asianajajatutkinnon.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Yksityisoikeudellinen menettely pannaan vireille nostamalla toimivaltaisessa tuomioistuimessa kanne, joka toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti taikka postitse tai faksilla.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Yksityisoikeudellinen menettely käydään kroaatin kielellä latinalaista kirjaimistoa käyttäen, paitsi jos laissa säädetään muun kielen tai kirjaimiston käytöstä tietyissä tuomioistuimissa.

Menettelyn osapuolet ja muut asianosaiset toimittavat kanteet, valitukset ja muut asiakirjat tuomioistuimelle kroaatin kielellä ja latinalaista kirjaimistoa käyttäen.

Kanne voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti tai postitse tai faksilla. Yleisin tapa on toimittaa se henkilökohtaisesti tai postitse.

Siviiliprosessilain mukaan asiakirjat voidaan toimittaa myös sähköisesti. Tällöin asiakirjoissa on käytettävä hyväksyttyä sähköistä allekirjoitusta asiasta annettujen erityismääräysten mukaisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Lomakkeita käytetään vain eurooppalaisissa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavissa menettelyissä. Lisätietoja on portaalin tietosivulla "[Vähäiset vaatimukset – Kroatia](#)".

Siviiliprosessilain mukaan kanteen on sisällettävä seuraavat tiedot: kannekirjelmä, joka sisältää varsinaisen asian ja sivuasiat, todisteet, seikat, joihin hakija perustaa kanteensa, näitä seikkoja tukevat todisteet ja muut tiedot, jotka on liitettävä kaikkiin tapauksen asiakirjoihin (siviiliprosessilain 106 §).

Kaikkien asiakirjojen ja kannekirjelmän on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi, osapuolten ja heidän oikeudellisten edustajiensa (tai tapauksen mukaan asiamiestensä) nimet ja (pysyvä tai väliaikainen) asuinpaikka, asiakirjan toimittavan osapuolen henkilötunnus ja riidan aihe. Kantajan on myös allekirjoitettava lausumansa.

Osapuoli tai hänen edustajansa kirjoittaa allekirjoituksensa asiakirjan loppuun.

Jos lausuma sisältää vaatimuksen, osapuolen on ilmoitettava ne seikat, joihin hän perustaa vaatimuksensa, ja esitettävä tarvittaessa todisteet.

Tuomioistuin käsittelee kanteen, vaikka kantaja ei olisi ilmoittanut sen juridisia perusteita, ja vaikka hakija olisi ilmoittanut perusteet, ne eivät sido tuomioistuinta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Osapuolten on maksettava oikeudenkäyntimaksut, joista on säädetty oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa (*Zakon o sudskim pristojbama*; virallisen lehden nro 118/18).

Oikeudenkäyntimaksut maksaa henkilö, jonka pyynnöstä tai jonka etujen ajamiseksi laissa säädettyihin toimiin ryhdytään.

Ellei oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa muuta säädetä, oikeudenkäyntimaksu peritään seuraavista:

asiakirjat (esim. kanteet, muutoksenhau ja täytäntöönpanohakemukset) toimitushetkellä ja pöytäkirjaan liitettävät huomautukset pöytäkirjan valmistushetkellä;

puolustuksen asiakirjat: kun menettely on saatettu päätökseen, maksu peritään kaikilta osapuolilta suhteutettuna siihen, mikä lopputulos on heidän kannaltaan;

sanatarkat istunselostukset pyydettyäessä;

tuomioistuimen päätökset: kun osapuolelle tai tämän edustajalle toimitetaan jäljennös päätöksestä;

perintötodistukset: kun niistä tulee lopullisia;

akordi-, konkurssi- ja maksukyvyyttömyysmenettelyt: annettaessa pääasiaa koskeva päätös tai akordin hyväksymispäätös;

muut asiakirjat: pyydettyäessä tai asiaa vireille pantaessa.

Oikeudenkäyntimaksuissa yleissääntönä on, että hävinneen osapuolen on maksettava myös vastapuolen ja väliintulijan kustannukset kokonaisuudessaan.

Hävinneen osapuolen väliintulijan on korvattava toimistaan aiheutuneet kulut.

Asianajajien palkkioista ja kulukorvauksista säädetään asianajajista annetussa laissa (*Zakon o odvjetništvu*; virallisen lehden nrot 9/94, 117/08 (käännös), 50/09, 75/09, 18/11 ja 126/21).

Asianajajalla on oikeus periä palkkio palveluistaan ja korvaus työstä aiheutuneista kuluista asianajajaliiton vahvistaman ja oikeusministerin hyväksymän hinnaston mukaan. Asianajajat antavat asiakkaalle laskun suorittamansa työn jälkeen. Jos valtakirja peruutetaan tai kumotaan, asianajajan on lähetettävä lasku 30 päivän kuluessa peruutuksesta tai kumoamisesta.

Varallisuus oikeudellisissa asioissa asianajajat voivat määrittää palkkion työstään edustamansa osapuolen kanssa suhteessa menettelyn tai niiden oikeudellisten toimien lopputulokseen, joihin asianajaja on ryhtynyt asiakkaan toimeksiannosta, virallista hinnastoa noudattaen. Tällainen järjestely on pätevä vain, jos siitä on sovittu kirjallisesti.

Toisin sanoen varallisuus oikeudellisissa asioissa osapuoli voi säädellä suhdettaan asianajajaansa kirjallisella sopimuksella.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos osapuoli tarvitsee ammattimaista oikeusapua, hän voi kääntyä asianajajan puoleen. Kroatiaassa asianajajat ovat heistä annetun lain 3 §:n mukaan valtuutettuja antamaan kaikenlaista oikeusapua. He voivat antaa oikeudellista neuvontaa, laatia kanteita, pyyntöjä, hakemuksia, myös tavallisia ja ylimääräisiä muutoksenhakemuksia ja muita menettelyasiakirjoja sekä edustaa asiakkaitaan.

Lisäksi osapuolilla on mahdollisuus saada maksutonta oikeusapua. Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*; virallisen lehden nrot 143/2013 ja 98/19) säädetään mahdollisuudesta antaa maksutonta oikeusapua kansalaisille, joilla ei ole varaa maksaa oikeusavusta mutta jotka tarvitsevat sitä. Lisätietoa maksuttoman oikeusavun järjestelmästä Kroatiaassa löytyy osoitteesta <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Yksityisoikeudellinen menettely käynnistetään nostamalla kanne, ja sen katsotaan olevan vireillä sitten, kun kanne on toimitettu vastaajalle tiedoksi.

Kun kanne on vastaanotettu, aloitetaan oikeudenkäynnin valmistelu.

Valmisteluihin sisältyy muun muassa kanteen alustava tutkinta. Jos tuomioistuin toteaa, että kanne on epäselvä tai että se ei sisällä kaikkia tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, tuomioistuin palauttaa sen kantajalle ja pyytää tätä korjaamaan sen tai täydentämään sitä annettujen ohjeiden mukaisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuimen kirjaamon virkailija ilmoittaa osapuolille sekä heidän asiamiehilleen ja edustajilleen asian etenemisestä kirjaamossa ja asiakirja-aineistossa olevien tietojen perusteella.

Ilmoitettavat tiedot on rajattu koskemaan menettelyn vaiheita, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakiesavustajia.

Tietoja annettaessa on kiellettyä sanoa mitään yksittäisten oikeudellisten toimien asianmukaisuudesta ja menettelyn todennäköisestä lopputuloksesta.

Tietoja voidaan antaa puhelimitse, sähköpostitse ja kirjallisesti.

Osapuolet voivat tutustua menettelyn etenemistä, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakiesavustajia koskeviin tietoihin verkossa edellyttäen, että oikeustapauksia koskeva julkinen tietokanta (e-Predmet) on käytössä kyseisessä asiassa.

Asian käsittelyä oikeudessa ja osapuolten tai tuomioistuimen muita toimia koskevista määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa.

Lisätietoja määräajoista on portaalin tietosivulla "[Menettelylliset määräajat – Kroatia](#)".

Päivitetty viimeksi: 14/08/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [it](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Italia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Italian lainsäädännössä taataan mahdollisuus oikeuskäsittelyyn yleisenä keinona suojata henkilön oikeuksia.

Tietyissä asioissa asian käsiteltäväksi ottamisen ehtona on kuitenkin ensin asianajajan avustuksella toteutettava sovittelumenettely. Näitä asioita ovat kiinteistöjen yhteisomistus, esineoikeus, ositus, perinnönjako, perhe-, vuokra- ja lainasopimukset, yritysleasing, lääketieteellisestä ja terveydenhuollollisesta vastuusta johtuvat vahingonkorvaukset, korvaukset tiedotusvälineissä tai muuten julkisesti esitetyistä kunnianloukkauksista sekä vakuutus-, pankki- ja rahoitus sopimukset.

Vaihtoehtona on myös välimiesmenettely, jossa osapuolten nimeämä yksityinen toimija ratkaisee riita-asian. Välimiesmenettely edellyttää, että osapuolet sopivat sen käyttämisestä tuomioistuinmenettelyn sijasta.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vaateiden vanhentumisaikoja on noudatettava. Tavallisesti vanhentumisaika on 10 vuotta, mutta määräaika voi tapauskohtaisesti olla lyhyempikin (siviililain 2934–2961 §).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Jotta tuomio on oikeusvoimainen, riita-asia on vietävä oikeusviranomaisen käsiteltäväksi. Se, millä oikeusviranomaisella on toimivalta, riippuu riita-asian tyypistä ja vaihtelee kansallisessa lainsäädännössä ja Euroopan unionin oikeudessa esitettyjen perusteiden mukaan.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Yleissääntö on, että toimivalta on vastaajan asuinpaikan tuomioistuimella (luonnollisiin henkilöihin sovelletaan alueellista toimivaltaa). Riita-asian arvon tai erityispiirteiden mukaan toimivalta voi olla erityistuomioistuimella (rauhantuomarilla taikka alioikeudella – *tribunale* – yhden tuomarin kokoonpanossa tai kollegiaalisessa kokoonpanossa) tai muun kuin luonnollisten henkilöiden asuinpaikan tuomioistuimella (ehdoton alueellinen toimivalta).

Ks. myös "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Jos asia koskee enintään 5 000 euron arvoista irtainta omaisuutta, toimivalta on rauhantuomarilla. Jos kyseessä on moottoriajoneuvon tai aluksen aiheuttama liikennevahinkoa koskeva korvausvaatimus, rauhantuomarilla on toimivalta 20 000 euroon asti. Jos arvo on suurempi, toimivalta on alioikeudella yhden tuomarin kokoonpanossa. Lisäksi tietyissä riita-asioissa toimivalta on arvosta riippumatta rauhantuomarilla (siviiliprosessilain 7 §:n 3 momentti), alioikeudella yhden tuomarin kokoonpanossa (siviiliprosessilain 409 §) tai alioikeudella kollegiaalisessa kokoonpanossa (siviiliprosessilain 50 bis §).

Ks. myös "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yleissääntö on, että osapuolella on oltava asianajaja. Tästä velvoitteesta poiketaan joissakin tapauksissa, joissa riita-asian arvo on vähäinen (rauhantuomarin käsittelemä, alle 1 100 euron arvoinen asia) tai joissa osapuolella on itsellään tarvittava pätevyys toimia puolustajana asianomaissessa tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 86 §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne osoitetaan osapuolille ja toimitetaan toimivaltaisen tuomioistuimen kansliaan.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kanne voidaan jättää suullisesti ainoastaan asioissa, jotka käsittelee rauhantuomari (siviiliprosessilain 313 §). Kaikki muut kanteet on laadittava kirjallisina italian kielellä. Kannetta ei voi toimittaa faksilla tai sähköpostitse.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Malleja tai lomakkeita ei ole. Kanteessa on mainittava osapuolet, tuomioistuin, asian kohde ja otsake.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Italian valtiolle maksetaan riita-asian arvon mukainen maksu kannetta jätettäessä (tästä yhdenmukaisesta maksusta säädetään oikeudenkäyntikuluista annetussa presidentin asetuksessa nro 115/2002).

Asianajajan palkkion maksutavoista ja -ajoista sovitaan asianajajan kanssa.

11 Voinko saada oikeusapua?

Niin Italian kansalaiset kuin kaikki muutkin voivat saada oikeusapua, mikäli he täyttävät laissa (oikeudenkäyntikuluista annettu presidentin asetus nro 115/2002) asetetut tuloja koskevat edellytykset.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä

kun vastapuoli on vastaanottanut sen, jos kyseessä on haaste,

kun se on jätetty tuomioistuimen kansliaan, jos kyseessä on muutoksenhaku.

Tuomioistuin tarkistaa vireillepanon asianmukaisuuden vasta osapuolen kuulemisen jälkeen.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn, sekä muista osapuolten ja tuomioistuimen määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa. Kukin toimielin täydentää menettelyn aikataulua vaihe vaiheelta (siviiliprosessilain 81 bis §).

Linkit

[Italian siviiliprosessilaki – Asian vieminen tuomioistuimeen](#) (84 Kb)

Päivitetty viimeksi: 21/07/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Kypros

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

On olemassa vaihtoehtoja, kuten riitojen ratkaiseminen tuomioistuimen ulkopuolella, väliesmenettely tai sovittelumenettelyn käynnistäminen sovittelusta siviilioikeudellisissa asioissa annetun lain 159(I)/2012 mukaisesti.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kyllä. Vanhentumisaikoja koskevan lain 66(I)/2012 mukaisesti asiaa ei voida panna vireille tuomioistuimessa, jos kanneperusteen syntymisestä on kulunut kymmenen vuotta, paitsi jos laissa säädetään toisin, kuten seuraavissa tapauksissa:

Silloin kun asia koskee siviilioikeudellista rikkomusta, sopimusta, vekseliä, sekkiä, velkakirjaa tms., asia on pantava vireille tuomioistuimessa kuuden vuoden kuluessa kanneperusteen syntymisestä

Silloin kun asia koskee korvausta laiminlyönnistä, häiriötä tai velvoitteen laiminlyöntiä, asia on pantava vireille tuomioistuimessa kolmen vuoden kuluessa kanneperusteen syntymisestä. Tuomioistuin voi jatkaa tätä määräaika kahdella vuodella asian vanhentumispäivästä, jos asia koskee korvausta ruumiillisista vammoista tai kuolemasta, joka on seurausta siviilioikeudellisesta rikkomuksesta.

Jäämistöä koskevan asian vireillepanoon sovelletaan kahdeksan vuoden määräaika kuolinpäivästä siitä riippumatta, kuinka suuresta osuudesta on kyse tai onko kyse testamenttilahjoituksesta tai testamentin pätevydestä.

Kiinnitettyä tai pantattua omaisuutta koskevan asian vireillepanoon sovelletaan 12 vuoden määräaika kanneperusteen syntymisestä.

Silloin kun asia koskee tuomioistuimen päätöstä, asia on pantava vireille tuomioistuimessa 15 vuoden kuluessa lopullisen päätöksen antamisesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Asia on vietävä tuomioistuimeen Kyproksen tasavallassa, silloin kun kanneperuste tai subjektiivinen oikeus syntyi Kyproksen tasavallassa tai alueella, jonka katsotaan kuuluvan Kyproksen tasavaltaan, tai asian peruste on sellainen, että Kyproksen tasavallan tuomioistuin voi olla siinä toimivaltainen.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Jos on kyse **siviilioikeudellisesta riita-asia**sta, asia on vietävä sen alueen aluetuomioistuimeen,

jossa kanneperuste syntyi kokonaan tai osittain,

jossa vastaaja tai kuka tahansa vastaajista asui tai työskenteli riita-asian tapahtuma-aikaan,

jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että kaikki asianosaiset ovat kyproslaisia ja riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla tai vastaaja (tai yksi vastaajista) asuu tai työskentelee näillä alueilla, jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla moottoriajoneuvon käytöstä sellaisen henkilön toimesta, joka oli tai jonka olisi pitänyt olla vakuutettu moottoriajoneuvoja koskevan lain (vastuuvakuutus) 3 §:n nojalla,

jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla ja koskee työntekijän onnettomuutta tai ammattitautia, joka tapahtui työn aikana tai johtuu työn harjoittamisesta ja johon liittyy työnantajan vastuu: työnantajalla on tai olisi pitänyt olla vakuutus moottoriajoneuvoja koskevan lain (vastuuvakuutus) 4 §:n nojalla, jossa sijaitsee kiinteä omaisuus, joka on jakamista tai myyntiä koskevan asian tai minkä tahansa muun kyseiseen kiinteään omaisuuteen liittyvän asian kohteena.

Silloin kun kyseessä on **työoikeudellinen riita-asia**, jossa vaaditaan enintään kahden vuoden palkan suuruista korvausta, on käännyttävä sen alueen **työtuomioistuimen** (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών) puoleen, jossa kyseinen riita on syntynyt, tai sen alueen työtuomioistuimeen, jossa kantajalla on tavanomainen tai pysyvä asuinpaikka. Muussa tapauksessa on käännyttävä toimivaltaisen aluetuomioistuimen puoleen.

Jos on kyseessä **vuokrattua kiinteistöä koskeva riita-asia**, toimivaltainen tuomioistuin on sillä alueella toimiva vuokranvalvontatuomioistuin, jossa kiinteistö sijaitsee.

Kun on kyse **perheoikeudellisista riita-asioista** (esim. avioero, omaisuusriidat jne.), on käännyttävä **perhetuomioistuimen** puoleen, siis sen alueen perhetuomioistuimen puoleen, jossa jokin osapuoli asuu tai työskentelee, tai jos riita-asia koskee alaikäistä, sen alueen perhetuomioistuimen puoleen, jossa kyseinen alaikäinen on tai vastaaja asuu.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Voitte itse panna asian vireille. Laissa ei edellytetä, että käytätte asianajajaa tai muuta oikeudellista neuvonantajaa (paitsi kun on kyse alaikäisistä tai vajaakykyisistä henkilöistä, sellaisina kuin heidät on määritelty asianomaisessa lainsäädännössä).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus, jolla menettely aloitetaan (kuten kanne tai muu menettelyn aloittava asiakirja), on vietävä toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Haastehakemus esitetään aina kirjallisesti kreikan kielellä. Sähköisesti lähetettyjä tai faksattuja haastehakemuksia (tai muita oikeudellisia asiakirjoja) *ei* hyväksytä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamisessa käytetään siviiliprosessisääntöjen lomaketta 1, jos kyseessä on tavallinen allekirjoitettu haastehakemus, tai lomaketta 2, jos kyseessä on erityinen allekirjoitettu haastehakemus.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kyllä, leimavero. Maksu peritään silloin, kun rekisteröidään asiakirja, josta on suoritettava maksu.

Teidän on sovittava asianajajanne kanssa, maksatko asianajopalkkion etukäteen.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, jos oikeusmenettely aloitetaan perhetuomioistuimessa, tai kyseessä on rajat ylittävä oikeusriita tai asia koskee turvapaikanhakijoita, pakolaisia tai laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia, edellyttäen, että oikeusapua koskeva hakemus on hyväksytty.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia on vireillä sen vireillepanosta lähtien. Jos vireillepano ei ole pätevä, se on tehty määräajan rauettua tai siihen liittyy muita epäselvyyksiä, asianomainen kirjaamo ilmoittaa siitä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tietoja aikatauluista ja osallistumisesta tuomioistuimen käsittelyihin annetaan myöhemmässä vaiheessa.

Päivitetty viimeksi: 07/12/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijäoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Latvia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Latviassa riita-asia voidaan viedä tuomioistuimen käsiteltäväksi tai, jos osapuolet ovat solmineet välityssopimuksen, välitystuomioistuimen käsiteltäväksi. On kuitenkin riita-asioita, joita ei voida ratkaista välityksellä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanneoikeuden vanhentumisaika vaihtelee tapauksen mukaan. Vanhentumisaikojen selvittämiseksi on paras pyytää neuvoa lakimieheltä tai julkiselta oikeusneuvontapalvelulta.

 Siviililaissa säädetään useista yleisistä vanhentumisajoista. Riidan kohteena oleva asia ja vaatimukseen liittyvät olosuhteet voivat vaikuttaa vanhentumisaikaan, joka on määriteltävä tapauskohtaisesti. Huomioon otetaan seuraavat seikat:

Perheoikeus

Kihlaukseen perustuva kanne on nostettava vuoden kuluessa päivästä, jona kihlaus peruutettiin tai toinen kihlatuista purki kihlauksen. Jos kihlattu nainen on raskaana, vaatimus on esitettävä vuoden kuluessa päivästä, jona lapsi syntyy, edellyttäen, että tuona ajankohtana kihlaus on jo peruutettu tai toinen kihlatuista on jo purkanut kihlauksen.

Puolisoiden aviovarallisuussuhteita koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun toinen puolisoista teki riidan aiheena olevan oikeustoimen.

Avioliapsen äidin kanssa naimisissa oleva mies voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa päivästä, jona hän sai tietää, ettei olekaan lapsen biologinen isä. Myös avioliapsen äidillä on vastaava oikeus kiistää isyysolettama. Lapsi itse voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa siitä, kun on tullut täysi-ikäiseksi.

Isyysasia koskeva kanne on nostettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää seikoista, joiden perusteella isyys on poissuljettava. Jos lapsi itse nostaa kanteen, kanneoikeuden vanhentumisaika on kaksi vuotta siitä, kun lapsi on tullut täysi-ikäiseksi.

Holhoojan ja alaikäisen välistä suhdetta koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun alaikäinen tulee täysi-ikäiseksi tai muu laissa mainittu seikka toteutuu.

Esineoikeus

Kanne, joka koskee omaisuuden hallintaoikeuden häiritsemistä tai riistämistä, on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää häiritsemisestä tai riistämisestä.

Kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on omaisuus hallinnassaan ja joka voi saada tällaiseen omaisuuteen omistusoikeuden pitkäaikaisen nautinnan perusteella, on nostettava kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun toinen osapuoli sai tietää hallinnasta.

Kanne, joka liittyy luonnollisista syistä johtuvaan maa-alueen laajentumiseen, on nostettava ilmiöstä hyötynyttä maanomistajaa vastaan kahden vuoden kuluessa.

Velvoiteoikeus

Velvoiteoikeuteen perustuva oikeus vanhenee, jos oikeuden haltija ei käytä oikeuttaan laissa säädettyssä määräajassa.

Velvoiteoikeuteen perustuva kanne on nostettava kymmenen vuoden kuluessa, ellei laissa säädetä lyhyemmästä vanhentumisajasta. Vaikka yleinen kanneoikeuden vanhentumisaika on kymmenen vuotta, jotkut oikeudet eivät kuitenkaan vanhene lainkaan.

Oikeus vaatia ostosopimuksen purkamista sillä perusteella, että siihen liittyvät tappiot ovat liian suuria, vanhenee yhden vuoden kuluessa sopimuksen solmimisesta.

Kanne sellaisten vahinkojen perusteella, jotka johtuvat esineen tai aineen valumisesta tai putoamisesta tai esineen tai aineen heittämisestä, on nostettava yhden vuoden kuluessa.

Kauppaoikeus

Liiketoimeen perustuva kanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa, ellei laissa ole säädetty muusta vanhentumisajasta.

Kauppaedustussopimukseen perustuva kanne on nostettava neljän vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne, joka perustuu yksittäisen liikkeenharjoittajan menettelyyn tämän liiketoimissa, on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen liikkeenharjoittaja on poistettu kaupparekisteristä, ellei vaatimukselle ole säädetty lyhyempää vanhentumisajaa.

Kanne, joka liittyy henkilöyhtiön osakasta koskevaan kieltoon ryhtyä liiketoimiin samalla liiketoiminnan alalla kuin henkilöyhtiö tai kieltoon ryhtyä vastuunalaiseksi yhtiömieheksi toisessa samalla alalla toimivassa henkilöyhtiössä ilman ensiksi mainitun henkilöyhtiön muiden osakkaiden suostumusta, tulee nostaa kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön muut osakkaat saivat tiedon kilpailukiellon rikkomisesta, ja viimeistään viiden vuoden kuluessa siitä, kun osakas rikkoi kieltoa.

Sellainen kanne henkilöyhtiön osakasta vastaan, joka perustuu henkilöyhtiön sitoumuksiin, on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön purkautuminen on merkitty rekisteriin, ellei yhtiön sitoumukseen sovelleta lyhyempää vanhentumisajaa.

Kanne yhtiön perustajia vastaan perustettavan yhtiön lukuun tehdystä sitoumuksista on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin.

Kanne yhtiön perustajia vastaan sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle tai kolmannelle osapuolelle yhtiön perustamisvaiheessa, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin. Tätä kanneoikeuden vanhentumisajaa sovelletaan myös henkilöihin, jotka myötävaikuttivat tappioiden syntymiseen.

Kanne, jonka perusteena on se, että yhtiö ei maksa velkaansa ja velkoja vaatii maksua lain mukaan yhtiön velasta vastuussa olevilta tahoilta (perustajilta, kolmansilta osapuolilta jne.), on nostettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne yhtiön hallituksen jäseniä vastaan sillä perusteella, että he ovat rikkoneet heihin sovellettavaa kilpailukieltä, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona kiellon rikkominen tapahtui.

Kanne sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle, sen osakkaille tai sen velkojille yhtiön uudelleen organisoinnin aikana, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona organisaatiouudistus tuli voimaan.

Kanne huolitsijaa vastaan on nostettava kolmen vuoden kuluessa.

Rahtia koskeva kanne huolitsijaa ja varastonpitäjää vastaan on nostettava vuoden kuluessa, paitsi jos huolitsija tai varastonpitäjä on toiminut tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa (*Lietu piekrtība tiesām*) koskeva [sivu](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa (*Lietu piekrtība tiesām - Latvija*) koskeva [sivu](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa (*Lietu piekrtība tiesām - Latvija*) koskeva [sivu](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Kantaja voi toimittaa haastehakemuksen itse tai asiamiehen välityksellä. Asiamiehen valtuutus voidaan liittää haastehakemukseen. Lakimiehen tai muun lainopillisen neuvonantajan käyttö ei ole pakollista.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus on toimitettava toimivaltaiseen alioikeuteen.

Kantajan tai hänen asiamiehensä on toimitettava haastehakemus tuomioistuimen kirjaamoon (*kanceleja*). Haastehakemuksen voi lähettää toimivaltaiselle tuomioistuimelle myös postitse.

Haastehakemukset hyväksyy virka-aikana työntekijä, jolle tuomioistuimen päällikkö on antanut tämän tehtävän. Työntekijä on tavallisesti päällikön assistentti tai kanslian työntekijä.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

 Siviiliprosessilain mukaan asianosaisen on toimitettava kustakin vieraskielisestä asiakirjasta latviankielinen, säädetyllä tavalla oikeaksi todistettu käännös.

Jos asianosainen on saanut maksuttoman oikeudenkäynnin, hänen ei tarvitse toimittaa käännöksiä.

Tuomioistuin voi hyväksyä, että joissakin oikeudenkäynnin menettelyvaiheissa käytetään vierasta kieltä, jos asianosainen tätä pyytää ja muut asianosaiset suostuvat siihen. Suullisen käsittelyn pöytäkirjat ja oikeuden päätökset laaditaan latviaksi.

Kanne nostetaan toimittamalla oikeudelle kirjallinen haastehakemus. Haastehakemuksen voi toimittaa kantaja itse tai tämän asiamies. Hakemus voidaan toimittaa postitse mutta ei faksilla eikä sähköpostilla.

Lisäksi kaikki hakemukset voidaan tehdä toimittamalla asiakirja, jossa on varmennettu sähköinen allekirjoitus, ellei laissa säädetä, että oikeudenkäynti on aloitettava jollain tietyllä menettelyllä. Sähköisiä asiakirjoja ei hyväksytä tiettyjen sellaisten sopimustyyppien osalta, jotka koskevat kiinteistöjä, perhesuhteita, perimystä ja tiettyjä takauksopimuksia.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastehakemus on tehtävä kirjallisesti. Useimmille vaatimuksille ei ole säädetty mitään muutovaatimusta. Vähäisille vaatimuksille (*maza apmēra prasības*) on kuitenkin erityiset muutovaatimukset siviiliprosessilain 30.3 §:ssä. Sama koskee veloitteen täytäntöönpanoa tuomioistuimen antaman määräyksen nojalla (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) siviiliprosessilain 50.1 §:n mukaisesti. Erityisiä muotomääräyksiä on myös hakemuksille, joissa pyydetään väliaikaista suojaa väkivaltaa vastaan (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*) siviiliprosessilain 30.5 §:n mukaisesti.

Siviiliprosessilaissa säädetään hakemuksessa esitettävistä vähimmäistiedoista silloin, kun hakemukselle ei ole erityisiä muotomääräyksiä. Lain mukaan hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

sen tuomioistuimen nimi, jolle pyyntö on esitetty;

kantajan etunimi, sukunimi, henkilötunnus, ilmoitettu kotipaikka tai, jos sellaista ei ole, asuinpaikka; oikeushenkilön ollessa kyseessä nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka. Jos kantaja sopii sähköisestä viestinnästä tuomioistuimen kanssa tai jos kyseessä on siviiliprosessilain 56 §:n 2.3 momentissa tarkoitettu taho, ilmoitetaan myös sähköpostiosoite ja, jos kyseinen taho on rekisteröitynyt tuomioistuimen kanssa viestintään tarkoitettuun verkkopalveluun, annetaan myös rekisteröintiä koskevat tiedot. Lisäksi kantaja voi ilmoittaa toisen osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää yhteydenpitoa varten; vastaajan tai asianosaisen etu- ja sukunimi, henkilötunnus, ilmoitettu asuinpaikka ja muu ilmoitettu osoite tai näiden puuttuessa tosiasiallinen asuinpaikka; jos kantaja on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; Vastaajan henkilötunnus tai rekisterinumero on ilmoitettava, jos se on tiedossa;

kantajan edustajan (jos asian on pannut vireille edustaja) etunimi, sukunimi, henkilötunnus ja osoite tuomioistuimen kanssa käytävää yhteydenpitoa varten; oikeushenkilön ollessa kyseessä nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka. Jos kantajan edustaja, jonka ilmoitettu kotipaikka tai tuomioistuimen kanssa yhteydenpitoa varten ilmoitettu osoite on Latviassa, hyväksyy sähköisen viestinnän tuomioistuimen kanssa, ilmoitetaan myös sähköpostiosoite ja, jos kyseinen taho on rekisteröitynyt tuomioistuimen kanssa viestintään tarkoitettuun verkkopalveluun, rekisteröintiä koskevat tiedot. Jos kantajan edustajan ilmoitettu kotipaikka tai osoite on Latvian ulkopuolella, ilmoitetaan lisäksi sähköpostiosoite tai verkkopalveluun rekisteröitymistä koskevat tiedot. Jos kantajan edustaja on asianajaja, ilmoitetaan myös tämän sähköpostiosoite;

pankki ja tilinumero, jolle perinnän kohteena olevat määrät voidaan maksaa tai kulut korvata;

kanteen kohde;

vaatimuksen rahamäärä silloin, kun vaatimus voidaan ilmaista rahana, sekä selostus siitä, kuinka perinnän tai riidan kohteena oleva määrä on laskettu;

seikat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja näitä seikkoja tukeva todistusaineisto;

lainkohdat, joihin vaatimus perustuu;

tiedot välitysmenettelyn käytöstä riidan ratkaisemiseksi ennen kanteen nostamista;

kantajan vaatimukset;

luettelo hakemukseen liitetyistä asiakirjoista;

hakemuksen laatimispäivä sekä kaikki muut asiaan mahdollisesti liittyvät seikat. Kantaja voi ilmoittaa puhelinnumeron, jos hän suostuu siihen, että yhteydenpito tuomioistuimen kanssa tapahtuu puhelimitse.

Siviiliprosessilaissa edellytetään lisätietoja, kun on kyse erityisistä hakemustyypeistä (esimerkiksi avioerosta) ja erityisistä oikeudenkäyntityypeistä (esimerkiksi sellaisista, jotka koskevat adoption vahvistamista tai purkamista, perinnön suojaamista tai holhousta).

Kantajan tai hänen asiamiehensä tai jos tuomioistuin niin vaatii heidän kummankin on allekirjoitettava haastehakemus, ellei laissa toisin vaadita. Jos on tarkoitus, että asiamies toimii oikeudenkäynnissä kantajan puolesta, hakemukseen on liitettävä valtakirja (*pilnvara*) tai muu asiakirja, joka todentaa asiamiehen valtuutuksen oikeudenkäynnin hoitamiseen.

Kun haastehakemus toimitetaan tuomioistuimelle, siitä on annettava yhtä monta kopiota kuin on vastaajia ja asianosaisia.

Tapauksissa, joista säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansainvälisissä sopimuksissa, elatusta koskevan vaatimuksen ollessa kyseessä käytetään asiaa koskevassa lainsäädännössä vahvistettuja lomakkeita ja vaatimus voidaan esittää tai lähettää yhteistyötä varten nimetyn Latvian keskuselimen välityksellä.

Hakemukseen on liitettävä myös asiakirjat, joissa

osoitetaan, että valtion palvelumaksu (*valsts nodevas*) ja muut tuomioistuinkulut on maksettu oikeamääräisesti laissa säädetyllä tavalla;

vahvistetaan, että asiassa on tehty lain vaatimat, tuomioistuin käsittelyn ulkopuoliset valmistelevat selvitykset;

todistetaan vaatimuksen perusteena olevat seikat.

 Latvian tuomioistuinportaalista on löydettävissä useita oikeudenkäyntilomakkeita. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*E-Pakalpojumi*) ja sähköisiä lomakkeita (*E-vedlapis*). Lomakkeet voidaan ladata portaalista, täyttää ja toimittaa tuomioistuimelle tulostettuina versioina.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Ennen hakemuksen jättämistä on maksettava tuomioistuinkulut eli valtion palvelumaksu (*valsts nodeva*), toimituskirjamaksu (*kancelejas nodeva*) ja asian tutkimisesta aiheutuvat kulut (*ar lietas izskatīšanai saistītie izdevumi*). Maksut voidaan hoitaa pankin välityksellä. Kun tuomioistuin päättää asian toisen osapuolen hyväksi, hävinneen osapuolen on maksettava voittaneen osapuolen tuomioistuinkulut. Jos kanne on hyväksytty osittain, tuomioistuinkulut määrätään vastaajan maksettavaksi suhteessa kanteen hyväksytyyn osaan. Jos kantaja luopuu kanteesta tai jos asia jätetään sillessä, kantajan on maksettava vastaajan tuomioistuinkulut (paitsi sellaisissa laissa määritellyissä tapauksissa, joissa on kyse Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 mukaisen määräyksen antamisesta). Kantajan luopuessa vastaaja ei maksa kantajan tuomioistuinkuluja, mutta jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen, tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta määrätä vastaajan korvaamaan kantajan tuomioistuinkulut.

Vastaavasti kanteen ajamisesta johtuvat kulut eli asianajajan palkkio (*izdevumi par advokāta palīdzību*), tuomioistuimessa esiintymisestä aiheutuvat kulut (*izdevumi sakarā ar ierašanos uz tiesas sēdēm*) ja todisteiden hankkimisesta aiheutuvat kulut (*ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi*) määrätään vastaajan maksettaviksi, jos asia päätetään kantajan hyväksi kokonaan tai osittain tai jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen. Jos kanne hylätään, tuomioistuin määrää kantajan maksamaan vastaajalle kulut, jotka ovat aiheutuneet kanteeseen vastaamisesta.

Lakimies ja lainopillinen neuvonantaja sopii asiakkaansa kanssa palkkionsa määrän.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. [oikeusapua](#) (*Juridiskā palīdzība*) koskeva sivu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin merkitsee asiakirjat, jotka lähetetään sille postitse tai jotka toimitetaan sille asiakaspalvelun aukioloaikana, vastaanotettujen asiakirjojen rekisteriin niiden saapumispäivänä. Haastehakemus katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on vastaanotettu. Tuomioistuimessa tiettyinä päivinä tehtävän menettelyn määräaika päättyy, kun tuomioistuimen työaika tuona päivänä päättyy. Jos haastehakemus, valitus tai muu postilähetys toimitetaan viestinvälittäjälle klo 24.00:ään mennessä sinä päivänä, jona määräaika päättyy, se katsotaan toimitetuksi ajoissa.

Jos haastehakemusta ei ole tehty oikein tai jos tarvittava asiakirja puuttuu, tuomari antaa perustellun päätöksen, jonka mukaan hakemusta ei käsitellä. Kantajalle lähetetään jäljennös päätöksestä, ja hänelle asetetaan määräaika, jonka kuluessa puutteet määräajan kuluessa, haastehakemus katsotaan toimitetuksi päivänä, jolloin tuomioistuin vastaanotti ensimmäisen version. Jos kantaja ei korjaa puutteita määräajan kuluessa, tuomari katsoo, ettei haastehakemusta ollut koskaan jätettykään, ja se palautetaan kantajalle. Haastehakemuksen palauttaminen ei estä kantajaa tekemästä hakemusta uudelleen. Hakemuksen oikeellisuudesta annetaan erityinen vahvistus. Jos haastehakemus on tehty oikein ja siihen on liitetty kaikki tarvittavat asiakirjat, tuomari tekee seitsemän päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuin vastaanotti hakemuksen, päätöksen, jonka mukaan hakemus tutkitaan ja oikeudenkäynti aloitetaan. Kun oikeudenkäynti aloitetaan, haastehakemus ja jäljennökset siihen liitetyistä asiakirjoista lähetetään vastaajalle ja tälle annetaan määräaika, jonka kuluessa vastaajan on toimitettava kirjalliset huomautuksensa. Kun tuomari vastaanottaa huomautukset, hän lähettää niistä jäljennöksen kantajalle ja muille asianosaisille. Tuomari voi edellyttää, että kantaja vastaa huomautuksiin. Kun huomautukset on vastaanotettu tai määräaika niiden toimittamiselle on kulunut, tuomari määrää päivämäärän asian suullista käsittelyä varten. Tuomioistuimen virkailija lähettää asianosaisille kutsut oikeudenistuntoon. Jos asia päätetään kirjallisessa menettelyssä, suullisen käsittelyn päivämäärää ei anneta eikä kutsuja asianosaisille lähetetä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Oikeudenkäynnin asianosaiset saavat kutsun oikeudenistuntoon. Kutsussa ilmoitetaan suullisen käsittelyn aika ja paikka tai selostetaan muut oikeudenkäyntiin liittyvät menettelyt. Kutsu lähetetään henkilön ilmoitettuun asuinpaikkaan, mutta henkilö voi antaa myös muun osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten.

Jos vastaajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa eikä kantaja ole objektiivisten syiden takia kyennyt selvittämään vastaajan asuinpaikkaa Latvian ulkopuolella, tuomioistuin voi kantajan perustellusta hakemuksesta käyttää vastaajan osoitteen selvittämiseksi menettelytapoja, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä.

Vastaaja, jolla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa, kutsutaan oikeudenistuntoon **virallisessa lehdessä** (*Latvijas Vēstnesis*) julkaistavalla ilmoituksella seuraavissa tapauksissa: vastaajan osoitetta ei saada selvitettyä käyttämällä menettelytapoja, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi osoitteeseen, jonka kantaja on selvittänyt; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden menettelytapojen mukaan, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; tai osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden siviiliprosessilaissa säädettyjen menettelytapojen mukaan, jotka koskevat kansainvälistä yhteistyötä siviilioikeudenkäynneissä.

 Latvian tuomioistuinportaalista voi saada tietoja oikeudenkäyntimenettelyn vaiheesta syöttämällä järjestelmään oikeudenkäynnin tai lähetetyn kutsun numeron. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*E-Pakalpojumi*) ja oikeudenkäyntien vaiheita (*Tiesvedības gaita*).

Päivitetty viimeksi: 05/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Liettua

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Liettuan lainsäädännössä säädetään useista erilaisista vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä. Vuonna 2012 tuli voimaan uudelleenlaadittu laki kaupan alalla noudatettavasta välimiesmenettelystä (*Komercinio arbitražo įstatymas*). Kyseistä lakia sovelletaan Liettuan alueella käsiteltäviin menettelyihin riippumatta riidan osapuolten kansalaisuudesta tai kansallisuudesta, siitä ovatko he luonnollisia vai oikeushenkilöitä tai siitä, vastaako menettelystä pysyvä välimiesoikeus vai tapahtuuko se tilapäiseltä pohjalta.

Välimiesmenettely on vaihtoehto valtion tuomioistuimille. Se tarjoaa vaihtoehdon sovittelun nopeasti ja helposti useimmat liiketoimintaan liittyvät riidat toimittamalla ne kummankin osapuolen hyväksymien riippumattomien, arvovaltaisten ja hyvämaineisten yksityishenkilöiden, eikä tuomareiden, käsiteltäväksi. Välimiesmenettelyn osapuolet voivat sopia vapaammin välimiesmenettelyn säännöistä. Välimiesoikeus voi kokoontua missä tahansa riidan osapuolten hyväksymässä paikassa ja valita vapaasti menettelyssä käytettävän kielen ja päätöksen muodon, esimerkiksi sähköiset välityssopimukset hyväksytään kirjallisiksi sopimuksiksi.

Vuonna 2008 hyväksyttiin laki sovittelumenettelystä siviilioikeudellisissa riita-asioissa (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*).

Sovittelumenettely on asianosaisten väliseen sovintoon tähtäävä riidanratkaisumenettely, johon osallistuu kolmantena osapuolena puolueeton sovittelija.

Laissa säädetään, että sovittelun avulla voidaan ratkaista siviilioikeudellisia riita-asioita (esimerkiksi perheitä ja muita asioita koskevissa riidoissa), joita tuomioistuin voi tarkastella riita-asian oikeudenkäynnissä. Osapuolet voivat ratkaista riitansa sovittelumenettelyllä ennen asian viemistä tuomioistuimeen (tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu) tai tuomioistuinkäsittelyn alkamisen jälkeen (tuomioistuinsovittelu).

Sovittelun aloittaminen keskeyttää kanteen vanhentumisaajan. Vaikka riidan sovittelu epäonnistuisi, osapuolilla on näin ollen edelleen oikeus hakea ratkaisua tuomioistuimesta.

Tuomioistuinsovittelu on maksutonta. Jos osapuoli päättää ratkaista yksityisoikeudellisen asian tuomioistuinsovittelussa, hän säästää paljon aikaa ja vaivaa oikeudenkäyntiin verrattuna ja myös rahaa, koska 75 prosenttia oikeudenkäyntimaksusta palautetaan, jos sovittelumenettelyssä päädytään sovintoratkaisuun. Tuomioistuinsovittelu luottamuksellisuus taataan, ja kumpi tahansa osapuoli voi vetäytyä sovittelusta syytä ilmoittamatta.

Kun kuluttajasopimuksiin liittyviä riitoja ratkaistaan tuomioistuimen ulkopuolella, sovelletaan kuluttajansuojalakia (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), joka tuli voimaan vuonna 2007. Kuluttajansuojalaissa säädetään vaihtoehtoisesta menettelystä oikeudenkäynnille sekä tämän menettelyn säännöistä ja sitä toteuttavista elimistä. Vaihtoehtoiseen kuluttajariitojen ratkaisemiseen osallistuvia elimiä ovat Liettuaissa valtion kuluttajansuojavirasto (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), viestintävirasto (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) ja eräät muut elimet, jotka käsittelevät kuluttajariitoja erityisaloilla (esimerkiksi viestintävirasto käsittelee sähköiseen viestintään sekä posti- ja lähettipalveluihin liittyviä riita-asioita ja Liettuan pankki (*Lietuvos bankas*) käsittelee kuluttajien ja rahoituspalvelujen tarjoajien välisiä riitoja).

Kuluttajat voivat käyttää oikeusapua vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, mutta oikeusavun kuluja ei korvata. Valtion takaamaa ensi- ja toissijaista oikeusapua tarjotaan kuluttajille, jotka täyttävät lakisääteiset perusteet. Vaihtoehtoisen riidanratkaisuelimen käyttö ei yleensä lykkää vanhentumisaikaa. Sen vuoksi asian vanhentumisen riski on suuri, kun otetaan huomioon kuluttajariitojen ratkaisumenettelyn suhteellisen pitkät määräajat ja joidenkin kanteiden lyhyet vanhentumisaajat.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Yleinen vanhentumisaika on kymmenen vuotta.

Liettuan lainsäädännössä säädetään lyhennetyistä vanhentumisajoista joillekin kanteille.

Kanteisiin, jotka liittyvät tarjouskilpailumenettelyjen tuloksiin, sovelletaan yhden kuukauden vanhenemisaikaa.

Kanteisiin, joilla pyritään mitätöimään oikeushenkilön elimen päätös, sovelletaan kolmen kuukauden vanhenemisaikaa.

Kuuden kuukauden vanhentumisaikaa sovelletaan seuraaviin:
maksun laiminlyönnistä johtuvat vaateet (sakko, viivästyskorko)
myytyjen tuotteiden vikoja koskevat vaateet.

Kuuden kuukauden vanhentumisaikaa sovelletaan myös kuljetusyritysten ja niiden asiakkaiden välisiin kanteisiin, jos lähetys toimitettiin Liettuasta.

Ulkomailla toimitettuihin lähetyksiin sovelletaan yhden vuoden vanhentumisaikaa.

Vakuutussaataviin sovelletaan yhden vuoden vanhentumisaikaa.

Vahingonkorvauskanteisiin, myös tuotteen huonosta laadusta johtuviin, sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa.

Korkoa tai muuta toistuvaa maksua koskeviin vaateisiin sovelletaan viiden vuoden vanhentumisaikaa.

Myös suoritetun työn puutteista johtuviin vaateisiin sovelletaan lyhennettyä vanhentumisaikaa.

Rahdin, matkustajien ja matkatavaroiden kuljetuksesta johtuviin vaateisiin sovelletaan vanhentumisaikoja, joista säädetään eri kuljetusmuotoja koskevassa lainsäädännössä.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Sopimusvelvoitteisiin liittyviä riitoja säännellään lailla, jonka soveltamisesta sopimuspuolet ovat sopineet. Jos ne ovat valinneet Liettuan lain, ne voivat puolustaa oikeudellisia etujaan Liettuan tuomioistuimissa. Sopimuspuolet voivat sopia siitä sopimuksessa tai tosiseikkojen perusteella. Sopimuspuolet voivat sopia, että tietyn valtion lakia sovelletaan koko sopimukseen tai sen tiettyyn osaan (tiettyihin osiin). Jos sopimuspuolet päättävät, että sopimukseen sovelletaan vieraan valtion lakia, tämän perusteella ei saa jättää soveltamatta sellaisia Liettuan tai muun valtion pakottavia säännöksiä, joita ei voida muuttaa tai joiden soveltamisesta ei voida luopua sopimuspuolten sopimuksella.

Jos sopimuspuolet eivät ole ilmoittaneet sopimukseen sovellettavaa lakia, siihen sovelletaan sen valtion lakia, johon sopimusvelvoite läheisimmin liittyy.

Tässä yhteydessä oletetaan, että sopimusvelvoite liittyy läheisimmin valtioon, jonka alueella

sopimuksen luonteenomaisimman velvoitteen sitomalla sopimuspuolella on pysyvä asuinpaikka tai keskushallinto. Jos velvoite liittyy läheisimmin sen valtion lakiin, jossa velvoitteen sitoma sopimuspuoli harjoittaa toimintaansa, sovelletaan kyseisen valtion lakia;

sopimuspuolen kiinteä omaisuus sijaitsee, jos sopimuksen kohteena on oikeus kiinteään omaisuuteen tai sen käyttöön;

sopimuspuolen päätoimipaikka oli kuljetussopimuksen tekemisen aikaan sillä edellytyksellä, että kuljetusyrityksen päätoimipaikan valtio on sama kuin se, jossa rahti lastattiin, tai lähettäjän rekisteröity toimipaikka sijaitsee tai josta rahti on lähetetty.

Välityssopimuksiin sovelletaan samaa lakia kuin pääsopimukseen. Jos pääsopimus on pätemätön, sovelletaan sen paikan lakia, jossa välityssopimus on tehty; jos sitä ei voida määritellä, sovelletaan välimiesmenettelyn valtion lakia.

Vahinkoihin liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan vahingonkärsijän valinnan mukaan sen valtion lakia, jossa kyseinen teko tapahtui tai jossa muut vahinkoon johtaneet olosuhteet olivat, tai sen valtion lakia, jossa vahinko kärsittiin.

Aviovarallisuutta koskeva oikeusjärjestelmä määräytyy puolisoiden vakituisten asuinpaikan valtion lain mukaan. Jos puolisoiden vakituiset asuinpaikat ovat eri valtioissa, sovellettava laki on sen valtion laki, jonka kansalaisia kumpikin puoliso on. Jos puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole koskaan ollut yhteistä asuinpaikkaa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa avioliitto on solmittu. Sopimuksessa määrätty aviovarallisuusjärjestelmä on sen valtion laki, jonka puoliset ovat valinneet sopimuksessaan. Tällöin puoliset voivat valita sen valtion lain, jossa heillä on nyt tai tulevaisuudessa vakituinen asuinpaikka, sen valtion lain, jossa avioliitto on solmittu, tai sellaisen valtion lain, jonka kansalainen toinen puolisoista on. Puolisoiden sopimus varallisuuteen sovellettavasta laista on voimassa niin kauan, kuin se täyttää valitun valtion lain vaatimukset tai sen valtion lain vaatimukset, jossa sopimus on tehty.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Toimivaltasäännöt sisältyvät siviiliprosessilain (*Civilinio proceso kodeksas*) 29–30 §:ään. Kanne voidaan nostaa vastaajan asuinpaikassa. Kanne oikeushenkilölä vastaan nostetaan oikeushenkilörekisterissä ilmoitetun oikeushenkilön rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa. Jos vastaaja on valtio tai kunta, kanne nostetaan sen elimen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa, joka edustaa valtiota tai kuntaa.

Kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka asuinpaikka on tuntematon, voidaan esittää hänen omaisuutensa sijainnin tai viimeisessä tunnetussa asuinpaikassa. Kanne sellaista vastaajaa vastaan, jolla ei ole asuinpaikkaa Liettuassa, voidaan esittää hänen Liettuassa olevan omaisuutensa sijaintipaikassa tai viimeisessä Liettuassa olevassa asuinpaikassa. Oikeushenkilön siviiliikkeen toimintaa koskeva kanne voidaan nostaa siviiliikkeen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa.

Elatusavun määräämistä ja isyyden määrittämistä koskeva kanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa. Henkilön terveyttä, kuolema mukaan luettuna, koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa tai paikassa, jossa vahinko on kärsitty. Henkilön omaisuutta koskeva vahingonkorvauskanne voidaan esittää siellä, missä kantajalla on asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka) tai paikassa, jossa vahinko on aiheutettu.

Kanne, joka koskee sopimusta, jossa määrätään täyttämispäikkä, voidaan nostaa myös sopimuksessa ilmoitetun täyttämispäikan tuomioistuimessa.

Kanne, joka koskee oikeutta toimia holhoojana, edunvalvojana tai omaisuudenhoitajana, voidaan nostaa siellä, missä on holhoojan, edunvalvojan tai omaisuudenhoitajan asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka).

Kuluttajasopimusta koskeva kanne voidaan nostaa myös kuluttajan asuinpaikassa.

Jos useampi kuin yksi tuomioistuin on asiassa toimivaltainen, kantajalla on oikeus valita, missä niistä kanne nostetaan.

Kiinteään omaisuuteen ja sen käyttöön kohdistuvia oikeuksia koskevat kanteet, lukuun ottamatta aviovarallisuussuhteiden purkamista koskevia kanteita avioerotapauksissa, ja kiinteän omaisuuden takavarikoinnin peruuttamista koskevat kanteet kuuluvat sen paikan tuomioistuimen tuomiovaltaan, jossa kiinteä omaisuus tai sen pääosa sijaitsee.

Perintöä koskevat velkojen vaatimukset, jotka on esitetty ennen kuin perilliset ovat hyväksyneet perinnön, kuuluvat perinnön tai sen pääosan paikan tuomioistuimen toimivaltaan.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Kaikki siviiliasiat käsitellään alioikeuksissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina, lukuun ottamatta asioita, joita käsittelevät alueelliset tuomioistuimet tai Vilnan alueellinen tuomioistuin.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina seuraavia siviiliasioita:

4. huhtikuuta 2013 lähtien yli 150 000 Liettuan litin (LTL) suuruiset vaatimukset, lukuun ottamatta perhe- ja työsuhteita koskevia asioita ja asioita, joissa on kyse aineettoman vahingon korvaamisesta

asiat, jotka koskevat oikeudellisia tekijänoikeussuhteita

asiat, jotka koskevat oikeudellisia suhteita yhteiskunnan julkisissa tarjouskilpailuissa

asiat, jotka koskevat muun kuin luonnollisen henkilön konkurssia tai velkajärjestelyä

asiat, joissa yksi osapuolista on vieras valtio

asiat, jotka perustuvat osakkeiden pakkomyyntiä koskeviin vaateisiin (osuuksien korko)

asiat, jotka perustuvat oikeushenkilön toimien tutkintaa koskeviin kanteisiin

asiat, jotka koskevat potilaiden oikeuksien loukkauksesta johtuvan aineellisen ja aineettoman vahingon korvausta muut siviilioikeudelliset asiat, jotka alueellisten tuomioistuinten on käsiteltävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina erityislainsäädännön nojalla. Seuraavia asioita käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena ainoastaan Vilnan alueellinen tuomioistuin:

📄 **patenttilaissa (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*)** tarkoitettuja riitoja koskevat asiat

tavaramerkkilaisissa (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) tarkoitettuja riitoja koskevat asiat

asiat, joissa toisen valtion kansalainen on adoptoinut Liettuassa asuvan Liettuan kansalaisen

muut siviilioikeudelliset asiat, jotka kuuluvat Vilnan alueellisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan erityislainsäädännön nojalla.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Luonnollinen henkilö voi nostaa kanteen itse tai edustajansa välityksellä. Henkilöllä on oikeus edustajaan silloinkin, kun hän on itse läsnä istunnossa.

Edustajan läsnäolo istunnossa hänen asiakkaansa puolesta katsotaan asianmukaiseksi, ellei tuomioistuin katso tarpeelliseksi, että edustettu henkilö on läsnä.

Luonnollisella henkilöllä on oltava asianajaja sellaisten asioiden käsittelyssä, joista säädetään siviiliprosessilaissa ja 📄 **siviilioikeuslaissa (*Civilinis kodeksas*)**.

Esimerkiksi tuomioistuimen käsitellessä asiaa, jossa henkilö on todettu oikeustoimikelvottomaksi, hänen edustajanaan on oltava asianajaja.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Henkilön, joka haluaa toimittaa asiakirjoja tuomioistuimelle tai saada siltä asiakirjoja, on otettava yhteyttä tuomioistuimen kirjaamoon, jossa hänelle selitetään asiakirjojen toimittamista, saamista tai palauttamista koskevat menettelyt. 📄 **Tuomioistuinten yhteyspisteet.**

Sen jälkeen kun sähköinen portaali e.teismas.lt avattiin 1. heinäkuuta 2013, on ollut mahdollista lähettää asiaa koskevia asiakirjoja, seurata menettelyä, maksaa oikeudenkäyntimaksuja ja saada muita palveluja 📄 **verkossa.**

Johdonmukaisen käsittelyn varmistamiseksi asiat, jotka on käsitelty sähköisesti alemman oikeusasteen tuomioistuimissa, on ollut käsiteltävä sähköisesti myös muutoksenhaku- ja kassaatiotuomioistuimissa 1. tammikuuta 2014 lähtien.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Asian käsittelyyn osallistuvien asianosaisten on toimitettava oikeudenkäyntiasiakirjoista alkuperäiskappaleet. Tämän lisäksi tuomioistuimen on saatava riittävä määrä kappaleita tulostetuista oikeudenkäyntiasiakirjoista: yksi kullekin vastapuolen asianosaiselle (asioissa, joissa on useita vastaajia tai kantajia, yksi kappale kullekin, tai, jos edustajalla tai valtuutetulla henkilöllä on oikeus saada asiaan liittyvät asiakirjat, vain yksi kappale kyseiselle edustajalle tai valtuutetulle henkilölle) ja kolmansielle osapuolille, paitsi jos asiakirja on toimitettu sähköisesti. Myös liitteistä on toimitettava sama määrä kappaleita kuin itse oikeudenkäyntiasiakirjoista, paitsi jos ne on toimitettu sähköisesti tai jos tuomioistuin on määrännyt, että liitteitä ei niiden suuren määrän takia toimiteta asianosaisille.

Kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat ja niiden liitteet on toimitettava tuomioistuimelle liettuankielisinä. Jos prosessiin osallistuvat henkilöt, joille oikeudenkäyntiasiakirjat on osoitettu, eivät puhu liettuaa, tuomioistuimen on saatava kyseisistä asiakirjoista käännökset kielellä, jota he ymmärtävät. Jos toimitettavat asiakirjat on käännettävä vieraalle kielelle, osapuolten on toimitettava viralliset käännökset.

Kanne voidaan nostaa sähköisesti Liettuan tuomioistuinten sähköisessä palveluportaaliassa 📄 <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, jonne pääsee tuomioistuinviraston verkkosivustolta (*Teismų administracija*): 📄 <https://www.teismai.lt/en>.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Sähköisen haastehakemuslomakkeen voi täyttää Liettuan tuomioistuinten sähköisessä palveluportaaliassa 📄 <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Tuomioistuimessa nostetun kanteen on täytettävä yleiset vaatimukset, joita sovelletaan oikeudenkäyntiasiakirjojen sisältöön (siviiliprosessilain 111 artikla.)

Oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle kirjallisesti. Jokaisessa asianosaisen toimittamassa asiakirjassa on mainittava seuraavat seikat:

sen tuomioistuimen nimi, johon asiakirja on toimitettu

menettelyn osapuolten asema menettelyssä, nimet, sukunimet, henkilötunnukset (jos tiedossa) ja asuinpaikat; kantajan tiedossa olevat menettelyn muiden osapuolten osoitteet oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamista varten; jos menettelyn osapuolet tai yksi niistä on oikeushenkilö, menettelyn muiden osapuolten osalta täydellinen nimi, rekisteröity toimipaikka ja muut osoitteet oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamista varten (jos hakijan tiedossa), tunnukset ja käyttötilin numerot (jos tiedossa) ja luottolaitosten tiedot (jos tiedossa)

menetelmä, jolla oikeudenkäyntiasiakirjat toimitetaan asianosaiselle, ja postiosoite, jos se poikkeaa asuin- tai toimipaikasta

asiakirjan luonne ja kohde

asiakirjan sisällön perustana olevat olosuhteet ja niihin liittyvä näyttö

mahdolliset liitteet on lähetettävä yhdessä pääasiakirjan kanssa

asiakirjan toimittaneen henkilön allekirjoitus ja asiakirjan laatimispäivämäärä.

Menettelyyn osallistuvan henkilön, jonka oikeudenkäyntiasiakirja on laadittu kansainvälisen tuomioistuimen tai vieraan valtion tuomioistuimen tulkintasäännön perusteella, on toimitettava kopio kyseistä sääntöä koskevasta tuomioistuimen päätöksestä ja tämän virallinen käännös kansalliskielellä.

Edustajan tuomioistuimelle toimittaman oikeudenkäyntiasiakirjassa on esitettävä edustajan osalta edellä kohdissa 2 ja 3 eritellyt tiedot, ja siihen on liitettävä asiakirja, jossa vahvistetaan edustajan oikeudet ja velvollisuudet, jos tällaista asiakirjaa ei ole vielä toimitettu tai jos tällaisessa asiakirjassa vahvistetun valtuutuksen voimassaolo on päättynyt.

Jos asianosainen on estynyt allekirjoittamasta oikeudenkäyntiasiakirjaa, hänen edustajansa on allekirjoitettava se asianosaisen puolesta ja ilmoitettava esteen syy.

Siviiliprosessilain 135 artiklan mukaan haastehakemuksessa on esitettävä seuraavat tiedot:

vaateen määrä, jos kanteessa määritetään vahingon arvo

kanteen perustana olevat olosuhteet (tosiseikat)

näitä olosuhteita koskevat kantajan esittämät todisteet, todistajien asuinpaikat ja muiden todisteiden sijainti

kantajan vaatimukset (kanteen aihe)

kantajan kanta mahdolliseen yksipuoliseen tuomioon, joka annetaan, jos haastehakemukseen tai alustavaan oikeudenkäyntiasiakirjaan ei vastata

tiedot siitä, hoitaako asiaa asianajaja; jos näin on, haastehakemuksessa on ilmoitettava asianajajan etunimi ja sukunimi sekä toimiston osoite

kantajan kanta mahdollisuuden ratkaista asia sovitteluteitse, jos kantaja haluaa ottaa tähän kantaa.

Haastehakemukseen on liitettävä asiakirjat tai muut todisteet, joihin kantajan vaatimukset perustuvat, tosite oikeudenkäyntimaksun maksamisesta ja mahdollinen pyyntö sellaisten todisteiden saamiseksi, joita kantaja ei pysty toimittamaan itse; tämä pyyntö on perusteltava.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Haastehakemukseen on liitettävä kaikki kannetta tukevat asiakirjat ja todiste oikeudenkäyntimaksun maksamisesta. Aineettomia vaatimuksia koskeva oikeudenkäyntimaksu on 100 Liettuan litia (LTL). Rahavaatimusta koskevan riita-asian oikeudenkäyntimaksu on erityislaeissa määritetty osuus vaaditusta määrästä: 3 prosenttia ja vähintään 50 Liettuan litia, jos vaateen arvo on enintään 100 000 litia, 3 000 litia + 2 %, jos vaateen arvo on 100 000–300 000 litia, sekä 7 000 litia + 1 %, jos vaateen arvo on yli 300 000 litia. Oikeudenkäyntimaksun enimmäismäärä on 30 000 litia.

Kantaja voidaan vapauttaa oikeudenkäyntimaksusta erityislaeissa säädettyissä tapauksissa. Tuomioistuin voi henkilön taloudellisen tilanteen perusteella myöntää osittaisen maksuvapautuksen tai lykkästä maksua, kunnes päätös on hyväksytty. Oikeudenkäyntimaksua koskevaa vapautusta tai lykkäystä koskeva pyyntö on perusteltava, ja siihen on liitettävä todiste henkilön heikosta taloudellisesta tilanteesta.

Kirjallista menettelyä koskeva oikeudenkäyntimaksu on puolet haastehakemusmaksusta, kuitenkin vähintään 20 litia.

Oikeudenkäyntimaksua ei tarvitse maksaa erillisestä muutoksenhausta, lukuun ottamatta väli toimien soveltamista koskevaa erillistä muutoksenhakua, josta on maksettava 100 Liettuan litin käsittelymaksu.

Jos oikeudenkäyntiasiakirjoja tai niiden liitteitä toimitetaan tuomioistuimeen pelkästään sähköisesti, maksu on 75 prosenttia kyseistä oikeudenkäyntiasiakirjaa koskevasta maksusta, kuitenkin vähintään 10 litia.

Asiakkaan on sovittava oikeudellisten palvelujen tarjoamisesta asianajajan, asianajajien tai asianajajaliiton kanssa allekirjoittamalla sopimus. Osapuolen on maksettava annetuista oikeudellisista palveluista sovittu maksu. Osapuolet voivat sopia vapaasti maksuaikataulusta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Valtion takaamaa oikeusapua koskevalla lailla (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) taataan ensi- ja toissijaisen oikeusavun antaminen säädettyjen järjestelyjen mukaisesti.

Ensisijaista oikeusapua annetaan Liettuan ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille, henkilöille, jotka oleskelevat laillisesti Liettuassa tai muussa EU:n jäsenvaltiossa, ja henkilöille, joilla on oikeus oikeusapuun sellaisten kansainvälisten sopimusten perusteella, joiden osapuoli Liettua on. Ensisijaista oikeusapua on annettava välittömästi. Jos tämä ei ole mahdollista, hakijalle ilmoitetaan, milloin oikeusapua aletaan antaa (viimeistään viiden päivän kuluttua hakemuksen jättämisestä). Kunnan virkamiehet sekä sellaisten virastojen työntekijät, lakimiehet tai asiantuntijat, joiden kanssa kunta on tehnyt sopimuksen, antavat henkilökohtaista neuvontaa riidan ratkaisemisesta tuomioistuimen ulkopuolella sekä tietoja oikeusjärjestelmästä ja lainsäädännöstä ja auttavat laatimaan sovintosopimuksen tai täyttämään toissijaista oikeusapua koskevan hakemuksen. Ensisijainen oikeusapu voidaan evätä, jos hakijan vaade ei ole asianmukaisesti perusteltu, jos hakija on jo saanut perusteellista neuvontaa samasta aiheesta, jos on selvää, että henkilö voi saada lainopillista neuvontaa ilman valtion lain mukaisesti takaamaa oikeusapua, tai jos hakemus ei liity henkilön omiin oikeuksiin ja oikeutettuihin etuihin, ellei kyse ole lakisääteisestä edustamisesta.

Samat avunsaajat voivat saada toissijaista oikeusapua, mutta tämän oikeusavun saamisen perusteena on heidän kokonaistulotonsa.

Toissijaista oikeusapua voidaan antaa Liettuassa asuvalle henkilölle, jonka varat ja vuositulot eivät ylitä hallituksen oikeusavun antamiselle asettamia rajoja.

Varat ja tulot jaetaan tasoihin I ja II: tasolla I valtio maksaa 100 prosenttia toissijaisen oikeusavun kustannuksista ja tasolla II 50 prosenttia toissijaisen oikeusavun kustannuksista (ja henkilö maksaa itse loput 50 prosenttia).

Seuraavat henkilöt ovat oikeutettuja maksuttomaan toissijaiseen oikeusapuun varoista ja vuosituloista riippumatta: epäilty, syytetty tai tuomittu rikosasiassa, jossa puolustusasianajajan osallistuminen on pakollista; uhri rikokseen liittyvässä vahingonkorvausasiassa, myös silloin, kun korvausvaatimus ratkaistaan rikosoikeudenkäynnissä; sosiaalietuuksien saaja; sosiaalihuollon laitoksissa asuva; henkilö, jonka on vahvistettu kärsivän vakavasta vammasta tai olevan työkyvytön; henkilö, joka on saavuttanut eläkeiän ja jolla katsotaan olevan paljon erityistarpeita; tällaisen henkilön edunvalvoja, jos oikeusapua tarvitaan hänen valvonnassaan olevan henkilön oikeuksien ja etujen edustamiseen ja suojelemiseen (edunvalvonta); henkilö, jolla on esittää näyttö (esimerkiksi omaisuutta koskeva ulosottomääräys) siitä, että hän ei objektiivisista syistä pysty käyttämään omaisuuttaan ja varojaan ja tämän seurauksena hänen käytettävissään olevat varat ja vuositulot eivät ylitä hallituksen toissijaisen oikeusavun antamiselle asettamaa rajaa; vakavasta mielenterveyshäiriöstä kärsivä henkilö, kun kyse on hänen määräämisestään pakkohoitoon; tällaisten henkilöiden edunvalvojat, jos oikeusapua tarvitaan kyseisten henkilöiden oikeuksien ja etujen edustamiseen ja suojelemiseen; velallinen, jos vaade koskee ulosmittausta, joka kohdistuu hänen viimeisimpään asuinpaikkaansa; alaikäisen vanhemmat tai holhoojat, jos kyseessä on lapsen poisvieminen; alaikäinen, joka ei ole naimisissa ja jota tuomioistuin ei ole todennut täysivaltaiseksi ja joka vie asiansa oikeuteen omatoimisesti tietyissä laissa määritellyissä tapauksissa; luonnollinen henkilö, jonka toteamista oikeustoimikelvottomaksi haetaan; henkilö, joka hakee lapsen syntymän rekisteröintiä.

Lisäksi henkilöllä voi olla oikeus maksuttomaan toissijaiseen oikeusapuun muissa tilanteissa, joista määrätään sellaisissa kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuoli Liettua on.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin antaa vireilletulosta erillisen päätöksen, joka käynnistää siviiliasian käsittelyn. Jos asiakirjoissa on puutteita ja asianosainen tai kantaja tai oikeudenkäyntiasiakirjan toimittanut henkilö korjaa puutteet määräajassa tuomioistuimen vaatimusten mukaisesti, haastehakemus tai muu asiakirja kirjataan saapuneeksi tuomioistuimeen samana päivänä, jona se on sinne toimitettu. Muussa tapauksessa katsotaan, että kyseinen asiakirja ei ole saapunut tuomioistuimeen, ja se palautetaan kantajalle liitteineen tuomarin päätöksellä viimeistään viisi työpäivää puutteiden korjaamiselle asetetun määräajan jälkeen. Kantajalla on oikeus peruuttaa kanne siihen saakka, kun tuomioistuin antaa sen tiedoksi vastaajalle. Kanne voidaan peruuttaa myöhemmässä vaiheessa vain, jos vastaaja hyväksyy peruutuksen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole vielä antanut ratkaisuaan.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Menettelyn osapuolille ilmoitetaan istunnon aika ja paikka tai yksittäiset menettelyyn liittyvät toimenpiteet haasteessa tai tuomioistuimen ilmoituksessa.

Istuntoaikataulu on saatavilla myös internetissä Liettuan tuomioistuinten tietojärjestelmässä, jota voi tarkastella tuomioistuinviraston verkkosivustolla <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Päivitetty viimeksi: 21/10/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Luxemburg

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino, jonka avulla riidat voidaan tietyissä tapauksissa ratkaista ilman tuomioistuin käsittelyä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vanhentumisajat vaihtelevat tapauksen mukaan.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? – Luxemburg".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. "Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? – Luxemburg".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. "Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen? – Luxemburg".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu vaateen suuruudesta ja siitä, mitä oikeudenalaa riita-asia koskee.

Järjestelmä toimii pääpiirteittäin seuraavasti, laissa säädettyjä erityistapauksia lukuun ottamatta:

Jos riita-asian arvo on enintään 15 000 euroa, se kuuluu periaatteessa rauhantuomarin (*justice de paix*) toimivaltaan. Rauhantuomarin edessä osapuolet voivat esiintyä joko itse tai asiamiehensä edustamina. Jos asiamiehenä on muu kuin asianajaja, hänellä on oltava erityinen asiamiesvaltuutus.

Jos riita-asian arvo on yli 15 000 euroa, se kuuluu periaatteessa piirituomioistuinten (*tribunal d'arrondissement*) toimivaltaan. Näissä tuomioistuimissa asianosaisten on käytettävä asianajajaa (asianajajapakko) kaikissa muissa asioissa paitsi välitoimissa (*action en référé*), kauppaoikeudellisissa menettelyissä, joissa riitapuolet voivat halutessaan joko esiintyä oikeudessa itse tai käyttää avustajaa tai asiamiestä, ja perheoikeudellisista asioista vastaavan tuomarin (*juge aux affaires familiales*) johtamissa menettelyissä (lukuun ottamatta avioeromenettelyä). Muutoksenhaku tuomioistuimessa (*Cour d'appel*) on aina käytettävä asianajajaa.

Tietyt asiat käsittelee aina rauhantuomari, vaikka vaateen arvo olisikin yli 15 000 euroa. Näitä ovat esimerkiksi vuokranantajan ja vuokralaisen väliset kiistat ja elatusvaatteet, avio- tai asumuserohakemuksen yhteydessä esitettyjä elatusvaateita lukuun ottamatta. Rauhantuomarin käsiteltäväksi tulevat asiat pannaan yleensä vireille toimittamalla haastehakemus haastemiehen (*huissier de justice*) välityksellä. Haastehakemuksessa on tällöin noudatettava tiettyjä muotovaatimuksia erityisesti, jotta noudatetaan oikeutta tulla kuulluksi. Tietyissä tapauksissa osapuolet voivat kuitenkin panna asian vireille itse, haastemieheen turvautumatta, lähettämällä rauhantuomarille kannekirjelmän (*requête*; tämä on yksinkertaistettu ja edullisempi menettely kuin oikeudenkäynti piirituomioistuimessa). Kummassakin tapauksessa osapuolet voivat esiintyä rauhantuomarin edessä joko itse tai asiamiehensä edustamina. Jos asiamiehenä on muu kuin asianajaja, hänellä on oltava erityinen asiamiesvaltuutus.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu edellisessä kohdassa mainitusta jaottelusta.

Jos riita-asian arvo on enintään 15 000 euroa, osapuolet voivat kääntyä alueellisesti toimivaltaisen rauhantuomioistuimen puoleen joko suoraan (lähettämällä kannekirjelmän) tai toimittamalla haastehakemuksen haastemiehen välityksellä. Käytännössä vireillepanoa koskevat hakemukset ottaa vastaan rauhantuomioistuimen kirjaamo.

Jos riita-asian arvo on yli 15 000 euroa, asianosaisten on periaatteessa käytettävä asianajajaa, joka haastaa vastapuolen oikeuteen asiakkaan puolesta haastemiehen välityksellä. Asianajaja jättää haastehakemuksen alueensa toimivaltaiseen piirituomioistuimeen tai muutoksenhaku tuomioistuimeen.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudessa voi käyttää ranskan, saksan tai luxemburgin kieltä, mutta tiettyjen asioiden käsittelyssä noudatetaan erityisjärjestelyjä.

Asia viedään tuomioistuimeen esittämällä haaste (*assignation / citation*), lukuun ottamatta tapauksia, joissa riittää pelkkä hakemus. Joitakin harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta haastehakemukset on yleensä esitettävä kirjallisesti. Faksilla tai sähköpostilla lähetettyjä asiakirjoja ei oteta käsiteltäväksi.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Joissakin tapauksissa on mahdollista täyttää valmis lomake (esim. kun kyseessä on erääntyneistä saatavista tai maksamattomista laskuista esitettävä maksamismääräyshakemus). Periaatteessa rauhantuomioistuimeen tai piirituomioistuimeen jätetyissä haastehakemuksissa tai kannekirjelmässä sekä ylemmän oikeusasteen tuomioistuimille osoitetuissa muutoksenhakuasiakirjoissa on asiakirjan pätemättömyyden uhalla oltava tietyt pakolliset maininnat, ja ne on laadittava tarkan kaavan mukaisesti. Näitä varten ei ole olemassa valmiita lomakkeita.

Sen sijaan EU:n oikeuteen perustuvia hakemuksia varten on olemassa valmiita lomakkeita. Näistä mainittakoon esimerkkinä eurooppalaista maksamismääräystä koskevat hakemukset (asetus (EY) N:o 1896/2006) ja vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa eurooppalaista menettelyä koskevat hakemukset (asetus (EY) N:o 861/2007).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Periaatteessa oikeudenkäyntikulut maksetaan sen jälkeen, kun oikeudenkäynti on päättynyt. Tuomioistuin voi myös määrätä hävinneen osapuolen maksamaan voittaneelle osapuolelle ns. oikeudenkäyntikorvauksen (*indemniité de procédure*), jos olisi kohtuutonta jättää kaikki palkkiot ja muut kulut tämän osapuolen maksettavaksi. Tuomioistuin voi myös määrätä yhden tai useamman oikeudenkäynnin osapuolen maksamaan takuun tai ennakon (esim. silloin, kun tuomioistuin on määrännyt hankittavaksi asiantuntijalausannon).

Asianajajan palkkio määräytyy asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan. Käytännössä palkkiosta on tapana suorittaa ennakko ennen oikeudenkäyntiä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. ”[Oikeusapu – Luxemburg](#)”.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Jos kantaja on itse pannut asian vireille tuomioistuimessa (siinä tapauksessa, että laki tämän sallii), tuomioistuin ilmoittaa kantajalle, onko kanne otettu tutkittavaksi.

Mikäli asianajaja nostaa kanteen asiakkaan puolesta, tuomioistuin ilmoittaa kannetta koskevista jatkotoimista asianajajalle, koska asianajaja on asiakkaan laillinen edustaja. Asianajaja voi tarvittaessa selvittää asiakkaalle oikeudenkäynnin aikataulua, jos menettelyn kulku on tiedossa tai ennakoitavissa.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Ks. myös edelliseen kysymykseen annettu vastaus.

Päivämäärä, jolloin osapuolten on saavuttava oikeuteen, vahvistetaan kirjallisten menettelyjen osalta periaatteessa laissa. Tämän lisäksi tuomioistuin voi määrätä muita päivämääriä, jolloin jotakin asianosaista tai kolmatta osapuolta kuullaan henkilökohtaisesti. Lakisääteiset määräajat vaihtelevat sen mukaan, mistä tuomioistuimesta on kyse ja asuuko vastaaja Luxemburgissa vai ulkomailla. Suullista käsittelyä varten kantajan on ilmoitettava vastaajalle tietty päivämäärä, jolloin tämän on saavuttava kuultavaksi.

Linkkejä

 <http://www.legilux.lu/>

Päivitetty viimeksi: 07/03/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Unkari

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Kun on kyse erääntyneestä rahasaatavasta, täytäntöönpanoa voi hakea myös maksamismääräysmenettelyn kautta. Maksamismääräysmenettelyn käyttäminen on pakollista eräissä laissa määritellyissä tapauksissa. Tämä tuomioistuimen ulkopuolinen menettely kuuluu notaarien toimivaltaan. Ks. [maksamismääräysmenettelyä](#) koskeva osio.

Unkarissa on lisäksi mahdollista käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja (ks. [vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot](#)).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanon määrääjät ja niiden määräytymisperusteet vaihtelevat asiasta riippuen. Esimerkiksi varallisuus oikeudellisten vaatimusten vireillepanolle ei ole asetettu määräaikaa, eivätkä kyseiset vaatimukset vanhene. Muiden kuin sopimukseen liittyvien vahinkojen korvaamista koskevien vaatimusten vireillepanolle ei myöskään ole määräaikaa. Sen sijaan kyseisiin vaatimuksiin sovelletaan yleistä vanhentumisaikaa (5 vuotta), jonka tuomioistuin ottaa huomioon, jos toinen osapuoli siihen vetoaa. Lisäksi eräiden muiden vaatimusten vireillepanon määrääjasta säädetään laissa.

Lisätietoja vireillepanon määräajasta saa oikeudelliselta neuvonantajalta, asianajajalta tai oikeusasioiden neuvontapalvelusta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Jos riita-asiaan liittyy kansainvälinen ulottuvuus, jäsenvaltio, jonka tuomioistuimilla on asiassa toimivalta, määräytyy joko Euroopan unionin lainsäädännön, asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten tai Unkarissa sovellettavien, kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaisesti.

Kauppa- ja siviilioikeudellisissa asioissa sovelletaan yleensä [asetusta \(EU\) N:o 1215/2012](#) ja [uutta Luganon yleissopimusta](#) (julkaistu päätöksellä 2009/430/EY), aviosuhteisiin ja vanhempainvastuuseen liittyvissä asioissa [asetusta \(EY\) N:o 2201/2003](#) ja elatusapuasioissa [asetusta \(EY\) N:o 4/2009](#).

Jos asiassa ei sovelleta unionin lainsäädäntöä eikä Unkarin tekemiä monenvälisiä tai kahdenvälisiä sopimuksia, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy [kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan vuoden 2017 lain XXVIII \(2017. évi XXVIII. törvény a nemzetközi magánjogról\)](#) perusteella.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. [tuomioistuinten toimivaltaa Unkarissa käsittelevä osio](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. [tuomioistuinten toimivaltaa Unkarissa käsittelevä osio](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Riita-asian voi panna vireille joko itse tai edustajan välityksellä

- a) jokainen, joka on siviilioikeuden sääntöjen mukaan täysin oikeustoimikelpoinen,
- b) jokainen täysi-ikäinen, jonka oikeustoimikelpoisuutta on rajoitettu, mutta rajoittaminen ei siviilioikeuden sääntöjen mukaan koske riita-asian kohdetta eikä prosessuaalisia toimia, tai
- c) jokainen, jolla on siviilioikeuden sääntöjen mukaan oikeus antaa sitovia ohjeita riita-asian kohteesta.

Riita-asiaa hoitaa asianosaisen puolesta oikeudellinen edustaja, jos

- a) asianosainen ei ole oikeustoimikelpoinen,
- b) asianosaiselle on nimetty oikeudellinen edustaja, mutta tämä ei vaikuta asianosaisen oikeustoimikelpoisuuteen, paitsi jos asianosainen on pannut riita-asian vireille itse tai edustajan välityksellä, tai
- c) asianosainen ei ole luonnollinen henkilö.

[Siviiliprosessista vuonna 2016 annetun lain CXXX \(A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény, jäljempänä 'siviiliprosessilaki'\)](#) mukaan oikeudellisen edustajan käyttäminen on pakollista riita-asioissa. Siviiliprosessilaissa säädetään poikkeuksista oikeudellisen edustajan käyttöä koskevaan yleissääntöön silloin, kun on kyse ensimmäisen oikeusasteen käsittelystä aluetuomioistuimissa (*jársbírság*) ja hallinto- ja työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvista työriita-asioista. Tällaisissa asioissa ei ole pakko käyttää oikeudellista edustajaa, ellei laissa toisin säädetä.

Siviiliprosessilaissa säädetään myös siitä, kuka voi toimia oikeudellisenä edustajana. Yleensä oikeudellinen edustaja on asianajaja tai asianajotoimisto.

Silloin kun oikeudellisen edustajan käyttäminen on pakollista eikä laissa toisin säädetä, asianajajatutkinnon suorittanut henkilö voi ajaa itse omaa asiaansa ilman oikeudellista edustajaa.

Vaikka oikeudellisen edustajan käyttäminen ei olisi pakollista, asian voi panna vireille asianosaisen tai hänen oikeudellisen edustajansa nimeämä valtuutettu henkilö (esimerkiksi asianajaja). Siviiliprosessilaissa säädetään valtuutettua edustajaa koskevista säännöistä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne on toimitettava suoraan siihen tuomioistuimeen, joka on asiassa toimivaltainen. Siviiliprosessilain mukaan asianosainen, jolla ei ole oikeudellista edustajaa, voi aluetuomioistuimen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tai hallinto- ja työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvissa työriita-asioissa nostaa kanteen suullisesti virka-aikana siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen asianosaisen asuinpaikan, kotipaikan tai työpaikan mukaan, tai asiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Tuomioistuin kirjaa kanteen siihen tarkoitetulle lomakkeelle.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntimenettelyn kieli on unkari. Ellei laissa, Euroopan unionin oikeudellisesti sitovassa säädöksessä tai kansainvälisessä sopimuksessa toisin säädetä, kaikki asiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle unkarin kielellä, ja myös tuomioistuin toimittaa asiakirjat ja antaa päätökset unkariksi. Kaikilla on kuitenkin oikeus käyttää oikeuskäsittelyn aikana suullisesti äidinkieltään tai kansainvälisten sopimusten määräysten mukaisesti jotakin alueellista tai vähemmistökieltä.

Hyväksyessään alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan Unkari on muun muassa sitoutunut kroaatin, saksan, romanian, serbian, slovakian, sloveenin, romanin ja boyashin osalta siihen, että

asianosainen voi toteuttaa oikeutensa käyttäen omaa alueellista tai vähemmistökieltään ilman ylimääräisiä kustannuksia,

asiakirjoja ja todisteita voi esittää tuomioistuimelle alueellisella tai vähemmistökielellä, tarvittaessa tulkauksen ja käännösten avulla.

Tuomioistuin hankkii tulkin, viittomakielen tulkin tai kääntäjän, jos tämä on tarpeen, jotta asianosaisen oikeus käyttää omaa kieltä toteutuu, tai jos kielen käyttöä koskevissa siviiliprosessilain säännöksissä näin säädetään.

Kannekirjelmä on toimitettava asiaa käsittelevälle tuomioistuimelle kirjallisesti. Jos asiassa on sovellettava sähköistä asiointia tai jos sähköinen asiointi on valittu vapaaehtoisesti, kannekirjelmä on toimitettava sähköisesti, laissa säädetyllä tavalla. Jos asiakirjat toimitetaan paperimuodossa, kannekirjelmä lähetetään postitse tai viedään henkilökohtaisesti (tuomioistuimen kanslian aukioloaikana tai milloin tahansa virka-aikana jättämällä kanne hakemuksille varattuun postilaatikkoon tuomioistuimen sisäänkäynnin luona). Kun on kyse aluetuomioistuimen toimivaltaan kuuluvasta asiasta tai hallinto- ja työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvasta työriita-asiasta, asianosainen, jolla ei ole oikeudellista edustajaa, voi nostaa kanteen myös suullisesti virka-aikana siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen asianosaisen asuinpaikan, kotipaikan tai työpaikan mukaan, tai asiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, ja tuomioistuin kirjaa kanteen tätä varten tarkoitetulle lomakkeelle.

Kannekirjelmää ei voi toimittaa faksilla.

Lisätietoa asiakirjojen toimittamisesta sähköisesti löytyy [sähköistä asiointia](#) koskevasta osiosta.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Asia on pantava vireille esittämällä kannekirjelmä, jossa vaatimus esitetään kirjallisesti. Siviiliprosessilaissa säädetään yksityiskohtaisesti kannekirjelmän sisältöä koskevista vaatimuksista ja kannekirjelmään liitettävistä asiakirjoista.

Asianosaisen, jolla ei ole oikeudellista edustajaa, on toimitettava kannekirjelmä käyttäen tähän tarkoitettua lomaketta silloin kun on kyse aluetuomioistuimen toimivaltaan kuuluvista asioista tai hallinto- ja työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvista työriita-asioista. Lomakkeen käyttäminen auttaa huomattavasti ilman oikeudellista edustajaa toimivaa asianosaista oikeuksien käyttämisessä, sillä lomakkeessa mainitaan tiedot, jotka on sisällytettävä kannekirjelmään, ja luetellaan kirjelmään liitettävät asiakirjat. Lomakkeita on saatavilla [☞ tuomioistuinten yhteiseltä verkkosivustolta](#).

Silloin kun asiakirjat toimitetaan paperimuodossa, kannekirjelmää ja sen liitteitä on toimitettava yksi kappale enemmän kuin riita-asiaassa on asiaosaisia. Jos usealla asianosaisella on yhteinen edustaja, kaikille näille asianosaisille toimitetaan yksi yhteinen kappale.

Kannekirjelmän toimittamista sähköisesti kuvataan [sähköistä asiointia](#) koskevassa osiossa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Siviiliasioissa on maksettava käsittelymaksu. Eri menettelyissä perittävien maksujen suuruudesta säädetään [☞ maksuista vuonna 1990 annetussa laissa XCIII \(1990. évi XCIII. törvény az illetékekről\)](#). Menettelyn käynnistäneen asianosaisen on suoritettava maksu kannekirjelmän toimittamisen yhteydessä paitsi, jos päätös maksun suorittamisesta on tarkoitus tehdä jälkikäteen. Jälkimmäisessä tapauksessa maksun maksaa se henkilö, jonka suoritettavaksi tuomioistuin määrää maksun.

Siviiliasiaa käsittelevä tuomioistuin hylkää kannekirjelmän antamatta asianosaiselle tilaisuutta korjata kirjelmään sisältyviä puutteita, jos kantaja ei ole maksanut käsittelymaksua, jonka määrä vastaa kannekirjelmässä ilmoitettua riita-asian kohteen arvoa tai laissa säädettyä kiinteää määrää, eikä tehnyt oikeusapua koskevaa hakemusta tai vedonnut lakisääteiseen oikeusapuun.

Asianosainen voi saada oikeusapua voidakseen käyttää oikeuksiaan oikeuskäsittelyn aikana.

Ellei laissa toisin säädetä, asianosainen voi pyynnöstä saada henkilökohtaista oikeusapua (*személyes költségmentesség*) ja henkilökohtaista lykkäystä kustannusten maksamiseen (*személyes költségfeljegyzési jog*) tulojensa ja taloudellisen tilanteensa perusteella. Sen sijaan henkilökohtainen vapautus käsittelymaksujen maksamisesta (*személyes illetékmentesség*) myönnetään viran puolesta. Asianosainen voi saada asiaan liittyvää oikeusapua (*tárgyi költséghedvezmény*) menettelyn kohteen perusteella, kun taas maksun kohtuullistamisesta (*mérsékelt illeték kedvezménye*) päätetään viran puolesta riita-asian käsittelyn aikana esiintyvien eräiden tapahtumien seurauksena.

Vapautus käsittelymaksusta voidaan myöntää joko henkilökohtaisesti tai asian sisällön perusteella. Tällöin asianosaisen ei tarvitse suorittaa käsittelymaksua ennakolta eikä suorittaa lainkaan sellaisia maksuja, joita ei vielä ole maksettu, ellei laissa toisin säädetä. Sen sijaan maksuvapautus ei vapauta asianosaista maksamattomasta käsittelymaksusta silloin, kun on kyse täytäntöönpanomenettelystä. Käsittelymaksua koskevassa laissa määritellään ne oikeussubjektit, jotka on henkilökohtaisesti vapautettu maksusta. Niihin kuuluvat muun muassa Unkarin valtio, paikallishallinnot, varainhoitoelimet sekä kirkko.

Jos vapautus käsittelymaksusta myönnetään asian sisällön perusteella, kummankaan asianosaisen ei tarvitse suorittaa maksua riippumatta heidän tuloistaan ja taloudellisesta tilanteestaan. Vapautus käsittelymaksusta asian sisällön perusteella voidaan myöntää esimerkiksi silloin, kun on kyse muutoksenhausta oikeusapua koskevaan päätökseen, avioeroasiassa esitetystä vastakanteesta tai päätöksen tarkistamista, korjaamista tai täydentämistä koskevasta hakemuksesta.

Asianosaisille myönnetään tuloista ja taloudellisesta tilanteesta riippumatta maksunlykkäystä asian sisällön perusteella esimerkiksi silloin, kun on kyse henkilöiden siviilioikeudellista suojelua tai julkisen vallan käytön yhteydessä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista koskevasta riita-asiasta. Jos henkilölle on myönnetty maksunlykkäystä asian sisällön perusteella, hänen ei tarvitse myöskään suorittaa maksua ennakoon. Siinä tapauksessa käsittelymaksun maksaa oikeudenkäynnin lopuksi se asianosainen, jonka suoritettavaksi tuomioistuin määrää maksun.

Kun on kyse maksun kohtuullistamisesta, asianosainen on vapautettu osasta maksua. Maksun kohtuullistaminen eroaa huomattavasti muista oikeusavun muodoista siinä, että sitä ei myönnetä asianosaisen henkilökohtaisen tilanteen eikä menettelyn kohteen perusteella vaan riita-asian käsittelyn aikana esiintyvien eräiden tapahtumien seurauksena, eikä asianosaisen tarvitse erikseen hakea sitä.

Vapautus käsittelymaksun maksamisesta ennakolta sisältyy sekä oikeusapuun että lykkäykseen, jota myönnetään kustannusten maksamiseen. Vapautus kustannuksista voidaan myöntää joko asian sisällön perusteella tai henkilökohtaisesti. Asia, joissa voidaan myöntää vapautus kustannuksista asian sisällön perusteella, sekä henkilökohtaisen oikeusavun myöntämisen ehdot määritellään laissa. Vapautus kustannusten maksamisesta asian sisällön perusteella voidaan myöntää esimerkiksi vajaavaltaisuutta koskevassa asiassa.

Lykkäystä kustannusten maksamiseen voidaan myöntää joko asian sisällön perusteella tai henkilökohtaisesti. Asianosaisille myönnetään lykkäystä kustannusten maksamiseen asian sisällön perusteella esimerkiksi silloin, kun on kyse syntyperän vahvistamisesta tai huoltajuutta koskevista asioista.

[☞ Asianajajan ammattia koskevan lain \(Az ügyvédi tevékenységről szóló törvény\)](#) mukaan asianajajan toimeksianto perustuu vapaaehtoiseen sopimukseen, ellei kyseisessä laissa ja siviililaissa toisin säädetä, ja osapuolet voivat vapaasti neuvotella asianajajan palkkiosta asianajajan ammattia koskevan lain asettamissa rajoissa. Oikeusapuun sisältyy vapautus viran puolesta määrätyn asianajajan palkkion maksamisesta joko kokonaan tai ennakoon. Luvan asianajajapalveluiden käyttämiseen antaa oikeudellisesta neuvonnasta vastaava yksikkö.

11 Voinko saada oikeusapua?

Asianosainen voi saada oikeusapua joko asian sisällön perusteella tai henkilökohtaisesti voidakseen käyttää menettelyyn liittyviä oikeuksiaan.

Henkilökohtaista oikeusapua myönnetään pyynnöstä luonnolliselle henkilölle hänen tulojensa ja taloudellisen tilanteensa perusteella, kun taas asian sisältöön perustuvaa oikeusapua myönnetään viran puolesta. Silloin kun asianosaiselle on myönnetty oikeusapua, asianosaisen ei tarvitse maksaa ennakoon käsittelymaksua eikä menettelyn aikana aiheutuvia kustannuksia, ellei laissa toisin säädetä, ei suorittaa lainkaan vielä maksamatta olevia maksuja, ei maksaa takaisin valtion ennakolta maksamia kustannuksia eikä asettaa oikeudenkäynnin kustannukset kattavaa vakuutta.

Laissa määritellään tuloja ja taloudellista tilannetta koskevat edellytykset, jotka asianosaisen on täytettävä, jotta hänelle voidaan myöntää henkilökohtaista oikeusapua, sekä tapaukset, joissa voidaan myöntää oikeusapua asian sisällön perusteella.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisilla sekä EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisilla, jotka oleskelevat laillisesti jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus saada henkilökohtaista oikeusapua ja henkilökohtainen vapautus maksujen maksamisesta ennakolta samoin edellytyksin kuin Unkarin kansalaisilla. Muilla ulkomaiden kansalaisilla on tämä oikeus kansainvälisen sopimuksen perusteella.

Kun on kyse Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisista ja EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisista, jotka oleskelevat laillisesti jossakin jäsenvaltiossa, oikeusapuun sisältyy lisäksi vapautus kustannuksista, joita aiheutuu matkustamisesta asian käsittelyyn, edellyttäen, että asianosainen on lain nojalla velvoitettu osallistumaan käsittelyyn henkilökohtaisesti.

Jos jonkin vieraan valtion lainsäädäntö antaa unkarilaiselle asianosaiselle ulkomaisessa tuomioistuimessa enemmän etuja kuin oikeus saada asian sisällön perusteella lykkäystä kustannusten maksamiseen, näitä suotuisampia sääntöjä on unkarilaisessa tuomioistuimessa käsiteltävässä riita-asiaassa sovellettava myös ulkomaiseen asianosaiseen.

Ks. [oikeusapua](#) koskeva osio.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan yleensä olevan vireillä silloin, kun kante saapuu tuomioistuimeen ja se kirjataan kansliassa. Kun sovelletaan sähköistä asiointia, hakemus on pääsääntöisesti katsottava toimitetuksi silloin, kun tietojärjestelmä on lähettänyt vastaanottotodistuksen.

Kysymys asian vireillepanohetkestä on erityisen tärkeä tapauksissa, joissa kanteen nostamiselle on vahvistettu laissa määräaika. Määräajat vaihtelevat paitsi keston myös niiden edellytysten osalta, joiden mukaisesti asia katsotaan ajallaan vireille pannuksi.

Siviiliprosessilaissa säädetään menettelyllisten määräaikojen osalta, että määräajan laiminlyönnin seurauksia ei sovelleta silloin, kun tuomioistuimelle tarkoitettu lähetyks on postitettu kirjattuna kirjeenä tuomioistuimen osoitteeseen viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Jos asian käsittelyn yhteydessä sovelletaan sähköistä viestintää, päivinä, työpäivinä, kuukausina tai vuosina ilmaistun määräajan laiminlyönnin seurauksia ei sovelleta siinä tapauksessa, että tuomioistuimelle osoitettu hakemus on toimitettu sähköisesti viimeistään määräajan viimeisenä päivänä tietotekniikkavaatimuksia noudattaen. Ellei laissa toisin säädetä, näitä sääntöjä ei kuitenkaan sovelleta kannekirjelmien toimittamista koskevien lakisääteisten määräaikojen laskentaan. Kannekirjelmä katsotaan jätetyksi määräajassa, jos se saapuu tuomioistuimeen viimeistään kanteen nostamiselle asetetun määräajan viimeisenä päivänä.

Jos kannekirjelmä toimitetaan myöhässä, tuomioistuin hylkää sen. Tuomioistuin antaa kannekirjelmän hylkäämistä koskevan päätöksen kantajalle tiedoksi ja ilmoittaa hylkäämisestä myös vastaajalle. Kantaja voi hakea muutosta hylkäävään päätökseen.

Lisätietoja kannekirjelmän toimittamisesta määräajassa saa oikeudelliselta neuvonantajalta, asianajajalta tai oikeusasioiden neuvontapalvelusta.

Jos asianosainen, jolla ei ole oikeudellista edustajaa, voi aluetuomioistuimen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tai hallinto- ja työtuomioistuinten toimivaltaan kuuluvissa työriita-asioissa nostaa kanteen suullisesti virka-aikana siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen asianosaisen asuinpaikan, kotipaikan tai työpaikan mukaan, tai asiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, tuomioistuimen edustaja antaa asianosaiselle tarpeellisia neuvoja ja kehottaa välittömästi asianosaista korjaamaan mahdolliset puutteet. Muuten tuomioistuin ei erikseen ilmoita asianosaisille menettelyn käynnistymisestä. Vastaanotettuaan kannekirjelmän tuomioistuin tarkistaa, että se sisältää kaikki laissa määrätty seikat.

Jos kannekirjelmä voidaan ottaa käsiteltäväksi, tuomioistuin antaa sen tiedoksi vastaajalle ja pyytää samanaikaisesti tätä esittämään kirjallisen vastineensa 45 päivän kuluessa kannekirjelmän tiedoksiannosta. Esittämällä vastineen vastaaja osallistuu asian käsittelyyn.

Sen jälkeen kun kannekirjelmään on toimitettu vastine, tuomioistuin käynnistää menettelyn asian olosuhteista riippuen siviiliprosessilaissa määritellyllä tavalla, päättää käynnistysvaiheen ja määrää pääkäsittelyn päivämäärän.

Kannekirjelmän toimittamista sähköisesti ja siihen annettavaa vastausta käsitellään [sähköistä asiointia](#) koskevassa osiossa.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kun kannekirjelmä on toimitettu, tuomioistuin noudattaa edellä kohdassa 12 esitettyä menettelyä. Asianosainen voi asian olosuhteista riippuen saada lisätietoa myöhempien kirjallisten lausuntojen yhteydessä, jos tuomioistuin on määrännyt tällaisten lausuntojen antamisesta, sekä ensimmäisessä käsittelyssä ja pääkäsittelyssä menettelyn erityispiirteiden mukaisesti.

Päivitetty viimeksi: 15/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Malta

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Asia on vietävä tuomioistuimeen Maltassa. Asianajaja (lakimies) tai oikeudellinen asiamies jättää hakemuksen tuomioistuimeen ja suorittaa siihen liittyvän maksun. Jos asia pannaan vireille ylemmässä oikeusasteessa, vireillepanijan on vannottava vala.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Ei. Asia voidaan panna vireille milloin tahansa. Vastaajalla on kuitenkin oikeus esittää vanhentumisväite milloin tahansa oikeuskäsittelyn aikana.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Asian vireillepanijan on oltava paikalla tuomioistuimen istunnoissa. Jos hän ei ole henkilökohtaisesti paikalla, lakimies tai oikeudellinen asiamies toimii edustajana. Jos asianosainen poistuu Maltasta, hänelle nimitetään Maltassa toimiva edustaja, joka jatkaa oikeuskäsittelyä asianosaisen puolesta.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Maltassa on vain yksi tuomioistuinrakennus, jossa toimii useita tuomioistuuksia. Asiat jaetaan tuomioistuimille asiasisällön, vaatimuksen rahallisen arvon ja hakijan asuinpaikan perusteella. Maltassa on seuraavat siviilituomioistuimet:

- Liita-asioita käsittelevän tuomioistuimen perheioikeuden jaosto (*Civil Court, Family Section / Qorti Ċivili, Sezzjoni tal-Familja*) käsittelee kaikki perheioikeuden alaan kuuluvat asiat, kuten asumus- ja avioerot, elatusavut, lasten huoltajuudet ja avioliiton mitätöinnit.
- Gozon rauhantuomioistuimen perheioikeuden jaosto (*Court of Magistrates, Gozo Family Section / Qorti tal-Maġistrati, Ghawdex Sezzjoni Familja*) käsittelee samoja asioita kuin a-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat Gozossa tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella.
- Siviilituomioistuimen ensimmäinen jaosto (perustuslainen toimivalta) (*First Hall of the Civil Court, Constitutional Jurisdiction / Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, sede Kostituzzjonali*) käsittelee perustuslakiin liittyvät asiat.
- Rauhantuomioistuin (Malta) (*Court of Magistrates / Qorti tal-Maġistrati*) käsittelee pelkästään siviilioikeudellisia asioita, joissa vaatimus on enintään 15 000 euroa, kun vastaaja asuu tai tämän vakituinen asuinpaikka on Maltan saarella. Tuomioistuin käsittelee myös muita vaatimuksia, joista säädetään Maltan lainsäädännössä.
- Gozon rauhantuomioistuin (alempi tuomiovalta) (*Court of Magistrates, Gozo Inferior Jurisdiction / Qorti tal-Maġistrati, Ghawdex Inferjuri*) käsittelee samoja asioita kuin d-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat Gozossa tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella. Sillä on myös sama tuomiovalta kuin riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen vapaaehtoisen oikeudenhoidon jaostolla (*Civil Court (Voluntary Jurisdiction)*)).
- Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäinen jaosto (*First Hall of the Civil Court / Prim' Awla tal-Qorti Ċivili*) käsittelee asiat, jotka ovat pelkästään siviilioikeudellisia ja joissa vaatimus on yli 15 000 euroa, sekä kaikki asiat (vaatimuksen rahallisesta arvosta riippumatta), jotka liittyvät kiinteistöihin tai niihin kohdistuviin kiinnityksiin, rasitteisiin tai oikeuksiin. Tähän kuuluvat myös hädät maaseudulla tai kaupungissa sijaitsevista kiinteistöistä, joiden vuokralaiset tai vakituiset asukkaat asuvat kyseisen tuomioistuimen toimivalta-alueella.
- Gozon rauhantuomioistuin (ylempi tuomiovalta) (*Court of Magistrates (Gozo) Superior Jurisdiction, General Section / Qorti tal-Maġistrati (Ghawdex) Ġurisidizzjoni Superjuri, Sezzjoni Ġenerali*) käsittelee samoja asioita kuin f-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella.
- Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen vapaaehtoisen oikeudenhoidon jaosto (*First Hall of the Civil Court, Voluntary Jurisdiction / Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, Ġurisidizzjoni Volontarja*) – tämä tuomioistuin käsittelee riidattomia asioita, joita ovat muun muassa salaisten testamenttien avaaminen sekä holhous- ja adoptioasiat. Tämä tuomioistuin myös antaa lupia sopimusten tekemiseen. Tuomioistuin vahvistaa myös sellaisten säännösten antamisen, jotka edellyttävät etukäteen annettua lupaa tai valtuutusta.

Edellä mainittujen tuomioistuinten lisäksi Maltassa on myös useita erityistuomioistuimia. Vähäisiä vaateita käsittelevä tuomioistuin (*Small Claims Tribunal / Tribunal tat-Talbiet iż-Żgħar*) käsittelee kaikki alle 5 000 euron arvoiset vaatimukset. Lisäksi on hallintotuomioistuin (*Administrative Review Tribunal / Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva*) ja työtuomioistuin (*Industrial Tribunal / Tribunal Industrijali*). Maltassa on myös väl mieskeskus (*Arbitration Centre / Centru tal-Arbitraġġ*), joka tarjoaa väl miespalveluja. Maltan lainsäädännön mukaan osapuolten on joissakin tapauksissa vietävä asia väl miesmenettelyyn (pakollinen väl miesmenettely). Yhteisomistuksessa oleviin kiinteistöihin ja moottoriajoneuvoliikenteeseen liittyvät riita-asiat ratkaistaan pakollisessa väl miesmenettelyssä.

Kaikki edellä mainitut ovat ensimmäisen oikeusasteen yleisiä tuomioistuimia. Niiden päätöksiin voidaan hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimessa (*Court of Appeal / Qorti tal-Appell*). Vähäisiä vaateita käsittelevän tuomioistuimen, väl mieskeskuksen ja rauhantuomioistuinten päätöksiin haetaan muutosta alempana oikeusasteena toimivasta muutoksenhakutuomioistuimesta (*Court of Appeal in its Inferior Jurisdiction*), joka käsittelee asiat yhden tuomarin kokoonpanossa. Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston päätöksiin haetaan muutosta ylempänä oikeusasteena toimivasta muutoksenhakutuomioistuimesta (*Court of Appeal in its Superior Jurisdiction*), joka käsittelee asiat kolmen tuomarin kokoonpanossa. Perustuslakia koskevaa toimivaltaa käyttävän riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen (*First Hall of the Civil Court, Constitutional Jurisdiction*) päätöksiin haetaan muutosta perustuslakituomioistuimesta (*Constitutional Court / Qorti Kostituzzjonali*). Sekä alemmaa että ylempää tuomiovaltaa käyttävän Gozon rauhantuomioistuimen päätöksiin haetaan aina muutosta Maltan muutoksenhakutuomioistuimesta.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. Vastaus kysymykseen 4.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Alemman oikeusasteen tuomioistuimissa tarvitaan lakimies tai oikeudellinen asiamies nostamaan kanne. Ylemmän oikeusasteen tuomioistuimissa kanteen nostaminen edellyttää sekä lakimiehen että oikeudellisen asiamiehen käyttämistä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kannehakemus on laadittava maltan kielellä. Lakimiehen tai oikeudellisen asiamiehen on jätettävä hakemus kirjallisena henkilökohtaisesti.

Lisäksi voidaan pyytää, että oikeudenkäynti on englanninkielinen, jos joku asianosaisista on ulkomaalainen.

Maltassa ei ole mahdollista jättää kannehakemusta sähköpostitse tai faksilla.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita käytetään, kun asia pannaan vireille väl mieskeskuksessa tai vähäisiä vaateita käsittelevässä tuomioistuimessa. Valmiita lomakkeita ei sen sijaan ole käytettävissä, jos asia annetaan rauhantuomioistuimen tai riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston ratkaistavaksi. Kun asia annetaan riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston ratkaistavaksi, hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat keskeiset tiedot:

a) lausunto, jossa ilmaistaan selkeästi ja yksityiskohtaisesti käsiteltävä asia jaoteltuna numeroituihin kappaleisiin. Tarkoitus on painottaa vaatimuksen sisältöä ja kertoa hakijan tiedossa olevat seikat;

b) vaatimuksen peruste;

c) vaatimus/vaatimukset numerojärjestyksessä; ja

d) jokaisessa valaehitoisessa hakemuksessa seuraava ilmoitus selkeästi luettavilla kirjaimilla välittömästi tuomioistuimen nimen alla:

"Tämän valaehitoisen hakemuksen vastaanottajan on toimitettava valaehitoinen vastaus 20 päivän kuluessa tiedoksiantamispäivästä, joksi katsotaan hakemuksen vastaanottopäivä. Jos kirjallista valaehitoista vastausta ei toimiteta säädetyllä tavalla määrääjassa, tuomioistuin ratkaisee asian lainsäädännön mukaisesti.

Tämän vuoksi on valaehitoisen hakemuksen vastaanottajan edun mukaista olla viipymättä yhteydessä asianajajaan, jotta tarvittavat argumentit voidaan esittää käsittelyn aikana."

e) vaatimusta tukevat asiakirjat on toimitettava yhdessä valaehitoisen hakemuksen kanssa;

f) valaehitoinen hakemus on vannottava valalla oikeaksi kirjaajan tai oikeudellisen asiamiehen edessä, joka on nimitetty kyseiseen tehtävään asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti (*Commissioners for Oaths Ordinance*, 79 luku);

g) kantajan on liitettävä selvitykseensä niiden todistajien nimet, jotka hän aikoo kutsua oikeudenistuntoon, sekä ilmoitettava kunkin todistajan osalta tosiseikat ja todisteet, jotka kantaja aikoo näyttää toteen;

h) hakemus toimitetaan vastaajalle.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Hakemuksen jättämisen yhteydessä peritään maksu. Maksun suuruus riippuu asian luonteesta ja/tai vaatimuksen rahallisesta arvosta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Vähävarainen henkilö voi hakea oikeusapua. Oikeusapua haetaan riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisestä jaostosta (*First Hall of the Civil Court*). Pyyntö voidaan myös esittää suullisesti oikeusavustajalle (*Legal Aid Lawyer*). Oikeusavun saaminen edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä.

Hakijan on vannottava kirjaajan tai suullista pyyntöä esitetäessä) oikeudenkäyntiavustajan edessä, että

a) hänellä on näkemyksensä mukaan riittävät perusteet nostaa kanne tai puolustautua oikeudessa, jatkaa oikeudenkäyntiä tai olla siinä osallisena;

b) hänellä ei ole oikeudenkäynnin kohteena olevien varojen lisäksi muuta omaisuutta, jonka nettoarvo on vähintään 6 988,12 euroa, pois lukien tavanomaiset kotitalousineet, joita hakijan ja hänen perheensä voidaan kohtuudella olettaa tarvitsevan. Hakijan vuositulot eivät myöskään saa ylittää täysi-ikäisille työntekijöille määritettyä kansallista minimipalkkaa.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kun hakemus jätetään, tuomioistuin määrää asialle käsittelypäivän. Tuomioistuin ilmoittaa ensimmäisen kuulemisen ajankohdan hakijalle ja vastaajalle.

Asianosaiset voivat tarkistaa, onko asialle määrätty käsittelypäivä tuomioistuinpalvelujen (*Courts of Justice*) [verkkosivustolla](#). Tuomioistuin ei anna asianosaisille erillistä vahvistusta siitä, onko kanne nostettu asianmukaisella tavalla. Tuomioistuimen kirjaaja ei kuitenkaan ota vastaan valaehitoista hakemusta, jos se ei sisällä kaikkia kysymyksen nro 9 vastauksessa mainittuja tietoja.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Hakijalle ilmoitetaan ensimmäisen kuulemisen ajankohta. Seuraava käsittelypäivä ilmoitetaan käynnissä olevan kuulemisen aikana. Asian käsittelyä koskevia tietoja saattaa löytyä myös tuomioistuinpalvelujen [verkkosivustolta](#).

Päivitetty viimeksi: 05/03/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Ei, aina ei ole pakko mennä oikeuteen riidan ratkaisemiseksi. Joissakin tapauksissa on mahdollista käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisumenetelmiä, esimerkiksi sovittelua tai välimiesmenettelyä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Monissa tapauksissa on. Määräaika kanteen nostamiselle vaihtelee kuitenkin asian mukaan, eikä yleistä vastausta voida antaa. Vastauksia saa parhaiten lakimieheltä tai [oikeusapupalvelusta](#) (*Juridisch Loket*).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Perussääntönä on se, että vastaajan haastaa hänen asuinjäsenvaltionsa tuomioistuin.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ellei laissa toisin säädetä, kanne on nostettava vastaajan asuinpaikan tuomioistuimessa. Jos vastaajan asuinpaikka Alankomaissa ei ole tiedossa, tuomiovalta on myös sen paikan tuomioistuimella, jossa henkilö tosiasiallisesti oleskelee. Kantajan on siis selvitetävää, missä vastaaja asuu. Jos asuinpaikka on tiedossa, [lainkäyttöalueiden määrittelyä koskevasta laista](#) (*Wet op de rechterlijke indeling*) selviää, missä tuomiopiirissä asuin- tai oleskelupaikka sijaitsee. Sen perusteella voidaan määrittää, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Vastaus tähän kysymykseen löytyy edellisen kysymyksen vastauksesta. Lisätietoja siitä, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava, löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivuilta](#) (*De Rechtspraak*).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Alankomaissa on oikeudellisenä periaatteena, että siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa on käytettävä asianajajaa. Sillä ei ole merkitystä, minkätyyppisestä menettelystä on kyse (esim. haaste-, hakemus-, välitoimi-, poissaolo- tai summaarinen menettely).

Periaatteesta poiketaan vain tapauksissa, joissa on kyse enintään 25 000 euron vaateista tai vaateista, joiden arvoa ei ole määritetty mutta joista käy selvästi ilmi, että se on enintään 25 000 euroa. Toimivalta on tällöin alioikeuden kantonijaostolla (*kantonrechter*). Osapuolet voivat halutessaan edustaa itse itseään, asianajan käyttö ei ole pakollista. Kantonijaosto käsittelee myös työoikeudelliset asiat, vuokrasopimusasiat sekä kuluttajakauppa- ja kuluttajaluottoasiat. Näissä tapauksissa vaateen rahallisella arvolla ei ole merkitystä. Muita kantonijaoston toimivaltaan kuuluvia asioita ovat holhous- ja edunvalvonta-asiat sekä perinnöstä luopuminen tai perinnön vastaanottaminen.

Lisätietoa asianajajan käyttöön liittyvistä vaatimuksista löytyy [täältä](#).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Asiakirjat, joilla asia voidaan panna vireille, on toimitettava toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon (*griffie*). Tällöin on syytä muistaa haaste- ja hakemusmenettelyn välinen ero. Jos menettely pannaan vireille haasteella (*dagvaardingsprocedure*), haaste toimitetaan ensin vastaajalle ja rekisteröidään sitten kirjaamossa. Molemmista vaiheista vastaa haastemies. Sen jälkeen menettely etenee asialuettelon (=istunnon aikana käsiteltävät asiat) mukaisesti. Hakemusmenettelyssä (*verzoekschriftprocedure*) hakemus toimitetaan suoraan kirjaamoon, joka vastaa myös menettelyn jatkosta. Ks. myös kohta ”Asiakirjojen tiedoksianto”.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Alankomaissa oikeudenkäyntikieli on hollanti. Se tarkoittaa, että menettelyn vireille paneva haaste tai hakemus on kirjoitettava hollanniksi.

Oikeudenkäyntiasiakirjat asioissa, jotka käsitellään Frieslandin läänissä sijaitsevilla tuomioistuimissa, voidaan laatia poikkeuksellisesti friisin kielellä.

Asiakirjat voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon myös faksilla. Faksilla lähetetyt asiakirjat katsotaan toimitetuiksi määräajassa, jos ne ovat saapuneet kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä klo 24 mennessä. Tähän on yksi poikkeus: perheasioita koskevia hakemuksia ei voi lähettää faksilla. Asiakirjoja ei voi toimittaa sähköpostitse.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastemenettely

Haasteella vireille pantavassa menettelyssä haastemies toimittaa haasteen ensin vastaajalle ja rekisteröi sen sitten tuomioistuimen kirjaamossa. Haasteen on sisällettävä seuraavat tiedot: kantajan ja vastaajan nimet, kanteen aihe ja syyt sekä asiakirjat, joihin kanne perustuu. Haasteessa ilmoitetaan myös istunnon päivämäärä ja tuomioistuin, jossa asia käsitellään.

Aineiston on sisällettävä seuraavat asiakirjat:

alkuperäinen haaste – tai tarvittaessa: menettelyn uudelleen käynnistävä korjattu/täydennetty haaste ja siviiliprosessilain (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 117 §:n mukainen valtuutus

jos haaste toimitetaan ulkomaille, alkuperäiset asiakirjat, jotka osoittavat, että haastaminen on tapahtunut asianmukaisesti

todiste julkisesti rahoitetusta oikeusavusta tai selvitys tuloista taikka kopio oikeusapuhakemuksesta

todiste vastaajan ilmoittamasta kotipaikasta

menettelyssä käytettävä todistusaineisto (asiakirjat)

ilmoitus siitä, onko ennen menettelyä käyty sovittelua, ja jäljempänä luetelluissa tapauksissa lisäksi kopiot seuraavista asiakirjoista:

jos vaade koskee takavarikointikulujen korvaamista, kopio takavarikointiasiakirjoista

siirretyissä asioissa siirtopäätös ja asiakirjat siirtoon asti

jos haaste on julkaistava tai käännettävä vieraalle kielelle, asiakirjat, jotka osoittavat näin tapahtuneen.

Hakemusmenettely

Hakemusmenettelyssä hakemus toimitetaan suoraan toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon, joka vastaa myös menettelyn jatkosta.

Aineiston on sisällettävä seuraavat asiakirjat:

hakijan koko nimi ja asuinpaikka tai, jos hakijalla ei ole asuinpaikkaa Alankomaissa, paikka, jossa hakija tosiasiallisesti oleskelee

kunkin vastaajan ja asianosaisen nimi ja asuinpaikka tai, jos henkilöllä ei ole asuinpaikkaa Alankomaissa, paikka, jossa henkilö hakijan tietojen mukaan tosiasiallisesti oleskelee

selkeä kuvaus hakemuksesta ja sen perusteista, mukaan lukien tuomioistuimen alueellisen toimivallan peruste

asianajajan nimi ja puhelinnumero

perimysasioissa hakemuksessa on ilmoitettava myös vainajan viimeinen asuinpaikka tai perustelut sille, miksei asuinpaikan ilmoittaminen ole mahdollista.

Asianosaisen, joka vetoaa menettelyn missä tahansa vaiheessa johonkin asiakirjaan, on toimitettava kopio kyseisestä asiakirjasta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen nostamisesta on maksettava oikeudenkäyntimaksu. Sen määrä riippuu riidan luonteesta ja sen kohteen arvosta. Käytännössä asianajaja suorittaa usein maksun ja veloittaa sen myöhemmin palkkionsa yhteydessä. Jos menettelyn aikana on kutsuttava asiantuntija (esim. tilintarkastaja, lääketieteen asiantuntija tai tekninen asiantuntija), tuomioistuin perii siitä aiheutuvat kustannukset hävinneeltä osapuolelta. Tuomari voi myös päättää toisin; esimerkiksi perheasioissa kustannukset maksaa usein ne aiheuttanut osapuoli. Sama koskee myös todistajista ja todisteista aiheutuvia kustannuksia.

Asianajajat veloittavat työstään tuntitaksan mukaisen palkkion, paitsi jos asiakas on oikeutettu julkisista varoista maksettavaan oikeusapuun (ks. myös vastaus kysymykseen 11). Alankomaissa asianajajien palkkiot eivät ole periaatteessa kiinteitä. Siksi on parasta pyytää tietoja asiasta hyvissä ajoin omalta asianajajalta tai **Alankomaiden asianajajaliitosta** (*Nederlandse Orde van Advocaten*). Useimmat asianajajat pyytävät ennakkomaksun, ilmoittavat työtunneista menettelyn kuluissa ja lähettävät sitten loppulaskun.

11 Voinko saada oikeusapua?

Alankomaissa on mahdollista saada julkisista varoista maksettavaa oikeusapua. Joissakin tapauksissa on mahdollista saada korvausta menettelyn yhteydessä saadun oikeudellisen neuvonnan ja avun kustannuksista. Jos asiakas ei pysty maksamaan (kaikkia) asianajan käytöstä aiheutuvia kuluja, hänelle voidaan tietyin edellytyksin korvata osa oikeusavun kustannuksista. Oikeusapulautakunta (*Raad voor Rechtsbijstand*) maksaa tällöin osan asianajajan kuluista, ja asiakas maksaa vain "omavastuusuuden". Omavastuusuuden suuruus riippuu asiakkaan taloudellisesta tilanteesta. Asianajaja välittää hakemuksen oikeusapulautakunnalle. **Oikeusapulautakunnan verkkosivuilla** on lisätietoa julkisista varoista maksettavasta oikeusavusta.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Haastemenettelyssä asian katsotaan olevan vireillä hetkestä, jona haastemies antaa haasteen tiedoksi vastaajalle. Kantaja toimittaa haasteen kirjaamoon viimeistään kirjaamon viimeisenä aukiolopäivänä ennen haasteessa mainittua istunnon päivämäärää. Menettely raukeaa, jos haastetta ei ole toimitettu kirjaamoon edellä mainitussa määräajassa, ellei pätevää menettelyn uudelleen käynnistävää korjattua/täydennettyä haastetta ole esitetty kahden viikon kuluessa haasteessa mainitusta istuntopäivästä.

Hakemusmenettelyssä asian katsotaan olevan vireillä hetkestä, jona hakemus on toimitettu kirjaamoon.

Yleensä ei lähetetä vahvistusta siitä, että asia on pantu vireille asianmukaisesti. Jos haaste on puutteellinen haasteella vireille pantavassa asiassa, kantajalla on joissakin tapauksissa mahdollisuus täydentää sitä. Sama koskee hakemusmenettelyä. Kirjaamolla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota tätä mahdollisuutta.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tarkkoja tietoja menettelyn aikataulusta ei ole mahdollista saada tuomioistuimen kirjaamosta eikä heti kanteen nostamisen yhteydessä. Kantajalle luonnollisesti ilmoitetaan, milloin asia lopulta käsitellään. Molemmille osapuolille lähetetään kutsu saapua istuntoon, jonka aika ja paikka ilmoitetaan kutsussa. Päivitetty viimeksi: 16/11/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [et](#) [en](#) [fr](#) [sk](#) [si](#) [sv](#)

Asian vieminen tuomioistuimeen - Itävalta

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Voi olla tarkoituksenmukaista turvautua vaihtoehtoihin riidanratkaisukeinoin ennen kuin asia viedään tuomioistuimeen.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepano-oikeuden määräaika vaihtelee kyseessä olevan riita-asian mukaan. Määräaikoja koskevaan kysymykseen voi saada selvennystä asianajajalta tai oikeussuojaa koskevia tietoja antavalta viranomaiselta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta – Itävalta](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta – Itävalta](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Oikeudenkäyntiä edellyttävissä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa asianajajan on allekirjoitettava kanne alioikeudessa (*Bezirksgericht*, jonka toimivaltaan kuuluvat yleensä asiat, joiden rahallinen arvo on alle 15 000 euroa), mikäli asian rahallinen arvo on suurempi kuin 5 000 euroa. Tämä asiamiespakko ei koske kanteita, jotka on niiden rahallisesta arvosta riippumatta (siis myös rahalliselta arvoltaan yli 15 000 euron asiat) käsiteltävä alioikeudessa (erityisesti asiat, jotka koskevat avio-, parisuhde- ja perheoikeudellisia riitoja, rajariitoja, hallinnanloukkausriitoja, kiinteistön käyttö- ja hallintaoikeuteen liittyviä riitoja, laivurien, kuljettajien, ravintoloitsijoiden ja heidän asiakkaidensa, matkailijoiden ja vieraiden välisiin sopimussuhteisiin liittyviä riitoja sekä karjan katoamiseen liittyviä riitoja yms.).

Asiamiespakko ei koske myöskään tuomioistuimen hakemuslainkäytön piiriin kuuluvissa menettelyissä (siviilioikeudelliset vahvistusmenettelyt, jotka ovat joustavampia ja vähemmän muodollisia kuin siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) mukaiset menettelyt riita-asioissa) esitettäviä vaatimuksia (erityisesti avioliittoa, parisuhdetta ja lapsen oikeuksia koskevat hakemusasiat, täysi-ikäisen vajaanvaltaisen edun suojaamista koskevat asiat, perintöasiat, kiinteistörekisteri- ja kaupparekisteriasiat, asumisoikeutta koskevat hakemusasiat yms.).

Bezirksgericht-tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa, jossa ei ole asiamiespakkoa, kantaja voi siis itse toimittaa tuomioistuimelle kirjallisen kanteen ja asian vireillepanoa koskevan hakemuksen.

Oikeudenkäyntiä vaativissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa kanteissa, jotka käsitellään *Landesgericht*-tuomioistuimessa, on yleensä aina oltava asianajajan allekirjoitus. *Landesgericht*-tuomioistuimessa on käsiteltävä kaikki sellaiset asiat, jotka eivät kuulu *Bezirksgericht*-tuomioistuinten toimivaltaan, sekä asian rahallisesta arvosta riippumatta erityisesti kanteet, jotka koskevat teollisoikeudellista oikeussuojaa tai vilpillistä kilpailua, sekä kuluttajansuojajärjestöjen nostamat kieltokanteet.

Asiamiespakko ei koske työ- ja sosiaalioikeudellisten menettelyjen (Itävallan työ- ja sosiaalioikeutta koskevan lainsäädännön ASGG:n) mukaisesti *Landesgericht*-tuomioistuimissa esitettäviä vaatimuksia eikä siis työntekijän työsuhteeseen perustuvaa kannetta työnantajaansa vastaan.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kirjallinen kanne on lähetettävä tuomioistuimen postiosoitteeseen. Jos asianosainen haluaa tuoda kanteen tuomioistuimeen itse, hän voi jättää sen tuomioistuimen vastaanottoon tai käytössä olevaan postilaatikkoon.

Mikäli asiamiespakkoa ei ole eikä asianosaisella ole edustajanaan asianajajaa, kanne voidaan nostaa myös suullisesti istuntopäivänä siinä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa, jolla on toimivalta, tai *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa, jonka alueella asianosainen oleskelee.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kaikissa tuomioistuimissa on käytettävä virkakielenä saksan kieltä. Tietyissä tuomioistuimissa voidaan lisäksi käyttää kielivähemmistöjen virkakielenä Burgenlandin kroatiaa, unkaria tai sloveenia.

Kanne tai menettelyn aloittava hakemus on toimitettava tuomioistuimeen kirjallisena ja allekirjoitettava omakätisesti. Mikäli asiamiespakkoo ei ole eikä asianosaisella ole edustajanaan asianajajaa, kanne tai hakemus voidaan panna vireille toimivaltaisessa tuomioistuimessa myös suullisesti, kuten vastauksessa kysymykseen 7 jo todettiin. Kanteita voidaan toimittaa sähköpostilla suljettuun sähköiseen järjestelmään (ERV), johon on ensin rekisteröidyttävä (mikä on kustannussyistä hyödyllistä vain, jos ajetaan useita kanteita itävaltalaisissa tuomioistuimissa). Sähköpostitse toimitettua kannetta ei oteta käsiteltäväksi, vaan sitä on täydennettävä ennen määräajan päättymistä. Myöskään faksilla toimitetut kanteet eivät täytä siviiliprosessilaissa säädettyjä muotovaatimuksia. Kannetta tai hakemusta voi kuitenkin täydentää toimittamalla alkuperäinen asiakirja ennen määräajan päättymistä. Vuoden 2013 alusta lähtien kirjelmia ja liitteitä on ollut mahdollista toimittaa tuomioistuimille ja syyttäjille sähköisesti käyttämällä kansalaiskorttitoimintoa (sirukortti tai matkapuhelinallekirjoitus). Verkkosivulla ”*Elektronische Eingaben an Gerichte und Staatsanwaltschaften*” (www.eingaben.justiz.gv.at) on lomakkeita tätä varten.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita on vain velkomiskanteita varten, joiden tavoitteena on ehdollisen maksamismääräyksen antaminen. Pelkät velkomiskanteet, joiden rahallinen arvo on enintään 75 000 euroa, on toteutettava velkomiskanteina (maksamismääräysmenettelyinä, *Mahnverfahren*). Kulloinkin voimassa olevat lomakkeet voi pyytää tuomioistuimesta tai tulostaa oikeusministeriön verkkosivuilta (<http://www.justiz.gv.at>).

Asunnon tai yhden tai usean liikehuoneiston vuokrasopimuksen irtisanomiseen on olemassa lomakkeet, joiden käyttö on vapaaehtoista.

Jokaiseen kanteeseen voi periaatteessa liittää kaikki pyynnön todistusaineistoksi sopivat asiakirjat (asiakirjat yhtä monena kappaleena kuin itse kannekin, katso kysymys 12). Kanteeseen on liitettävä kirjallisena oikeuspaikkaa tai kotimaista tuomiovaltaa koskevat sopimukset (toimivaltasopimukset). Tämä pätee myös sopimuksen täyttämisaikaa koskeviin kirjallisiin sopimuksiin, jos kantaja haluaa panna asian vireille sopimusten mukaisessa oikeuspaikassa, sekä muihin erityisiin toimivaltaa tai menettelytapoja koskeviin tosiseikkoihin (esimerkiksi vekseleihin varsinaista menettelyä lyhyemmässä niin sanotussa *Wechselmandat*-menettelyssä).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Siviilikanteen nostamisesta suoritetaan heti vireillepanon yhteydessä oikeudenkäyntimaksu, jolla katetaan menettely ensimmäisessä oikeusasteessa.

Maksun suuruus perustuu yleensä asian rahalliseen arvoon. Kun kanne nostetaan henkilökohtaisesti tuomioistuimessa, maksu on suoritettava paikan päällä käteisellä tai luotto- tai pankkikortilla, muissa tapauksissa yleensä maksamalla summa tuomioistuimen tilille. Pankkisiirtoon on merkittävä tiedoksi asianosaisten nimet ja maksun tarkoitus ”*Gerichtsgebühren*”.

Asianajajan palkkion suuruus ja maksutapa sovitaan tapauskohtaisesti (ellei palkkiota ole sovittu asianajajien palkkioita koskevan lain tai palkkioita koskevien riippumattomien ohjeiden mukaisesti). Vastapuolelta voi saada oikeudenkäynnin ratkaisun perustuvia korvauksia yleensä vasta, kun asiassa on annettu lainvoimainen tuomio.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua myönnetään henkilöille, joiden välttämättömän toimeentulon oikeudenkäynti vaarantaisi. Oikeusapuhakemus esitetään suullisesti tai kirjallisesti sille tuomioistuimelle, jossa oikeudenkäynti on määrä suorittaa. Jos tuomioistuin ei ole hakijan asuin- tai olinpaikan *Bezirksgericht*-piirissä, hakemus voidaan kirjata myös olinpaikan *Bezirksgericht*-tuomioistuimen pöytäkirjaan.

Jos taloudelliset ja sisällölliset ehdot täyttyvät, jo ennen asian vireillepanoa voi hakea oikeusapua vireillepanoa ja/tai koko oikeuskäsittelyä varten.

Oikeusavusta on lisätietoja oikeusministeriön verkkosivuilla <http://www.justiz.gv.at> kohdassa *Bürgerservice*. Sivuilta voi ladata hakemuslomakkeen, ja siellä on lisätietoa ja -ohjeita.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia on vireillä, kun kanne on saapunut (ainakin teoriassa toimivaltaiseen) tuomioistuimeen. Kanne katsotaan asianmukaisesti nostetuksi, jos tuomioistuin ei hylkää sitä välittömästi tai se ei anna aihetta täydennysmenettelyyn (eli sen katsotaan soveltuvan työjärjestyksen mukaiseen käsittelyyn). Kirjallinen kanne pitää periaatteessa toimittaa yhtä monena kappaleena kuin oikeudenkäynnissä on asianosaisia (yksi kappale tuomioistuimelle, yksi kullekin asianosaiselle). Jos kanteessa on muodollisia ja/tai sisällöllisiä puutteita, tuomioistuimelta on odotettavissa täydennyspyyntö, jossa viitataan myös määräajassa antamatta jätetyn täydennyksen seuraamuksiin. Vahvistus kanteen saapumisesta annetaan vain pyydettyäessä, sähköisestä järjestelmästä (ERV) vahvistus lähtee sen sijaan automaattisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Maksusuoritusmääräyksen osalta jo vireillepanolomakkeessa todetaan, että kantajalle on toimitettava määräyksen oikeaksi todistettu kopio. Kantaja saa näin ollen automaattisesti kopion maksusuoritusmääräyksestä tai vaihtoehtoisesti hänelle toimitetaan vastapuolen määräajassa esittämän vastineen kopio tai ilmoitus vastineen esittämisestä. Tämän ilmoituksen yhteydessä esitetään useimmiten kutsu saapua asian suulliseen käsittelyyn (varsinaisen oikeuskäsittelyn alku). *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa käsiteltävään asiaan liittyvän kutsun esittämiselle ei ole tähän asti ollut aikarajaa, *Landesgericht*-tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa se on vähintään kolme viikkoa.

Asunnon tai liiketilan vuokrasopimuksen irtisanomista koskevassa oikeudenkäynnissä on erikseen vaadittava irtisanomisilmoituksen lainvoimaisen kopion toimittamista. Jos irtisanottu ilmoittaa vastustavansa irtisanomista ajoissa (neljän viikon kuluessa), irtisanoja saa siitä virallisen ilmoituksen, johon liittyy yleensä kutsu asian suulliseen käsittelyyn.

Toimivaltaisessa *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa toteutettavassa oikeudenkäynnissä tuomioistuin antaa yleensä asian tultua vireille kanteen (ja sen mahdolliset täydennykset) virallisesti tiedoksi vastaajalle sekä kutsuu hänet suulliseen käsittelyyn ja kutsuu samalla suulliseen käsittelyyn myös kantajan. Tästä menettelystä poiketaan tietyntyyppisten kanteiden yhteydessä (mm. maksusuoritusta, huoltamisvelvollisuutta tai irtisanomista koskeva kanne). Jos asia on pantu vireille *Landesgericht*-tuomioistuimessa, tuomioistuin kehottaa vastaajaa virallisen tiedoksiannon yhteydessä esittämään kirjallisen vastineen (samalla viitataan asiamiespakkoon). Jos vastaaja ei vastaa kanteeseen määräajassa, kantajan pyynnöstä asiassa annetaan yksipuolinen tuomio, muussa tapauksessa asian käsittely keskeytyy. Jos vastaaja vastaa kanteeseen määräajassa, kantajalle lähetetään kopio vastineesta ja usein samalla kutsu asian suulliseen käsittelyyn.

Tuomioistuimen jo vahvistamien menettelyvaiheiden aikataulua tai tilannetta voi tiedustella (oikeuskäsittelyn kaikissa vaiheissa) puhelimitse suoraan tuomioistuimen toimivaltaisesta jaostosta (kansliasta) virka-aikana ilmoittamalla asiakirjan tunnus (tai hakunumero).

Valmisteleavassa istunnossa (ensimmäisessä suullisessa käsittelyssä) asianosaisten kanssa käydään läpi oikeuskäsittelyn kulku ja aikataulu, minkä jälkeen tuomioistuin vahvistaa sen ja merkitsee sen pöytäkirjaan oikeudenkäyntisuunnitelmana. Asianosaisten on periaatteessa oltava tuolloin henkilökohtaisesti paikalla, mikäli heidän edustajansa eivät tunne asiaa riittävän hyvin. Asianosaisille (tai heidän edustajilleen) on lähetettävä jäljennös tämän istunnon pöytäkirjasta. Aikataulumuutoksista on tiedotettava asianosaisille tai niistä on tarpeen mukaan neuvoteltava näiden kanssa.

Päivitetty viimeksi: 11/03/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen

verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [PI](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Puola

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Vaihtoehto asian tuomioistuin käsittelylle on sovittelumenettely. Sovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen (sovinollinen) riidanratkaisumenettely, johon osallistuu riippumaton ja pätevä henkilö tai elin (sovittelija). Sovittelumenettely on vapaaehtoinen (riidan osapuoli voi koska tahansa perua osallistumisensa sovitteluun ja vetäytyä siitä) ja luottamuksellinen (osapuolilla on velvollisuus pitää sovittelun aikana saamansa tiedot luottamuksellisina), ja sovittelijat ovat puolueettomia ja riippumattomia (he eivät asetu kummankaan osapuolen puolelle eivätkä periaatteessa ehdota riidalle ratkaisuja).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Yleensä kanteen voi nostaa tuomioistuimessa koska tahansa, ellei erityisissä säännöksissä anneta aikarajaa. Osapuoli, joka nostaa kanteen vanhentumisajan päätyttyä, ottaa riskin, että häviää asian, jos toinen osapuoli toteaa, että kanne on vanhentunut.

Puolan lainsäädännössä sovelletaan vanhentumisaikoja (*terminy zawite*). Vanhentumisaika tarkoittaa sitä, että jos osapuoli ei nosta määrättyä kannetta vanhentumisajan puitteissa, osapuolen oikeus kyseisen kanteen nostamiseen vanhenee. Siviiliprosessilaissa (*kodeks postępowania cywilnego*) ei ole vanhentumisaikoja koskevaa yleistä säännöstä, vaan siinä viitataan eri tilanteissa sovellettavia vanhentumisaikoja koskeviin säännöksiin.

Oikeuden menettäminen vanhentumisajan päättymisen seurauksena sitoo oikeudellisen suhteen osapuolia, tuomioistujia ja muita asiaa tutkivia viranomaisia. Viranomainen ottaa sen huomioon automaattisesti eikä osapuolen pyynnön tai vetoituksen perusteella. Vanhentumisajan palauttaminen on mahdollista vain poikkeustapauksissa, kun sen ylittäminen ei ole ollut osapuolen syytä.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Sen ratkaisemiseksi, onko tietyn jäsenvaltion alueella olevalla tuomioistuimella toimivalta käsitellä määrätty asia, on määriteltävä kyseisen tuomioistuimen toimivalta.

Puolan yleisten tuomioistuinten yleistä toimivaltaa ratkaista siviiliasioita alueellaan kutsutaan kansalliseksi toimivallaksi, ja sitä säännellään siviiliprosessilailla. Asioihin sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos vastaajana olevan luonnollisen henkilön kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka tai vastaajana olevan oikeushenkilön rekisteröity toimipaikka on Puolassa.

Puolan tuomioistuimilla on kansallinen toimivalta myös seuraavissa tapauksissa:

avioliitto (kansallinen toimivalta on yksinomainen, jos molemmat puoliset ovat Puolan kansalaisia ja heidän kotipaikkansa ja tavanomainen asuinpaikkansa on Puolassa)

vanhempien ja lasten suhde (kansallinen toimivalta on yksinomainen, jos kaikki osapuolet ovat Puolan kansalaisia ja heidän kotipaikkansa ja tavanomainen asuinpaikkansa on Puolassa)

elatusapu ja lapsen vanhemmuuden vahvistaminen (näihin sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kantaja on oikeudenomistaja, jonka kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Puolassa)

työlainsäädäntö (asioihin, joissa kantaja on työntekijä, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos työ yleensä tehdään, on tehty tai oli tarkoitus tehdä Puolassa) vakuutukset (asioihin, jotka koskevat vakuutussuhdetta ja nostetaan vakuutuksenantajaa vastaan, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kantaja asuu Puolassa tai asiassa on jokin toinen seikka, joka johtaa Puolan alueelliseen toimivaltaan)

kuluttaja-asiat (asioihin, joissa kantaja on kuluttaja, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kuluttajan kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Puolassa ja sopimuksen tekemiseksi tarvittavat toimet on toteutettu Puolassa; tällaisissa tapauksissa katsotaan, että sopimuksen toisella osapuolella on kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka Puolassa, jos sillä on Puolassa yritys tai sivuliike ja sopimus kuluttajan kanssa on tehty osana kyseisen yrityksen tai sivuliikkeen liiketoimintaa).

Puolan tuomioistuimilla on yksinomainen kansallinen toimivalta myös seuraavissa tapauksissa:

Asiat, jotka koskevat oikeutta kiinteistöön ja kiinteistön hallintaa Puolassa. Asiat, jotka koskevat vuokrausta (*najem* tai *dzierżawa*) ja muita suhteita, joihin liittyy kiinteistön käyttö (lukuun ottamatta tapauksia, jotka koskevat vuokraa tai muita tuloja kiinteistön käytöstä tai hyödyntämisestä). Muut asiat, joissa tuomioistuimen päätös koskee Puolassa sijaitsevan kiinteistön omistusoikeutta, hallintaa tai käyttöä.

Asiat, jotka koskevat oikeushenkilön tai organisaatioyksikön, joka ei ole oikeushenkilö, purkamista ja sen hallintoelinten päätösten kumoamista tai mitätöimistä, jos oikeushenkilön tai organisaatioyksikön, joka ei ole oikeushenkilö, rekisteröity toimipaikka on Puolassa.

Jos kansallinen toimivalta kattaa pääkanteen kohteena olevan asian, tämä toimivalta kattaa myös vastakanteen.

Määrätyn oikeussuhteen osapuolet voivat sopia kirjallisesti suhteesta johtuneiden tai mahdollisesti johtuvien varallisuusosoikeutta koskevien asioiden kuulumisesta Puolan tuomioistuinten toimivaltaan.

Tuomioistuin tarkastelee automaattisesti kansallisen toimivallan puuttumista asian jokaisessa vaiheessa.

Jos tuomioistuin katsoo, että kansallista toimivaltaa ei ole, se hylkää kanteen.

Kansallisen toimivallan puuttuminen on peruste menettelyn mitätöintiin.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Kun määritetään, millä alioikeudella (*sąd rejonowy*) tai aluetuomioistuimella (*sąd okręgowy*) on toimivalta käsitellä asia, on otettava huomioon tuomioistuimen alueellinen toimivalta. Puolan lainsäädännössä erotellaan alueellinen toimivalta, vaihtoehtoinen alueellinen toimivalta ja yksinomainen alueellinen toimivalta.

a. Yleinen alueellinen toimivalta

Yleensä kanne on nostettava siinä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jolla on toimivalta vastaajan kotipaikassa (siviiliprosessilain mukaan luonnollisen henkilö kotipaikka on kaupunki, jossa hän oleskelee aikomuksenaan asua siellä pysyvästi). Jos vastaajan kotipaikka ei ole Puolassa, alueellinen toimivalta määräytyy hänen asuinpaikkansa mukaan, ja, jos tätä paikkaa ei tiedetä tai se on Puolan ulkopuolella, vastaajan viimeisimmän Puolassa sijaitsevan kotipaikan mukaan. Kanne valtiota vastaan on esitettävä tuomioistuimessa, jolla on toimivalta sen organisaatioyksikön rekisteröidyssä toimipaikassa, jota kanne koskee. Kanne oikeushenkilöä tai muuta sellaista yksikköä vastaan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on esitettävä tuomioistuimessa, jolla on toimivalta yksikön rekisteröidyssä toimipaikassa.

b. Vaihtoehtoinen alueellinen toimivalta

Vaihtoehtoista alueellista toimivaltaa koskevien säännösten perusteella kantaja voi harkintansa mukaan nostaa kanteen yleisen toimivallan mukaisessa tuomioistuimessa tai toisessa tuomioistuimessa, joka määrittellään lainsäädännössä toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi. Puolan siviiliprosesseissa vaihtoehtoista alueellisesta toimivallasta säädetään asioissa, joissa on kyse seuraavista:

elatusapu ja lapsen vanhemmuuden vahvistaminen, omaisuusvaade liiketoimintayksikköä vastaan

sopimuksesta johtuva riita, vahingonkorvauskanne, asian käsittelyä koskeva maksu (asianajajalle maksettava palkkio), kiinteistön vuokraukseen (*najem* tai *dzierzawa*) liittyvä vaade sekä vekseli tai sekki.

Elatusapua koskeva kanne ja lapsen vanhemmuuden vahvistamista koskeva ja siihen liittyvä kanne voidaan nostaa oikeudenomistajan kotipaikan mukaan. Liiketoimintayksikköä vastaan esitettävää omaisuusvaadetta koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jonka toimivaltaan päätoimipaikka tai sivuliike kuuluu, jos vaade liittyy päätoimipaikan tai sivuliikkeen toimintaan. Kanne, joka koskee sopimuksen tekemistä, sen sisällön määrittämistä, sopimuksen muuttamista ja sopimuksen olemassaolon vahvistamista, sopimuksen täytäntöönpanoa, päättämistä tai mitätöintiä sekä vahinkoja, jotka aiheutuvat sopimuksen täytäntöönpanon laiminlyönnistä tai epäasianmukaisesta täytäntöönpanosta, voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta sopimuksen täytäntöönpanopaikassa. Jos ei ole selvää, mikä sopimuksen täytäntöönpanopaikka on, se on vahvistettava asiakirjalla. Vahingonkorvauskanne voidaan nostaa sen lainkäyttöalueen tuomioistuimessa, jossa vahinko on tapahtunut. Asianajopalkkiota koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta paikassa, jossa oikeudellinen edustaja on käsitellyt asian. Kiinteistön vuokrausta (*najem* tai *dzierzawa*) koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kiinteistön sijaintipaikassa. Kanne vekselin tai sekin velvoittamaa osapuolta vastaan voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta maksupaikassa. Kanne useaa vekselin tai sekin velvoittamaa osapuolta vastaan voidaan nostaa yhteisesti tuomioistuimessa, jolla on toimivalta maksupaikassa, tai tuomioistuimessa, jolla on vekselin tai sekin tunnustajaa tai antajaa koskeva yleinen toimivalta.

c. Yksinomainen alueellinen toimivalta

Yksinomaista alueellista toimivaltaa koskevat säännökset ovat pakottavia. Ne sulkevat tietyntyyppisissä asioissa pois mahdollisuuden nostaa kanne yleistä toimivaltaa käyttävässä tuomioistuimessa ja myös vaihtoehtoista toimivaltaa käyttävässä tuomioistuimessa sekä mahdollisuuden siirtää asia ratkaistavaksi toisessa tuomioistuimessa toimivaltaa koskevalla sopimuksella. Yksinomaisen toimivallan tapauksessa vain yhdellä useasta samantasoisesta tuomioistueimesta on toimivalta käsitellä kyseinen asia. Asian tyypestä riippuen kyseessä on määrätty alioikeus tai aluetuomioistuin.

Kiinteistön omistajuutta tai muuta esineoikeutta ja kiinteistön hallintaa koskeva kanne voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kiinteistön sijaintipaikassa. Jos riidan aiheena on maan nautinto-oikeus, toimivalta määräytyy kyseisen maa-alueen sijainnin perusteella. Edellä mainittu toimivalta kattaa henkilökohtaiset vaatteet, jotka liittyvät esineoikeuteen ja oikeuksiin, joita vaaditaan yhdessä samaa vastaajaa vastaan esitettyjen vaateiden kanssa. Perimystä, lakiosaa, testamentisaantoa, ohjeita tai muita testamenttimääräyksiä koskeva kanne voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta testamentintekijän viimeisessä asuinpaikassa, ja, jos testamentintekijän tavanomaista asuinpaikkaa Puolassa ei tiedetä, tuomioistuimessa, jolla on toimivalta perinnön tai sen osan sijaintipaikassa. Kanne, joka koskee osuuskunnan, kumppanuuden, yrityksen tai yhdistyksen jäsenyyttä, voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta rekisteröidyssä toimipaikassa. Avioliittoa koskeva kanne voidaan nostaa vain sen lainkäyttöalueen tuomioistuimessa, jossa puoliset ovat viimeksi asuneet, jos vähintään toisella heistä on siellä edelleen kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka. Jos tällaista liittymäperustetta ei ole, yksinomainen toimivalta on tuomioistuimella, jolla on toimivalta vastaajan kotipaikassa, ja tämänkin perusteen puuttuessa tuomioistuimella, jolla on toimivalta kantajan kotipaikassa. Kanne, joka koskee vanhempien ja lasten suhdetta sekä adoptioijan ja adoptoidun suhdetta, voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kantajan kotipaikassa, sillä edellytyksellä, ettei asiassa ole perusteita kanteen nostamiselle yleistä toimivaltaa koskevien säännösten mukaisesti.

Tämän lisäksi, jos usean tuomioistuimen toimivalta on perusteltu tai jos kanne on nostettu useita osapuolia vastaan, jotka kuuluvat eri tuomioistuinten toimivaltaan yleisen toimivallan perusteella, kantaja voi valita yhden näistä tuomioistuuimista. Sama koskee tapauksia, joissa kiinteistö, jonka sijainti on tuomioistuimen toimivallan perusteena, sijaitsee usealla lainkäyttöalueella. Jos toimivaltainen tuomioistuin ei voi käsitellä asiaa tai ryhtyä muihin toimiin esteen vuoksi, sitä ylempi tuomioistuin nimeää toisen tuomioistuimen suljetussa istunnossa. Jos asian olosuhteiden perusteella lainkäyttöaluetta ei voida määrittää siviiliprosessilain säännösten mukaisesti, korkein oikeus (*Sąd Najwyższy*) nimeää suljetussa istunnossa tuomioistuimen, jossa kanne nostetaan. Osapuolet voivat sopia kirjallisesti, että määrätystä oikeussuhteesta johtuva tai tulevaisuudessa mahdollisesti johtuva riita käsitellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jolla ei ole lain mukaan alueellista toimivaltaa. Tuomioistuimella on tämän perusteella asiassa yksinomainen toimivalta, paitsi jos osapuolet ovat sopineet muuta tai kantaja on nostonut saatavien perintää koskevassa asiassa kanteen sähköisessä menettelyssä (*elektroniczne postępowanie upominawcze*). Osapuolet voivat myös rajoittaa kirjallisella sopimuksella kantajan oikeutta valita yksi useasta tällaisessa riidassa toimivaltaisesta tuomioistueimesta. Osapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa yksinomaista toimivaltaa.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Puolan tasavallan yleisten tuomioistuinten (*sądy powszechne*) aineellista toimivaltaa säännellään siviiliprosessilain säännöksillä.

Siviiliprosesseissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuuimia ovat alioikeudet ja aluetuomioistuimet, ja toisen oikeusasteen tuomioistuuimia ovat aluetuomioistuimet ja muutoksenhakutuomioistuimet (*sądy apelacyjne*).

Periaatteessa alioikeudet käsittelevät siviiliasiat ensimmäisessä oikeusasteessa, ellei toimivaltaa ole varattu aluetuomioistuimille. Aluetuomioistuinten toimivalta ensimmäisessä oikeusasteessa kattaa asiat, jotka koskevat seuraavia tapauksia:

muut kuin omaisuutta koskevat oikeudet (ja yhdessä näiden kanssa esitetyt omaisuusvaatteet), lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat lapsen vanhemmuuden vahvistamista tai kiistämistä, isyyden tunnustamisen peruuttamista ja adoption purkua

tekijänoikeuksien ja niiden lähioikeuksien suojelu ja asiat, jotka koskevat keksintöjä, hyödyllisyysmalleja, teollismalleja, tavaramerkkejä, maantieteellisiä merkintöjä ja integroidun piirin piirimalleja, sekä asiat, jotka koskevat muiden aineettomaan omaisuuteen liittyvien oikeuksien suojelua

lehdistölain mukaiset vaatteet

omistusoikeudet, joissa riidan kohteen arvo on yli 75 000 Puolan zlotya (PLN) (lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat elatusapua, hallinto-oikeuden loukkausta, puolisoiden omaisuuden ositusta, maarekisterin sisällön päivittämistä tosiasiallisen oikeudellisen aseman mukaan ja sähköisessä menettelyssä käsiteltävää saatavien perintää)

tuomion antaminen päätöksen sijasta osuuskunnan jakamiseksi

sellaisten oikeushenkilöiden tai organisaatioyksiköiden, jotka eivät ole oikeushenkilöitä mutta joille on laissa annettu oikeustoimikelpoisuus, hallintoelinten antamien päätösten kumoaminen, mitätöinti tai sen toteaminen, ettei niitä ole

vilpillisen kilpailun ehkäisy ja torjunta

lainvastaisen lopullisen tuomion antamisesta aiheutuneen vahingon korvaaminen.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Periaatteessa siviiliprosessin osapuolet ja niiden hallintoelimet tai lailliset edustajat voivat esiintyä tuomioistuimessa henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä.

Siviiliprosessilaissa säädetään kuitenkin pakollisesta asianajajan käytöstä erityisissä tilanteissa. Korkeimman oikeuden prosesseissa osapuolilla on oltava edustajanaan asianajaja (*adwokat*) tai oikeudellinen edustaja (*radca prawny*). Teollisoikeuksia koskevissa asioissa niillä on oltava edustajana myös patenttiasiamies. Edustajaa koskevaa vaatimusta sovelletaan myös korkeimman oikeuden oikeudenkäyntiä edeltäviin menettelyvaiheisiin, jotka käsitellään alemman oikeusasteen tuomioistuimessa. Edustajaa koskevaa vaatimusta ei sovelleta, jos prosessi koskee oikeudenkäyntimaksusta vapauttamista tai

asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä tai jos osapuoli, sen hallintoelin tai laillinen edustaja on tuomari, yleinen syyttäjä, notaari tai oikeustieteen professori tai tällä on väitöskirjan jälkeinen tutkinto oikeustieteen alalla (*doktor habilitowany nauk prawnych*) tai jos osapuoli, sen hallintoelin tai laillinen edustaja on asianajaja tai oikeudellinen edustaja tai valtiovarainministeriön lakiasiantuntija (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne on nostettava toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava tuomioistuimeen puolan kielellä tai niin, että niiden liitteenä on puolankielinen käännös. Kannekirjelmä on esitettävä kirjallisesti. Poikkeuksena on (työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä koskeva tilanne), jossa ilman asianajajaa tai oikeudellista edustajaa toimiva työntekijä tai vakuutettu henkilö voi esittää toimivaltaisessa tuomioistuimessa suullisesti kanteen, oikeussuojakeinojen sisällön ja muut lausumat, jotka sisällytetään aineistoon.

Saatavien perintää koskevassa sähköisessä menettelyssä oikeudenkäyntiasiakirjat voidaan toimittaa myös tiedonsiirtojärjestelmän kautta.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastehakemus on toimitettava virallisella lomakkeella vain, jos siitä on annettu erityinen säännös. On kaksi tilannetta, joissa haastehakemus on toimitettava virallisella lomakkeella: kun kantaja on palveluiden tarjoaja tai myyjä ja kanne liittyy sopimukseen, joka koskee tiettyä asiaa (posti- ja televiestintäpalvelujen tarjoaminen; henkilöiden ja matkatavaroiden joukkoliikenne; sähkön, kaasun ja polttoöljyn toimitus; veden toimitus ja jäteveden poisto sekä jätteen loppukäsittely ja lämpöenergian toimitus), ja summaarinen menettely (*postępowanie uproszczone*).

Haastehakemus on esitettävä kirjallisesti. Poikkeuksena on työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä koskeva menettely, jossa ilman asianajajaa tai oikeudellista edustajaa toimiva työntekijä tai vakuutettu henkilö voi nostaa toimivaltaisessa tuomioistuimessa suullisesti kanteen, joka sisällytetään aineistoon.

Haastehakemuksessa on

esitettävä sen tuomioistuimen nimi, johon se toimitetaan, osapuolten nimet ja niiden lailliset edustajat

määriteltävä kanteen tyyppi

määriteltävä riidan tai muutoksenhaun kohteen arvo, jos tuomioistuimen aineellinen toimivalta, maksun määrä tai oikeussuojakeinon hyväksyttävyyks riippuu

kyseisestä arvosta ja asian kohteena ei ole tietty rahamäärä

määriteltävä riidan kohde

ilmoitettava osapuolten ja niiden laillisten edustajien kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka ja osoite

ilmoitettava kantajan henkilötunnus (PESEL) tai verotunniste (NIP), jos kantaja on luonnollinen henkilö, jolla on oltava tällainen numero, tai jos hänellä on

sellainen, vaikkei hänellä ole velvollisuutta siihen, tai ilmoitettava kantajan KRS-numero (kansallinen tuomioistuinrekisteri) ja, jos KRS-numeroa ei ole, kantajan numero muussa asiaankuuluvassa rekisterissä, tai, jos kantaja ei ole luonnollinen henkilö eikä häntä tarvitse kirjata asiaankuuluvaan rekisteriin, mutta hänellä on oltava NIP-tunniste, ilmoitettava kantajan NIP-tunniste

esitettävä kanteen perustelut tai muut tiedot ja todisteet, jotka tukevat ilmoitettuja olosuhteita

määriteltävä vaade tarkasti, ja omistusoikeuksia koskevissa asioissa ilmoitettava myös riidan kohteen arvo, ellei riidan kohteena ole tietty rahamäärä

mainittava vaatimuksen erääntymispäivä, jos haetaan maksamismääräyksen antamista

kuvaillava tarkasti vaateen perustana olevat tosiasialliset olosuhteet ja tarvittaessa perusteltava myös tuomioistuimen toimivalta

ilmoitettava, ovatko osapuolet yrittäneet sovittelua tai muuta tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisua, ja, jos tällaisia yrityksiä ei ole tehty, syyt siihen

oltava osapuolen tai sen laillisen edustajan allekirjoitus

oltava luettelo liitteistä.

Haastehakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

valtakirja tai sen oikeaksi todistettu kopio (jos laillinen edustaja esittää haastehakemuksen)

haastehakemuksen ja sen liitteiden kopiot, jotka toimitetaan asian osapuolille ja, jos alkuperäisiä liitteitä ei ole toimitettu tuomioistuimelle, yksi kopio

jokaisesta liitteestä tuomioistuimen asiakirja-aineistoon liittämistä varten (saatavien perintää koskevassa sähköisessä menettelyssä sähköisesti varmennetut liitteiden kopiot on liitettävä haastehakemukseen, joka toimitetaan tiedonsiirtojärjestelmän kautta).

Tämän lisäksi haastehakemus voi sisältää seuraavia: hakemuksia, jotka koskevat turvaamistoimia, tuomion julistamista välittömästi

täytäntöönpanokelpoiseksi ja asian käsittelyä ilman kantajan läsnäoloa; hakemuksia, jotka liittyvät istunnon valmisteluun (ja erityisesti hakemuksia, jotka

koskevat niiden todistajien ja tuomioistuimen nimittämien asiantuntijoiden kutsumista, joiden kantaja on ilmoittanut osallistuvan istuntoon; katselmuksen

tekemistä; vastaajan pyytämistä toimittamaan istuntoon tämän hallussa oleva asiakirja, jota tarvitaan todistajien kuulemisessa, tai katselmuksen kohde sekä

muiden tuomioistuinten, virastojen tai kolmansien osapuolten hallussa olevien todisteiden pyytämistä).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuinmenettely on periaatteessa maksullinen. Oikeudenkäyntikulut muodostuvat erilaisista maksuista ja kustannuksista.

Oikeudenkäyntikuluja koskeva maksuvelvollisuus on osapuolella, joka toimittaa tuomioistuimeen hakemuksen (esimerkiksi haastehakemuksen), jonka käsittelystä peritään maksu tai josta aiheutuu kustannuksia. Jos maksua ei ole suoritettu, tuomioistuin kehottaa osapuolta maksamaan sen viikon kuluessa, tai muuten hakemus palautetaan (jos hakemuksen on jättänyt osapuoli, jonka kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka on ulkomailla ja jolla ei ole edustajaa Puolassa, maksuaika on vähintään kuukausi). Jos määräaika päättyy eikä maksua on maksettu, tuomioistuin palauttaa hakemuksen osapuolelle.

Haastehakemuksen palauttaminen ei lain mukaan vaikuta kanteen nostamiseen tuomioistuimessa myöhemmin.

Jos erityisessä säännöksessä säädetään, että kanteen voi nostaa vain tiedonsiirtojärjestelmässä (EPU), kanne tulee vireille, kun maksu on suoritettu.

Tuomioistuin palauttaa asianajajan, oikeudellisen edustajan tai patenttiasiamiehen esittämät hakemukset (jos niihin liittyy kiinteä maksu tai maksu, joka perustuu osapuolen määrittämään riidan kohteen arvoon), joita ei ole maksettu, ilman että osapuolta pyydetään suorittamaan maksu (siviiliprosessilain 1302 §). Osapuoli voi maksaa maksun viikon kuluessa. Jos vaadittu maksu maksetaan, kanteella on oikeusvaikutus siitä päivästä alkaen, jolloin se alun perin jätettiin. Vaikutusta ei ole, jos hakemus palautetaan jälleen samasta syystä.

Asiakkaan ja oikeudellisen edustajan on ratkaistava keskenään kysymykset, jotka koskevat asianajajille tai oikeudellisille edustajille maksettavia palkkioita (esimerkiksi maksun määräaika).

11 Voinko saada oikeusapua?

Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea oikeusapua eli tuomioistuimen nimittämää oikeudellista edustajaa, joka avustaa asian käsittelyssä (*pelnomocnik z urzędu*).

Luonnolliset henkilöt voivat pyytää asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä, jos he esittävät selvityksen, jonka mukaan he eivät pysty maksamaan asianajajan tai oikeudellisen edustajan palkkiota ilman, että siitä aiheutuu vaikeuksia heille tai heidän perheilleen.

Oikeushenkilöt (tai muut organisaatioyksiköt, joilla on lain mukaan oikeus toimia menettelyn osapuolena) voivat pyytää asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä, jos ne osoittavat, ettei niillä ole riittäviä varoja asianajajan tai oikeudellisen edustajan palkkion maksamiseen.

Tuomioistuin hyväksyy oikeusapupyynnön, jos se katsoo, että asianajajan tai oikeudellisen edustajan osallistuminen asiaan on tarpeellista.

Oikeudenkäyntikuluista vapauttamista ja tuomioistuimen nimittämää oikeudellisen edustajaa rajatylittävissä riidoissa säännellään 17. joulukuuta 2004 annetulla lailla oikeudesta oikeusapuun Euroopan unionin jäsenvaltioissa toteutetuissa siviilioikeudellisissa menettelyissä ja oikeudesta oikeusapuun riidan ratkaisemiseksi sovinnollisesti ennen menettelyn vireillepanoa.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne on nostettu tuomioistuimessa, kun haastehakemus on kirjattu. Siviiliprosessilaissa ei säädetä todistuksesta, jolla vahvistetaan, että kanne on nostettu asianmukaisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tietoja asiassa suunnitelluista tai toteutetuista vaiheista voi saada asianomaisen tuomioistuimen asiakaspalvelusta (*Biuro Obsługi Interesanta, BOI*). Tietoja tuomioistuimen istuntojen päivämääristä voi saada soittamalla tuomioistuimen verkkosivustolla annettuun asiakaspalvelunumeroon ja kertomalla asian rekisteröintinumeron.

Päivitetty viimeksi: 12/10/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Portugali

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Portugalissa ei välttämättä tarvitse mennä tuomioistuimeen riidan ratkaisemiseksi, koska on olemassa vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja:

välimieskeskukset (*centros de arbitragem*);

sovittelupalvelut (*serviços de mediação*);

rauhantuomioistuimet (*julgados de paz*) ja

ylivelkaantumisen tukijärjestelmät.

Vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta vastaavan yksikön (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) tehtävänä on tukea näiden tuomioistuimen ulkopuolisten riidanratkaisukeinojen perustamista ja toimeenpanoa.

Tietoa näiden vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen käytöstä on saatavilla [tässä](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kyllä. Lain mukaan oikeutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi on käytettävä tietyn määräajan kuluessa uhalla, että asia raukeaa tai vanhentuu.

Asian raukeamista tai vanhentumista koskevista yleisistä säännöistä säädetään siviililain (*Código Civil*) 332 §:ssä ja 327 §:n 2 momentissa.

Siviiliilaissa raukeamista tai vanhenemista koskevat erityissäännöt ovat seuraavat:

oikeus nostaa actio pauliana -kanne (618 §)

viallisen tavaran kaupan purkamiskanteet (917 §)

lahjoituksen peruuttamista koskevat kanteet (976 §)

vuokrasopimuksen purkamisoikeus (1085 §)

hallinnan säilyttämistä ja palauttamista koskevat kanteet (1282 §)

kihlauksen purkautumista koskevat kanteet (1595 §)

todistajien puuttumisesta johtuvat avioliiton mitätöintiä koskevat kanteet (1646 §)

isyyden kiistämistä koskevat kanteet (1842 ja 1843 §)

kanteet, joilla julistetaan perintöoikeuden menettäminen (2036 §)

kanteet jäämistön määrättävissä olevan osan ylittävien lahjojen lukemiseksi pesään (2178 §)

testamenttien määräysten purkamiskanteet (2248 §)

testamenttien tai niiden määräysten mitätöintikanteet (2308 §).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Portugalin tuomioistuimilla on kansainvälinen toimivalta seuraavissa tilanteissa:

kun kanne voidaan saattaa portugalilaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi Portugalin lainsäädännössä vahvistettujen alueellista toimivaltaa koskevien sääntöjen perusteella;

kun kanteen nostamiseen johtanut asia on tapahtunut tai siihen liittyvät asiat ovat tapahtuneet Portugalin alueella;

kun oikeus, johon vedotaan, voi toteutua vain Portugalin alueella tai kun kantajan on huomattavan vaikea nostaa kannetta ulkomailla, koska riita-asian kohteen ja Portugalin oikeusjärjestelmän välillä on merkittävä henkilökohtainen tai esineperusteinen yhteys.

Portugalin tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa koskevat yleiset säännöt vahvistetaan siviiliprosessilain (*Código de Processo Civil*) 59, 62, 63 ja 94 §:ssä.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Tätä kysymystä on käsitelty tarkemmin tietosivulla "[Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Tätä kysymystä on käsitelty tarkemmin tietosivulla "[Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asianosaiset voivat pääsääntöisesti itse nostaa kanteen tuomioistuimessa.

Asianajajan käyttäminen on pakollista siviiliprosessilain 40 ja 58 artiklassa säädettyissä tapauksissa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Pääsääntöisesti hakemus toimitetaan tuomioistuimelle sähköisesti 26. elokuuta 2009 annetussa ministeriön täytäntöönpanomääräyksessä (*portaria*) nro 280 /2013 vahvistettujen ehtojen mukaisesti, [Sähköiset menettelyt \(Tramitação Eletrónica dos Processos Judiciais\)](#)

Siviiliprosessilain 144 §:n 7 momentissa säädetään tapauksista, joissa hakemus voidaan jättää tuomioistuimelle jollakin seuraavista tavoista:

toimittamalla tuomioistuimen kirjaamoon;

lähettämällä postitse kirjattuna lähetyksenä;

lähettämällä faksilla.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntimenettelyissä käytetään portugalilain kieltä siviiliprosessilain 133 §:n mukaisesti.

Jos on kuultava ulkomaisten kansalaisia, he voivat käyttää toista kieltä, jolleivät he osaa portugalila.

Oikeudenkäyntiasiakirjojen muoto: ne voidaan yleensä muotoilla suullisesti tai kirjallisesti. Vaihtoehtona olisi vastattava parhaiten aiottua tarkoitusta (siviiliprosessilain 131 §).

Tavat, joilla oikeudenkäyntiasiakirjat voidaan toimittaa tuomioistuimeen: ks. vastaus kysymykseen 7.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kyllä. Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen lomakkeiden lisäksi Portugalissa on käytössä omat lomakkeensa tiettyjen täytäntöönpanokanteiden nostamista varten. Ne ovat saatavilla [Citius-portaalissa](#).

Kansallisessa lainsäädännössä säädetään, että oikeudenkäyntiasiakirjat voivat olla toimivaltaisen viranomaisen hyväksymien mallien mukaisia, mutta ainoastaan kirjaamon toimia koskevia malleja voidaan pitää pakollisina (siviiliprosessilain 131 §).

Asiakirja-aineistoon sisällytettävien tietojen on oltava seuraavat:

Kannekirjelmässä hakijan on ilmoitettava

- a) tuomioistuin ja osasto, jossa kanne nostetaan, sekä asianosaisten henkilötiedot, joista käyvät ilmi asianosaisten nimet sekä kotipaikat tai päätoimipaikat; kantajan (ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden asianosaisten) osalta on ilmoitettava myös henkilötunnus, verotunnistenumero, ammatti ja työpaikka;
- b) oikeudellisen edustajan toimitilan osoite;
- c) kanteen tyyppi;
- d) kanteen perusteena olevat keskeiset tosiseikat ja kanteen oikeudelliset perusteet;
- e) vaatimus;
- f) vaatimuksen rahamääräinen arvo;
- g) täytäntöönpanoviranomainen, jonka vastuulla on antaa haaste tiedoksi, tai asian edistämisestä vastaava oikeudellinen edustaja.

Riitauttaessaan kanteen vastaajan on

- a) yksilöitävä kanne;
- b) ilmaistava tosiasialliset ja oikeudelliset seikat, joiden perusteella vastustaa kantajan vaatimusta;
- c) ilmaistava olennaiset tosiseikat, joihin esitetyt väitteet perustuvat; sekä
- d) esiteltävä luettelo todistajista ja pyydettävä muita todistelukeinoja; jos vastaaja esittää vastakanteen ja kantaja vastaa siihen, vastaajalle annetaan mahdollisuus muuttaa alkuperäistä todistepyyntöä.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kyllä, pääsääntöisesti oikeudenkäyntimaksut on maksettava. Oikeudenkäyntiin liittyviä kuluja ovat tuomioistuinmaksut sekä muut kustannukset ja kulut.

Tärkeimmät oikeudenkäyntikuluja koskevat säännökset on koottu lähinnä siviiliprosessilain 145, 529, 530, 532 ja 533 §:ään ja oikeudenkäyntikuluista annettuun asetukseen [Regulamento das Custas Processuais](#).

Tuomioistuinmaksut on maksettava seuraavina ajankohtina (oikeudenkäyntikuluista annetun asetuksen 14 §):

Asiat, joissa oikeudellisen edustajan käyttäminen on pakollista:

Oikeudenkäyntimaksun ensimmäinen erä tai ainoa maksu suoritetaan, kun siihen sovellettava menettelytoimi on tehty.

Jos maksu suoritetaan kahdessa erässä, toinen erä maksetaan 10 päivän kuluessa siitä, kun oikeuden viimeisen istunnon ajankohta on annettu tiedoksi.

Asiat, joissa oikeudellisen edustajan käyttäminen ei ole pakollista:

Jos asianosainen itse toimittaa asiakirjan suoraan, menettelyn vireillepanosta veloitettava tuomioistuinmaksu on maksettava vasta tiedoksiannon jälkeen.

Tiedoksiannosta ilmenevät maksun suorittamiselle asetettu 10 päivän määräaika sekä maksun suorittamatta jättämisen seuraamukset.

Oikeudenkäyntimaksusimulaattori on saatavilla [täällä](#).

Asianajajan palkkiot sisältyvät asianosaisten kuluihin, ja ne maksaa hävinnyt osapuoli siviiliprosessilain 533 §:n mukaisesti.

Asianosaisten, joilla on oikeus saada asianosaiskulut korvattua, on lähetettävä tuomioistuimelle ja hävinneelle osapuolelle oikeudenkäyntikuluista annetun asetuksen 25 §:ssä säädettyjen ehtojen ja määräaikojen mukaisesti perusteltu kuluerittely.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, oikeusapua voi saada, kun sen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Oikeussuojan saatavuudesta ja oikeudesta viedä asia tuomioistuinten käsiteltäväksi säädetään 29. heinäkuuta 2004 annetussa laissa nro 34/2004 [Acesso ao Direito e aos Tribunais](#), ja siinä vahvistetaan oikeusavun hakemisen edellytykset ja menettelysäännöt.

Oikeusapua koskeva hakemus on jätettävä sosiaaliturvaviranomaiselle (*Segurança Social*)

Oikeusavun hakulomake, sovellettava lainsäädäntö ja käytännön opas ovat saatavilla [täällä](#).

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan nostetuksi heti, kun hakemus katsotaan jätetyksi:

Jos hakemus toimitetaan sähköisesti, se katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on lähetetty.

Jos hakemus jätetään tuomioistuimen kirjaamoon, se katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on jätetty.

Jos hakemus on lähetetty postitse kirjattuna lähetystenä, se katsotaan jätetyksi kirjatun lähetysten postileiman päivänä.

Jos hakemus toimitetaan faksitse, se katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on lähetetty.

(Siviiliprosessilain 259 ja 144 artikla)

Tuomioistuimen kirjaamon tehtävänä on toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vastaajan haastamiseksi ja ilmoittaa kantajalle seuraavista seikoista:

Toteutetut toimenpiteet ja jos haastamista ei ole suoritettu, syyt haastamatta jättämiseen.

Vastinekirjelmän jättäminen, jos vastaaja on jättänyt vastineensa.

(Siviiliprosessilain 226 ja 575 artikla)

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kyllä. Osapuolilla on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon. Näiden tietojen toimittamisesta vastaavat tuomioistuinten kanslia (siviiliprosessilain 163 §).

Tuomari määrittää valmistelevan istunnon aikana (tai määräyksellä) viimeisessä istunnossa toteutettavat toimet, istuntojen lukumäärän ja niiden

todennäköisen keston sekä vahvistaa asianomaiset päivämäärät asianajajia kuultuaan (siviiliprosessilain 591–593 §).

Sovellettava lainsäädäntö

[Siviililaki \(Código Civil\)](#)

[Siviiliprosessilaki \(Código de Processo Civil\)](#)

[Sähköiset menettelyt \(Tramitação Eletrónica dos Processos Judiciais\)](#)

[Asetus oikeudenkäyntikuluista \(Regulamento das Custas Processuais\)](#)

[Oikeussuojan saatavuus ja oikeus viedä asia tuomioistuinten käsiteltäväksi \(Acesso ao Direito e aos Tribunais\)](#)

Vastuuvapauslauseke

Näillä tietosivuilla esitetyt tiedot eivät sido yhteyspistettä ja tuomioistuimia. Lainsäädäntöön tehtyihin muutoksiin ja voimassa olevaan lainsäädäntöön on syytä perehtyä erikseen.

Päivitetty viimeksi: 10/08/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Romania

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Henkilön, jolla on vaade toista henkilöä vastaan, on nostettava kanne tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kyseisessä asiassa. Asia voidaan käsitellä tuomioistuimessa vasta, kun edeltävä menettely on valmis, jos laissa nimenomaan säädetään sellaisesta. Kanteeseen on liitettävä todiste ennakkomenettelyn valmistumisesta.

Riidan osapuoli voi turvautua myös vaihtoehtoisiin riidanratkaisumenettelyihin.

Sovittelu on vapaaehtoinen vaihe ennen tuomioistuin käsittelyä. Oikeusviranomaisilla on tuomioistuin käsittelyn aikana velvollisuus tiedottaa osapuolille sovittelumahdollisuuksista ja sovitteluun liittyvistä eduista.

Sovittelua voidaan käydä riidoissa, jotka koskevat vakuutuksia, kuluttajansuojaa, perheoikeutta, ammatillista vastuuta, työriitoja ja siviilioikeudellisia riitoja, joiden arvo on alle 50 000 Romanian leuta, lukuun ottamatta asioita, joissa on annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen tuomio maksukyvyytömyysmenettelyn aloittamiseksi, kaupparekisteriin liittyviä asioita ja asioita, joissa osapuolet ovat vapaaehtoisesti aloittaneet siviiliprosessilain 1 014–1 025 §:ssä tai 1 026–1 033 §:ssä tarkoitetun menettelyn (maksamismääräys tai vähäiset vaatimukset).

Riidan osapuolet voivat turvautua myös välimiesmenettelyyn, jossa tuomiovalta on luonteeltaan yksityinen ja vaihtoehtoinen. Täysin oikeuskelpoiset henkilöt voivat sopia riidan ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat henkilö- ja perheoikeudellista asemaa, henkilön oikeuskelpoisuutta, perimystä, perhesuhteita ja oikeuksia, joista osapuolet eivät voi päättää itse.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Rahaa koskeviin kanteisiin sovelletaan vanhentumisaikaa, ellei laissa säädetä toisin. Laissa erityisesti säädetyissä asioissa myös muihin kanneoikeuksiin sovelletaan vanhentumisaikaa kohteesta riippumatta (siviililain 2 501 §).

Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta siviililain 2 517 §:n mukaisesti.

Vahingonkorvauskanteista kilpailuasioita koskevan lainsäädännön rikkomisen yhteydessä ja kilpailusta annetun lain nro 21/1996 muuttamisesta ja täydentämisestä annetun hallituksen poikkeusasetuksen nro 39/2017 10 §:n 1 momentin mukaisesti oikeus vahingonkorvauskanteen nostamiseen vanhenee viiden vuoden jälkeen siviililain 2 517 §:stä poiketen.

Siviililaissa säädetään erityisistä vanhentumisaajoista tietyissä asioissa, joista seuraavassa esitetään esimerkkejä:

kymmenen vuoden vanhentumisaika koskee esineoikeuksia, jotka eivät lain mukaan ole luovuttamattomia tai joihin ei sovelleta muuta vanhentumisaikaa; korvaus aineettomasta/aineellisesta vahingosta, jonka henkilö on kärsinyt kidutuksen tai raakojen tekojen seurauksena tai tapauksen mukaan alaikäiseen tai henkilöön, joka ei pysty puolustautumaan tai ilmaisemaan tahtoaan, kohdistuneen väkivallan tai seksuaalisen väkivallan seurauksena; korvaus ympäristövahingosta

kahden vuoden vanhentumisaika koskee kanneoikeutta, joka liittyy (jälleen)vakuutussuhteeseen, ja kanneoikeutta, joka liittyy palkkion maksamiseen välittäjälle välityssopimuksen perusteella toimitetuista palveluista

yhden vuoden vanhentumisaika koskee kanneoikeutta, joka liittyy lippujen myynnistä saatujen tulojen palauttamiseen esityksestä, joka on peruttu; ravitsemusalan ammattilaisten tai hotellien toimittamiin palveluihin; professorien, muusikkojen ja taiteilijoiden tunnettait, päivittäin tai kuukausittain antamiin oppitunteihin; lääkärin, kätilöiden, sairaanhoitajien ja apteekkarien vastaanottoihin, toimenpiteisiin tai lääkkeisiin; vähittäismyyjien myymien tavaroiden ja toimitusten maksuihin; käsityöläisten työtä koskeviin maksuihin; asianajajien asiakkailta perimiin palkkioihin ja kuluihin; julkisten notaarien ja haastamiesten työstään perimiin maksuihin; insinöörien, arkkitehtien, maanmittareiden, tilintarkastajien ja muiden itsenäisten ammatinharjoittajien palkkioiden maksamiseen, sekä rahdinkuljettajaan kohdistuvaan kanneoikeuteen, joka johtuu tavaroiden maa-, ilma- tai vesikuljetusta koskevasta sopimuksesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kansainvälistä toimivaltaa koskevat säännöt riidoissa, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, annetaan kansainvälisiä siviiliprosesseja koskevassa siviiliprosessilain osassa VII (*Procesul civil internațional*). Kyseisen osan säännöksiä sovelletaan menettelyihin, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia siviilioikeudessa, ellei kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuoli Romania on, Euroopan unionin lainsäädännössä tai erityisissä laeissa toisin säädetä. Siviiliprosessilaissa annetaan kansainväliseen toimivaltaan liittyvistä asioista säännöksiä, jotka koskevat muun muassa seuraavia: toimivalta, joka perustuu vastaajan kotipaikkaan tai toimipaikkaan, oikeuspaikkasopimus Romanian tuomioistuinten hyväksi, tuomioistuimen valintaa koskevat sopimukset, välimiesmenettelyä koskeva poikkeus, varatoimivalta, kansainvälinen toimivalta, vireilläolo ja siihen liittyvät kanteet kansainvälisellä tasolla, yksinomainen henkilökohtainen toimivalta, yksinomainen toimivalta rahaa koskevissa kanteissa tai Romanian tuomioistuinten etuoikeutettu toimivalta (siviiliprosessilain 1 066 § ja sitä seuraavat pykälät).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Alueellinen toimivalta määritellään yleisillä perusteilla (vastaajan kotipaikka/toimipaikka), vaihtoehtoisilla perusteilla (vanhemmuus, elatusvelvollisuus, kuljetussopimus, vakuutusopimus, vekseli/sekki/velkakirja/arvopaperi, kuluttajat, siviilioikeudellinen vastuu vahingonkorvausoikeudessa) tai yksinomaisilla perusteilla (omaisuus, perintö, yritykset, kanteet kuluttajia vastaan), jotka annetaan uuden siviililain 107 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Tuomioistuimen toimivallasta asian kohteen mukaan säädetään uuden siviiliprosessilain 94 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, ja se riippuu asian luonteesta tai kyseessä olevan rahamäärästä.

Piirituomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kanteita, jotka kuuluvat siviililain mukaan huoltajuutta ja perheoikeutta koskevan toimivallan piiriin; kanteita, jotka koskevat väestörekisteriin kirjaamista; kanteita, jotka koskevat eri henkilöiden yksinomaisessa omistuksessa olevien kerrostalojen/asuntojen/tilojen hallintaa ja asunnonomistajien yhdistysten suhteita muihin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin; häätökanteita; kanteita, jotka koskevat jaettuja seiniä ja oja, rakennusten ja viljelmien etäisyyttä, tieoikeutta, kiinteistökiinnityksiä tai muita omistusoikeuteen vaikuttavia rajoituksia; kanteita, jotka koskevat rajojen muuttamista ja merkitsemistä; kanteita, jotka koskevat omaisuuden suojelua; kanteita, jotka liittyvät positiivisiin ja negatiivisiin velvoitteisiin, joita ei voi arvioida rahallisesti; kanteita, jotka liittyvät oikeuden päätöksellä tehtyihin jakoihin niiden arvosta riippumatta; kanteita, jotka liittyvät oikeudelliseen jakoon arvosta riippumatta ja muita kanteita, jotka voidaan mitata rahassa, 200 000 Romanian leuhun saakka, osapuolten valmiuksista riippumatta.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina kaikkia kanteita, jotka eivät lain mukaan kuulu muiden tuomioistuinten toimivaltaan, tai muita kanteita, jotka kuuluvat lain mukaan niiden toimivaltaan.

Muutoksenhakutuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina kanteita, jotka koskevat hallinto- ja veroriitoja, tai muita kanteita, jotka kuuluvat lain mukaan niiden toimivaltaan.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Osapuolet voivat nostaa kanteen henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä. Kyseinen edustus voi perustua lakiin, sopimukseen tai lainkäyttöön.

Oikeusavustaja edustaa luonnollista henkilöä, joka ei ole oikeustoimikelpoinen. Osapuolia voi lain mukaan edustaa heidän valitsemansa asiamies, ellei laissa vaadita heitä tulemaan oikeuteen henkilökohtaisesti.

Ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhaussa luonnollisia henkilöitä voi edustaa asianajaja tai muu valtuutettu. Jos asiamies on joku muu kuin asianajaja, tämä voi tehdä menettelyihin liittyviä poikkeuksia ja asian sisältöä koskevia esityksiä vain asianajajan välityksellä tutkinta- ja perusteluvaiheessa.

Kanteen laatimisessa ja muutoksenhaun perustelemissa sekä muutoksenhaun hakemisessa ja puolustamisessa luonnollista henkilöä voi avustaa ja edustaa, mitätöinnin uhalla, vain asianajaja.

Oikeushenkilöitä voi edustaa tuomioistuimissa sopimuksen perusteella vain oikeudellinen neuvonantaja tai asianajaja. Kanteen laatimisessa ja muutoksenhaun perustelemissa sekä muutoksenhaun hakemisessa ja puolustamisessa oikeushenkilöä voi avustaa ja tapauksen mukaan edustaa, mitätöinnin uhalla, vain asianajaja tai oikeudellinen neuvonantaja. Edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan vastaavasti yhdistyksiin, yrityksiin tai muihin yhteisöihin, joilla ei ole oikeushenkilöyyttä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne kirjataan ja päivätään vastaanottoleimalla. Kirjaamisen jälkeen kanne ja sen liiteasiakirjat sekä tarvittaessa näyttö siitä, miten ne on toimitettu tuomioistuimelle, annetaan tuomioistuimen presidentille tai tämän nimittämälle henkilölle, joka ryhtyy välittömästi toimeen muodostaakseen satunnaisesti valitun kokoonpanon lain (siviiliprosessilain 199 pykälän) mukaisesti.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeusjärjestelmästä annetun lain nro 304/2004 12 pykälän 5 momentin mukaan kanteet ja oikeudenkäyntiasiakirjat laaditaan ainoastaan romanian kielellä.

Kanteita voi nostaa vain kirjallisesti. Uuden siviiliprosessilain 194 §:ssä säädetään, että kanne, joka on nostettu henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä ja vastaanotettu postin, kuriirin tai faksin kautta tai joka on skannattu ja lähetetty sähköpostitse tai sähköisenä asiakirjana, rekisteröidään ja päivätään vastaanottoleimalla.

Jos joku kuultavista osapuolista ei puhu romanian, tuomioistuimen on uuden siviiliprosessilain 225 §:n mukaan otettava palvelukseen oikeustulkki. Tuomari tai virkailija voi toimia tulkkina, jos osapuolet hyväksyvät sen. Jos oikeustulkin läsnäoloa ei voida taata, tulkkina voi toimia luotettava henkilö, joka puhuu kyseistä kieltä. Jos henkilö on mykkä, kuuro tai kuuromykkä tai ei muista syistä voi ilmaista itseään, viestinnän on tapahduttava kirjallisesti. Jos kyseinen henkilö ei osaa lukea ja kirjoittaa, on käytettävä tulkkia. Asiantuntijoita koskevia säännöksiä sovelletaan vastaavasti kääntäjiin ja tulkkeihin.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Siviiliprosessilaissa ei säädetä vakimuotoisten oikeudellisten vaatimusten käytöstä. Siviiliprosessia koskevissa yleislainsäädännön säännöissä määritellään joidenkin siviilioikeudellisten vaatimusten sisältö (esimerkiksi kanne, vastine ja vastakanne).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Oikeudenkäyntikuluja ovat leimavero, asianajajien ja asiantuntijoiden palkkiot, todistajille korvattavat matkat ja tuomioistuimessa todistamisen aiheuttamat menetykset, matka- ja majoituskulut sekä muut kulut, joita menettelyn asianmukainen toteuttaminen edellyttää. Osapuolen, joka vaatii oikeudenkäyntikulujen korvaamista, on esitettävä todisteet kuluista ja niiden määrästä viimeistään asian sisältöä koskevan käsittelyn päättyessä. Hävinneen osapuolen on maksettava voittaneen osapuolen oikeudenkäyntikulut, jos tämä sitä vaatii. Jos kanne on hyväksytty osittain, tuomarien on määritettävä, kuinka paljon kumpikin osapuoli maksaa oikeudenkäyntikuluja. Tuomarit voivat tarvittaessa päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Vastaajaa, joka on tunnustanut kantajan esittämät vaateet ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu, ei voida määrätä maksamaan oikeudenkäyntikuluja, paitsi jos kantaja on lähettänyt vastaajalle maksukehotuksen ennen menettelyn alkua tai vastaaja on ollut lain mukaan velvollinen maksamaan. Jos kantajia tai vastaajia on useita, ne voidaan määrätä maksamaan oikeudenkäyntikulut tasan, suhteellisesti tai yhteisesti riippuen niiden asemasta menettelyssä tai niiden keskinäisestä oikeudellisesta suhteesta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua voi saada julkisesta oikeusavusta yksityisoikeudellisissa asioissa annetussa erityisasetuksessa nro 51/2008, sellaisena kuin se on hyväksytty muutettuna ja täydennettynä lailla nro 193/2008, säädetyillä edellytyksillä. Uusi siviiliprosessilaki (90 ja 91 artikla) sisältää yleisiä oikeusapua koskevia säännöksiä.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne kirjataan ja päivätään vastaanottoleimalla. Kirjaamisen jälkeen kanne ja sen liiteasiakirjat toimitetaan tuomioistuimen presidentille tai presidentin korvaavalle tuomarille, joka ryhtyy välittömästi toimeen muodostaakseen satunnaisesti valitun kokoonpanon.

Kokoonpano, jolle asia on satunnaisesti osoitettu, tarkistaa, täyttääkö kanne tarvittavat vaatimukset. Jos kanne ei täytä vaatimuksia, kantajalle ilmoitetaan puutteista kirjallisesti. Tuomari on toimitettava lisätiedot tai tehtävä määrätty muutokset kymmenen päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, tai muuten kanne hylätään. Jos lisätietojen toimittamista tai kanteen muuttamista koskevia velvoitteita ei täytetä annetussa määräajassa, tuomioistuin hylkää kanteen yhden tuomarin antamalla lausunnolla.

Kun tuomari katsoo, että kanne täyttää kaikki oikeudelliset edellytykset, hän määrää päätöksellä sen toimittamisesta vastaajalle.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Lisätietoja asiasta voi saada tuomioistuinten arkistosta tai niiden verkkosivustolta, jos sellainen on, osoitteesta <https://portal.just.ro/>.

Tuomioistuin voi antaa kanteesta päätöksen vain, jos osapuolet on haastettu tai ne ovat saapuneet oikeuteen henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä.

Tuomioistuin lykkää asiaa koskevaa päätöstä ja määrää, että osapuoli on haastettava mitätöinnin uhalla, aina kun se havaitsee, ettei poissa olevaa osapuolta ole haastettu lain vaatimusten mukaisesti. Haasteet ja kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat toimitetaan viran puolesta.

Kun tuomari toteaa, että kanne täyttää oikeudelliset edellytykset, hän määrää päätöksellä sen toimittamisesta vastaajalle, jolle ilmoitetaan velvollisuudesta esittää vastine seuraamuksen uhalla 25 päivän kuluessa kanteen toimittamisesta. Vastine toimitetaan kantajalle, jonka on vastattava siihen kymmenen päivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Vastaaja tutustuu tähän vastaukseen asiakirja-aineiston kautta. Tuomari päättää kolmen päivän kuluessa vastauksen toimittamisesta ensimmäisestä käsittelystä, joka pidetään 60 päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksestä, ja määrää osapuolten haastamisesta. Jos vastaaja ei ole toimittanut vastinetta lainmukaisessa määräajassa tai kantaja ei ole vastannut vastineeseen lainmukaisessa määräajassa, tuomari antaa määräajan umpeuduttua päätöksen ensimmäisestä käsittelystä, joka pidetään 60 päivän kuluessa päätöksen antamisesta, ja määrää osapuolten haastamisesta. Kiireellisissä menettelyissä tuomari voi lyhentää edellä mainittuja määräaikoja asian olosuhteista riippuen. Jos vastaaja asuu ulkomailla, tuomari määrää pidemmän, kohtuullisen määräajan asian olosuhteista riippuen.

Osapuolta, joka on nostanut kanteen ja ilmoittanut vastaanottaneensa käsittelypäivää koskevan tiedon, ja osapuolta, joka on saapunut istuntoon, ei haasteta menettelyn aikana tuomioistuimeen, koska katsotaan, että kyseinen osapuoli tietää käsittelyn myöhemmät päivämäärät. Näitä säännöksiä sovelletaan myös osapuoleen, jolle on toimitettu haaste saapua istuntoon, koska katsotaan, että kyseinen osapuoli tietää myös haasteessa mainitun istuntopäivän jälkeiset istuntopäivät. Haasteessa mainitaan myös se, että kun se on kuitattu allekirjoituksella, haastetun osapuolen katsotaan haasteen vastaanottamisen lisäksi tietävän myös haasteessa mainitun istuntopäivän jälkeiset istuntopäivät.

Ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu, tuomarin on arvioitava osapuolten kuulemisen jälkeen tarvittava tutkinta-aika ottaen huomioon asian olosuhteet, niin että päätös voidaan antaa optimaalisen ja ennakoitavan ajan kuluessa.

Päivitetty viimeksi: 22/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Slovenia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Riita voi olla parempi ratkaista vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen avulla eli ilman tuomioistuinkäsittelyä tai ainakin ilman tuomioistuimen ratkaisua pääasiassa. Tärkeimmät Sloveniassa käytössä olevat vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ovat välimiesmenettely, sovittelu ja laajemmin ymmärretty tuomioistuimen toiminta, jolla pyritään sovinnon tekemiseen tuomioistuimessa. Laissa vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov*) ensimmäisen ja toisen asteen tuomioistuimet veloitetaan hyväksymään ja ottamaan käyttöön vaihtoehtoisen riidanratkaisun ohjelma, jonka avulla osapuolet voivat käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja kauppaoikeudellisissa, työoikeudellisissa, perheoikeudellisissa ja muissa siviilioikeudellisissa asioissa. Tuomioistuimet ovat ohjelman puitteissa velvollisia antamaan osapuolille mahdollisuuden sovittelun sekä muiden vaihtoehtoisten riitojenratkaisukeinojen käyttöön.

Sovittelussa riidan ratkaisemisessa on apuna puolueeton kolmas henkilö, joka ei voi antaa sitovaa päätöstä. Osapuolet voivat kuitenkin sopia riita-asian ratkaisua koskevan sopimuksen muodosta. Se voi olla notaarin pöytäkirja, joka voidaan panna suoraan täytäntöön, tai tuomioistuimessa tehtävä sovinto tai ratkaisuun perustuva välitystuomio.

Osapuolet voivat milloin tahansa tuomioistuinmenettelyn aikana sopia asiasta (tuomioistuimessa tehty sovinto). Tuomioistuimessa tehdyn sovinnon hyväksyminen merkitsee, että sovinto on täytäntöönpanokelpoinen.

Ks. myös "Vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot".

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Asian vireillepanon määräaika riippuu asian luonteesta. Määräajoista ja niiden päättymisestä voi kysyä oikeudelliselta neuvonantajalta (*pravni svetovalec*) tai ilmaista oikeusapua tarjoavasta palvelusta (*služba za brezplačno pravno pomoč*).

Lisätietoja kohdassa "Menettelylliset määräajat".

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asianosaiset voivat panna asian itse vireille Slovenian tuomioistuimissa lukuun ottamatta menettelyjä, joissa on kyse ylimääräisistä muutoksenhakuineista. Niissä asian voi panna vireille vain asianajajan välityksellä, ellei asianosainen tai tämän oikeudellinen edustaja ole suorittanut valtion oikeudellista tutkintoa. Jos asianosainen haluaa käyttää edustajaa, paikallistuomioistuimissa (*okrajno sodišče*) voi edustajana olla kuka tahansa täysivaltainen henkilö. Alueellisissa tuomioistuimissa (*okrožno sodišče*), ylemmissä tuomioistuimissa (*višje sodišče*) ja korkeimmassa oikeudessa (*vrhovno sodišče*) edustajana voi olla vain asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut valtion oikeudellisen tutkinnon.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemuksen voi lähettää toimivaltaiselle tuomioistuimelle postitse tai jättää sen suoraan tuomioistuimen kirjaamoon. Ks. myös vastaus 8.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Slovenian tuomioistuinten virallinen kieli on sloveeni. Unkarinkielisen ja italiantielisen vähemmistön asuinalueilla myös unkarin ja italia ovat sloveenin ohella virallisia kielinä. Kanne on laadittava sloveenin kielellä, ja kantajan on allekirjoitettava se.

Kantajan allekirjoituksena pidetään käsin kirjoitettua allekirjoitusta, kuten myös sähköistä allekirjoitusta, joka vastaa käsin kirjoitettua allekirjoitusta.

Näin ollen hakemus (ja kanne) on tehtävä kirjallisesti. Kirjallisena hakemuksena pidetään kirjoitettua tai tulostettua hakemusta, joka on allekirjoitettu käsin (fyysinen hakemus), tai sähköisessä muodossa olevaa hakemusta, jossa on sähköinen allekirjoitus, joka vastaa käsin kirjoitettua allekirjoitusta (sähköinen hakemus). Fyysinen hakemus lähetetään postitse tai viestintäteknologiaa käyttäen, toimitetaan suoraan tai sen toimittaa henkilö, joka toimittaa hakemuksia työkseen. Kanteen voi lähettää myös telefaksilla.

Laissa säädetään myös sähköisistä hakemuksista. Ne ovat sähköisessä muodossa olevia hakemuksia, joissa on sähköinen allekirjoitus, joka vastaa käsin kirjoitettua allekirjoitusta. Sähköiset hakemukset toimitetaan tuomioistuimen tietojärjestelmään. Järjestelmä ilmoittaa hakijalle automaattisesti hakemuksen vastaanottamisesta.

Voimassa olevista kauppa- ja siviilioikeudellisiin menettelyihin sovellettavista säädöksistä (lait ja johdettu oikeus) huolimatta tällä hetkellä internetin kautta tai sähköisessä muodossa on mahdollista käynnistää ainoastaan menettelyt, jotka on otettu e-Sodstvo-portaaliin. Näitä ovat tietyt täytäntöönpanomenettelyt, hakemusten jättäminen ja päätösten antaminen maksukyvyttömyysmenettelyissä sekä maarekisteriesitysten jättäminen.

Sloveniassa on tätä varten e-Sodstvo-portaali, jonka kautta asiakirjoja voidaan toimittaa sähköisessä muodossa: <https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Sloveniassa kannetta ei tarvitse laatia erityiselle lomakkeelle, mutta siinä on oltava seuraavat laissa säädetyt tiedot, joista jotkut koskevat kaikkia hakemuksia ja jotkut erikseen kyseistä kannetta. Kanteessa on oltava seuraavat tiedot: tuomioistuin, asianosaisten nimet ja pysyvä tai tilapäinen asuinpaikka tai kotipaikka, asianosaisten mahdolliset oikeudelliset edustajat ja asiamiehet, riidan aihe sekä lausuntojen sisältö. Lisäksi siinä on oltava EMŠO-numero, jos asianosainen on luonnollinen henkilö, joka on merkitty väestörekisteriin, veronumero, jos asianosainen, jota ei ole merkitty väestörekisteriin, on merkitty verorekisteriin, tai syntymäaika, jos asianosaista ei ole merkitty väestörekisteriin eikä verorekisteriin (tuomioistuin saa tiedot viran puolesta). Jos asianosainen on oikeushenkilö, on mainittava nimi tai toiminimi, kotipaikka ja toimipaikan osoite sekä yritystunnus tai veronumero, jos oikeushenkilön

kotipaikka on Sloveniassa. Jos asianosainen on yrittäjä (joka harjoittaa markkinoilla itsenäisesti ansiotoimintaa yritysmuodossa) tai yksityishenkilö (esim. lääkäri, notaari, asianajaja, maanviljelijä tai muu luonnollinen henkilö, joka ei ole yrittäjä ja joka harjoittaa tiettyä toimintaa), on mainittava henkilön nimi, toiminimi, kotipaikka ja toimipaikan osoite sekä yritystunnus tai veronumero, jos oikeushenkilön kotipaikka on Sloveniassa. Kanteessa on oltava myös pääasiallaa koskeva täsmällinen kanteen kohde ja asianosaisten vaatimukset, tosiasiat, joihin kantaja perustaa vaatimuksensa, todisteet, joilla kyseiset tosiasiat on tarkoitus näyttää toteen ja kantajan allekirjoitus. Jos tuomioistuimen toimivalta riippuu riidan kohteen arvosta, mutta kanteessa esitetyn vaatimuksen kohde ei ole tietty rahamäärä, kantajan on ilmoitettava kanteessa myös riidan kohteen arvo. Vastapuolelle toimitettavat asiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle niin monena kappaleena kuin tuomioistuin ja vastapuoli vaativat ja sellaisessa muodossa, että tuomioistuin voi toimittaa ne eteenpäin. Tämä koskee myös liitteitä.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuimelle maksetaan kanteen vireillepanosta, vastakanteesta, keskinäistä sopimista koskevasta hakemuksesta, kanteesta, jossa esitetään maksumääräyksen antamista, uudelleenkäsitelyhakemuksesta, hakemuksesta todisteiden suojaamiseksi ennen oikeudenkäynnin alkamista, sovintohakemuksesta, asiakirjoista, joissa ilmoitetaan muutoksenhausta, muutoksenhausta, tuomion purkamista koskevasta hakemuksesta ja tuomion purkamisesta. Tuomioistuimelle on maksettava siinä määräajassa, jonka se asettaa päätöksessään.

Jos hakemusta koskevaa maksua ei ole maksettu määräajassa eikä ole edellytyksiä poikkeukseen, lykkäykseen tai maksun suorittamiseen erissä, hakemuksen katsotaan rauenneen.

Oikeudenkäyntikuluista vastaa riidan hävinnyt osapuoli. Asianajajille korvataan oikeudenkäynnistä aiheutuvat asianajajien palkkiotariffin mukaan. Asianajajien muodostuvat asianajajien palvelujen kokonaishinnasta ja työn suorittamisen kannalta välttämättömistä kuluista, joihin lisätään arvonnäkövero, jos asianajaja on verovelvollinen Sloveniassa. Asianajajan on säännösten mukaan annettava asianosaisille tai toimeksiantajalle laskuerittely suoritetuista asianajajapalveluista tai suorittamistaan maksuista viimeistään kahdeksan päivän kuluttua palvelujen tai maksun suorittamisesta. Asianajajapalvelu katsotaan suoritetuksi viimeistään silloin, kun asianajaja on suorittanut kokonaisuudessaan kaikki tehtävät, jotka sisältyvät toimeksiantoon tai toimivaltaisen viranomaisen päätökseen. Asianajaja voi pyytää asianosaisia maksamaan tilatuista palveluista ja kuluista ennakkoa ennen menettelyn päättymistä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Asianosaiset voivat hakea maksutonta oikeusapua, jota voidaan myöntää, jos he täyttävät maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*, ZBPP) säädetyt ehdot. Ks. "Oikeusapu".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun toimivaltainen tuomioistuin vastaanottanut haastehakemuksen. Jos hakemus on lähetetty postitse kirjattuna kirjeenä tai sähkönenä, sen katsotaan saapuneen vastaanottavaan tuomioistuimeen postituspäivänä. Kantaja ei saa automaattisesti vahvistusta asian vireillepanosta. Jos hakemus on toimitettu tuomioistuimen postilaatikkoon, tuomioistuimen, jolle hakemus on osoitettu, katsotaan vastaanottaneen hakemuksen silloin, kun hakemus on jätetty postilaatikkoon.

Sähköisistä hakemuksista annetussa laissa (*Zakon za vloge v elektronski obliki*) säädetään, että sähköiset hakemukset toimitetaan tuomioistuimen tietojärjestelmään sähköisin välinein. Tällöin tuomioistuimen, jolle hakemus on osoitettu, katsotaan vastaanottaneen hakemuksen silloin, kun hakemus on toimitettu tuomioistuimen tietojärjestelmään. Järjestelmä ilmoittaa hakijalle automaattisesti hakemuksen vastaanottamisesta.

Huomattakoon, että säädöksistä huolimatta kauppa- ja siviilioikeudellisissa menettelyissä ei tällä hetkellä ole käytännössä mahdollista panna kannetta vireille sähköisesti muissa kuin maarekisteri-, maksukyvyttömyys- ja täytäntöönpanomenettelyissä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin ilmoittaa asianosaisille kirjallisesti vaiheista, joilla on ennalta määrätty aikataulu, ja liittää mukaan ilmoituksen seurauksista, jos asianosainen ei noudata tuomioistuimen ohjeita.

Linkkejä

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Päivitetty viimeksi: 03/03/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Slovakia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Katso vastaus tähän kysymykseen myös kohdasta "Vaihtoehtoinen riidanratkaisumenettely – Slovakia"

Kaikkia riitoja ei välttämättä tarvitse käsitellä oikeudessa. Osapuolten on ensin yritettävä päästä asiasta sopimukseen ja löytää kompromissi, jonka kumpikin osapuoli voi hyväksyä. Toinen vaihtoehto on ratkaista riita sovittelumenettelyssä. Sovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen menettely, jossa sovittelun osapuolet ratkaisevat sopimussuhteesta tai muusta oikeussuhteesta johtuvan riitansa sovittelijan avulla. Asian vireillepano oikeudessa on suositeltavaa tehdä vasta sitten, kun osapuolet ovat käyttäneet kaikki vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt, tai kun tavoitteena on saada tarkka määrätelmä osapuolten asemasta, oikeuksista ja keskinäisistä velvoitteista.

Tiettyissä tapauksissa, jotka on määritetty väliliesmenettelystä annetussa laissa (*zákon o rozhodcovskom konaní*), sellaisena kuin se on muutettuna, väliliesoikeus voi päättää seuraavista asioista:

a) omaisuusriidat, jotka johtuvat kotimaisista ja kansainvälisistä kaupallisista ja yksityisoikeudellisista suhteista, jos väliliesmenettely käydään Slovakian tasavallassa

b) kotimaisten ja ulkomaisten väliliesoikeuksien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano Slovakian tasavallassa.

Jos tietyn tyyppinen riita, jota ei suljeta väliliesmenettelystä annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle, on jo oikeudenkäynnin kohteena, menettelyjen osapuolet voivat sopia joko oikeudessa tai sen ulkopuolella, että he siirtyvät käyttämään väliliesmenettelyä. Tähän on sisällyttävä myös väliliesmenettelyä koskeva sopimus. Kun tämä sopimus toimitetaan tuomioistuimelle, se tarkoittaa, että kanne peruutetaan ja että vastaaja suostuu peruuttamiseen riita-asioiden siviiliprosessilain (*Civilný sporový poriadok*) mukaisesti.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Riita-asioiden siviiliprosessilain mukaan oikeus vanhentuu, jos sitä ei käytetä laissa määritetyn ajan kuluessa. Kanteen toimittamisen aikarajat vaihtelevat tapauskohtaisesti.

Lakisääteiset vanhentumisajat määritetään lainsäädännössä. Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta, ja se alkaa sinä päivänä, jona oikeutta voitaisiin käyttää ensimmäisen kerran.

Tuomioistuin ottaa oikeuden vanhentumisen huomioon ainoastaan velallisen pyynnöstä. Jos velallinen vetoaa oikeuden julistamiseen vanhentuneeksi, vanhentunutta oikeutta ei voida antaa velkojalle.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. kohta "Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia"

Tuomioistuinten toimivaltaa asioiden käsittelyssä säännellään Euroopan unionin lainsäädännöllä (asetuksilla) ja kansainvälisillä monenvälisillä tai kahdenvälisillä sopimuksilla ja niiden puuttuessa lainvalintaa koskevalla kansallisella lainsäädännöllä.

Slovakialaisten tuomioistuinten toimivaltaa koskevat säännöt esitetään kansallisella tasolla kansainvälistä yksityis- ja prosessioikeutta koskevassa laissa N:o 97/1963 (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Perussäännön mukaan slovakialaisilla tuomioistuimilla on toimivalta, jos henkilöllä, jota vastaan kanne on nostettu, on asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka Slovakian tasavallassa, tai jos hänen omaisuutensa sijaitsee Slovakiassa varallisuus oikeuksiin liittyvissä asioissa. Muissa säännöksissä määritetään ne edellytykset, joiden nojalla slovakialaisilla tuomioistuimilla on toimivalta. Sopimussuhteissa osapuolet voivat vahvistaa toimivallan sopimuksella. Tietyissä tapauksissa slovakialaisilla tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta esimerkiksi menettelyissä, jotka koskevat kiinteistöihin liittyvää esineoikeutta ja Slovakian tasavallassa sijaitsevien kiinteistöjen vuokraamista, tai menettelyissä, jotka liittyvät patenttien, tavaramerkkien, mallien ja muiden oikeuksien rekisteröintiin tai voimassaoloon.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. kohta "Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia"

Riita-asioiden siviiliprosessia koskevan lain mukaan toimivalta asian käsittelyssä on sen osapuolen yleisellä tuomioistuimella, jota vastaan kanne on nostettu (vastaaja), ellei toisin ole määrätty. Henkilön (kansalaisen) yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella kansalaisen asuinpaikka on, ja jos hänellä ei ole asuinpaikkaa, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka on. Ulkomaisen oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeuden hakemiseen johtaneet seikat ovat tapahtuneet. Kaupallisissa asioissa yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaajan sääntömääräinen kotipaikka on, ja jos sääntömääräistä kotipaikkaa ei ole, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaaja harjoittaa liiketoimintaansa. Jos vastaajalla ei ole toimipaikkaa, yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaajan asuinpaikka on.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. kohta "Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia"

Asiallisen toimivallan määrittämisen perussääntö on esitetty riita-asioiden siviiliprosessia koskevan lain 12 §:ssä. Pääsääntöisesti ensimmäisen oikeusasteen toimivalta on piirituomioistuimella (*okresný súd*). Alueoikeus (*krajský súd*) käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena vain tietyissä tapauksissa, esimerkiksi riidoissa, jotka liittyvät kolmanteen maahan tai diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttiviin henkilöihin, jos riidat kuuluvat Slovakian tasavallan tuomioistuinten toimivaltaan. Slovakian tasavallan tuomioistuinten sijaintipaikkoja ja tuomiopiirejä koskevassa laissa N:o 371/2004, (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodech súdov Slovenskej republiky*) säädetään seuraavien tuomioistuinten toimivallasta: rekisterituomioistuimet, konkurssi- ja saneeraustuomioistuimet, vekseli- ja sekkituomioistuimet, teollisoikeuksien ja vilpilliseen kilpailuun liittyvien oikeuksien suojaamiseen liittyvistä asioista päättävät tuomioistuimet, pörssiin liittyviä menettelyjä käsittelevä tuomioistuin, alaikäisten huoltoon liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin sekä vähävaraisuuteen liittyvästä oikeusavusta vastaava tuomioistuin.

Riidan arvo ei vaikuta siihen, millä Slovakian tasavallassa sijaitsevalle tuomioistuimella on toimivalta päättää asiasta.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Slovakian tasavallassa osapuolet eivät välttämättä tarvitse asianajajaa yksityisoikeudellisissa menettelyissä.

Lain mukaan osapuolilla on sen sijaan oltava asianajaja tiettyntyyppisissä menettelyissä, joita ovat esimerkiksi konkurssiasiat, kilpailun valvontaan ja vilpilliseen kilpailuun liittyvät asiat, teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat sekä ylimääräiseen muutoksenhakuun liittyvät menettelyt (riita-asiain siviiliprosessista annetun lain 420 §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Riita-asiain siviiliprosessilain 125 §:n säännösten mukaan kanne voidaan nostaa vain kirjallisesti, joko paperilla tai sähköisesti. Sähköisesti toimitettu kanne on lähetettävä myös paperisena 10 päivän kuluessa sähköisen kanteen lähettämisestä. Muuten kanne hylätään. Paperimuotoisesta kanteesta on toimitettava vaadittu määrä kappaleita.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Koska osapuolilla on tasavertainen asema yksityisoikeudellisissa menettelyissä, kanteen ei tarvitse toimittaa slovakinkielellä. Osapuolilla on oikeus käyttää tuomioistuimessa äidinkieltään tai muuta kieltä, jota he ymmärtävät. Tuomioistuimella on velvollisuus taata, että osapuolilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet käyttää oikeuksiaan, eli tuomioistuimella on velvollisuus huolehtia käännös- ja tulkkauspalveluista. Tätä koskeva hakemus voidaan tehdä kirjallisesti joko paperilla tai sähköisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen (menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen) toimittamista varten ei ole varsinaisia muotovaatimuksia.

Yleiset vaatimukset on esitetty riita-asiain siviiliprosessilain 127 §:ssä. Kanne on allekirjoitettava, ja siinä on mainittava selvästi, mille tuomioistuimelle se on osoitettu, kuka on hakija, mihin asiaan kanne liittyy ja mitä siinä vaaditaan. Kanteesta liitteineen on toimitettava niin monta kappaletta, että tuomioistuimelle jää yksi kappale ja jokaiselle vastapuolelle voidaan lähettää yksi kappale, tarvittaessa liitteineen. Jos osapuoli ei toimita kanteesta ja sen liitteistä riittävän montaa kappaletta, tuomioistuin tekee siitä jäljennöksiä tämän osapuolen kustannuksella. Jos kyse on vireillä olevasta asiasta, vaadittaviin tietoihin sisältyy myös asian käsittelynumero.

Yleisten vaatimusten lisäksi kanteessa on ilmoitettava osapuolten tai heidän edustajiensa etu- ja sukunimet ja mahdollisuuksien mukaan myös syntymäaika, puhelinnumero ja osoite asuinpaikkakunnalla, tiedot kansalaisuusmaasta, tarkka kuvaus ratkaisevista tosiseikoista sekä todisteet, joihin kantaja vetoaa.

Lisäksi kanteesta on käytävä selvästi ilmi, mitä kantaja vaatii. Jos osapuoli on oikeushenkilö, kanteessa on ilmoitettava sen nimi tai yrityksen nimi, sääntömääräinen kotipaikka ja tunnistenumero, jos sellainen on annettu. Jos osapuolena on ulkomainen oikeushenkilö, kanteeseen on liitettävä ote kaupparekisteristä tai muusta rekisteristä, johon oikeushenkilö on rekisteröity. Jos osapuolena on liiketoimintaa harjoittava yksityishenkilö, kanteessa on ilmoitettava yrityksen nimi, sääntömääräinen kotipaikka ja tunnistenumero, jos sellainen on annettu. Jos osapuolena on valtio, kanteessa on ilmoitettava valtion nimi sekä valtiota edustavan asianosaisen viranomaisen nimi.

Slovakian tasavallan oikeusministeriön (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) verkkosivuilla on esimerkkejä (lomakkeita) joistakin kanteista, joiden perusteella menettelyjä on aloitettu. Näin oikeudenkäynneistä pyritään tekemään joustavampia, ja esimerkeistä toivotaan olevan osapuolille apua menettelyissä. Esimerkkilomakkeen voi tulostaa ja täyttää. Lomake ohjaa kantajan niihin kohtiin, jotka on täytettävä. Täytetyn lomakkeen voi lähettää ilman

allekirjoitusta, tai sen voi allekirjoittaa kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella hyväksyttyä varmennetta käyttäen. Jos kantaja lähettää kanteen ilman varmennettua sähköistä allekirjoitusta, hänen on lähetettävä kanteesta paperiversio tietyn ajan kuluessa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen toimittamisesta on maksettava tuomioistuinmaksu. Tuomioistuinmaksun maksaa hakemuksen tekijä (hakija/kantaja), ellei häntä ole vapautettu velvollisuudesta maksaa tuomioistuinmaksuja omasta pyynnöstään tai lain nojalla. Maksun suuruus on määrätty tuomioistuinmaksujen hinnastossa, joka on tuomioistuinmaksuista ja rikosrekisteriotteesta perittävästä maksusta annetun lain 71/1992 (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*) liitteenä. Maksun määrä esitetään maksuhinnastossa joko prosentiosuutena maksun määräytymisperusteesta tai kiinteänä summana. Tuomioistuinmaksu on maksettava kanteen toimittamisen yhteydessä. Jos maksua ei makseta sen erääntyessä (ts. menettelyjen aloittamista koskevaa hakemusta toimitettaessa), tuomioistuin pyytää maksajaa maksamaan maksun tuomioistuimen määräämään eräpäivään mennessä (yleensä kymmenen päivän kuluessa pyynnön tiedoksiantamisesta). Jos maksua ei makseta tästä huolimatta eräpäivään mennessä, tuomioistuin keskeyttää menettelyn. Maksajalle on ilmoitettava maksuistutuksessa maksun laiminlyönnin seurauksista.

Slovakian tasavallassa asianajajan valtuuttaminen edustamaan osapuolia ei ole pakollista yksityisoikeudellisissa menettelyissä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. kohta "Oikeusapu – Slovakia".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan nostetuksi sinä päivänä, kun se on kirjattu saapuneeksi tuomioistuimelle. Tuomioistuin antaa kantajalle vahvistuksen siitä, että kanne on nostettu ja kirjattu tuomioistuimen rekisteriin.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin pyytää osapuolta täydentämään tai korjaamaan virheellistä, epätäydellistä tai epäselvää asiakirjaa tuomioistuimen asettaman määräajan kuluessa. Määräajan on kuitenkin oltava vähintään 10 päivää. Tuomioistuin hylkää muut asiakirjat, jotka eivät sisällä menettelyjen aloittamista koskevan kanteen käsittelyn edellyttämiä tietoja, jos niitä ei korjata tai täydennetä asianmukaisesti.

Osapuolilla ja heidän edustajillaan on oikeus tutustua tuomioistuimen asiakirja-aineistoon ja ottaa siitä otteita, jäljennöksiä ja valokopioita. He voivat myös pyytää tuomioistuinta ottamaan aineistosta maksullisia valokopioita.

Käsittelyyn valmistautuessaan tuomioistuin toimittaa menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen (kanteen) vastaajalle liitteineen. Tiedoksianto tehdään henkilökohtaisesti, ja osapuolille on annettava myös asianmukaiset toimitaohjeet. Tuomioistuin lähettää vastaajan vastineen kantajalle viipymättä. Jos käsiteltävän asian luonne tai tapaukseen liittyvät olosuhteet niin edellyttävät, tuomioistuin voi päätöslauselman nojalla velvoittaa vastaajan toimittamaan kirjallisen lausunnon asiasta. Mikäli vastaaja ei hyväksy vaatimusta kokonaisuudessaan, hänen on ilmoitettava lausunnossaan puolustuksensa kannalta ratkaisevat tosiseikat, liitettävä mukaan asiakirjat, joihin hän vetoaa, ja yksilöitävä todisteet, joihin hänen väitteensä perustuvat. Tuomioistuin asettaa määräajan, johon mennessä lausunto on toimitettava.

Ellei riita-asiain siviiliprosessista annetussa laissa tai muussa erityissääöksessä säädetä muuta, tuomioistuin määrää käsiteltävälle asialle käsittelyn, jossa asiasta päätetään, ja kutsuu siihen osapuolet ja muut osallistujat, joiden läsnäoloa käsittely edellyttää.

Päivitetty viimeksi: 22/04/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Suomi

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin menettelyihin. Katso sivu "Sovittelu jäsenvaltioissa" ja Sovittelu jäsenvaltioissa - Suomi".

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepano-oikeuden määräaika riippuu käsiteltävästä asiasta. Määräajoista voi keskustella esimerkiksi asianajajan tai oikeusaputoimiston kanssa.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta – Suomi".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta – Suomi."

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yksityishenkilö voi viedä minkä tahansa riita-asian tuomioistuimen käsiteltäväksi ilman oikeudellista neuvonantajaa. Monimutkaisissa asioissa esimerkiksi asianajajan käyttäminen voi olla eduksi.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Tuomioistuinten kansliat toimivat yhteydenottopisteinä.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Suomen tuomioistuimissa käytettävät kielet ovat suomi ja ruotsi. Kanne (haastehakemus) on laadittava kirjallisesti ja pääsääntöisesti suomeksi.

Ahvenanmaalla on käytettävä ruotsia. Tuomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaiset voivat tarvittaessa käyttää omaa kieltään. Kanne voidaan toimittaa faksilla tai sähköpostilla. Tiettyjen asioiden osalta on mahdollista käyttää myös sähköistä asiointipalvelua, katso sivu "Sähköinen asiointi - Suomi".

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita ei ole käytettävissä. Haastehakemuksessa kantaja esittää, mitä hän vaatii ja millä perusteella. Pääsääntöisesti haastehakemukseen on liitettävä se sopimus, sitoumus tai muu kirjallinen todiste, johon kantaja vetoaa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Asian käsittelyn päätyttyä tuomioistuin perii käsittelymaksun, jonka suuruus riippuu siitä, missä asian käsittelyvaiheessa ratkaisu annetaan. Asia voidaan joskus ratkaista oikeuteen toimitetun kirjallisen aineiston perusteella. Usein asia ratkaistaan kuitenkin vasta istuntokäsittelyn jälkeen. Lisätietoa oheisen linkin kautta: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/hovioikeudet/fi/index/maksut/tuomioistuintenmaksut.html>.

Asianajajalle tuleva korvaus ja sen maksuajankohta ovat sopimuksenvaraisia asioita, joista ei ole säädetty erikseen.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusavun saamisen edellytyksenä on vähävaraisuus. Asia, jonka hoitamiseen oikeusapua haetaan, täytyy olla merkityksellinen. Lisätietoa oheisen linkin kautta: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne tulee vireille, kun haastehakemus on saapunut tuomioistuimeen. Pyydettyäessä tuomioistuin vahvistaa haastehakemuksen saapumisen. Tuomioistuin ei anna vahvistusta siitä, että kanne on nostettu asianmukaisella tavalla.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin ilmoittaa asianosaisille asian käsittelyn edistymisestä ja antaa arvion käsittelyn aikataulusta. Menettelyn etenemistä voi tarvittaessa tiedustella tuomioistuimesta.

Päivitetty viimeksi: 19/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Ruotsi

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla jopa tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin riidanratkaisumenettelyihin, kuten [sovitteluun](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Joissain tapauksissa on annettu määräyksiä siitä, että asia on pantava vireille tietyssä määräajassa. Muutoin voi esimerkiksi olla liian myöhäistä vaatia saamisen maksamista. Vireillepanon määräaika vaihtelee sen mukaan, minkä tyyppisestä asiasta on kyse. Vireillepanon määräajoista voi kysyä esimerkiksi oikeudelliselta neuvonantajalta tai kuluttajaneuvojalta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuinten toimivallasta on tietoa [täällä](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Oma asuinpaikka, vastapuolen asuinpaikka ja muut olosuhteet voivat vaikuttaa tuomioistuimen valintaan. [Lisätietoja](#)

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Asian luonne ja arvo sekä muut olosuhteet voivat vaikuttaa siihen, minkä tyyppisessä tuomioistuimessa asia on pantava vireille. [Lisätietoja](#)

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yksityiset ihmiset voivat ajaa itse asiaansa tuomioistuimessa. Ruotsissa ei siis ole pakko turvautua oikeudelliseen edustajaan tai asianajajaan. Ruotsissa ei myöskään ole asianajajamonopolia siinä mielessä, että oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajan pitäisi olla asianajaja.

Asia on siis mahdollista panna vireille itse ilman asianajajaa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne on toimitettava tuomioistuimelle. Sen voi viedä tuomioistuimen kansliaan, jättää tuomioistuimen postiluukkuun tai -laatikkoon, antaa tuomioistuimen virkamiehelle tai lähettää tuomioistuimelle postitse.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Ruotsin tuomioistuimissa käytetään ruotsia. Kanne (haastehakemus) on sen vuoksi laadittava ruotsiksi. Jos asiakirja on laadittu jollain toisella kielellä, tuomioistuin voi kuitenkin joissain tapauksissa määrätä osapuolen käännättämään sen. Poikkeustapauksissa tuomioistuin voi kääntää asiakirjan itse. Haastehakemus on laadittava kirjallisesti ja allekirjoitettava omakätisesti. Jos hakemusta ei ole allekirjoitettu omakätisesti vaan se on toimitettu esim. faksilla tai sähköpostilla, tuomioistuin pyytää, että hakemus vahvistetaan allekirjoitetulla asiakirjalla. Jos vahvistusta ei tule, hakemus hylätään.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamisessa ei edellytetä tietynlaisia lomakkeita. Riita-asioiden haastehakemuksia varten on kuitenkin olemassa lomake, jota voidaan käyttää riitakohteen arvosta riippumatta. Lomake löytyy Ruotsin tuomioistuinlaitoksen verkkosivuilta [🇸🇪 ruotsiksi](#) ja [🇬🇧 englanniksi](#).

Haastehakemuksen on sisällettävä tiedot osapuolista, yksilöity vaatimus, vaatimuksen tausta, maininta todisteista, joihin vedotaan, ja tieto siitä, mitä kullakin todisteella on tarkoitus vahvistaa, sekä tieto olosuhteista, joiden perusteella tuomioistuin on toimivaltainen.

Kirjalliset todisteet on toimitettava yhtä aikaa hakemuksen kanssa.

Jos hakemus on puutteellinen, tuomioistuin pyytää täydentämään sitä. Jos täydennystä ei tule, hakemus hylätään.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Hakijan on maksettava riita-asiaa koskevasta hakemuksesta hakemusmaksu. Se maksetaan käräjäoikeudelle hakemusta toimitettaessa. Hakemusmaksun suuruus on tällä hetkellä 450 Ruotsin kruunua (noin 50 euroa). Jos hakemusmaksua ei makseta, tuomioistuin lähettää hakijalle maksua koskevan muistutuksen. Jos maksua ei edelleenkään makseta, hakemus hylätään.

Asianajokustannusten maksamisesta sovitaan asiakkaan ja asianajajan kesken. Sekä ennakkomaksun vaatiminen että tehdystä työstä laskuttaminen jälkikäteen on tavallista. Tapauksissa, joissa on myönnetty oikeusapua, sovelletaan erityisiä sääntöjä.

11 Voinko saada oikeusapua?

[Lisätietoja](#)

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Ruotsissa asian katsotaan olevan vireillä päivänä, jona haastehakemus on saapunut tuomioistuimeen. Haastehakemuksen katsotaan saapuneen tuomioistuimeen päivänä, jona asiakirja tai saapumisilmoitus asiakirjan sisältävästä maksullisesta postilähetyksestä on saapunut tuomioistuimeen tai toimitettu toimivaltaiselle virkamiehelle.

Jos voidaan olettaa, että asiakirja tai sitä koskeva saapumisilmoitus on tiettyä päivänä jätetty tuomioistuimen kansliaan tai otettu tuomioistuinta varten erillisen postikonttorissa, sen katsotaan saapuneen tuona päivänä, jos toimivaltainen virkamies saa sen seuraavana arkipäivänä.

Asianmukaisesta vireillepanosta ei lähetetä automaattisesti vahvistusta. Asiaa voi kuitenkin tiedustella tuomioistuimesta esimerkiksi puhelimitse.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Ruotsin oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaan tuomioistuimen on laadittava asian käsittelyn aikataulu mahdollisimman pian. Joidenkin asioiden yhteydessä aikataulun laatiminen olisi kuitenkin turhaa. Aikataulun laatiminen on useimmissa tapauksissa hankalaa ennen kuin kanteeseen on vastattu. Asian käsittelyn etenemistä voi aina tiedustella tuomioistuimesta esimerkiksi puhelimitse.

Hyödyllisiä linkkejä

[🇸🇪 Oikeusministeriö](#)

[🇸🇪 Tuomioistuinvirasto](#)

[🇸🇪 Ruotsin verovirasto](#)

Päivitetty viimeksi: 17/11/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen

verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Englanti ja Wales

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Tavoitteena on, että riita-asiat voidaan ratkaista nopeasti, tehokkaasti ja kustannustehokkaasti. Tämän vuoksi tarjolla on oikeudenkäynnin lisäksi useita eri vaihtoehtoja. Vaihtoehtoisessa riitojenratkaisussa on kyse pikemminkin ongelmien ratkaisusta kuin ratkaisujen määräämisestä. Monissa tapauksissa voidaankin saavuttaa luovia ja kauaskantoisia ratkaisuja ongelmiin, joita ei voida käsitellä tuomioistuinmenettelyssä.

Vaihtoehtoisia riitojenratkaisuja ovat sovitteluratkaisut ja välitysratkaisut. Oikeusministeriöllä on sivusto, jolta löytyy [koulutettuja sovittelijoita](#), jotka sovittelevat liukuvasta kiinteästä maksusta. Tarjolla on myös maksuton puhelinsovittelupalvelu. Sitä voidaan osapuolten suostumuksella käyttää vähäisiä vaatimuksia koskevilla asioissa, joissa vastaaja kiistää vaatimukset. Jos osapuolet osallistuvat vaihtoehtoiseen riitojenratkaisuun, mutta asiaa ei saada ratkaistua, mikään ei estä saattamasta asiaa tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Jos päätät saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi, menettelyyn sovelletaan [siviilioikeudellisia menettelyä koskevia sääntöjä](#).

Seuraavaksi esitettävistä tiedoista voi olla apua, kun mietit, mikä on paras tapa ratkaista riita-asia. Kyseessä on kuitenkin vain yleisesitys, jossa ei käydä läpi kaikkia tuomioistuimen sääntöjä, kuluja ja menettelyjä. Vaatimuksesta riippuen ne voivat olla erilaisia. On myös muistettava, että vaikka asia ratkaistaisiin hyväksesi, tuomioistuin ei voi taata, että saat sinulle määrätty saatavat.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanoon tuomioistuimessa sovelletaan aikarajoja tai vanhentumisaikoja. Yleinen vanhentumisaika on kuusi vuotta sovellettavasta päivämäärästä, kuten päivästä, jona sopimusta on rikottu tai vahinkoa kärsitty, tai joissakin tapauksissa päivästä, jona mahdollinen vahinko paljastui. Muita vanhentumisaikoja ovat esimerkiksi kunnianloukkaustapauksiin sovellettava yhden vuoden vanhentumisaika ja hoitovirheen ja henkilövahingon osalta sovellettava kolmen vuoden vanhentumisaika. Joitakin vanhentumisaikoja (mutta ei kaikkia) esitetään [vuoden 1980 vanhentumisaikoja koskevassa laissa](#). Määräajoista voi keskustella asianajajan, oikeudellisen neuvonantajan tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten neuvontaviraston (*Citizens Advice Bureau*) kanssa.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Useimmissa tapauksissa on otettava yhteyttä sen jäsenvaltion tuomioistuimeen, jossa riita-asia on syntynyt. Sääntöön on joitakin poikkeuksia, jotka liittyvät riita-asian asiasisältöön[1]. On myös olemassa pääasiassa kirjallisesti toteutettava eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely. Lisätietoja on saatavilla [Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan kuluttajakeskuksesta](#).

[1] Asiat, jotka koskevat sopimusvelvoitteita, vahingonkorvauksia, kuluttaja- ja työsopimuksia, patenteja/tavaramerkkejä sekä kiinteän omaisuuden omistajuutta tai vuokrausta.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Siviilioikeudellisia menettelyjä koskevien sääntöjen [osassa 7](#) ja niitä täydentävissä käytännön ohjeissa ohjataan sen määrittämisessä miten ja missä menettely aloitetaan. Sivulla "[Tuomioistuinten toimivalta](#)" on lisätietoja siitä, missä nimenomaisessa Englannin ja Walesin tuomioistuimessa vaatimus on esitettävä. Tuomioistuinten yhteystiedot on [oikeusministeriön verkkosivustolla](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Osassa 7 ja sivulla "[Tuomioistuinten toimivalta](#)" on lisätietoja siitä, missä Englannin ja Walesin tuomioistuimessa kanne on nostettava. Tuomioistuinten yhteystiedot on [oikeusministeriön verkkosivustolla](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Henkilön ei tarvitse pyytää neuvoa asianajajalta tai käyttää asianajajaa edustajanaan. Yksinkertaisessa velka-asiassa asianajajan käyttö ei välttämättä ole tarpeen. Jos vaatimus kuitenkin koskee yli 10 000 punnan suuruista summaa ja erityisesti, jos siihen sisältyy vahingonkorvausvaatimus, on suositeltavaa pyytää neuvoa asianajajalta.

Jos vaatimus on enintään 10 000 punttaa ja se kiistetään, voit pyytää jonkun käyttämään puheenvuoron puolestasi tuomioistuimen käsittelyssä. Niin kutsuttu maallikkoedustaja voi olla puoliso, sukulainen, ystävä tai neuvontatyöntekijä.

Muuntyyppiset vaatimukset, kuten henkilövahinkoja koskevat vaateet, voivat olla monimutkaisempia, ja voi olla parempi pyytää asiantuntija-apua ja neuvoja riippumatta vaatimuksen arvosta.

Monentyyppisiä vaatimuksia varten on olemassa "oikeudenkäyntiä edeltävä menettely"[1], jossa esitetään toimenpiteet, jotka tuomioistuin odottaa sinun toteuttavan **ennen** vaatimuksen esittämistä. Oikeudenkäyntiä edeltävään menettelyyn kuuluu esimerkiksi kirjoittaminen henkilölle, jolle vaatimus esitetään. Kirjeessä on esitettävä vaatimuksen yksityiskohdat, esitettävä todisteita, annettava lupa potilastietojen tarkasteluun, jos korvausvaatimuksesi koskee henkilövahinkoja, ja pyrittävä sopimaan käytettävästä lääketieteellisestä asiantuntijasta.

Muista, että sinun on myös noudatettava vaatimuksesi toteen. Tätä varten tarvitset todisteita, kuten esimerkiksi lääkärin lausunnon tai onnettomuuden nähneiden todistajien lausunnon. Sinun on myös tehtävä realistinen arvio vaatimasi vahingonkorvauksen määrästä. Voit säästää aikaa ja rahaa kysymällä ensin asianajajalta tai neuvontatyöntekijältä, kannattaako vaatimus esittää ja miten se olisi parasta laatia, mitä näyttöä tarvitaan sekä minkä suuruista korvausta kannattaa vaatia.

Jos esität vaatimuksen osakeyhtiön puolesta, saatat tarvita asianajajan, joka edustaa sinua suullisessa käsittelyssä. Tämä riippuu siitä, kuinka suuresta vaatimuksesta ja minkä tyyppisestä kuulemisesta on kyse.

[1] On muitakin oikeudenkäyntiä edeltäviä menettelyjä. Ne koskevat esimerkiksi rakennus- ja suunnitteluriiroja, kunnianloukkauksia, potilashäiriöasioita, ammattitoimintaan liittyvää huolimattomuutta ja laillisuusvalvontaa. Näistä kaikista on tietoa tuomioistuimesta tai [oikeusministeriön verkkosivulta](#).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Siviilioikeudellisen menettelyn aloittamista koskevat säännöt esitetään siviilioikeudellisia menettelyjä koskevien sääntöjen[1] osassa 7, jota olisi luettava yhdessä sääntöjä täydentävien käytännön ohjeiden kanssa. Perussääntö on, että jos mitään sääntöä tai käytäntöä ei ole, kanne voidaan Englannissa ja Walesissa nostaa missä tahansa *County Court* -käsittelykeskuksessa. Käytännössä *County Court* -tuomioistuimeen kuuluvat pelkästään rahasaatavia koskevat vaatimukset on esitettävä verkossa [Rahamääräiset vaatimukset verkossa](#) -palvelussa tai postitettava Salfordiin. Myös *hallintaa koskevia vaatimuksia varten on täydentävä* [sähköinen menettely](#).

Jotkin vaatimukset, kuten esimerkiksi kulutusluottolain[2] nojalla nostetut kanteet, on esitettävä sen piirin *County Court* -tuomioistuimen käsittelykeskukselle, jossa vastaaja oleskelee tai harjoittaa liiketoimintaa. Joissakin käsittelykeskuksissa on sähköisiä viestintäpalveluja. Tätä koskevat säännöt esitetään siviilioikeudellisia menettelyjä koskevien sääntöjen osassa 5 ja niitä täydentävissä [käytännön ohjeissa](#), joissa esitetään myös *High Court* -tuomioistuinta koskevat erityissäännöt. *High Court* -tuomioistuimen yksityiskohtaiset säännöt ovat [täällä](#).

Tuomioistuimen henkilökunta ei voi antaa neuvoja kanteen pätevytydestä eikä valitsemasi toimintatavan sopivuudesta. Voit saada neuvoja kansalaisten neuvontatoimistosta (*Citizens Advice Bureau*) tai oikeuskeskuksesta (*Law Centre*).

[1] Mainittu edellä.

[2] Siviilioikeudellisia menettelyjä koskevat säännöt PD 7B5.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Vaatimukset on laadittava kirjallisesti englanniksi, joskin [kymrin kielen puhujille](#) on tarjolla kymrinkielisiä palveluja. Kuten edellä esitettiin, tuomioistuinten kanssa on mahdollista viestiä sähköisesti. Tämä koskee sekä vaatimusten esittämistä että välitoimihakemuksia ja yleistä viestintää tuomioistuimen kanssa. Tätä koskevia ohjeita on saatavilla [täällä](#).

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Tavallisesti asian saattaminen oikeuteen tapahtuu täyttämällä [lomake N1](#). Joitakin asioita varten (esim. hallintaa koskevat asiat) on omat lomakkeensa. Lomakkeessa N1 on kantajalle ohjeita. Voit pyytää apua myös kansalaisten neuvontatoimistosta (*Citizens Advice Bureau*). Lomakkeen ohjeissa kerrotaan, mitä tietoja kanteessa on oltava. Tarvitset lomakkeesta yhden kappaleen itsellesi, yhden tuomioistuimelle sekä yhden kullekin vastaajalle, jota vastaan kanne nostetaan. Tuomioistuin toimittaa vastaajille sinetöidyn kappaleen.

Muun tyyppisiä menettelyjä ja asian käsittelyn myöhempiä vaiheita varten on omat lomakkeensa. Nekin ovat saatavilla tuomioistuimesta tai [oikeusministeriön](#) verkkosivulta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Vireillepanosta on tavallisesti maksettava maksu. Maksun määrä riippuu vaatimuksesi rahallisesta arvosta. Jos vastaaja ei suorita vaatimusta heti vireillepanon jälkeen tai kiistää velan ja vaatimuksesi käsitellään riita-asiana, voit joutua maksamaan lisämaksuja. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, maksu lisätään summaan, jonka vastaaja on sinulle velkaa. Voi myös olla oikeutettu korvauksiin työajan menetyksestä, mutta korvaus ei välttämättä kata koko tulomenetystäsi.

Tietyissä olosuhteissa, jos esimerkiksi saat tulotukea, voit mahdollisesti pyytää vapautusta maksuista. Kaikki tiedot oikeudenkäyntimaksuista ovat saatavilla esitteestä, jonka voi ladata [oikeusministeriön verkkosivustolta](#). Siinä on myös tietoa siitä, milloin maksuista voi saada vapautuksen.

Muitakin kuluja voi tulla. Jos vastaaja kiistää vaatimuksesi, voit tarvita avuksi todistajia kertomaan, mitä on tapahtunut. Voit joutua maksamaan todistajien matkakulut tuomioistuimeen tulosta sekä korvauksen näiden ansionmenetyksestä kyseisenä päivänä. Jos asia kuitenkin ratkaistaan hyväksesi, tuomioistuin voi määrätä vastaajan korvaamaan nämä kulut.

Saatat tarvita myös asiantuntijatodistusta esimerkiksi lääkäriltä, mekaanikolta tai maanmittaajalta. Asiantuntijaa on kenties myös pyydyttävä saapumaan tuomioistuimen käsittelyyn ja todistamaan puolestasi. Voit joutua korvaamaan asiantuntijan kulut ja palkkiot, mutta tuomioistuin voi määrätä vastaajan korvaamaan nämäkin kulut, jos asia ratkaistaan hyväksesi.

Jos vaatimuksesi koskee kiinteää rahamäärää (*specified amount*) ja vastaaja on yksityishenkilö, joka kiistää vaatimuksesi, vaatimuksesi voidaan siirtää vastaajan paikalliseen tuomioistuimeen. Sinun on tällöin mahdollisesti matkustettava asian käsittelyyn. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, voit vaatia korvausta matkakuluista sekä ansionmenetyksestä.

Todistajiin, asiantuntijoihin ja oikeudelliseen neuvontaan liittyvät korvattaviksi vaadittavat kulut ovat vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa rajattuja. Jos äidinkielenä ei ole englanti ja tarvitset tulkkia, tuomioistuin ei voi auttaa sellaisen löytämisessä. Sinun on etsittävä tulkki itse ja maksettava tämän palkkiot. Asianajopalkkiot maksetaan tavallisesti oikeudenkäynnin päätteeksi. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, tuomioistuin voi määrätä vastaajan maksamaan asianajopalkkiosi kokonaan tai osittain. Jos vaatimuksesi kuitenkin on alle 5 000 punttaa, sinun on tavallisesti maksettava asianajopalkkio itse, vaikka asia ratkaistaisiin hyväksesi. On syytä muistaa, että vaikka tuomioistuin voi ratkaista asian sinun hyväksesi (ja määrätä vastaajan korvaamaan kulusi), tuomioistuin ei automaattisesti varmista, että näin tapahtuu. Jos vastaaja ei maksa, sinun on pyydyttävä tuomioistuinta toteuttamaan toimia (tätä kutsutaan 'tuomion täytäntöönpanoksi'), ja tästä voi aiheutua lisäkuluja. Lisätietoja tuomion täytäntöönpanosta saa erilaisista [esitteistä](#).

11 Voinko saada oikeusapua?

Joissakin siviilioikeudellisissa menettelyissä on saatavilla erilaista rajallista oikeusapua. Oikeus taloudelliseen tukeen ja tuen tyyppi riippuu useista tekijöistä, kuten siitä, minkä tyyppinen oikeusriita on kyseessä, ja hakijan tuloista. Lisätietoja on saatavilla [oikeusapua](#) koskevalla verkkosivustolla.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Menettely käynnistyy sinä päivänä, jona tuomioistuin vahvistaa kannelomakkeesi. Tuomioistuin merkitsee vahvistamispäivän leimalla joko oikeudenkäyntiasiakirjoihin kuuluvaan kannelomakkeeseen tai kirjeeseen, joka on tullut sen liitteenä tuomioistuimeen. Jos kannelomakkeesta puuttuu olennaisia tietoja tai siinä on ilmeisiä virheitä, tuomioistuin ei vahvista kannetta ja palauttaa lomakkeen sinulle. Jos kanne vahvistetaan, tuomioistuin lähettää sinulle vahvistamisilmoituksen, jossa on tieto vahvistamispäivästä sekä päivästä, jona kanne lähetettiin vastaajalle.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kyllä.

Kun kanne on vahvistettu ja vastaajille on toimitettu kannelomake N1 sekä täydentävät asiakirjat, vastaajilla on 14 päivää aikaa antaa vastine ja/tai kiistää tuomioistuimen toimivalta. Kun vastine on annettu, tuomioistuin antaa alustavan etenemissuunnitelman ja etenemistapaa koskevan kyselylomakkeen (*Directions Questionnaire*), joka on palautettava määräaikaan mennessä. Kun kyselylomake on palautettu, asia siirretään asianmukaiseen tuomioistuimeen, joka on tavallisesti vastaajan paikallinen *County Court*-tuomioistuimen käsittelykeskus. Tuomioistuin varmistaa, että asianosaisille ilmoitetaan kaikki määräajat, johon mennessä toimia on toteutettava.

Linkkejä

Edellä olevissa vastauksissa on esitetty kysymysten kannalta tärkeät linkit. Seuraavat linkit ovat yleisempiä.

[Oikeusministeriö](#)

[Oikeusapu](#)

[Oikeuspalvelujen komitea](#)

[Englannin ja Walesin asianajajayhdistys](#)

[Englannin ja Walesin asianajajaliitto](#)

[Kansalaisten neuvonta](#)

Päivitetty viimeksi: 17/11/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Pohjois-Irlanti

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Seuraavassa hahmotellaan Pohjois-Irlannin järjestelyjä menettelyn käynnistämiseksi. Kyseessä ei kuitenkaan ole kattava selvitys lainsäädännöstä.

Tuomioistuinten työjärjestyksissä vahvistetaan menettelyjen täsmällinen kulku, ja tarvittaessa on syytä perehtyä niihin.

Harva haluaa oikeudenkäyntiä, ja useimmat ovat halukkaita tutkimaan sovintoratkaisun mahdollisuuksia. Sellainen on mahdollinen epävirallisesti ilman oikeudellista tukea (esim. järjestämällä tapaaminen, käymällä kirjeenvaihtoa tai keskustelemalla puhelimitse) tai virallisemmin oikeudellisen edustajan tai sovittelijan avulla. Tuomioistuimeen tulisi turvautua vasta kun sovintoratkaisu ei onnistu.

Lisätietoja tuomioistuinten menettelyyn vaihtoehtoista Pohjois-Irlannissa on [Pohjois-Irlannin oikeuskeskuksen verkkosivustolla](#).

Jos kanteen nostaminen on tarpeen, on selvítettävä asianmukainen tuomioistuin. Jos kyseessä on siviiliasia, se voidaan säännöistä riippuen saattaa *High Court* -tuomioistuimen ratkaistavaksi. Suurin osa asioista kuitenkin käsitellään alemman oikeusasteen siviilituomioistuimessa (*County Court*), jossa käsitellään asioita, joiden arvo on alle 30 000 puntaa. Pohjois-Irlanti on jaettu hallintotuomioistuinpiireihin (*Administrative Court divisions*), ja hallintotuomioistuinopas voi auttaa oikean tuomioistuimen valitsemisessa. Perusperiaatteena on, että menettely aloitetaan tavallisesti siinä hallintotuomioistuinpiirissä, jossa vastaaja asuu tai harjoittaa liiketoimintaa (vaikka teknisesti menettely voidaankin aloittaa missä tahansa piirissä).

[Hallintotuomioistuinoppaan](#) voi ladata Pohjois-Irlannin oikeusviraston verkkosivustolta. Jos sinulla on kysyttävää, voit myös ottaa yhteyttä oikeusviraston viestintäryhmään (+44 300 200 7812).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Ks. sivu "[Menettelyjä koskevat määräajat](#)".

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kohtaan 1 sekä sivu "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. vastaus kohtaan 1 sekä sivu "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. vastaus kohtaan 1 sekä sivu "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Henkilö voi toimia menettelyssä kantajana tai vastaajana joko itse tai oikeudellisen edustajan avulla. Tähän on kuitenkin joitakin poikkeuksia, kuten esimerkiksi *High Court*, jossa vajaavaltaisen henkilön (esim. alle 18-vuotiaan) uskotun miehen tai edunvalvojan on toimittava käyttäen asianajajaa. Myös oikeushenkilöiden on käytettävä asianajajaa, ellei tuomioistuin salli johtajan edustaa yritystä.

Toisen henkilön puolesta esiintymiselle voidaan edellyttää tuomioistuimen suostumusta.

Sekä ylemmän asteen tuomioistuimessa (*High Court*) että alemman oikeusasteen siviilituomioistuimessa (*County Court*) henkilön, jolla ei ole edustajaa, mukana voi olla ystävä, joka voi antaa neuvoja ja tehdä muistiinpanoja. Tuomioistuimet voivat kuitenkin määrätä ehtoja/rajoituksia sen varmistamiseksi, että käsittely sujuu asianmukaisesti.

Euroopan unionin alueen asianajajat, toimistoasianajajat ja oikeudenkäyntiasianajajat (*advocate, lawyer, barrister*) jne. voivat toimia yhdessä paikallisten asianajajien kanssa.

High Court käsittelee monimutkaisempia tapauksia, ja siellä henkilöillä on tavallisesti edustaja, mutta se ei ole pakollista. Näin on myös alemman oikeusasteen siviilituomioistuimessa (*County Court*). Oikeudellinen edustus on kuitenkin harvinaisempaa vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että näissä tapauksissa sovelletaan sovittelua ja tuomioistuinjärjestelyt ovat vähemmän muodollisia. Vaatimuksen arvo ei kuitenkaan ole määräävä tekijä siinä, tarvitaanko oikeudellista edustusta. Toisinaan vähäisiä vaatimuksia koskeviin asioihin liittyy vaikeita vastuuta tai myötävaikutusta koskevia kysymyksiä. Muun muassa tämän vuoksi henkilövahinkoja koskevat vaatimukset eivät kuulu Pohjois-Irlannissa vähäisiä vaatimuksia koskevaan tuomiovaltaan.

Jos et halua käyttää asianajajaa, voit pyytää neuvoa tai apua vapaaehtoissektorilta (esim. kansalaisten neuvontatoimisto *Citizens Advice Bureau*) tai lakisääteiseltä elimeltä (esim. Pohjois-Irlannin kuluttajaneuvosto *Consumer Council for Northern Ireland*).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Tavallisesti asian vireillepanon edellyttämät asiakirjat on jätettävä toimivaltaisen tuomioistuimen kansliaan. Samalla suoritetaan maksu. Tuomioistuinten kansliat ovat tavallisesti avoinna klo 10.00–16.30.

Tuomioistuimen henkilökunta voi antaa yleisiä ohjeita ja tietoja menettelyistä, mutta se ei voi antaa oikeudellista neuvontaa tai suositella oikeudellisia edustajia.

Pohjois-Irlannin asianajajaliitto (*Law Society of Northern Ireland*) tarjoaa luettelon paikallisista toimistoasianajajista (*solicitor*), ja *Bar Library* -kirjastosta saa tietoa paikallisista oikeusasianajajista (*barrister*).

8 Millä kielellä kanteen laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Useimmiten haastehakemus esitetään kirjallisesti, ja se on laadittava englanniksi. Menettelyn aikana voi kuitenkin esittää suullisia hakemuksia.

Tavallisesti asiakirjat viedään tai postitetaan asianmukaiseen tuomioistuimeen vireillepanoa varten. Vireillepanon jälkeen asiakirjat on annettava tiedoksi tuomioistuimen sääntöjen mukaan. Asiakirjasta riippuen tämä voi tapahtua sähköpostitse, faksilla, postitse tai henkilökohtaisesti viemällä.

Jos tulkkausta tai asiakirjojen kääntämistä tarvitaan, kustannuksista vastaavat tavallisesti osapuolet, ei tuomioistuin.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Tuomioistuinten säännöissä määrätään eri menettelyissä käytettävistä erilaisista asiakirjoista.

High Court -tuomioistuimessa (esim. vahingonkorvaus henkilövahingosta tai kuolemantapauksesta, petokset, omaisuusvahingot jne.) vireillepano tehdään haastehakemuksella (*writ of summons*), jonka antaa *Central Officen* ja *Chancery Officen* puolesta *Front of House Office*. Yksi kappale haastehakemusta merkitään leimaveromerkillä ja sinetöidään. Toimisto säilyttää tämän kappaleen, ja leimattu alkuperäinen hakemus sekä tarvittava määrä sinetöityjä jäljennöksiä palautetaan.

Haastehakemus voidaan antaa yleisessä muodossa (lyhyt kuvaus vaatimuksesta ja haetusta ratkaisusta) tai erityisessä muodossa (vaatimus kuvataan täysimääräisesti).

County Court -tuomioistuimessa useimmat asiat käynnistetään siviilioikeudellisella kanteella (*civil bill*). Siinä on esitettävä osapuolten nimet ja osoitteet kokonaisuudessaan sekä asianomainen hallintotuomioistuinpiiri. Tavalliseen siviilioikeudelliseen kanteeseen sisältyvät "21 päivän kustannukset". Jos vastaaja maksaa velan tai vahingonkorvauksen ja nämä 21 päivän kustannukset, asian käsittely keskeytetään. Vaatimuksen yksityiskohdat (myös merkitykselliset päivämäärät ja paikat) esitetään siviilioikeudellisessa kanteessa.

Jos kyseessä on vähäinen vaatimus, sitä varten on saatavilla erityinen lomake [Pohjois-Irlannin oikeusviraston verkkosivustolla](#).

Asian edetessä tarvitaan kenties muitakin asiakirjoja. Tuomioistuimen henkilökunta voi antaa asiakirjoja koskevaa yleistä neuvontaa, mutta kuten edellä todettiin, se ei voi antaa oikeudellista neuvontaa eikä täyttää lomakkeita puolestasi.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Käsittelymaksu maksetaan haastehakemuksen, siviilioikeudellisen kanteen tai vähäisen vaatimuksen esittämisen yhteydessä. Maksuja maksetaan myös riita-asian käsittelyn eri vaiheissa. Asianmukainen lomake tavallisesti leimataan, ja maksusta annetaan kuitti. *County Court* -tuomioistuinten tasolla tämän voi tehdä minkä tahansa tuomioistuimen kansliassa.

Yleisperiaate on, että häviävä osapuoli maksaa kaikki kulut, omat kulunsa ja vastapuolen kulut. *High Court* -tuomioistuimessa kulut arvioidaan tehdyn työn perusteella. *County Court* -tuomioistuimissa on kiinteitä kuluja varten liukuva asteikko. Se perustuu vaatimuksen arvoon. Tämä auttaa ennakoimaan oikeudenkäyntikuluja, joskin joissakin *County Court* -tuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa tuomarilla on harkintavaltaa kulujen määrän suhteen. Tavallisesti ainoastaan menettelyn osapuolelle voidaan korvata kulut tai ainoastaan menettelyn osapuoli voi joutua ne korvaamaan. Oikeudenkäynnin aikana sinun on maksettava vaatimuksestasi aiheutuvat kulut (esim. todistajien kulut, matkakulut, asiantuntijanäytöstä aiheutuvat kulut). Jos asia ratkaistaan hyväksesi, voit kuitenkin vaatia korvaamaan nämä kulut.

Huomaa, että vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa kulut tavallisesti korvataan vain, jos on näyttöä osapuolen kohtuuttomasta toiminnasta. Tuomioiden täytäntöönpanosta vastaava virasto (*Enforcement of Judgments Office*) vastaa Pohjois-Irlannissa siviilioikeudellisten tuomioiden täytäntöönpanosta rahavarojen, tavarain tai omaisuuden palauttamisen osalta. Se voi auttaa varmistamaan sinulle kuuluvat korvaukset, jos asia ratkaistaan hyväksesi eikä toinen osapuoli maksa kohtuullisessa ajassa. Tuomioiden täytäntöönpanoviraston käyttö on maksullista. Lisätietoja tuomioiden täytäntöönpanovirastosta on Pohjois-Irlannin oikeusviraston verkkosivustolla sekä sivulla "Tuomioiden täytäntöönpanomenettelyt".

Asianajajapalkkioita koskevista järjestelyistä sovitaan asianajajan ja asiakkaan välillä. Toisinaan voidaan vaatia maksun maksamista osissa. Muissa tapauksissa maksut voidaan maksaa kokonaisuudessaan oikeudenkäynnin päätteeksi.

11 Voinko saada oikeusapua?

Pohjois-Irlannissa on lakisääteinen järjestelmä oikeudenkäyntikulujen korvaamiseksi julkisista varoista (oikeusapujärjestelmä).

Järjestelmää ei kuitenkaan sovelleta tiettyihin menettelyihin (esim. kunnianloukkaus), ja siinä sovelletaan tulo- ja varallisuusharkintaa sekä hakemuksen sisällön arviointia.

Myönnettyä oikeusapua ei voi käyttää sen myöntämistä edeltäviin kuluihin.

Lisätietoja oikeusapujärjestelmästä on saatavilla *Legal Aid* -sivustolla sekä Pohjois-Irlannin asianajajaliiton (*Law Society of Northern Ireland*) verkkosivustolla.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Vanhentumisajan kulumisen osalta asian katsotaan olevan vireillä, kun vähäistä vaatimusta koskeva hakemus, siviilioikeudellinen kanne tai haastehakemus on annettu.

Jos lainsäädännössä edellytetään lomaketta, puute, joka ei vaikuta asiasisältöön tai jolla ei pyritä harhaanjohtamiseen, ei mitätöi lomaketta, ja puutteet voidaan tavallisesti korjata muutoksella.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Oikeudenkäyntimenettelyyn sovelletaan erilaisia määräaikoja. Tuomioistuimen henkilökunta voi vastata kyselyihin, mutta se ei voi jäljittää asian yksittäisiä vaiheita.

High Court -tuomioistuimessa kantajan on nostettava kanne kuuden viikon kuluessa kirjelmien vaihdon päättymisestä tai muussa tuomioistuimen määräämässä ajassa. Maksu maksetaan kannetta nostettaessa. Kantajan on annettava kanteen nostaminen tiedoksi muille osapuolille. Henkilövahinkoa ja hoitovirhettä koskevissa asioissa on myös toimitettava valmiustodistus (*certificate of readiness*), ennen kuin käsittelypäivämäärä tai tarkastelupäivämäärä voidaan antaa.

Jos vastineen esittämistä koskevaa asiakirjaa (*memorandum of appearance*) ei jätetä ja anneta tiedoksi tai jos vastaaja ei anna vastinekirjelmää tiedoksi, kantaja voi turvata ratkaisun hallinnollisella menettelyllä (joskin vahingon arvioimiseksi voi joutua saapumaan valmistelevan tuomarin (*Master*) luo).

County Court -tuomioistuimessa kantajan on toimitettava valmiustodistus, jos vastaaja on antanut vastineen tiedoksi. Jos valmiustodistusta ei toimiteta kuuden kuukauden kuluessa, osapuolten on saavuttava tuomarin luo, ja tämä voi antaa ohjeita menettelyn jatkosta. Jos vastinetta ei ole annettu tiedoksi, kantaja voi turvata ratkaisun hallinnollisella menettelyllä (joskin vahingon arvioimiseksi voi joutua saapumaan piirituomarin luo).

Vähäisiä vaatimuksia koskevassa asiassa vastaajalle annetaan määräaika vaatimukseen vastaamiseksi (*return date*). Se on tavallisesti 21 päivän kuluttua siitä, kun tuomioistuimen kanslia on vastaanottanut vaatimuksen. Jos vastaaja kiistää vaatimuksen (toimittaa *Notice of Dispute* -ilmoituksen), tuomari vahvistaa asialle tuomioistuinkäsittelyn. Jos vastaaja ei kiistä vaatimusta, kantaja voi varmistaa ratkaisun täytäntöönpanon hallinnollisella menettelyllä (joskin vahingon arvioimiseksi voi joutua saapumaan tuomarin luo).

Linkkejä

 [Pohjois-Irlannin oikeusvirasto](#)

 [Pohjois-Irlannin oikeuspalveluvirasto](#)

Päivitetty viimeksi: 24/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Skotlanti

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Tuomioistuimeen menemisen olisi oltava viimeinen keino. Ensin olisi harkittava muita keinoja asian ratkaisemiseksi. Jos sinulla esimerkiksi on saatavia, voit kirjoittaa velalliselle kirjeen, kertoa velkamäärän, mihin se perustuu sekä mitä toimia olet jo toteuttanut velan perimiseksi. Voit myös varoittaa, että jos velkaa ei makseta ehdottamaasi päivään mennessä, viet asian tuomioistuimeen. Voit myös harkita vaihtoehtoja riitojenratkaisua. Katso lisätietoja sivulta "Vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot".

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Skotlannin lainsäädännössä esitetään aikarajoja tai vanhentumisaikoja, joiden kuluessa asia on pantava vireille. Nämä määrittävät vireillepanon aikarajan (*limitation*) ja vanhentumisen (*negative prescription*) oikeudellisten käsitteiden kautta. Sovellettavat määräajat riippuvat lainsäädännöstä. Voit selvittää, sovelletaanko vireillepanoon asiassasi erityisiä määräaikoja kysymällä neuvoa asianajajalta tai kansalaisten neuvontatoimistolta (*Citizens Advice Bureau*).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

EU:n lainsäädännössä on erityisiä sääntöjä siitä, minkä jäsenvaltion tuomioistuimeen asia on vietävä.

Yleistietoa siitä, minkä tyyppisiä asioita tuomioistuimet Skotlannissa käsittelevät, löytyy sivulta "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Yleistietoa siitä, minkä tyyppisiä asioita tuomioistuimet Skotlannissa käsittelevät, löytyy sivulta "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Yleistietoa siitä, minkä tyyppisiä asioita tuomioistuimet Skotlannissa käsittelevät, löytyy sivulta "[Tuomioistuinten toimivalta](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Et tarvitse oikeudellista edustajaa Skotlannin siviilituomioistuimissa.

Ilman oikeudellista edustusta oikeudenkäynnissä esiintyvää kutsutaan asianosaiseksi (*party litigant*). Court of Session -tuomioistuin on laatinut ohjeita asianosaisille: [📄 Ohjeita asianosaisille.](#)

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Sinun on otettava ensin yhteyttä tuomioistuimen hallintohenkilöstöön. Voit ottaa tuomioistuimeen yhteyttä kirjallisesti, puhelimitse tai henkilökohtaisesti. Jos otat yhteyttä kirjallisesti, tuomioistuin pyrkii vastaamaan sinulle kirjallisesti tai puhelimitse kymmenen arkipäivän kuluessa.

Tietoja aukioloajoista sekä yhteystiedot on [📄 Skotlannin oikeushallinnon verkkosivustolla kohdassa Court and Tribunal Locations.](#)

Skotlannin oikeushallinnon (*Scottish Courts and Tribunals Service*) asianmukaisesti koulutettu henkilöstö tarjoaa tuomioistuinten sujuvan toiminnan edellyttämiä hallinnollisia, teknisiä ja organisatorisia palveluja ja palvelee tehokkaasti ja kohteliaasti tuomioistuinten käyttäjiä. Tässä sovelletaan tuomioistuinten käyttäjien peruskirjaa (*Court Users Charter*), josta on tietoa [📄 Skotlannin oikeushallinnon verkkosivustolla.](#)

Skotlannin oikeushallinnon henkilökunnalla ei ole oikeusalan koulutusta eikä se näin ollen voi antaa oikeudellista neuvontaa. Jos tarvitset oikeudellista neuvontaa, Skotlannin asianajajaliitto (*Law Society of Scotland*) voi antaa sinulle alueesi asianajajien yhteystietoja. Skotlannin oikeusapulautakunnalta (*Scottish Legal Aid Board*) saat tietoja siitä, onko oikeusapua mahdollista saada.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Asia on vietävä oikeuteen englanniksi. Tuomioistuinikäsitteily tapahtuu englanniksi. Pyynnöstä tueksi voi saada tulkin. Oikeusriidan osapuolet vastaavat tulkkauskuuluista. Kanteen nostamiseen tarvittavat lomakkeet on vietävä tuomioistuimeen henkilökohtaisesti tai lähetettävä postitse.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Tavallisesti kanne nostetaan täytettävällä lomake. Kunkin tuomioistuimen työjärjestyksessä täsmennetään, mitä lomaketta on käytettävä kanteen nostamiseksi kyseisessä tuomioistuimessa.

Lisätietoja erityistuomioistuimista on Skotlannin oikeushallinnon verkkosivustolla: [📄 Skotlannin oikeushallinto.](#)

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Oikeudenkäyntimaksut on tavallisesti maksettava oikeudenkäyntimenettelyn alussa. Maksut vaihtelevat asian tyypin sekä sitä käsittelevän tuomioistuimen mukaan. Maksuista säädetään sekundäärilainsäädännössä (*Fee Orders*), ja niitä päivitetään säännöllisesti. Viimeisimmät tiedot maksuista saat [📄](#)

[Skotlannin oikeushallinnon verkkosivustolta.](#)

Oikeudenkäyntimaksuista voi tietyissä olosuhteissa saada vapautuksen. Tästäkin on tietoa Skotlannin oikeushallinnon verkkosivustolla.

Myös muita kuluja voi aiheutua. Tavallisesti asian häviävä osapuoli on velvollinen maksamaan voittavan osapuolen oikeudenkäyntikulut ja muut tälle aiheutuneet kulut sekä omat kulunsa. Tuomarilla on joissakin tapauksissa harkintavaltaa sen suhteen, kuinka paljon häviävän osapuolen on maksettava.

Myös voittava osapuoli voi joutua maksamaan kulut omista todistajistaan tai asiantuntijatodistajista.

Asianajopalkkiot maksetaan tavallisesti oikeudenkäynnin päätteeksi. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, tuomioistuin voi määrätä vastaajan maksamaan asianajopalkkiosi kokonaan tai osittain. On syytä muistaa, että vaikka tuomioistuin voi ratkaista asian sinun hyväksesi (ja määrätä vastaajan korvaamaan kulusi), tuomioistuin ei automaattisesti varmista, että näin tapahtuu. Jos vastaaja ei maksa, sinun on pyydettävä tuomioistuinta toteuttamaan toimia (tätä kutsutaan "tuomion täytäntöönpanoksi"), ja tästä voi aiheutua lisäkuluja. Lisätietoja tuomion täytäntöönpanosta saa erilaisista esitteistä: [📄 Esitteitä tuomion täytäntöönpanosta](#)

11 Voinko saada oikeusapua?

Siviilioikeudellisissa menettelyissä on saatavilla erilaista oikeusapua. Oikeus taloudelliseen tukeen ja tuen tyyppi riippuu useista tekijöistä, kuten siitä, minkä tyyppinen oikeusriita on kyseessä, ja hakijan tuloista. Lisätietoja on [📄 Skotlannin oikeusapulautakunnan verkkosivustolla.](#)

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia on vietä oikeuteen, kun kantaja on antanut vastaajalle tiedoksi lomakkeen, haasteen, maksukehotuksen tai kanteen. Tiedoksianto tapahtuu tavallisesti postitse, mutta sen voi tehdä myös *Sheriff Courtin* virkamies tai haastemies.

Kun *Sheriff Courtin* kirjaajalle (tai *Court of Session* -tuomioistuimen kansliaan leimattavaksi) esitetään lomake, haaste, maksukehotus tai kanne, hallintohenkilöstö tarkistaa asiakirjan varmistaakseen, että kaikki tarvittavat tiedot on esitetty. Hallintohenkilöstö ei anna oikeudellista neuvontaa kanteen pääasiassa. Kun asia on vietä oikeuteen, tuomioistuin voi vielä todeta, että sitä ei asiaa ei ole pantu vireille oikein.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Vastaajalle tiedoksi annetuissa asiakirjoissa kerrotaan, miten ja milloin vastine on annettava ja milloin asiaa käsitellään seuraavaksi.

Skotlannin oikeushallinto pyrkii järjestämään kaikki käsittelyt mahdollisimman nopeasti. Siviilioikeudellisissa asioissa tavoitteena on, että näyttöä käsitellään tuomioistuimessa 12 viikon kuluessa siitä, kun tuomioistuimessa päätetään näytön käsittelemisestä.

Linkkejä

[📄 Skotlannin oikeushallinto \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)

[📄 Skotlannin oikeusapulautakunta](#)

[📄 Skotlannin asianajajaliitto](#) (asianajajat, myös ne, joilla on laajennettu oikeus esiintyä tuomioistuimessa asiamiehenä)

[📄 Skotlannin asianajajien ammattijärjestö](#) (oikeusavustajat)

Päivitetty viimeksi: 24/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Asian vieminen tuomioistuimeen - Gibraltar

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Asian viemisen tuomioistuimeen olisi oltava viimeinen keino. Ensin olisi harkittava muita keinoja asian ratkaisemiseksi. Jos sinulla esimerkiksi on saatavia, voit kirjoittaa velalliselle kirjeen, kertoa velkamäärän, mihin se perustuu sekä mitä toimia olet jo toteuttanut velan perimiseksi. Voit myös varoittaa, että jos velkaa ei makseta ehdottamaasi päivään mennessä, viet asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jos asiaa ei saada ratkaistua millään muulla tavalla, voit esittää vaatimuksen. Jos vaatimus kiistetään, se voi edetä kolmella tavalla. Ylemmän oikeusasteen tuomioistuimessa (*Supreme Court of Gibraltar*) vähäisiä vaatimuksia koskeva tuomiovalta on järjestelmä vähäisempien vaatimusten (tavallisesti enintään 10 000 punnan) käsittelemiseksi nopeasti, edullisesti ja helposti. Suurempia vaatimuksia varten ylemmän oikeusasteen tuomioistuimessa on kaksi muuta menettelyä. Nopeampaa menettelyä sovelletaan tavallisesti vähintään 10 000 punnan mutta enintään 15 000 punnan vaatimuksiin, kun vastaajalle on toimitettava vain rajallinen määrä asiakirjoja ja oikeudenkäynnin valmistelu edellyttää enintään noin 30 viikkoa. Kaikki muut asiat osoitetaan monivaiheiseen menettelyyn.

Suurin osa itseään edustavista osapuolista valitsee asian saattamisen vähäisiä vaatimuksia koskevaan menettelyyn.

Seuraavaksi esitettävistä tiedoista voi olla apua, kun mietit, mikä on paras tapa ratkaista riita-asia. Kyseessä on kuitenkin vain yleisesitys, jossa ei käydä läpi kaikkia tuomioistuimen sääntöjä, kuluja ja menettelyjä. Vaatimuksesta riippuen ne voivat olla erilaisia. On myös muistettava, että vaikka asia ratkaistaisiin hyväksesi, tuomioistuin ei voi taata, että saat sinulle määrätty saatavat.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanoon tuomioistuimessa sovelletaan aikarajoja tai vanhentumisaikoja. Yleinen vanhentumisaika on kuusi vuotta sovellettavasta päivämäärästä, kuten päivästä, jona sopimusta on rikottu tai vahinkoa kärsitty, tai joissakin tapauksissa päivästä, jona mahdollinen vahinko paljastui. Muita vanhentumisaikoja ovat esimerkiksi kunnianloukkaustapauksiin sovellettava yhden vuoden vanhentumisaika ja hoitovirheen ja henkilövahingon osalta sovellettava kolmen vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisaajat esitetään [\[7\] vuoden 1960 vanhentumisaikoja koskevassa laissa](#). Määräajoista voi keskustella asianajajan kanssa. Myös kansalaisten neuvontavirasto (*Citizens Advice Bureau*) neuvoo asiassa.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

EU:n lainsäädännössä on erityisiä sääntöjä siitä, minkä jäsenvaltion tuomioistuimeen asia on vietävä. Lisätietoja on saatavilla sivulla ["Tuomioistuinten toimivalta"](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Gibraltarissa on vain yksi tuomioistuinrakennus. Gibraltarin oikeushallinto sijaitsee osoitteessa 277 Main Street, Gibraltar.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Gibraltarissa on vain yksi tuomioistuinrakennus. Gibraltarin oikeushallinto sijaitsee osoitteessa 277 Main Street, Gibraltar.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asianajajan oikeudellinen neuvonta tai käyttäminen edustajana ei ole pakollista. Asianosainen voi itse päättää nostaa minkä tahansa kanteen.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Voit panna asian vireille tai esittää vaatimuksen Gibraltarin *Supreme Court* -tuomioistuimessa, 277, Main Street, Gibraltar.

Supreme Court -tuomioistuimen kirjaamo on avoinna maanantaista torstaihin klo 9.30–16.00 ja perjantaisin klo 9.30–15.45 (kesäkuukausina lyhennetty virasto-aika). Tuomioistuimen henkilökunta vastaanottaa palvelutiskillä vireillepanon ja voi neuvoa tuomioistuinmenettelyssä. Tuomioistuimen henkilökunta ei voi antaa oikeudellista neuvontaa. (Joissakin tapauksissa se voi kertoa, voitko hakea oikeusapua.)

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Vaatimukset on laadittava kirjallisesti englanniksi, ja tuomioistuin käsittely tapahtuvat englanniksi. Tarvittaessa avuksi voi saada tulkin. Vaatimus on yleensä toimitettava Gibraltarin *Supreme Court* -tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Tavallisesti kanne nostetaan täyttämällä kannelomake (lomake N1). *Supreme Court* -tuomioistuimen kirjaamon henkilökunta voi auttaa sinua saamaan lomakkeita. Kirjaamon henkilökuntaan voi ottaa yhteyttä osoitteessa Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar tai puhelimitse numeroon (+350) 200 75608.

Lomakkeessa on ohjeet kantajalle ja vastaajalle (henkilö tai yritys, jota vastaan kanne nostetaan). Tuomioistuimen henkilökunta voi auttaa lomakkeen täyttämisessä. Lomakkeen ohjeissa kerrotaan, mitä tietoja kanteessa on oltava. Kun olet täyttänyt lomakkeen, siitä tarvitaan yksi kappale sinulle itsellesi, yksi tuomioistuimelle sekä yksi kullekin vastaajalle, jota vastaan kanne nostetaan. Kun *Supreme Court* -tuomioistuimen kirjaamo on vahvistanut kannelomakkeen, se palautetaan sinulle, jotta voit lähettää siitä kappaleet vastaajille. Vastaajalle on toimitettava myös tiedoksiantotodistuslomake (*Acknowledgement of Service Form*) sekä vastausohjeet (*Response Pack*).

Muun tyyppisiä menettelyjä ja asian käsittelyn myöhempiä vaiheita varten on omat lomakkeensa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Vireillepanosta on tavallisesti maksettava maksu. Maksun määrä riippuu vaatimuksesi rahallisesta arvosta. Jos vastaaja ei suorita vaatimusta heti vireillepanon jälkeen tai kiistää velan ja vaatimuksesi käsitellään riita-asiana, voit joutua maksamaan lisämaksuja. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, maksu lisätään summaan, jonka vastaaja on sinulle velkaa.

Myös muita kuluja voi aiheutua. Jos vastaaja kiistää vaatimuksesi, voit tarvita avuksi todistajia kertomaan, mitä on tapahtunut. Voit joutua maksamaan todistajien matkakulut tuomioistuimeen tulosta sekä korvauksen näiden ansionmenetyksestä kyseisenä päivänä. Jos asia kuitenkin ratkaistaan hyväksesi, tuomioistuin voi määrätä vastaajan korvaamaan nämä kulut.

Saatat tarvita myös asiantuntijatodistusta esimerkiksi lääkäriltä, mekaanikolta tai maanmittaajalta. Asiantuntijaa on kenties pyydyttävä saapumaan tuomioistuimen käsittelyyn ja todistamaan puolestasi. Voit joutua korvaamaan asiantuntijan kulut ja palkkiot, mutta tuomioistuin voi määrätä vastaajan korvaamaan nämäkin kulut, jos asia ratkaistaan hyväksesi.

Todistajiin, asiantuntijoihin ja oikeudelliseen neuvontaan liittyvät korvattaviksi vaadittavat kulut ovat vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa rajattuja.

Asianajopalkkiot maksetaan tavallisesti oikeudenkäynnin päätteeksi, mutta tästä voit itse sopia asianajajan kanssa. Jos asia ratkaistaan hyväksesi, tuomioistuin voi määrätä vastaajan maksamaan asianajopalkkiosi kokonaan tai osittain. Jos vaatimuksesi kuitenkin on alle 10 000 punttaa, sinun on tavallisesti maksettava asianajopalkkio itse, vaikka asia ratkaistaisiin hyväksesi. On syytä muistaa, että vaikka tuomioistuin voi ratkaista asian sinun hyväksesi (ja määrätä vastaajan korvaamaan kulusi), tuomioistuin ei automaattisesti varmista, että näin tapahtuu. Jos vastaaja ei maksa, sinun on pyydyttävä tuomioistuinta toteuttamaan toimia (tätä kutsutaan 'tuomion täytäntöönpanoksi'), ja tästä voi aiheutua lisäkuluja.

11 Voinko saada oikeusapua?

Gibraltarissa oikeusapua yksityisoikeudellisissa asioissa kutsutaan nimellä *legal assistance*. Mahdollisuus saada sitä riippuu monista tekijöistä. Lisätietoja voi saada osoitteesta Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar tai puhelimitse numerosta (+350) 200 75608.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Menettely käynnistyy sinä päivänä, jona tuomioistuin vahvistaa kannelomakkeesi. Tuomioistuin merkitsee vahvistamispäivän lomakkeeseen leimalla. Jos kanne vahvistetaan, Supreme Court tuomioistuimen kirjaamo antaa sinulle siitä vahvistamisilmoituksen (*Notice of Issue*), jossa on tieto vahvistamispäivästä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Supreme Court tuomioistuimen kirjaamon sinulle kanteen vahvistamisen jälkeen antamassa vahvistamisilmoituksessa (*Notice of Issue*) esitetään tiedot määräajoista, joihin mennessä vastaajan on annettava vastineensa. Jos vastaaja määräaikaan mennessä kiistää vaatimuksen kokonaan tai osittain, sinulle toimitetaan jäljennös vastineesta, ilmoitus (*Notice of Defence*) sekä etenemistapaa koskeva kysely (*Allocation Questionnaire*). Ilmoitus ja kysely toimitetaan myös vastaajalle. Tuomari päättää kyselyyn annettujen vastausten perusteella, mitä kolmesta etenemistavasta (vähäiset vaatimukset, nopea menettely tai monivaiheinen menettely) noudatetaan. Kun tuomari on tehnyt tässä asiassa päätöksen, sinulle ja muille asianosaisille toimitetaan ilmoitus etenemistavasta (*Notice of Allocation*).

Jos vastaaja ei vastaa vaatimukseen määrättyssä ajassa, voit pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan asian "yksipuolisesti" (määräämään vastaajan maksamaan vaatimasi summan, koska vastausta ei ole toimitettu). Jos vastaaja myöntää velan, voit myös hakea tuomioistuimelta tuomiota. Hakemus tuomion antamisesta tehdään asian vireillepanon yhteydessä sinulle annetulla vahvistamisilmoituslomakkeella (*Notice of Issue*). Vahvistamisilmoituksessa

määrätään, että jos tuomiota ei haeta kuuden kuukauden kuluessa sen määräajan päättymisestä, jonka aikana vastaajan oli annettava vastineensa, vaatimuksesi raukeaa. Tässä tapauksessa voit ainoastaan pyytää tuomarilta raukeamisen perumista.

Päivitetty viimeksi: 23/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.